הארץ

1.40 ש"ח יום א', ד' בכסלו התשמ"ט, 13 בנובמבר 1988 VOL.69/21066 NOVEMBER 13 1988

בדיקת ריביות בנקים

שגיא החברה היחידה שבדקה מעל 750 חברות ושש מיליון תנועות בנק וגרמה להחזר כספים בפועל ללקוחותיה

טל. 656957, 663480 פקס: 5102966

ח"כים יחרימו ישיבת פתיחה בראשות שפרינצק (עמ' 3)

הכנות לשבירת האוכלוסיה הערבית (עמ' 39)

יהושע בן ציון רימה את נאמניו (עמ' 4)

ינינגר מגן על נאומו: חשוב לומר את האמת (עמ' 5)

דימונה תשבות מחר (עמ' 8)

בגליון זה 14 עמודים

אדריכל / מהנדס
שרטוט ותיכנון במחשב במחירים מפתיעים!!!
טלפן אלינו
מקיט טל. 03-5403729

מזג האוויר

התחזית:
ירושלים: 12–4
תל־אביב: 11–19
חיפה: 10–18
באר־שבע: 8–19
רמת הגולן 3–12, נהריה 11–19, צפת 1–10, השומרון 5–13, נמל תעופה לוד 7–18, יריחו 9–21, עזה 12–19, אילת 11–23

זיהום אוויר

ריכוזי תחמוצות גפרית באוויר שנמדדו ביום 10.11
(בממוצע ובר ששה מידי במיקרוגרם/מ"ק)

	מיקרוגרם למ"ק	שינוי מיום קודם
חיפה	54	-67
ת"א	52	-132
אשדוד	79	-13

התקן הארצי קובע 1568 מ"ג למ"ק
התקן מהוגד 780 מ"ג למ"ק

שערי הדולר

	השער	השינוי בש"ח
יציג	1.5890	-0.0080
נוסעים	1.8887	-0.0095
שחור	1.8800	+0.0100

שער הסל

יציג	1.7185	-0.0005

עצה משפטית מישראל לארה"ב: מותר למנוע את כניסת ערפאת

מאת עקיבא אלדר

משרד החוץ בירושלים העביר לד' אשינגטון חוות דעת משפטית שעל־פיה רשאי הממשל האמריקאי לדחות את בקשתו של מנהיג אש"ף יאסר ערפאת לאשרת כניסה לארה"ב.

חוות הדעת קובעת כי השלטונות האמריקאיים יכולים להסתמך על הסעיף המתייחס לאנשים המהווים סכנה לבטחון הלאומי של ארה"ב, ואת בעקבות הודאתו של ערפאת בדבר חלקו ברצח הדיפלומטים האמריקאיים בחרטום ב־1973.

שגריר ישראל בארה"ב משה ארד נתבקש להפעיל את הארגונים היהודיים ואת תומכי ישראל בקונגרס לסכל תוכניתו של ערפאת להכריז בכ"ס בנובמבר בפני עצרת האו"ם את הכרזת העצמאות של העם הפלשתינאי.

שליח "הארץ" מוסר מוואשינגטון: שגרירות ישראל גם עשתה נסיון להביא את אחד הפורומים רבי ההשפעה ביותר בארה"ב מלאו־ח את ערפאת. אבל הפורום, "המועצה ליחסי חוץ" בניו יורק, עומד על כוונתו להזמין את ערפאת.

בחסות שריון אלג'יראי וצי רוסי נפתחו דיוני המועצה הפלשתינית

ערפאת בנאום הפתיחה: על ג'ורג' בוש להבין שהפלשתינים תובעים את הצדק • "אש"ף נושא בידו האחת רובה ואבן ובידו השניה – עלה הזית לשלום על אדמת ישו ומוחמד"

מאת כתבי "הארץ" לענייני ערביים

המושב המיוחד ה־19 של המועצה הפלשתינית, שנפתח אתמול באלג'יר, יקיים היום את דיוניו המעשיים בדלתיים סגורות.

ראש אש"ף ערפאת, שנשא את הנאום המרכזי בישיבת הפתיחה, שבה נכח נשיא אלג'יריה אל־שאד'י בן־ג'דיד, אמר כי אש"ף נושא בידו האחת את הרובה, את האר־פי־ג'י ואת האבן, ובידו השניה את עלה הזית לכינון שלום על אדמת ישו ומוחמד: פלשתין. הוא העלה על נס את תמיכת בריה"מ וסין בעניין הפלשתיני, וציין כי גם בתוך ארה"ב גוברת התמיכה. בפנייתו בתביעה לנשיא הנבחר ג'ורג' בוש "להבין כי הפלשתינים תובעים את הצדק".

מקורות ערביים באלג'יר, הבכלל זה סוכני העתון הכוויתי "אל־קבס", דיווחו כי ביומים האחרונים קיבל ערפאת ועמיתיו "עצות ידידותיות" מגורמים ערביים ובין־לאומיים, לרבות גורמים אמריקאיים, בדבר "הצורך בקבלת החלטות מציאותיות ומאוזנות". עוד נאמר כי מדינות כמצרים, ירדן, בריה"מ, ספרד ואיטליה, האדירות, אף הודיעו כי קבלת החלטות "בלתי מציאותיות ישפיעו באופן שלילי" על מצב הפלשתינים בזירה הבינלאומית ועל תפקיד אפשרי לאש"ף במאמצי השלום.

עוד מוסרים הכתבים כי אמצעי הבטחון שלא היו כמותם באף מושב של המועצה הפלשתינית, מאז הקמתו ב־1964, נערכו בבירה האלג'ירית בשבוע האחרון ואשר הגיעו לשיאן אתמול. יחידות שריון וקומנדו אלג'יריות מכתרות את ארמון צנובר (הקונגרסים) בו נערכים דיוני המועצה הנמצא בפרבר חיות כ־20 ק"מ מערבית לאלג'יר.

ראשי שלושת הארגונים העיקריים המשתתפים בדיוני המועצה – ערפאת מפתח, ואחמד מחמוד מזכירות ה"ד חבש מהעממית – מתגוררים בתווילות המצודות לארמון. יחידות המנקים הטילים של צבא אלג'יריה פרוסות לאורך הדרך המובילה לארמון, ובחופש שבצמידיו, והכן לעבר מעון הקיים סידי פרג' בו מתגוררים העתונאים וחלק מחברי המועצה.

ספינות חיל הים האלג'ירי משייטות לאורך החוף, ולדברי כתבים ערביים ומערביים גם כלי שייט סובייטיים מפטרלים לאורך החוף האלג'ירי. לדברי המקורות הערביים גבר ביומיים האחרונים החשש בקרב עוזרי ערפאת "מפעולת ראווה" מצד ארגוני אש"ף הפרודסידיים המתרימים את מושב המועצה כדי לשבש את דיוני המועצה.

במועצה הפלשתינית מכהנים 448 חברים הממונים ע"י הארגונים הפלשתיניים באש"ף, כמתכת מחברי המועצה המקורים אינם נמצאים באלג'יר. בין אלה כ־80 מהצרה הדרוסים ולמעלה מ־100 אנשים הפיינים את ארבעת ארגוני אש"ף שפרשו מהארגון והמושב ב"חזית ההצלה הפלשתינית", לרבות הדו"ר המקורי של המועצה ואלד אל־שאהם.

אולם ערפאת מינה אחרים במקומם על פי מפתח הארגונים שנתרו באש"ף. המושב המיוחד של המועצה הצפוי להימשך ארבעה ימים, נועד כדי לדון בהתקממות בגדה וברצועה. אולם ראשי אש"ף מסרו בסוף השבוע כי שלוש הצעות החלטה יונחו על סדר היום מטעם הוועדה המבצעת העליונה של הארגון: מסמך "העצמאות לכינון המדינה הפלשתינית העצמאית", תביעה מאו"ם להטיל חסות על הגדה והרצועה, וה־

(סוף בעמוד 2)

יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, מסמן את תנועת ה"וי" ביציאתו מהישיבה הכבה שלשום באלג'יר, ערב כינוסה של המועצה הלאומית הפלשתינאית (צילום איי־פי)

פרשנות / עודד זראי

פתיחה בסימן מחלוקת

גם ברגע האחרון, דקות ספורות לפני היכנסו לאולם, לא הצליח ערפאת לגבש הסכמה עם שני שותפיו העיקריים באש"ף, חוואתמה וחבש. אין מדובר בהחלטות אלא בכיסוח טיוטת ההצעה שעמדו אמש להגיש כדי לאפשר את תחילת הדיון בה הבוקר. המחלוקת העיקרית היא לא רק סביב התייחסות בטיוטה להחלטת מועצת הבטחון 242, אלא גם לנושא הטרור, ולמסמך "העצמאות" עצמו.

הדיונים הסוערים בוועדה המבצעת העליונה של אש"ף, כשעתיים לפני מושב הפתיחה של המועצה, ביטאו גם מחלוקת בתוך ארגונו של ערפאת, פתח. חבש, וחוואתמה וחלק מבכירי פתח גורסים כי אין לחרוג מהניסוחים שהושמעו בפומבי בשבועות האחרונים בדבר קבלת כל החלטות או"ם מבלי להוציא מכלל זה את החלטה 242. מבחינתם, אין לקבל גם את הניסוח שערפאת מציע, המתייחס לקבלת ההחלטה 242 בתנאי שתהיה הכרה בזכות הפלשתינים להגדרה עצמית. הם גם תובעים כי בנושא הטרור יש להסתפק באיזכור ההחלטות הקודמות של המועצה הפלשתינית המבחינות בין "הטרור לבין המאבק לשיחרור". מחלוקת חדשה נתגלעה גם סביב הדרישה לשנות את המונח "מסמך כינון המדינה הפלשתינית" ל"מסמך העצמאות".

נושאים אלה נדונו פעמים רבות בשבועות האחרונים ומקורבי ערפאת יצרו את הרושם המוטעה כי הושגה לגביהם תמימות דעים. אולם אם לשפוט על פי הצהרות ד"ר חבש אתמול לעתון הכוויתי "אל־אנבאא", נראה כי המחלוקת אף גברה בימים האחרונים. חבש הודיע שהוא גם "שינויים מהותיים" במגבה אש"ף "שיעלו בקנה אחד עם מגמי התקוממות". לדרישה זו מוצא ראש "החזית הדמוקרטית" אוזן קשבת בארגונים שפרשו מאש"ף הפעילים מדמשק. דיוני המועצה יימשכו ארבעה ימים במתוכנן רק אם יימצאו הניסוחים שיגשרו על המחלוקת, ואפילו מילולית.

מועצת החכמים תכריע היום במחלוקת בין הח"כים בש"ס

ארבעה ח"כים מבקשים להמליץ להרצוג על שמיר, בעוד שניים מעוניינים לתמוך בפרס • אגודת ישראל הבהירה אמש לשמיר שנציגיה "יימנעו ככל הנראה" מהמלצה על אחת הגדולות

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

מחלוקת קשה בתנועת ש"ס ולחץ כבד מצד ראשי מפלגת העבודה, הביאה אמש ברגע האחרון לדחיית כינוס מועצת חכמי התורה שעמדה להורות לחברי הכנסת של ש"ס להמליץ בפני נשיא המדינה על יצחק שמיר כמרכיב הממשלה הבאה. שמעון פרס ויצחק רבין זימנו אמש לפגישה דחופה את הרב יצחק פרץ בנסיון להסיר את תמיכתו מהליכוד, ואחר חצות התקיימה פגישה אצל הרב עובדיה בבני ברק בהשתתפות האדמו"ר מבעלז, ראשי דגל התורה, הארי דרעי מש"ס – כדי לגבש סיכום כי ש"ס ודגל התורה יתמכו בסופו של דבר בממשלת מערך.

אחר חצות הזה להתגבש בתנועת ש"ס מהלך לפיו יופיעו נציגי ש"ס בפני נשיא המדינה כשהם חלוקים בדעותיהם. פרץ, הרב אריה גמליאל, והרב יוסף עזרן והרב שלמה דיין, יתמכו ביצחק שמיר – ואילו סגן השר רפאל פנחסי והרב יאיר לוי יתמכו בשמעון פרס. משמעות הדבר שלאחר פגישת נציגי ש"ס עם נשיא המדינה יתמכו ביצחק שמיר 56 חברי כנסת ובשמעון פרס 57 חברים. עד אחר חצות לא היה ברור אם שני נציגי דגל התורה יתמכו בשמעון פרס או יימנעו.

באגודת ישראל, שראשיה זומנו אמש לפגישה דחופה עם שמיר, הודגש כי נציגיהם "יימנעו" ככל הנראה. בפגישה עם הרצוג, על־פי מעיד הכוחות שהתקבן אמש – יקרה רוב של חברי כנסת שימליצו על פרס כמרכיב הממשלה הבאה.

המהלך הנוסף בעמדת תנועת ש"ס חל במהלך השבת, בעת שכל חברי סיעת ש"ס בכנסת, הוליך לעשות את השבת במלון "רמות תמיר" בשכונת רמות בירושלים. לאחר פגישת הרב יצחק פרץ והארה דרעי עם יצחק שמיר ביום שישי הודיע אמנם הרב פרץ כי סיעת ש"ס מרוצה מהתשובות והמליץ בפני מועצת חכמי התורה לתמוך בשמיר. אולם סמוך לכניסת השבת נועד דרעי עם פרס, והבטיח לו לנסות במהלך השבת לשכנע את חבריו כי הליכוד לא יעמוד בהבטחותיו. כן סוכם כי דרעי ינסה לשכנע את חבריו בסיעון כי הליכות ש"ס עם הליכוד והימין תביא להקצנה הגדולה של הרחוב כלפי הסיעות הדתיות, בעוד שהליכה של ש"ס עם מפלגת העבודה וגוש השמאל תביא ל־התקרבות השמאל לדת.

כתוצאה ממהלך זה סוכם לדחות את מועצת החכמים. רשמית הודיעה סיעת ש"ס כי פגישת חכמי התורה נדחה לאור מחלתו של הרב עובדיה יוסף.

עד סמוך לחצות נמשכה פגישת פרץ אצל פרס, בבפגישה השתתפו גם שר הביטחון יצחק רבין ורפי אדרי. השלישיה ניסתה להפעיל לחץ כבד על פרץ לשנות את עמדתו. הכבמוז

(סוף בעמוד 2)

ח"כ רפי אדרי מקדם את פניו של השר יצחק פרץ בבואו לפגישה עם ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס (צילום: יוזן קשינסקי – הדפשה)

מאיר שטרית פועל להקמת ממשלת ליכוד–מערך בראשות יצחק שמיר

מציע לשתי המפלגות הגדולות זכות וטו לגבי שיתוף של כל מפלגה אחרת שיציע הצד השני • לשכת רה"מ: שטרית פועל בשם עצמו • שמיר: ממשלת רוטציה לא באה בחשבון

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

בליכוד ובמפלגת העבודה גברה בסוף השבוע הפעילות הדוחפת לקראת אפשרות הקמתה של ממשלה אחדות בראשותו של יצחק שמיר. גובר הטובות, מאיר שטרית, נועד בימים האחרונים עם רבים מצמרת מפלגת העבודה, בכללם השרים שמעון פרס, יצחק נבון, יצחק רבין, מוטה גור, בר יעקבי והמזכ"ל עוזי ברעם, ודיווח על מגעיו לראש הממשלה.

בפגישותיו הציע שטרית כי נוכח הסוכנות הפוליטית המופעלת מצד המפלגות הדתיות יסכמו הליכוד והמערך על הקמת ממשלה אחדות בראשותו של שמיר, שבה תוחה לכל אחת משתי המפלגות הגדולות זכות וטו לגבי שיתופה של כל מפלגה אחרת, שתוצע על־ידי הצד השני. אישים בכירים במפלגת העבודה אמרו בסוף השבוע כי התרשמו ששטרית מנסה להעביר מסרים בשמו של שמיר.

מלשכת ראש הממשלה הכחש כי שטרית פועל ומקיים מגעים בשם עצמו, ולא בשמו של שמיר.

בסוף השבוע התבטא שמיר בנושא ממשלת האחדות בפגישה שקיים עם בנציגי דגל התורה. הוא טען כי הוא צד שיזם את הקמת ממשלת האחדות לפני ארבע שנים, והדגיש כי גם עם הוא בעד ממשלה רחבה, ימינו אך מוכן לחזור על אותו ניסיון ועל אותם קווי־פעולה שנחלו את ממשלת האחדות הבעבודה: שמיר הבהיר כי בנוסף לאחר שהנושא יפיל עליו את הרכבת הממשלה. גם אז, הבהיר, לא יהיה מקום לדבר על ממשלה רוטציונית.

שמיר רמז בשיחה כי יהיה מוכן להתייחס לנושא בריציות לאחר שתובטח לו תמיכתם של 61 חברי כנסת.

בצמרת מפלגת העבודה הרגישו אתמול כי איש מצידה לא הוסמך לנהל מגעים עם אנשים בליכוד לגבי הקמתה של ממשלת אחדות. הודיש כי לשכת המפלגה הופתעה מאוד ממקבלת ידיעה בשם שמיר. עם פתח פרס, המדינה הווא לנהל מו"מ עם הבטיחנים החדשים להקמת ממשלה בראשותו של פרס, וכל ניסיון לשנות מהלך זה יחייב כינוס נוסף של לשכת המפלגה. צוין כי הוחלט שקרונית ברובו השתתפות המערך בממשלת אחדות חייבת להתקבל בישיבה מיוחדת של מרכז המפלגה.

רוב צפוי היום בממשלה להצעת השר שריר – לגזור עונש מוות למחבלים

מציע ועדה שחבריה – שרי הביטחון, החוץ והמשפטים, בהשתתפות הרמטכ"ל – תמליץ על עונש מוות במקרים של רצח אכזרי • ביהמ"ש הצבאי אינו מפעיל היום את סמכותו לגזור מוות

מאת גדעון אלון ודן סגיר
סופרי "הארץ"

עימות חריף צפוי היום בישיבת הממשלה כשתדון ביוזמתו של שר המשפטים אברהם שריר, הנהנית גם מתמיכתו של שר הביטחון יצחק רבין, להכניס תיקון בחוק על מנת לאפשר לביהמ"ש לגזור עונש מוות על מחבלים שיורשעו ברצח אכזרי של רקע לאומני, בעיקר כשהקורבנות הם ילדים.

שריר יציע בישיבה למנות ועדת שרים שתורכב משרי הביטחון, החוץ והמשפטים, שיחד עם היועץ המשפטי לממשלה תהווה את הדרג המדיני שעמה יצטרף הפרקליט הצבאי הראשי להתייעץ בעניין העונש שהתביעה הצבאית תדרוש מביהמ"ש לגזור במקרים של ביצוע רצח אכזרי על רקע לאומני.

שר המשפטים הוליס בעצה אחת עם שר הביטחון, לחדש את יוזמתו זו (שהועלתה לראשונה כבר לפני כמה שנים) בעקבות הפיגוע הרצחני ביריחו.

השר יעקב צור הודיע אמש כי יתנגד לתיקון החוק. לדבריו ישראל אינה יכולה להעמיד מתוכה תליינים. לדבריו אפילו אם מול קצה הדרבה של חיילי צה"ל עומדים חיות אדם, אין לגזור עליהם עונש מוות, משום שענש מוות ישנה את דמותה המוסרית של המדינה.

גם כיום יש לביהמ"ש הצבאי בתנאים מסויימים ומוגדרים במיוחד סמכות לגזור עונש מוות על מחבלים שהורשעו ברצח. אולם הוא לא מפעיל סמכות זו. כיום גם רשאית התביעה הצבאית לדרוש מביהמ"ש לגזור עונש מוות ע"פ שיקוליו של הפרקליט הצבאי הראשי, אחרי שנועץ ברמטכ"ל ובשר הביטחון. עפ"י ההצעה החדשה יורחב הפורום עמו יצטרך הפצ"ר להיוועץ הממשלתי והוא יכלול גם את שר המשפטים, שר החוץ והיועץ המשפטי לממשלה.

אשר לעצם השיקולים בעד הנהגת עונש מוות על מחבלים הנאשמים ברצח אכזרי על רקע הבלני, יש בימים אלה דיונים במערכת הביטחון ובצמרת צה"ל.

תוכנית הבראת כור: פיטורי 5,800 עובדים; מצפה לרווחיות מ־1990

הוגשה למשרד האוצר ולראשי הבנקים • 20 מפעלים ייסגרו או יימכרו • הבנקים ימחקו תוך שנתיים 170 מיליון שקל, הממשלה תורים 80 מ' • יבוטל הטאבו על שמירת השליטה במפעלים

מאת מיכל רוזה

תוכנית ההבראה של כור שהוגשה ביום ו' לראשי האוצר, הבנקים ובנק ישראל כוללת שורה של פעולות התייעלות ודאסטיות שהנהלת הקונצרן מתחייבת לבצע במהלך השנתיים הקרובות, כולל צמצום כוח־אדם, סגירת מפעלים ומכירת נכסים. בנוסף מבקשת כור מחיקת חובות מצד מערכת הבנקאות, הזרמת הון מצד האוצר כמעולות משלימות. כל אלה, לדעת הנהלת כור, עשויים להביא את הקונצרן לרווחיות בשנת 1990.

התוכנית, המונה בת 250 עמודים, כוללת פירוט של מצב הקונצרן עד לרמת המפעל. היא הוכנה על־ידי ראשי אגף הכספים של כור, בשיתוף עם יועצים חיצוניים, והועברה גם לראשי הבנקים בחו"ל. בין השאר בעריכה כור נעזרה בחברת הייעוץ האמריקאית ארתור די ליטל.

בהנהלת כור מצפים עתה כי ראשי הבנקים והאוצר יחנו בתוכנית בהקדם האפשרי, על־מנת שניתן יהיה לגשת בהקדם לביצועה. מן התוכנית עצמה עולה תמונה קשה על מצב הקונצרן, בעיקר מבחינת תזרים המזומנים, וכל עיכוב בביצועה יחריף את המצב הפיננסי.

להלן פרטי התוכנית, כפי שנודעו ל"הארץ":

צמצום כוח־אדם. מספר המועסקים ירד עד סוף 1990 ל־21,200. כיום מועסקים בכור 27 אלף עובדים. כור מתכוונת לפטר בכל תחומי הפעילות 3,200 איש, למעלה ממחציתם בחברות תדיראן. יתר הצמצומים יהיו במסגרת מכירת מפעלים לגורמים אחרים.

מפעלים. מספר המפעלים בבעלות מלאה של כור יקטן מ־61 ב־1988 ל־41 ב־1990.

הזגאות הרשמיות. הפיטורים וסגירת מפעלים, כולל כיסוי הפסדי הם, יגרמו להוצאות חד־פעמיות בסך 400 מיליון שקל, מזה 200 מיליון לפיצויי פרישה. התוכנית קובעת מדיניות ברורה באשר לגובה הפיצויים, תוך ניתוק הנושא מפסיקת האגף לאיגוד מקצועי של ההסתדרות.

הפסדים. כתוצאה מהפיטורים וסגירת מפעלים צפוי ההפסד לגדול משמעותית בשנים 88'–89', והנהלת

(סוף בעמוד 2)

"מספר העומדים בפני סכנת פיטורים בכור – מבהיל"

– קובל ראש האגף לאיגוד מקצועי

מאת יהודית וינקלר סופרת "הארץ"

"המספרים די מבהילים, מספר העובדים העומדים בפני סכנת פיטורין ב'כור' כאילו לא לקחים מהמציאות של מדינת ישראל" – הגיב אמש אפרים זילוני, סגן ראש האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות על תוכנית ההבראה של "כור".

זילוני אמר כי תוכנית ההבראה, כולל הפיטורין, לא הוצגו בפני האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות. ראש סיעת הליכוד בוועד הפועל, ח"כ יעקב שמאי, מתח אתמול ביקורת על כך שמזכיר ההסתדרות, ישראל קיסר, השוהה כעת בחו"ל שעה שהקונצרן ההסתדרותי מפטר עובדים וסוגר מפעלים.

הוועדה המרכזת של ההסתדרות לא תקיים היום את ישיבתה השבועית לרגל העדרו של קיסר. הוא יצא לבריטניה להשתתף בעצרת זכרון במלאת 50 שנה לליל הבדולח, משם לאנגליה ולאיטליה. קיסר נמנה עם המוזמנים לנאום בכנס. זאת, אולם הוא נענה להזמנת איגודים מקצועיים בבריטניה להשתתף בעצרת לציון ליל הבדולח בכוונה הוריכון והאו ליד מינכן שם נועדו לו פגישות עם נציגי איגודים מקצועיים ממערב־אירופה.

אל־באז בביקור בירדן:

"מצרים וירדן בעד מדינה פלשתינית לפי החלוקה מ־47"

מאת יורם המזרחי
שליח "הארץ" במצרים

קהיר (מיוחד ל"הארץ"). ד"ר עוסמה אל־באז, ממקורבי הנשיא חוסני מובארק והתי־שר בכיר לענייני חוץ במשרד החוץ המצרי, אמר בביקור בירדן שמצרים וירדן "תומכות במאבק העם הפלשתינאי ובזכותו להקמת מדינה על בסיס לגיטימיות בין־לאומית שתתבסס על עקרונות כלליים של חוק בין־לאומי ועל החלטת האו"ם 181 משנת 1947".

עוד אמר אל־באז: "אם ישראל באמת רוצה בשלום עליה להבין לבישותיה ועמדותיה בכל הקשור לדרקים בשלום בין מדינה ערבית פלשתינאית למדינה עברית".

מדברי ד"ר אל־באז ניתן ללמוד שלמעשה לא יהיה בהקמת מדינה כזו משום סוף פסוק בסכסוך, ולדברי סוכנות הידיעות הירדנית וציטוט שפרסם על־ידי סוכנות הידיעות של המזרח התיכון בקהיר, אמר אל־באז: "הקמת מדינה כזו תהיה צעד חשוב בדרך ליישוב הסכסוך הישראלי־ערבי, ועל מדינות ערב לפעול יחד כדי להוכיח לעולם שהקמת מדינה פלשתינאית לא תסכן את מדינת ישראל".

"אובזרוור": נכשלה תוכנית להחזיר את טאבה – אמש

מאת שאול צדקא

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). תוכנית ישראלית סודית להחזיר את טאבה למצרים עוד אתמול בלילה נכשלה לאחר שהמצרים סירבו להענק ליש־ראל 4 אנשי "פתור" המבוקשים על־ידה בקשר מעשי פח – ברצועת עזה. "אובזרוור" הלונדוני, הכותב זאת הבוקר, טוען כי המדינות שאפפה את התוכנית נועדה למנוע מוחאות מצידן של קבוצות הימין בארץ, שחלקן טוענות כי החזרת השטח צריכה להיות תלויה בהבטחה מצרית לפצות את ישראל על אובדן מלון "סונסטה".

רעולי פנים השתלטו על עמדת יוניפיל

(ע). חמישה אנשים רעולי פנים השתלטו אמש על עמדה של יוניפיל בה נמצאים כוחות מפיג'לבד, הנמצאת בסמוך לכפר דיר סריין. כוחות גדודלים של יוניפיל הוזו למקום בנסיון להלץ את הבריונים.

מצלצלים, מזמינים, משתתפים בהגרלת פרסים ומקבלים מתנה... ויחס חם.

בכל חודש יוגרלו:
★ אנטנות צלחת לקליטת לוויינים
★ 3 מיכלי סולר או נפט בכמות שהוזמנה
מתנה לכל משתתף - מדחום מגנטי

איך משתתפים? פשוט מאוד!
• ממלאים מיכל נפט או סולר לחימום ביתי של תרמופז (בכמות של 300 ליטר לפחות).
• רושמים על חשבונית תרמופז את הפרטים האישיים (שם וכתובת).
• מציינים על גבי החשבונית: ועד בית / לקוח פרטי ומס' תעודת זהות.
• שולחים במעטפה ל"מבצע הטלפון הצהוב של תרמופז" אל בית הדואר סניף הבורסה ת"ד 52130 ומקבלים בדואר חוזר מדחום מגנטי במתנה.

• ההגרלה בפיקוח רו"ח חברת פז, נציג החברה ונציג משרד הפרסום.
• תקנון המבצע נמצא במשרדי החברה ובמשרדי הפרסום.
• ההשתתפות במבצע אסורה על עובדי חברת פז ותרמופז, סוכנים של החברה, ספקי הדלקים של החברה והיחידים להפצת המוצר.

למה תרמופז? ברור מאוד!
תרמופז מעניקה לכם שרות אמין, מהיר ומקצועי. החורף כדאי לכם ליהנות מאספקה מהירה, יחס חם וייעוץ חינם של מומחי פז - חברת האנרגיה הגדולה בישראל.

התקשרו עוד היום לתרמופז:
תל־אביב והמרכז:
414242, 414324, 411128, 5710188, 03-5714422.
חיפה והצפון:
668283, 04-668282, סניף חיפה והצפון - 04-531152.
ירושלים:
מסוף ירושלים - 527177-9, 02-533394-5.
משרד 715146-9
באר־שבע והדרום:
30032, 057-30136, מסוף באר־שבע - 057-424939.

ההגרלה הראשונה תערך ב־8.12.88.

• היתר הגרלה 125

תרמופז
נפט וסולר לחימום ביתי

מכדז מן الاحيل

"הסכסוך הישראלי־פלשתיני לא יזכה לעדיפות גבוהה בממשל ג'ורג' בוש"

– מעריך פקיד בכיר ישראלי בוואשינגטון, "אלא אם יחייבו זאת האירועים בשטח" ● יועץ של בוש הסתייג מרעיון הוועידה הבינ"ל ● יוזמת שולץ תמשיך להנחות דיפלומטיית ארה"ב

מאת יואב קרני
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). לפי הערכה ישראלית, הסכסוך הישראלי־ערבי, לא יזכה לעדיפות גבוהה בממשל ג'ורג' בוש, "אלא אם כן יחייבו זאת האירועים בשטח". את ההערכה השמיע שלשום מקור בוואשינגטון.

המקור, פקיד ישראלי בכיר, אמר לקבוצה של כתבים ישראליים, כי מכל ענייני המזרח התיכון יעסיקו את בוש המפרץ הפרסי ואפגניסטאן יותר מאשר הסכסוך הישראלי־ערבי. הוא ביסס את הערכתו על שיחות עם "אישיות בכירה מיועצי בוש". הפקיד הישראלי הוסיף, כי קרוב לוודאי שהנשיא המיועד ימנה שליח מיוחד למזרח התיכון. משימתו תהיה "לאסוף עובדות, כדי לאפשר לממשל לגבש אלמנטים חדשים בגישת ארה"ב.

יועץ בוש העריך באוזני הפקיד הישראלי, כי כל זמן שלא תתגבש תכנית חדשה, תוסיף יוזמת שולץ להנחות את הדיפלומטיה האמריקאית.

היועץ, המוכר כמועמד אפשרי לעמוד בראש המועצה לבטחון לאומי בממשל החדש, הסתייג באוזני הפקיד הישראלי מרעיון הוועידה הבינלאומית. לדבריו, לא זו בלבד שוועידה כזאת לא תקדם את תהליך השלום, אלא היא "עלולה להקשות עמדות". לדעתו, "הליכה לוועידה כזאת תיתכן רק אחרי שתושג הבנה בין ישראל ובין ארה"ב".

גם העיתון "וול סטריט ג'רנאל" ייחס שלשום ליועצי בוש את ההערכה, שהממשל החדש ינסה "שלא להיגרר עמוק יותר אל המזרח התיכון". לפי העיתון, "ממשל בוש לא יהיה להוט להתחיל יוזמת שלום חדשה, בלי שיהיו לו תחילה הוכחות, כי הן הישראלים והן הפלשתינאים מוכנים סוף סוף לשאת ולתת אלה עם אלה".

הפקיד הישראלי העריך, כי גישת בוש לישראל "תתאפיין במלה אחת: המשכיות". עם זאת טען כי על הפרק עומדים לפחות שני עניינים בעייתיים ביחסי ישראל־ארה"ב.

אחד הוא ההשפעה הבלתי נמנעת של החוב הלאומי התופח של ארה"ב על הסיוע למדינות זרות, ובכלל זה ישראל. אין לפקיד ספק שההשפעות יהיו ניכרות כבר בתהליך הכנת התקציב לשנת הכספים הבאה, המתחילה באוקטובר 1989. אסכולה אחת בוואשינגטון מציעה לקצץ בשני אחוזים את כל אחד ממרכיביה של תכנית סיוע החוץ, אך עדיין אין בנושא זה הסכמה מלאה. עניין בעייתי שני הוא אספקת נשק למדינות ערב, שיעלה, לדעת הפקיד, כבר במהלך השנה הראשונה של ממשל בוש.

"וול סטריט ג'רנאל": "בייקר – שר החוץ החזק ביותר מאז קיסינג'ר"

מאת יואב קרני

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). העתון "וול סטריט ג'רנאל" העריך ביום ו' כי ג'יימס בייקר יהיה מזכיר המדינה החזק ביותר מאז הנרי קיסינג'ר. במאמר פרשנות בעמוד הראשון, כתב העתון על הקירבה בין בייקר לבוש, וכי זה 40 שנה לא היה בארה"ב מזכיר מדינה בעל יחסים כה הדוקים עם הנשיא.

עתונאים ופוליטיקאים בוואשינגטון סבורים כי מינוי בייקר מבשר התמתנות בסגנון מדיניות החוץ. מזכיר המדינה המיועד מתואר כ"פרגמטיסט". המאמר השווה אותו, לחיוב, עם ג'ורג' שולץ. על שולץ כתב העתון כי לעתים הוא "קשה־עורף, מטיף מוסר ומרוחק", ואילו בייקר "יותר נעים הליכות, מכין מכירות ידידותי במסבך, ואיש ביצוע עימותי באופן פרטי".

בוואשינגטון צופים שמינוי בייקר יגביר את שיתוף הפעולה במדיניות החוץ בין הבית הלבן לקונגרס. הדוגמה הבולטת ביותר תהיה, כנראה, ניקרגואה. בעוד ממשל רייגן היה שרוי במאבק בלתי פוסק עם הקונגרס על סיוע צבאי ל"קונטראס", ממשל בוש עשוי להעדיף את הרחבת התפקיד הדיפלומטי של ארה"ב באמריקה המרכזית.

שיחת היום עם אברהם (אייבי) מוזס

על הצטרפותו לקריאה להקמת ממשלת ליכוד־מערך

אני מאמין ששרון רב עם אשתו – יותר מאשר הוא רב עם רבין

מדוע החלטת להצטרף לקריאת הוועד הציבורי למען חוקה בישראל להקים ממשלת ליכוד־מערך שתפעל לשינוי שיטת הבחירות?

תמכתי בכך בעיקר מסיבות מדיניות וביטחוניות. אני מאמין שלנוכח הבעיות הקשות העומדות לפני המדינה, בעיקר בנושאים בין לאומיים וביטחוניים, חייבות שתי המפלגות הגדולות להתלכד ולפעול במשותף. אסור שיווצר מצב שמפלגות קטנות כש"ס או אגו"י יכתיבו לנו כיצד לפעול.

אבל כיצד אתה, שמתחת ביקורת כל־כך חריפה על מדיניות הביטחון אחרי שרעייתך נפצעה ובנך ז"ל נהרג מבקבוק תבערה שהושלך על הרכב שלכם, תומך בממשלה בהשתתפות המערך?

היתה לי שיחה ארוכה בנושא הזה עם שר הביטחון יצחק רבין, והבהרתי לו את עמדתי. הגעתי למסקנה שאין שום הבדל אם נציג הליכוד יהיה שר הביטחון או נציג המערך. המדיניות של שתי המפלגות הגדולות בנושאי הביטחון דומה. לליכוד אין שפנים בכובע שהמערך לא מכיר. אתה חושב שאם שרון ימונה לשר הביטחון הוא יתחיל לתלות מחבלים שיורשעו ברציחת אזרחים יהודים חפים מפשע? אני משוכנע שגם הוא לא יעשה זאת.

אבל הטענות שהטחת בשר רבין ובאלופי צה"ל אחרי האסון הכבד שפקד אותך היו חד־משמעיות.

זה נכון. היו לי טענות, ועדיין יש לי טענות קשות בנושאי הביטחון. אני לא חושש להשמיע את הטענות ואת הדעות שלי לרבין ולאלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע.

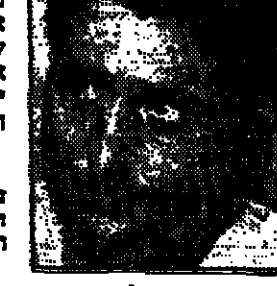

מוזס, מהישוב אלפי מנשה, שכל את אשתו ואת בנו בפיגוע הבלני באפריל אשתקד

כשכואב לי אני צועק, כמו כל אדם שמקים קול צעקה כשדורכים לו על הרגל.

זה לא תמים מצדך להאמין שהליכוד והמערך יוכלו להתעלות מעל ליריבות ולאיבה ביניהן ולפעול שוב בצוותא?

אני מאמין ששתי המפלגות הגדולות צריכות ויכולות להתעלות מעל לשיקולים פוליטיים צרים. עליהן להבין שהבעיות שיש להתמודד עמן קשות מאוד, ורק ממשלה רחבה הנשענת על 79 חכ"ים תוכל לעשות זאת. אני גם מאמין שהליכוד והמערך למדו מנסיון העבר. אומרים: איזהו חכם? הלומד מן הניסיון.

אבל אחרי ששמיר השמיץ את פרס ופרס את שרון, ושרון את רבין, יוכלו לשתף עמם פעולה ולמחוק את המשקעים שנוצרו?

אתה יודע מה? בשביל כסא הם יהיו מוכנים לעשות הכל. חוץ מזה אני מאמין ששרון רב עם אשתו יותר מאשר הוא רב עם רבין. אני משוכנע שהרעיון הזה לא רק חיוני אלא גם מעשי. עכשיו, אחרי ששמעתי שהמערך מוכן להתפשר עם אגו"י על הסכם לשינוי החוק "מיהו יהודי", אחרי שכל כך הרבה שנים הם התנגדו לכך, אז גם זה אפשרי, אז כל דבר מעשי בפוליטיקה.

במודעות שפירסמתם בעיתונות הרגשתם שממשלת האחדות היתה רעה. אבל האלטרנטיבה הזו המצערת היא אסון". אתה חושש מהתמוטטות הדמוקרטיה?

לדעתי, הציבור בארץ קיבל שוק מתוצאות הבחירות לכנסת. אף אחד לא האמין שהמפלגות החרדיות יגדילו את כוחן בצורה כזו. אפילו עורכי הסקרים לא רמזו על אפשרות כזו. אני חושב שהתמוטטות של המדדים זה דבר לגיטימי. הם קיבלו כח ומנדט מהבוחרים שלהם ללחוץ ולזכות בהשגים בתחום הדתי, אבל אסור להיכנע לדרישות האלה, כי זה יגרום נזק חמור למדינה.

מדוע אתה תומך בשינוי שיטת הבחירות?

אני חושב שהשיטה הנוכחית היא איומה. 27 רשימות הציגו את עצמן בבחירות, מי צריך כל־כך הרבה מפלגות? אתה יודע ש־45 אלף קולות הלכו לאיבוד בגלל כל הרשימות הקיקיוניות שלא עברו את אחוז החסימה? אנחנו אימצנו לעצמנו רעיונות שונים מארה"ב וממדינות המערב האחרות. מדוע שלא נאמץ גם את הרעיון של בחירות אזוריות?

מאת גדעון אלון

היערכות צבאית רחבה ומעצרי מנע מקיפים בלמו את המהומות בשטחים

פתיחת המועצה הפלשתינית עברה בגדה ובעזה בשקט יחסי ● כל קווי הטלפון בשטחים נותקו בסוף השבוע ● צפויה הקשחה באמצעי הביטחון לקראת הכרזת העצמאות הפלשתינית מחרתיים

מאת אורי ניר ואיתן רבין
סופרי "הארץ"

היערכות ואמצעי ביטחון חסרי תקדים, שנקטו שלטונות הביטחון בשטחים, הכשילו נסיונות של תושבים לחולל מהומות, עם פתיחת המושב ה־19 של המועצה הלאומית הפלשתינית באלג'יר. היקפם וחומרתם של אמצעי המנע שנקט צה"ל הפתיעו גם את תושבי השטחים ונראה כי לפי שעה השיגו את מטרתם: מניעת כל ניסיון להפגין או להתעמת עם החיילים בעזור אחים.

שלשום כבר הוצבו עשרות מחסומים על הכבישים המובילים ביהודה ושומרון ובתנועות של ערבים מירושלים אליה. אתמול הוחמרו אמצעי הביטחון והוטל עוצר מוחלט על כל רצועת עזה (כ־650 אלף תושבים). ניתוק כל קווי הטלפון לשטחים (פרט לבתי־חולים וגורמים הקשורים למימשל), פריסה הצות תקרים של כוחות מעצרי מנע בהיקף של כמה מאות (כנראה כ־350 איש), חלוקת כרוזים המזהירים את התושבים מפני הפרות סדר, ועוד.

ניתוק קווי הטלפון לשטחים, שמטרתו פיזור "ערפל קרב" ומניעת התקשורת ותיאומים בין התושבים הפלשתיניים, הקשה אתמול על ליקוט המידע, ולכן קשה היה לשרטט תמונה מלאה על המתרחש באיזור.

עם זאת נראה כי הנסיונות לחולל מהומות בגדה המערבית היו מצומצמים. בעזה נרשמו כמה מקרים של הפרת עוצר, הבערת צמיגים והצבת מחסומים, ידוי אבנים, ובכמה דובר צה"ל בעזה נמסר כי נפצעו 3 תושבים. אך מקורות ערבים בעזה ציינו כי נפצעו 6 תושבים ו־14 תושבים הוכו על ידי חיילי צה"ל במהלך הפרת עוצר.

בגדה לא היו דיווחים על פגועי ירי, אך מכמה מקומות נמסר על נפגעים ממכות במהלך מבצעי מעצרים ומרדפים אחר מיידי אבנים בתקריות מבודדות.

בערי הגדה נראו מאות חיילים ופושים בכל רחוב, סימטה וכיכר, בסיורים רגליים ורכובים. תושבים מסרו כי אינם זוכרים היערכות כה רחבה ונוכחות כה מורגשת של צה"ל באיזור. שכם הוכרזה אתמול "שטח צבאי סגור" ונאסר סיקור עיתונאי באיזור. הצבא השתמש גם במסוקים ובמטוסים קלים מעל ריכוזי אוכלוסיה שונים, לדיווח על המתרחש.

מקורות צבאיים ציינו אמש את העובדה כי לא נרשמו כלל אירועים עם נפגעים ברחבי הגדה, וייחסו זאת להוראה המפורשת שניתנה לכוחות לפזר התקהלויות של תושבים באמצעות עימותים פיזיאליים, ובלא ירי.

צה"ל ניצל בסוף השבוע את הריכוז הגדול של הכוחות לשם עריכת מבצעי מעצרים, מחיקת סיסמאות מהקירות, הסרת דגלים פלשתיניים. מאות צעירים נעצרו במסגרת "מעצרי מנע". מקורות צבאיים מסרו כי לשם כך הוטל עוצר על הערים קלקיליה וטולכרם, על הכפרים שויכה (ליד טולכרם) ותואנה (ליד שכם), ועל מחנה הפליטים בלאטה. ליד הכפר שויכה התהפך אתמול ג'יפ צבאי ונהרס כליל. תושבי האזור טענו כי הג'יפ התהפך לאחר שהותקף בבקבוק תבערה. מקורות צבאיים רשמיים מסרו כי הג'יפ לא הותקף כלל, אלא הנהג נסע באורח בלתי אחראי, ואיבד שליטה על הרכב.

לקראת מחרתיים, יום הכרזת העצמאות הפלשתינית, מתכונן צה"ל להקשיח את אמצעי הביטחון.

ראיתי שמעתי

אברהם סופר, היועץ המשפטי לשעבר של משרד החוץ האמריקאי, ביקש לבוא השבוע לישראל על כנה לפתוח בשיחות עם ישראל ומצרים על יישום פסק הדין בטאבה. אולם התברר לו כי ראש הממשלה, יצחק שמיר, והשרים הבכירים לא התפנו מעסקי הקואליציה, והדיון בקבינט – שהתקיים בנושא זה לפני כחודש – לא הגיע עדיין לסיומו. במגעים שהיו בין ירושלים לקהיר, הועלתה גם הצעה שהשיחות תתקיימנה בוואשינגטון, אך גם בשאלת מיקומן לא הושגה הבנה. נראה כי המצרים "אלצו להמתין עד לסיום המגעים הקואליציוניים. לפי ההבנה שהושגה, הסכימה ישראל כי עד סוף החודש הבא ייקבע מועד סופי ליישום פסק הדין.

עקיבא אלדר

אינתיפאדה או לא אינתיפאדה – זו השאלה המטרידה את אלה המבהלים את האירועים הדאורגים בטייבה, המבקשים לבדוק את מידת השפעתה של האינתיפאדה על אופיים. בלי משים, נתנה הטלוויזיה בערבית תשובה חד־משמעית על שאלה זו. בשבוע שעבר הקרינה משך דקות ארוכות צילומים של התגושויות, זריקת אבנים ופיזור הפגנות, מלוות בכיתוב: היום בטולכרם. היו אלה, כמובן, צילומים מטייבה. הטעות עודדה חיוכים לא מעטים אצל הצופים הערבים, בעיקר אצל אלה מטייבה עצמה.

לילי גלילי

מגעים קואליציוניים בלתי צפויים התקיימו במהלך השבת בבית הכנסת המרכזי בנווה אביבים. בבית כנסת זה נוהג להתפלל אבנר שאקי מהמפד"ל ואתמול חגג שם רזי מילוא את העלייה לתורה של בנו, אריאל. במהלך התפילה ובין צהלות הקוראים הרבים, הספיקו מילוא ושאקי לשוחח על מגוון הנושאים הפוליטיים שעל הפרק, המובן בנושאים הקואליציוניים והעריך אי־הגעת שבמפד"ל מהסכם אליו הגיע בסוף השבוע הליכוד עם תנועת ש"ס.

אילן שחורי

זפת על המדרגות והגרטור מבדתך לבניין הישיבה, כך מחו אנשי העדה החרדית בירושלים נגד כוונתו של הרב ירחמיאל והכב מלונהל לשאת דרשה באולם ישיבת "תורה ויראה" במאה שערים. הרב מוחרם על ידי העדה החרדית בשכונה, והעדה הודיעה כי לא תאפשר לרב לשאת את דברו.

פרופ' אריה גלוברזון, מומחה למדעי העבודה מאוניברסיטת תל אביב, חזר בימים אלה מוארשה, שם היה האורח הישראלי הראשון של האקדמיה הפולנית למדעים. הפולנים ביקשו לשמוע ממנו על סגנון הניהול הישראלי ועל הדמוקרטיה התעשייתית כפי שהיא פועלת בישראל.

פרופ' אריה גלוברזון: הפולנים מתעניינים במבריקים

גלוברזון היה בין הראשונים שהתריע על השכר הגבוה של ראשי מערכת הבנקאות בישראל. במסגרת ביקורו בפולין, הוא היה אורח של חמישה מוסדות אקדמיים שונים והגיע לשיחה עם חמישים מנהלי הקונצרנים הגדולים ביותר בפולין.

אריה לביא

שלמה להט, ראש עיריית תל אביב, הוזמן ביום חמישי שעבר לתיאטרון הבימה בגבעתיה להצגה "ביער האין אור" בבימויה של מיקי פרין ובכיכובה של רעיה בן דרור (למשפחת שטראוס). ההצגה עוסקת בליל הבדולח ובסיומה נתבקש צ'יץ להצטרף להרמת כוסית. אז התברר לו כי חוגגים את יום הולדתו ה־61. להט נולד בברמניה 11 שנה לפני ליל הבדולח וכשזה התרחש כבר היה בארץ.

להט היה גם אורחה של הצגה הטורגית של המחזור "אגדות אנדרסן" שנערכה באודיטוריום דוהל שבשכונת התקווה, ושם הכתיר את השחקן יוסי גרבר כ"סופר" השכונה. זאת בשל הפופולאריות הרבה לה הוא זוכה בקרב התושבים מאז כיכב ב"המלך ואני". ביוזמתו של ראש העירייה זכה תיאטרון הבימה של אריק סמית, שבעבר משמש יועץ אמנותי שלו, למשכן של קבע באודיטוריום בשכונת התקווה.

המלחמה על ירושתו של איל המכוניות הנרי פורד השני הולכת ומלאה עוזה. פורד היה נשוי בשנים האחרונות לקאתלין דורהם (48), והיא נרשמה בצוואתו כיורשה העיקרית של הונו, המוערך ב־324 מיליון דולאר. צאצאיו של פורד, שגילם הוא כמעט כגיל אמם החורגת, אינם מתכוונים לכבד את הצוואה, והם חלו במאבק ביךך שבפלורידה בתביעה לביטולה.

בעריכת עירית רוזנבלום

אסד: סוריה תכשיל המזימות לכפיית הסדר במזרח התיכון

מאת סופר "הארץ"
לענייני ערביים

סוריה נחושה בדעתה ליישם את האיזון האסטרטגי ולהכשיל את "המזימות לכפיית הסדר באיזור שישרת את מגמות ההתפשטות של ישראל". דברים אלה אמר אתמול הנשיא אסד באיגרת אל המכהנים במלאות 18 שנים ל"תנועת התיקונים" (עלייתו לשלטון).

ברמזו ערב פתיחת מושב המועצה הפלשתינית אמר כי סוריה גמרה אומר להשיב לפלשתינים את מלוא זכויותיהם ולשחרר את השטחים הערביים.

אמש פירסם בדמשק ארגון החבלה "א־סאעיקה" המופעל ע"י סוריה הודעה בה גינה את מושב המועצה הפלשתינית והאשים את "ערפאת והמדינות הריאקציוניות במזימה לחיסול ההתקוממות".

המלך חוסיין הזהיר אתמול מפני המשך ניצול המקורות הכלכליים מעבר לתוצר הלאומי. בדברו בפתיחת מוזיאון המטבעות לרגל יום הולדתו אמר כי יש בכוונה של ירדן לשקם את כלכלתה ולהילחם בתופעות השחיתות.

העיתון הקהירי "אל־אהראם" מסר אתמול כי המדינות שמצרים חייבת להן דחו את בקשתה לדחות את מועד התשלום אחרי ינואר. "אל־אהראם" מסר כי הממשלה מגבשת עתה תכנית להעלאת שכר במשק כדי להדביק את העליה במחירים.

מאות מיליון ד' יחסרו למימוש תוכנית העבודה בצה"ל עד '92

"מימוש התוכנית – המינימום לצורך רמה סבירה של ביטחון לאומי"

מאת ראובן פדהצור

פער תקציבי של כמה מאות מיליון דולר מפריד בין יעדיה של תוכנית העבודה הרב־שנתית של צה"ל לבין תקציבו המתוכנן. הכוונה היא לסעיפי התוכנית לחמש השנים הבאות, כפי שאושרה על־ידי שר הביטחון, יצחק רבין.

הפער התקציבי האמור נוצר גם לאחר שצומצמו תחומי פעילות הצמיחה, שהוחלט כי ניתן לוותר עליהם בלי לגרום לפגיעה חמורה מדי בכושר הביטחון.

נראה כי לאחר שתוקם הממשלה, תוצג התוכנית בפני ועדת השרים לענייני ביטחון. בכוונת צה"ל לפעול להבטחת תוספות בכספים הנוספים מהממשלה בשנים הקרובות, כדי שניתן יהיה לסגור את הפער התקציבי הקיים.

בתוכנית העבודה לשנת 1989 לא קיים פער תקציבי בכל הנוגע להצטיידות, והפער התקציבי בתחום זה מסתכם החל משנת העבודה 1990 והלאה.

התכנון התקציבי של תוכנית העבודה הרב־שנתית מבוסס על המשך שיעורי הסיוע הביטחוני האמריקאי בגובהו הנוכחי עד 1992. אם בעתיד יקוצץ הסיוע האמריקאי, יגדל במקביל הפער התקציבי של התוכנית.

עם זאת, גם לגבי 1990 קיימת בעיה של מימון הפעילות של צה"ל הקשורה לאינתיפאדה. צה"ל מעריך כי עלותה של פעילות זאת בשנת 1989 תגיע ל־250–200 מיליון ש"ח.

בשלב זה הובטחו לצה"ל מהאוצר רק 100 מיליון ש"ח לשנה זו לצורך מימון האינתיפאדה. הנחת היסוד של תוכנית העבודה השנתית גורסת כי בסופו של דבר יקבל צה"ל מהאוצר גם את יתרת הסכום הדרוש.

בצה"ל מעריכים כי מימוש סעיפי תוכנית העבודה הרב־שנתית הוא המינימום הנדרש לקיים רמה סבירה של ביטחון לאומי. התוכנית מבוססת על הצגת איומים סבירה, ולפיכך כל הקטנה בתקציב המתוכנן לה תגרום לכך שיגדלו האיומים, שלצה"ל לא תהיה תשובה טובה עליהם.

בצה"ל מרגישים כי תקציב הביטחון של מדינות העימות (לא כולל מצרים) גדול פי ארבעה מתקציב הביטחון של ישראל.

חוברת בנושא עיוותי הסיקור כלפי ישראל מופצת בחו"ל בתמיכת רה"מ

מאת לילי גלילי
כתבת "הארץ"

בעידוד של משרד ראש הממשלה, מופצת בימים אלה במערכות העיתונים הגדולים בעולם, ובין ראשי רשתות הטלוויזיה, חוברת מיוחדת הבאה להציג את עיוותי התקשורת בעולם כלפי ישראל, בעיקר בסיקור האינתיפאדה. את החוברת, בת 70 העמודים על נייר כרום, הפיק הפרסומאי אליהו טל, בעידודם של משרד ראש הממשלה ומשרד הביטחון. משרד ראש הממשלה סייע בהפקת החוברת ובהפצתה, אולם לא העניק לטל כל תמיכה כספית.

החוברת, המכונה "ישראל בארץ המריה", מאוירת בעשרות תמונות, ובה נתונים השוואתיים, כמו למשל זה המשווה באינצ'ים את היקף הסיקור של הטבח בסברה ושתילה '82, (8762 אינצ'), לעומת 824 אינצ'ים שהקדישה התקשורת לטבח תהר במחנות על ידי השיעים ב־'85. בחוברת נטען כי גם בחירת התמונות בעיתונים, משקפת חוסר איזון: ערפאת וחוסיין תמיד מחייכים, בעוד שמיר תמיד מצולם זועף.

עותקים מעשרות אלפי החוברות שהודפסו, מופצים גם בין הנציגויות הזרות.

מחכים להכרזת המדינה – ובינתיים צופים בווידאו

שיחה עם תושב עזה ביום השני של העוצר שהוטל לקראת המל"פ

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

"אנחנו שמחים, שמחים מאוד, יושבים בבית ומחכים להכרזה של מדינה שלנו, בינתיים אנחנו מסבירים לילדים למה הם לא יכולים לצאת. הילדים לא מבינים מה זה עוצר, רוצים לצאת לחצר אבל לא יכולים", כך בשיחה טלפונית לביתו של תושב עזה ביום השני בעוצר.

אב המשפחה מוכן לדבר בחופשיות בתנאי שלא יפורסם שמו, פחד מהשלטונות. "יש לי 7 ילדים, רובם קטנים", קולות הבכי והצעקות של הילדים נשמעים היטב ברקע. האב מתנצל "הילדים רוצים החוצה, משגעים אותנו כל היום, לך תסביר להם מה זה עוצר. הם יודעים כי יש ברחוב חיילים יהודים, הם לא אוהבים אותם".

"אני מנסה להסביר להם שצריך לעשות שלום, יש מלחמה בינינו לבין היהודים. אני מסביר להם כי לנו אין מדינה, אין עצמאות, היהודים הם הקובעים לנו מה לעשות, הילדים לא מבינים רק הגדול ביניהם מבין. אני ואשתי מקווים כי בעתיד נוכל להיות חופשיים, יש צרכים בבית, אי אפשר להיות סגורים 4 ימים".

"אנחנו שומעים חדשות, מתעניינים מה קורה באלג'יר לקראת הוועידה. והתושבים הצטיידו בקלטות וידאו, ורואים סרטים, קוראים עיתונים, מחכים שהעוצר יעבור".

בעזה מספרים כי העוצר הכביד את הילודה?

"זה נכון. בשנה האחרונה נולדו מאות ילדים בעזה, קוראים להם ילדי האינתיפאדה, אלה ילדים שנולדו לתוך ההתקוממות".

יש הפרות עוצר?

"הרבה. אינשאללה, שזה יעבור בלי הרוגים".

נחשפה חוליית טרור שפעלה באזור עפולה

(עט). חוליית ארגון טרור שפעלה ליד עפולה נחשפה באחרונה. משטרת מרחב העמקים הסירה בסוף השבוע את האיפול מחקירת אנשי החוליה ופרשות המעשים שאירעו ותוקרו במרחבה.

חברי החוליה הטילו מורא על תושבי כפר סולם ליד עפולה. לחוליה מיוחסים סחר בנשק, הצתת מיקוד, סחר בסמים וזריקת בקבוקי תבערה לעבר בתים בכפר לחברי החוליה בעבר בחודשים האחרונים.

מפקד מרחב העמקים ניצב משנה רני טביב מינה צוות חקירה מיוחד שכלל את מיטב החוקרים לאחר שהצטבר מידע מודיעיני רב בפרשיות אלה.

אנשי המשטרה פשטו בראשית אוקטובר על בתי החשודים בכפר סולם ועצרו 9 חשודים. בין העצורים עמר מחמוד מסעוד המכונה "שמשון", שהוא בנם של הורים שהשתייכו בשנות ה־70 לרשת חבלה שהטמינה חומרי חבלה בשווקים של עפולה, חיפה ועכו.

הוגש אישום ראשון בפרשת הפטורים מצה"ל

מאת דן סגיר
הכתב הצבאי של "הארץ"

כתב אישום ראשון בבית דין צבאי נגד קצין קבע בפרשת הפטורים המזוייפים, שחוקרת משטרה צבאית חוקרת, הוגש בבית הדין במטכ"ל ביום חמישי שעבר, נגד סרן עזרא גבאי. מדובר ב־24 פרטי אישום. במשפט יופיעו 33 עדי תביעה.

סעיפי האישום העיקריים: נסיון לתת פטור משירות בסתם במרמה, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, שימוש במאגר המידע שלא למטרה שאליה יועד, והתנהגות שאינה הולמת קצין.

התביעה ביקשה לעצור את הנאשם עד גמר ההליכים, והחלטה על כך תינתן בישיבת בית הדין היום.

מועצת החכמים תכריע

(סוף מעמוד 1)

לו בין השאר 4 תיקים בכירים לתנועה, הכוונה לנסות לשנות את חוק התמורה, ומעמד של מ"מ ראש הממשלה. אולם פרץ הסביר כי הוא נחוש בדעתו לתמוך בשמיר.

בליכוד נעשו אמש עד אחר חצות מאמץ למנוע שינוי בדעתה של תנועת ש"ס. במהלכים היה שותף אריאל שרון, שניהל אמש מגעים גם עם ראשי חב"ד בארץ ויצא לשם כך לכפר חב"ד. שרון התקשר גם למקורבי הרבי מלובביץ' בניו יורק וביקש כי הרב יבקש מאנשי אגודת ישראל בארץ להמליץ בפני הנשיא לתמוך בשמיר.

בין תנועת ש"ס לדגל התורה הושג בסוף השבוע הסכם לשיתוף פעולה במגעים הקואליציוניים.

בלשכת ראש הממשלה התקיים ביום שישי מרתון של פגישות עם הסיעות הדתיות, כשבמוקד המפגש בין שמיר לרב יצחק פרץ ואריה דרעי מתנועת ש"ס. עם סיומו הודיע הרב פרץ כי ש"ס תמליץ בפני מועצת חכמי התורה להחליט על תמיכה בליכוד. שמיר קיים לאחר מכן סדרת פגישות גם עם נציגי המפד"ל, אגודת ישראל ודגל התורה. גם בלשכת שר החוץ התקיימו ביום שישי מגעים נפרדים בראשותו של שמעון פרס עם נציגי אגודת ישראל.

שמיר הבהיר לפרץ ודרעי כי הליכוד נענה לרוב דרישות ש"ס. בין היתר אמר שמיר כי לאחר בדיקה שקיים הוא יכול להתחייב בפניהם כי תוך שלושה חודשים מיום הקמת הממשלה ידאג להעביר בכנסת את חוק התמורה, ההסכמה חוק מיהו יהודי. שמיר אמר כי הליכוד יהיה מוכן להעניק לש"ס את תיקי הפנים והשיכון ואת תפקיד של סגן ראש ממשלה ושני סגני שרים. פרץ ביקש כי אחד הסגנים יהיה במשרד החינוך ושמיר אמר כי הדבר תלוי בשר החינוך שייבחר, ולכל היותר יכהנו סגני השרים של ש"ס במשרדים של התנועה.

בתום הפגישה הבהיר הרב פרץ כי יצא מעודד מאוד ושבע רצון מהפגישה עם שמיר וכי המלצתו בפני מועצת החכמים תהיה ללכת עם הליכוד. "התשובות שקיבלנו הן מספקות, ראינו מחוייבות מצד שמיר להעביר את חוק התמורה תוך שלושה חודשים. אנו נלך עם הליכוד" – אמר הרב פרץ. הרב דרעי היה יותר מסופק ואמר כי לא כל הדרישות של ש"ס נתקבלו.

בפגישה עם נציגי המפד"ל הביעו אלה בפני ראש הממשלה אכזבה רבה מצד הליכוד, בעיקר כלפי ההתחייבויות שנתן הליכוד לתנועת ש"ס. נציגי המפד"ל הודיעו כי הליכוד ביזה עצמו בפני ש"ס. אבנר שאקי וזבולון המר הדגישו בפני שמיר כי יש קולות במפד"ל האומרים כי בעצם העובדה שהמפד"ל הודיעה להמליץ בפני הנשיא על שמיר, איבדה התנועה את כושר המיקוח שלה ועתה דורשים בתנועה להופיע פעם נוספת בפני הנשיא ולחזור מהתמיכה בשמיר.

ראש רשימת אגודת ישראל הרב פלדמן הופיע לבדו לפגישה עם שמיר בעוד שני נציגים אחרים מסיעתו עשו אותה שעה אצל פרס במשרד החוץ. שמיר חזר על ההבהרה כי יהיה מסוגל להבטיח את העברת חוק התמורה וחוק מיהו יהודי בתוך שלושה חודשים. הרב פלדמן אמר כי הוא מבקש התחייבות וחתימה של חברי הכנסת של הליכוד ושמיר הבהיר לו כי לא יהיה מסוגל להענות לכך. הרב פלדמן אמר כי תנועתו תבקש לעצמה בין היתר את תיק השיכון, אך שמיר הסביר כי התיק הובטח כבר לש"ס. שמיר אמר כי ישמור לאגודת ישראל את תפקיד יו"ר ועדת הכספים של הכנסת, תפקיד המקביל למעמד של שר.

הרב פלדמן אמר כי לא יוכל לקבל החלטה לבד והוא חייב לקבל את אישור מועצת גדולי התורה.

בתום פגישת פרס ואגו"י אמר ח"כ הדיגר כי אגודת ישראל לא באה לכדי סיכום בפגישתם עם נציגי המערך וכי המלצתם למועצת גדולי התורה תהיה כנראה שלא להמליץ על איש בפני נשיא המדינה.

גדעון אלון, סופר "הארץ", מוסר כי הסיכויים שנשיא המדינה, חיים הרצוג, יודיע עוד היום או מחר על החלטתו אם להטיל את מלאכת הרכבת הממשלה החדשה על יצחק שמיר או על שמעון פרס, הם קלושים ביותר – העיכוב אמש מתחים בבירים המעורים במגעים הקואליציוניים הסבוכים להקמת הממשלה החדשה.

בחסות שריון אלג'ירי

(סוף מעמוד 1)

פי כוחה של המועצה הפרלמנטרית המורכבת מ־90 חברים להחליט על כינון "ממשלה פלשתינית זמנית" בעת הצורך.

את הישיבה שנערכה בדלתיים פתוחות, אתמול פתח היו"ר השייך עבד אל־חמיד אל־סאיח שהעלה על נס את ההתקוממות ואמר כי היא תמשיך "עד לנצחון השחרור ולעצמאות". את ברכת המדינה המארחת הביא עבד אל־חמיד אל־מהרי, המזכיר הכללי של מפלגת השלטון האלג'ירית.

שאול צדקא מוסר "הארץ" בבריטניה מוסר כי שלשום כינס בלונדון אבו שריף, יועצו של ערפאת, כמה עתונאים ואמר להם כי יצחק שמיר, שמעון פרס ויצחק רבין נפגשו עם ראשי שלושה ארגוני הבטחון בישראל, והעניקו להם "צ'ק פתוח" לפגיעה אישית בכל אחד ממנהיגי אש"ף.

מקורות ישראליים, לדבריו, כבר שיגרו לאירופה ולצפון־אמריקה חוליות כדי לפגוע ביאסר ערפאת. הוא הוסיף כי המידע הזה הגיע לארגון על ידי הסי־איי־אי, שבו יש אלמנטים המעוניינים כי הפלשתינאים ימותו את עצמם.

הוא ציין כי הגוף הראשון שהכיר במדינה הפלשתינית, עוד לפני הכרזתה, הם "נסודריסמאים". אבו שריף עצמו קיבל את ההודעה על ההכרה מעתונאי אמריקאי העובד דרך קבע בירושלים.

נוסעי אוטובוס ליד רמאללה הגיבו בירי על זריקת אבן

תושב גדרה שרכבו נרגם חשוד בירי לעבר שני נערים ערבים באיטור

מאת אורי ניר
סופר "הארץ"

צה"ל מתייחס בחומרה רבה להחלטת מליאת מועצת יש"ע להורות לתושבים היהודים בשטחים לירות על משליכי אבנים, ולתת סעד משפטי למתנחלים שיועמדו למשפט על תקריות מסוג זה.

אלוף פיקוד המרכז, עמרם מצנע הזהיר שלשום את ראשי מועצת יש"ע מפני שימוש בנשק חם, שלא לצורך הגנה עצמית. האלוף מצנע ציין כי לפי הנוהלים, רק אדם הנמצא בסכנת חיים רשאי ואף חייב להשתמש בנשקו, אך כל שימוש בנשק שלא למטרה זו "יוכה בתגובה נאותה של צה"ל", כהגדרתו.

הדברים מתייחסים להחלטה שקיבלה מליאת מועצת יש"ע, אשר ליום שישי, בכינוס שהתקיים בהתנחלות בית־אריה. נוסח ההחלטה, כפי שנמסר אמש מהנהלת מועצת יש"ע, אומר: "מליאת מועצת יש"ע רואה באבנים מכשיר המסוגל לגרום רצח, וקוראת לתושבי יש"ע להתייחס בהתאם".

שלשום כבר יישמו נוסעי אוטובוס שיצא מהתנחלות שילה שבדרום השומרון את ההנחיה החדשה של מועצת יש"ע, וירו אל משליכי אבנים ליד מחנה הפליטים ג'ילזון, מצפון לרמאללה. על האוטובוס הושלכה אבן ליד ג'ילזון. האבן לא גרמה נזק או נפגעים. אחד מנוסעי האוטובוס פתח באש. לא נמסר על נפגעים מהיריות.

(ע). משטרת ירושלים עצרה את החשוד שירה ופצע ביום ו' שני נערים ערבים בכפר א־טור שבמזרח העיר.

ביום ו' בצהריים דיווחו רופאי בית החולים אל־מוקאסד שבמזרח העיר למשטרת ירושלים על נער בן 12 שנורה בבטנו והועבר לחדר הניתוח.

החוקרים הגיעו לבית החולים שעה שנמצאים הניתוח בבטנו של הנער. המנתחים הוציאו מגופו קליע אקדח בקוטר של 9 מ"מ. החוקרים החלו בבדיקת היומן המשטרתי ומצאו, כי בשעות הצהריים דיווח אזרח ישראלי על כך שרכבו הותקף באבנים.

צוות החוקרים יצא לביתו של בעל האקדח, בן 46 מגדרה, והחל בחקירת אשתו. החוקר הודה, לדברי המשטרה, כי פתח באש בעת שרכבו הותקף באבנים.

הבראת כור: פיטורי 5,800

(סוף מעמוד 1)

כור צופה פגיעה חמורה ביחס שבין ההון העצמי וההתחייבויות. ההפסד הצפוי לשנת 1988 הוא 221 מיליון שקל, ולשנת 1989 – 72 מיליון. כור מקווה כי בשנת 1990 תוכל להציג רווח של 56 מיליון שקל.

מחיקת חובות. כור מבקשת כי הבנקים ימחקו חובות בסך 170 מיליון שקל בשנתיים הבאות. מזה 120 מיליון ב־1988, ו־50 מיליון ב־1989.

תזרים מזומנים. תוכנית ההבראה צופה כי לכור היום תזרים מזומנים שלילי של 70 מיליון שקל. הקונצרן זקוק בדחיפות ל־60 מיליון שקל לצורך תשלומים לנושים שונים. כדי לשפר את התזרים מתכוונת כור למכור השנה נכסים בסך 26 מיליון שקל, ובשנתיים הבאות נכסים נוספים בסך 90 מיליון שקל.

הון עצמי. כור מבקשת עוד השנה כי האוצר יזרים לה סכום של 80 מיליון שקל בתמורה לשטרי הון. סכום זה אמור לשפר את היחס שבין ההון וההתחייבויות. על־פי התוכנית, בשנתיים הבאות יוזרמו חובות ממכירת נכסים והמרה חיובית פנימית.

שכר. מוצע בהקטנת הוצאות השכר בסך 70 מיליון שקל לשנה הודות לצמצום במספר המועסקים, הקטנת פרמיות והטבות סוציאליות. הקונצרן מתכוון, עם זאת, לשלם תוספות־שכר ארציות.

מכירות. המכירות לעובד יגדלו מ־139 אלף שקל בשנת 1987 ל־190 אלף ב־1990. רמת המכירות הכוללות בשנים '88–'90 תישאר בסדר־גודל של כ־4 מיליארד שקל. הנהלת כור צופה כי ביצוע התוכנית יביא לרווח תפעולי של 103 מיליון שקל ב־1989, ו־161 מיליון ב־1990.

תחומי הפעילות. בכוונת כור להמשיך ולפעול בתחומים אלקטרוניקה, כימיה, מזון, מוצרים לבנייה ומתכת. על־פי התוכנית היא צופה הרחבה משמעותית בתחומי הכימיה והמזון, שמירה על היקף הקיים בתחום האלקטרוניקה תוך מאמצים להגדיל את הרווחיות בו, התבססות בתחום מוצרי הבנייה וצמצום משמעותי בתחום המתכת.

אחד העקרונות שיכוונו את מדיניות הקונצרן בשנים הבאות הוא הישום שותפים לפעילויות גם בשיעור שיעלה על 50%. הנהלת כור מבטלת את העיקרון על שמירת השליטה בפעילויה.

התוכנית מצביעה על מפעלים שכור מתכוונת למכרם לגורמים אחרים, ועל כאלה שכבר היום הוחלט לחפש להם שותפים. בין המפעלים כלולים תלקומטלים, חרסי־קרמיקה ומפעלי הצינורות. מדוע כי על־פי התכנית אין הנהלת כור מתכוונת למכור את מפעליה הרווחיים, כמו נשר ואגן.

נפתחה אולימפיאדת השחמט בסלוניקי; ישראל משתתפת

סלוניקי (ע"צ). 7,000 מוזמנים נכחו אמש באולם הספורט של מרכז התערוכות של סלוניקי, העיר השנייה בגודלה ביוון, בטקס הפתיחה של אולימפיאדת השחמט ה־28. עד כה נרשמו 103 מדינות לתחרות.

סלוניקי מארחת את האולימפיאדה זו פעם שנייה תוך 4 שנים.

קבוצות הגברים מורכבות מ־4 שחקנים ו־2 ממלאי מקום. קבוצות הנשים – מ־3 שחקניות וממלאת מקום אחת. המשחקים יתחילו היום ב־3 אחר הצהריים לפי שעון ישראל.

נבחרת הגברים של ישראל: אלון גרינפלד, גדי רכלים, אליהו שוידלר, אילן מנור, רונן לב ועופר ברוק. הנשים: לובה קריסטול, לנה גלדרוו, אולגה פודרז'נסקיה ושולמית חדי.

בטקסס ייבנה המתקן הגדול בעולם לביקוע אטומים

ההחלטה עדיין טעונה אישור הקונגרס

וואשינגטון (ע"צ). טקסס נבחרה להקמת ה"סופרקוליידר", מתקן לביקוע אטומים הגדול בעולם, בהשקעה של 4.4 מיליארד דולר – הודיע שר האנרגיה האמריקאי ג'ון הרינגטון ביום חמישי.

ה"סופרקוליידר" יורכב מטבעת תת־קרקעית של מגנטים באורך של 85 ק"מ. באמצעותו ניתן להריץ קרני פרוטונים לביקוע האטום בכוח העולה פי 20 על המתקן הנוכחי לביקוע האטום ליד בטאוויה במדינת אילינוי.

המדענים מקווים כי השימוש ב"סופרקוליידר" יאפשר להם ללמוד יותר על מהות החומר.

24 מדינות אחרות בארה"ב ביקשו כי הפרוייקט יוקם בגבולותיהן. העבודה בהקמת המתקן והפעלתו תצריך אלפי ידיים עובדות.

ההחלטה על הקמת המתקן בטקסס עדיין טעונה אישור הקונגרס. הרינגטון אמר כי קרוב ל־5,000 מדענים יבקרו כל שנה ב"סופרקוליידר", אשר יהיה הרבה יותר מתוחכם ממתקן לביקוע האטום בשווייץ ומתקן נוסף אותו מתכננת ברה"מ. "המתקן הזה יאפשר לנו לשמור על העליונות בפיזיקה הנוגעת לאנרגיה גבוהה", אמר השר.

הפעלת המתקן תעלה 270 מיליון דולר בשנה והוא יופעל על־ידי צוות של 2,500 איש.

התחזית של אל על

	מעלות מינימום	מעלות מכסימום		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	10	14	גשם	9	13
אתונה	6	12	בהיר	8	12
בוקרשט	–	–	מעונן	−1	−5
בריסל	6	16	מעונן	9	12
וינה	1	3	מעונן	−2	3
ורשה	–	–	גשם	7	11
ז'נבה	6	9	גשם קל	11	16
לונדון	12	15	מ. חלקית	6	14
ליסבון	16	20	מעונן	14	19
מדריד	10	18	מעונן	14	18
ניו־יורק	8	13	מ. חלקית	10	17
פאריס	10	15	מעונן	9	14
פרנקפורט	3	9	מעונן	8	13
ציריך	–	–	גשם קל	9	16
קהיר	13	22	מעונן	13	20
קופנהאגן	2	5	גשם	6	9
רומא	12	16	מעונן	15	21

ELAL אל על

هكذا من الأصل

"עינבר"
עמותה ישראלית לנפגעים במחלות ריאומטיות
מתכבדת להזמינך לרב שיח בנושא:
"חידושים במחלות מיפרקים"
הרב שיח יתקיים בתאריך 15.11.88 בשעה 17:00
במלון מוריה בירושלים
בתוכנית
* דברי פתיחה – יו"ר העמותה מר יעקב גנון.
* פרופ' א. רובינוב – דרכי הטיפול במחלות ריאומטיות.
* פרופ' פוגרוינד – תחלופת מפרקים בגפיים התחתונות.
* ד"ר מ. רוסו – נתוחים בפרקי הידיים הקטנים.
* ד"ר פ. נבון – הטיפול במחלות מפרקים אצל ילדים.
* שאלות ותשובות
* כיבוד קל – קפה ועוגה
* ינחה את הערב נח הלפרין, מזכ"ל האיגוד העורכים והעיתונאים לכתבי העת בישראל.
מחיר כניסה – 15 ש"ח.
המודעה בחסות "גמידה" (ישראל) בע"מ שרותים ואספקה רפואית

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי כרמיאל
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר
[illegible]
תאריך: כ"א באב התשמ"ח
4 באוגוסט 1988

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי לוד
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית
[illegible]
תאריך: 21/10/1988

חוק התכנון והבניה התשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי אשקלון
הודעה בשבר אישור שינוי תכנית מפורטת
[illegible]

חוק התכנון והבניה התשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי ירושלים
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית
[illegible]

דחפון
שרות הודעות טלפוני של הארץ
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

המוסד לביטוח לאומי

הודעה למעסיקים
בדבר שינויים בתשלום דמי ביטוח
אלה הנתונים לחישוב דמי הביטוח בעבור העובדים השכירים החל ב־1 באוקטובר 1988:

א. המקסימום
מקסימום ההכנסה לתשלום דמי הביטוח ־.5,457 ש"ח לחודש (במקום ־.4,713 ש"ח עד 30 בספטמבר 1988).

ב. המינימום
מינימום ההכנסה לחישוב דמי הביטוח ־.455 ש"ח לחודש (במקום ־.393 ש"ח לחודש עד 30 בספטמבר 1988).

ג. שיעורי דמי הביטוח
בשיעורי דמי הביטוח אין שינוי. שיעורי דמי הביטוח, לפי הטורים שבטופס 102, רשומים בטופסי הדיווח לאוקטובר – דצמבר 1988. הנשלחים למעסיקים בימים האלה.

ד. ניכוי משכר העובד
בשיעור הניכוי משכר העובד אין שינוי – 5.35% מן השכר ועד המקסימום. הניכוי המקסימלי משכר העובד – 291.95 ש"ח לחודש (במקום 252.15 ש"ח לחודש עד 30 בספטמבר 1988).

ה. הכנסות פטורות מדמי ביטוח
1) קצבת נסיעה – 83 ש"ח לעובד לחודש (בתוקף מ־1 באוגוסט 1987).
2) דמי הבראה – 781 ש"ח לעובד (החל ב־1 ביולי 1988).
3) את סכומי ההכנסה הפטורים מדמי ביטוח על־פי סעיף 9 (20) לפקודת מס ההכנסה עדכן מס ההכנסה, והם בתוקף מ־1 באוקטובר 1988.

ו. תשלום קצבת ילדים בעד הילד הראשון
* ההכנסה המזכה בקצבת ילדים בעד הילד הראשון בחודש אוקטובר 1988 – 1,637 ש"ח לחודש (הכנסה החייבת במס הכנסה).
* קצבת הילדים בעד הילד הראשון לחודש אוקטובר 1988 – 52 ש"ח.
איגרת מפורטת בעניין השינויים תישלח למעסיקים בימים הקרובים.

האגף להסברה וליחסי ציבור

אלפים באו אתמול להפגין בעד ממשלת אחדות לאומית ונגד "כניעה לדרישות החרדים". (צילום: שוקי קרן)

הגשם לא הרתיע אלפים שתבעו הקמת ממשלת אחדות ושינוי שיטת הבחירות

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל־אביב

למרות זרזיפי הגשם באו אמש אלפים לכיכר מלכי ישראל בתל־אביב כדי לתבוע הקמה של ממשלה בהשתתפות הליכוד והמערך שתביא לשינוי שיטת הבחירות בישראל.

הדובר הראשון היה פרופ' אוריאל רייכמן. הוא תבע מנשיא המדינה לזמן אליו את יצחק שמיר ושמעון פרס שיקימו ממשלה אשר תבצע את השינוי הדרוש. הוא פנה לראש הממשלה ולמלא־מקומו: "אתם לא יכולים להתעלם מרצון העם. היום קיבלתם את המסר של כולנו, עשו זאת." רייכמן כינה את המפלגות הדתיות "סחטניות" ואמר כי לא יתכן שבני ישיבות שלא שרתו בצבא יקבלו מעמד של משוחררי צבא, לא יעלה על הדעת שלא יוכלו לבלות במוצ"ש, לא יעלה על הדעת שיחוקק חוק מיהו יהודי שיצור קרע בעם.

ח"כ רפאל איתן (צומת) אמר כי מפלגתו תומכת בשינוי שיטת הבחירות וכי אם זו טובת המדינה הרי התנועות הקטנות עלולות להעלם – מסבב שקך יעלמו. מי שחושב שבשיטה האישית הוא לא יוכל להכנס לכנסת, אין לו זכות קיום, אמר.

ח"כ אמנון רובינשטיין (שינוי) אמר כי אין מנוס אלא להקים ממשלה של שתי המפלגות הגדולות שתמנע הכפפת זכויות הרוב למיעוט סחטני.

מאיר שטרית (ליכוד) הביע גם הוא תמיכה בממשלת ליכוד־מערך. ראש עיריית תל־אביב שלמה להט לא נענה לפניות להופיע. "אני לא חייב להיות מעורב בכל המהומה," אמר בסוף השבוע.

בסיום האירוע התהלכו הבאים על עצמם ברוח סימפאתיה של ההפגנה, ניגנו את התקווה באקורדיון ורקדו מעט הורה.

לוי רוגז – שמיר אינו מוכן להבטיח לו את מתן תיק החוץ

רה"מ אינו מרוצה מתפקוד לוי בניהול המו"מ עם המפלגות הדתיות

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

בפגישה בארבע עיניים שהתקיימה בסוף השבוע בין ראש הממשלה יצחק שמיר לסגנו השר דוד לוי, סירב שמיר להבטיח לו את מתן תיק החוץ בממשלה הבאה. בעקבות הפגישה הביע לוי בפני מקורביו כעס גדול ורוגז רב כלפי שמיר. נודע כי ראש הממשלה אינו מרוצה מתפקודו של לוי בניהול המו"מ עם המפלגות הדתיות. אלו פנו בתלונות קשות ביותר לראש הממשלה על דרך ניהול המו"מ מצידו של לוי. נמסר כי שמיר יטול שוב על עצמו באופן אישי את המו"מ וכל הפגישות עם נציגי המפלגות הדתיות יתקיימו מעתה בלשכתו.

כבר לפני מספר שבועות ביקש לוי שיחה בארבע עיניים עם שמיר כדי להבטיח את תפקידו בממשלה.

כוסר הברית שמיר עוד לפני כחצי שנה כי לוי יקבל בממשלה תפקיד המתאים למעמדו בתנועת החרות שם הוא מכהן כמ"מ יו"ר התנועה. בכל הזדמנות טען לוי בשבועות האחרונים כי הוא רואה עצמו כשר החוץ בממשלה הבאה והוא אופטימי ביותר לקראת הכרעתו של שמיר.

בפגישה שהיתה ביום חמישי שעבר ביקש לוי משמיר כי יודיע עתה מפורשות כי מובטח לו תפקיד שר החוץ. שמיר טען כי אינו יכול לעשות כך מאחר ואינו מתעסק כעת כלל בהרכבת הממשלה וכל זמנו מוקדש לכך שיוזמן הרב שימליץ בפני הנשיא על הליכוד להרכיב את הממשלה. שמיר הבהיר ללוי כי לא הבטיח עדיין תפקיד לאיש מבין שרי הליכוד ואין הוא מתכוון לחרוג לפי שעה מעמדה זאת.

בסוף השבוע שודרה ב"קול ישראל" ידיעה, כי שר בכיר מאוד בליכוד שוחח ביום שישי בבוקר עם הרב עובדיה יוסף והמליץ בפניו, כי תנועת ש"ס תלך עם מפלגת העבודה מאחר ושמיר אינו מתכוון למלא אחר ההבטחות שהוא מתחייב. שידור ידיעה זו גרמה לסערה ומתיחות בצמרת הליכוד. השר יצחק מודעי אמר, כי אם שיחה זו אכן התקיימה מדובר בהתאבדות עצמית של הליכוד.

עם זאת היתה בליכוד הערכה כי הידיעה נועדה לפגוע במגעים בין ש"ס והליכוד. כל השרים הבכירים בליכוד הכחישו את הידיעה. בפגישת שרי הליכוד, שנתקיימה בסוף השבוע, אמר השר דוד לוי, העומד בראש צוות המשא ומתן מטעם הליכוד, כי הידיעה מופרכת.

ח"כים יחרימו ישיבת פתיחת הכנסת ששפרינצק ישב בראשה

5 ח"כי רצ ואברהם בורג יסרבו להישבע אמונים בפני "הטרנספריסט"

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

בקרב אחדות מסיעות הכנסת החלה אתמול התארגנות להחרים את ישיבת הפתיחה של הכנסת החדשה בשבוע הבא, שבה ישביע את חברי הכנסת הנשיא יאיר שפרינצק מתנועת מולדת, התנועה אשר חרתה על דגלה את נושא הטרנספר.

חמשת חברי הכנסת של סיעת רצ הודיעו כי ייעדרו מן האולם בזמן ההשבעה וימסרו את הצהרת האמונים שלהם בישיבה אחרת. חברי הכנסת של רצ אמרו אתמול כי פוליטית וגם מוסרית אין מצפונם מרשה להם להישבע אמונים כאשר המשביע הוא טרנספריסט שרעיונותיו הם רעיונות פיגול, שאין להשלים עימם ואסור לתת להם לגיטימציה כל שהיא במישרין או בעקיפין.

גם הח"כ הצעיר מהמערך אברהם בורג מסר אתמול כי אינו מוכן להישבע אמונים בפני נציג של תנועה הדוגלת בטרנספר. בורג אמר כי ייעדר מהאולם וישבע רק כאשר ירד שפרינצק מהבמה.

27 ארגונים יהודיים בארה"ב מזהירים מתיקון מיהו יהודי

"שמיר ופרס התחייבו שההכרעה תתקבל בעם היהודי ולא בכנסת"

מאת שלמה שמיר

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). "שינוי הגדרת מיהו יהודי על־ידי תיקון חוק השבות יגרום נזק עצום, ממשי ומעשי, ליהודי התפוצות" – אזהרה זו כלולה בהצהרה שפרסמו 27 ראשי 27 ארגונים יהודיים בארצות־הברית, ביניהם ארגונים מרכזיים כבני ברית, הדסה, הוועד היהודי־אמריקאי, הקונגרס היהודי־אמריקאי, הליגה למניעת השמצה, תנועת העבודה ומוסדות דתיים הקשורים לתנועות הרפורמית והקונסרבטיבית.

התוכן המלא של ההצהרה נשלח אמש במברקים אל נשיא המדינה חיים הרצוג, ראש הממשלה ומנהיג הליכוד יצחק שמיר, ויו"ר תנועת העבודה ושר החוץ שמעון פרס. ראשי הארגונים שיזמו את פרסום ההצהרה ירכיבו משלחת מיוחדת, שתצא בקרוב לישראל, כדי להיפגש עם מנהיגי המפלגות הגדולות ולהבהיר להם את ההשלכות החמורות שיהיו לויתור בשאלה מיהו יהודי.

ההצהרה מזכירה כי ראש הממשלה שמיר ושר החוץ פרס הביעו פעמים אחדות את דעתם כי יש לשמור את שאלת מיהו יהודי מחוץ לזירה הפוליטית. פרס הציע להכריז מורטוריום על כל פעולה פוליטית בשאלה זו לתקופה של עשר שנים, ואילו ראש הממשלה שמיר, בעת הופעותיו בארצות־הברית, הביע בפומבי דעתו שההכרעה בשאלת מיהו יהודי צריכה להתקבל על ידי העם היהודי, ולא במסגרת פוליטית כמו הכנסת.

נשיא הפדרציה הספרדית העולמית נסים גאון מתכונן לשגר היום מברק אל שמיר ואל פרס, המביע את התנגדות הפדרציה להתיהדות בשאלת מיהו יהודי. "ברגע קריטי בהיסטוריה של מדינת ישראל, אנו חוששים מקבלת הכרעה, שנועדה מטעמים פוליטיים לספק רצונה של השקפה פאנאטית וקיצונית", אמר.

נשיא הסתדרות הארגונים האורתודוכסים בארה"ב הגדיר את הצהרת 27 הארגונים היהודיים כ"מעל איבה היסטרית" נוכח האפשרות שהליכוד ירכיב את הממשלה בישראל.

רשימה יהודית־ערבית חדשה תרוץ לבחירות למועצת י־ם

משה עמירב יזם הרעיון מחשש הימנעות ערביי מזרח־י־ם מהבחירות בצד התחזקות החרדים – העלולים לגרום לאובדן קולות לטדי קולק

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ" בירושלים

רשימה חדשה, יהודית־ערבית, שתקרא "עיר השלום" מתכוונת לרוץ בבחירות הקרובות למועצת עיריית ירושלים – כך דיווח שלשום המקומון הירושלמי "כל העיר". בראש הרשימה תעמוד אישיות יהודית ובמקום השני – ערבי תושב מזרח ירושלים, שאותו תייעד הרשימה לתפקיד סגן ראש עיר. היוזמה לתוכנית היא של משה עמירב, לשעבר איש הליכוד וכיום איש שינוי, ומזכירות שינוי בירושלים הוליכה בשבוע שעבר לתמיכה ברעיון.

הרעיון מבוסס על הנחה, שערביי מזרח־ירושלים, שהעניקו בבחירות 1983 שני מושבים לרשימתו של קולק במועצת העיר, עלולים להיעדר בבחירות המקומיות מהקלפי, על רקע האינתיפאדה. מצב זה, בצירוף העליה החזויה בכוחם של החרדים בירושלים, עלול לשלול מקולק את הרוב המוחלט, שממנו הוא נהנה כיום במועצה, ולהעביר את השלטון בעיר לקואליציה של ליכוד־דתיים. ההערכה היא, שקולק ייבחר אמנם בבחירות האישיות לראשות העיר, אך יתקשה לתפקד ללא רוב במועצה וישקול התפטרות.

כדי למנוע מצב כזה מבקש עמירב ליצור אופציה חדשה לערביי מזרח העיר, שתבטיח את ייצוגם הלאומי ובד בבד תשתף פעולה עם קולק לאחר הבחירות ותבטיח רוב של ליברלים במועצת העיר.

בראיון ל"כל העיר" הירושלמי העריך שלשום קולק, כי לרשימה המוצעת אין סיכוי, מכיוון שאף דמות ערבית לא תסכים להצטרף אליה. חנא סניורה, עורך "אל־פאג'ר", ששקל בעבר לעמוד בראש רשימה עצמאית בבחירות למועצת עיריית ירושלים, אמר ל"כל העיר", כי "מדובר ברעיון רציני, שניתן יהיה לבחון אותו טוב יותר, אחרי שתוקם בישראל ממשלה ואחרי כינוס המועצה הלאומית הפלסטינית".

בין מטרות הרשימה החדשה – הקמת עיריית משנה למזרח העיר, שבראשה יעמוד סגן ראש עיר ערבי. במצע התנועה החדשה נכתב, בין היתר, כי "יש להעניק לערבים תושבי מזרח ירושלים שוויון לאומי ואזרחי בעיר, להתחיל בפיתוח הסקטור הערבי, להקים מרכזי שירותים משותפים, לשקם את שכונות המצוקה הערביות, לקבוע את השפה הערבית כשפה רשמית בירושלים ולהבטיח מעמד מיוחד למזרח העיר ואפשרות לניהול אוטונומי במסגרת של עיריית משנה. האוטונומיה העירונית למזרח העיר תכלול את האפשרות לייצוג פוליטי (בחירות למועצת עיריית המשנה), למיסוי נפרד, לכוחות נפרדים לשירותי הסדר (משטרה), ומחלקות מקבילות לבריאות, חינוך. עקרון השותפות והשוויון יאפשר למועמדים ערביים להציג מועמדותם ולהבחר בשלב ראשון למועצת העירייה, כדי לפתח באופן הדרגתי את האוטונומיה העירונית", נכתב במצע התנועה.

שאלת הריבונות תשאר פתוחה.

היועץ המשפטי הורה לחקור תלונות על הונאות בבחירות

מאת גדעון אלון
כתב "הארץ"

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש הורה שלשום למשטרה לפתוח בחקירות בתלונות על זיופים ועבירות שונות על דיני הבחירות, שהועברו ע"י יו"ר ועדת הבחירות המרכזית השופט אליעזר גולדברג וגורמים אחרים.

מוסכם שבסוף שבועיים יזמן אליו חריש את כל הגורמים באגף החקירות של המשטרה המטפלים בחקירות התלונות על זיופים ומעשים בלתי כשרים אחרים שבוצעו במערכת הבחירות, לשם מתן הנחיות בכל בעייה עקרונית העשויה להתעורר בחקירה.

בהתייעצות, שקיים שלשום חריש בלשכתו עם צמרת המשפטנים במשרד המשפטים, ביניהם המשנה לפרקליט המדינה דורית ביניש, המשנים ליועץ המשפטי לממשלה יהודית קרפ ויצחק אליאסוף, הוחלט למנות פרקליט מיוחד שילווה את החקירה המשטרתית.

חריש ביקש מהמפכ"ל המשטרה רב ניצב דוד קראוס ומראש אגף החקירות, ניצב יהושע כספי, לתת עדיפות לחקירת התלונות בנושא זה.

לכנסת החדשה יוצע להעלות אחוז החסימה

מאת עמוס בן־ורד

העלאת אחוז החסימה בבחירות לכנסת מ־1% ל־2.5% תהיה אחת מהצעות החוק הראשונות שיגיש ח"כ פנחס גולדשטיין מהליכוד לכנסת החדשה.

גולדשטיין פעל להעלות את אחוז החסימה גם בכנסת הקודמת, עם ח"כים מסיעות אחרות.

ש"ס והמפד"ל נאבקות על שליטה במחלקת הדת ברדיו

מאת לילי גליל

בעתיד הקרוב יתקיים ברדיו המכרז על מנהל מחלקת תוכניות הדת. למכרז ניגשו 3 מועמדים דתיים: הכתב אברהם בן מלך, איש הרדיו שבתאי ביבי, ואיש מחלקת הדת אבי רוזן.

רוזן, המקורב אישית לרב עובדיה יוסף, נחשב לבעל הסיכויים הגדולים ביותר לזכות במינוי, לטובת עמדתם של אנשי ש"ס.

גורמים בש"ס קבלו לאחר הבחירות על כי תוכניות הדת ברדיו שבויות בידי המפד"ל, ומייצגות רק את עמדותיה, מאז היה השר זבולון המר יו"ר הוועד המנהל.

לעומתם, טען פעיל באגודת ישראל כי 3 המועמדים אינם מקובלים עליו, ורק עודד הילל־מקטע יעלה את קרנם של שידורי הדת.

דן שילון מחפש לשווא אשמים בעימות להפקת לקחי הבחירות

עדות ראייה / אורית גלילי

"דוחות הבחירות נמצא כאן באולם, ולפניו מונחות שתי גוויות: זאת של המערך וזאת של הליכוד", אמר המנחה דן שילון, בעימות הפקת לקחים ברוח אגתה כריסטי, שערך שלשום במלון הילטון בת"א, בפני ציבור של פרסומאים. חד לשון, עם חיוך שלא מש מפניו, ואשר לא הסתיר גם קצת שמחה לאיד, נע שילון על הבימה בקלילות, כבעלי התעמלות. עכשיו הגיע הרגע מבחינתו להיפרע מכל המגבלות שהציב בפניו העימות הטלוויזיוני ולתת דרור לכל השאלות המשליפות שלא נשאל במסגרת הזיה.

אל הבמה עלו הפוליטיקאים ואנשי הפרסום: מטעם הליכוד: אורי סלע, מינה צמח ורוני מילוא. מטעם המערך: סטיב כהן, משה תאומים ("האיש שמרבים לשנוא עכשיו", לפי שילון), אריה רוטנברג ונסים זווילי. הפותח, עזר וייצמן, מכריז על עצמו "בן 64, משופשף, במצב תקין". הוא מוחה על הכיסא ששילון מציע: מה זה, כיסא של ספרים? לא, זה כיסא של בידורים למוות, ענה שילון. "לא נכשלתי", אמר ויצמן, "צריך לחפש את האשמים למה שקרה באיך יותר מאשר את האשמים לתוצאה של 39 ו־40. יש לי עוד זמן ללכת לקיסריה".

מילוא: אמנם איבדנו קולות לדתיים, אבל קיבלנו קולות מהמערך. היינו 61 ועכשיו אנחנו 65. הליכוד עלה במעוזים של המערך: באופקים, ברמת אביב, בבריה בכרמל. הוא ירד ברובה ת"א ובערי פיתוח. האסטרטגיה שלנו לעבוד על הקול הצף הוכיחה את עצמה.

"לא נפגעתי", אמר וייצמן, "מהשימוש שעשה הליכוד בשלום שלי כשאני חובש כאפייה. יש לי גם עבאייה יפה בבית. אבל אנחנו ניצלנו את עניין המשפלות של שמיר שהופיע במודעות הליכוד". על הפיגוע ביריחו אמר ויצמן: אני לא קונה את הטענה שזה לקח מאתנו 4 מנדטים. לא יכול להיות שתשעים אלף איש שינו את הצבעתם בגלל זה. אולי עשרת אלפים. על השאלה מה היו התוצאות אם רבין היה עומד בראש המערך, השיב ויצמן: כיוון שזה לא נעשה אי אפשר לדעת אם זאת היתה טעות או לא. "יכול להיות שאם אריק שרון היה עומד בראש הליכוד הם היו מקבלים 60".

איזה משרד הכי טוב בך, שאל שילון את מילוא. "זה של עיריית חולון", השיב מילוא, "זהו היה קטנטני, אבל ביום למחרת טיפלנו בשמעון פרס בצורה יסודית". רוטנברג: הליכוד לא היה צריך להתאמץ בתשדירים. הוא עבר על הרגשות הכי פרימיטיביים של העם והשתמש בשיטות של הפחדה. סלע: יסלח לי רוני מילוא, אבל גם הליכוד וגם המערך לא הביאו שום תכנית מדינית או בשורה חדשה. מה שנתקע מציעות לא מקובל על אף אחד. הזיכוך היה פרסומי טהור. הצעתי לשמיר במהלך הבחירות לצאת עם יוזמה דינמית חדשה, אבל שמיר הוא פרסומאי בקליפת השום.

"לא אתן לצלוב את סטיב כהן מרסימה", אמר זווילי, כשהקהל באולם רצה לראות קצת דם. "ההחלטה איזה סקרים לפרסם היתה החלטה פוליטית", אמר זווילי, שהיה היחיד שגילה כנות. "אני לא מתנתק מאחריות, יכול להיות שבמערכת הבחירות הבאה לא אהיה יו"ר מטה ההסברה".

רוטנברג: אני חושב שבכל אופן הבאנו לשינוי בפוליטיקה הישראלית, המלה סיפוח היא עכשיו מוקצית מחמת מיאוס. הדעות של הליכוד הן הרבה יותר מתונות. הצלחנו לגרום לציבור גדול לא להאמין לליכוד. אבל הציבור הזה במקום להגיע למערך הגיע למפלגות אחרות. צמת אומרים שמלאכתם של צדיקים נעשית בידי אחרים וזה בדיוק מה שקרה. המערך הצליח לשכנע שאסור לתת לשוב ל־67'. הוא עשה את המלאכה עבור הליכוד.

בחלק האחרון העלה שילון את יצחק מודעי אל הבמה. "מיהו הרוצח", שאל אותו. מודעי השיב: "אין גוויה". האם תהיה מוכן לתת לש"ס את תיק האוצר, שאל שילון. מה פתאום, השיב מודעי, זה הרי התיק שלי. שילון: למה אתה כל כך שקט במחלוקת. מודעי אל הקהל: אולי מישהו מוכן לענות לשאלה שלו. תראו כמה אני סימפטי.

ועדת המעקב לענייני הערבים קראה לשביתה כללית מחרתיים

אברהים נימר חוסיין: הקריאה לשביתה – לא מתוך תיאום עם אש"ף

מאת עטאללה מנצור
סופר "הארץ" בגליל

ועדת המעקב העליונה לענייני הערבים בישראל פרסמה אתמול קריאה לאזרחים הערביים לשבות מחרתיים במחאה נגד מדיניות הממשלה בעניין הבנייה הבלתי חוקית ביישובים הערביים.

גילוי הדעת שהופץ בצורת כרוז קורא לאזרחים הערביים להימנע מכל אלימות והפרת חוק. יו"ר הוועד וראש עיריית שפרעם, אברהים נימר חוסיין, אמר ל"הארץ" כי הוא הופתע מהטענה כאילו הקריאה לשביתה באה מתוך תיאום עם אש"ף. הוא הכחיש כי קביעת השביתה ליום ב' באה על־פי הצעה של יונס ג'בארין, מ"מ ראש עיריית שפרעם, שביקש לקיים את השביתה הכללית ביום הבא יותר לביצוע 12 צווי הריסה באום אל־פחם, בתקווה שיימצאו גורמים שילחצו לביטול הצווים. הוסיף הוא גיש כי בישיבת הוועד בסייבה ובגילוי הדעת שפורסם בעקבותיו אין זכר לאש"ף או לישיבת המועצה הלאומית הפלסטינית המתקיימת באלג'יר.

נורית בהגא, מסופרת "הארץ", מוסיפה כי אגודת הי־40 (אגודה למען 40 כפרי המיעוטים שאינם מוכרים על ידי משרד הפנים) פרסמה אתמול גילוי דעת שבה תובעים מהבריה לבטל את המלצות דו"ח ועדת מרקוביץ'.

האגודה מוחה על הריסת 15 הבתים בכפר סייבה בשבוע שעבר, ונגד תכנית להריסת אלפי בתים ועקירת 40 כפרים לא מוכרים על־ידי משרד הפנים.

משה הוועד בשפרעם ינסה גם להיפגש עם ראש הממשלה, כדי לבקש להקפיא את צווי ההריסה וההליכים המשפטיים המתנהלים נגד האוכלוסיה הערבית, עד למציאת פתרון הולם ומקובל.

שחם: לזכותנו ניתן לזקוף רק את הכשלון בדיכוי ההתקוממות

מפגש סופרים על החברה הישראלית בצל האינתיפאדה נערך בחיפה

מאת נורית בהגא
סופרת "הארץ" בחיפה

"העובדה שאנו מצליחים לדכא את האינתיפאדה היא היחידה שעומדת לזכותנו. קיימות דרכים לא אנושיות לדכא אותה" – אמר אתמול הסופר נתן שחם, במפגש סופרים על החברה הישראלית בצל האינתיפאדה שנערך במועדון "צוותא" בחיפה. המפגש נערך מטעם המרכז לשלום, השתתפו בו מלבד שחם, א.ב. יהושע, סמיח אל קאסם, סלמן נטור. הנחה ד"ר [illegible] אל תאג'.

הסופר א.ב. יהושע טען שהתחושה של האינתיפאדה בחברה הישראלית באה דווקא על ידי אנשים רגישים, השוים אין אנחנו ביחס למתרחש שם. "גם אני לא רוצה לדעת" אמר יהושע בהתייחסו לתמונות שהתפרסמו בסוף השבוע במוסף "הארץ" על הנעשה בשטחים. "אי אפשר היה לקרוא זאת. הייתי חייב לומר לעצמי – אתה מוכרח לקרוא את הדברים".

יהושע אמר עוד כי קיים פער בין האינתיפאדה אותה אנו מקבלים על הנעשה בשטחים בכלי התקשורת לבין עיבודה: "צריך להיאבק כל הזמן בהדחקה, להכות בה לפעמים בדימויים פרובוקטיביים, אף לא צודקים – רק כדי לא לתת לה להיטשטש" אמר יהושע.

לארה"ב וקנדה
לאנשי עסקים, קרובים וידידים,
מתנת פרי הדר
רעיון נהדר
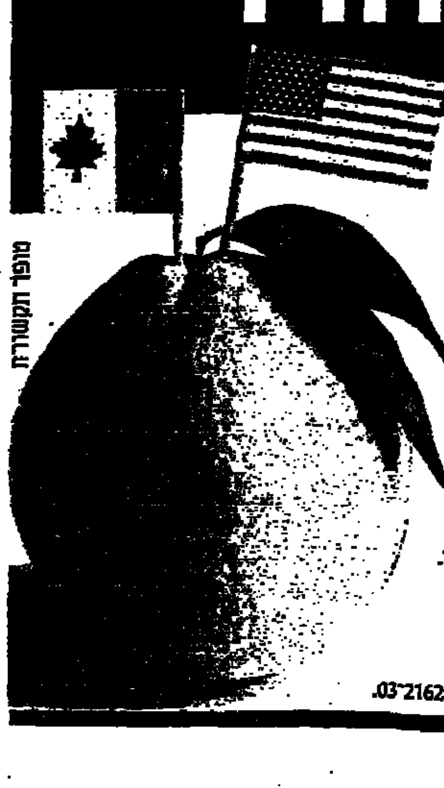
צילום: תקשורת
תפוחים ואשכוליות ממטעי בן עזר - שי ישראלי טעים ומהנה. מיטב הפרי שבפרדסינו נארז בבית האריזה שלנו בתיבות שי ייחודיות הנשלחות ישירות לבית המקבל.
מחירים: כוללים הוצאות הובלה ומשלוח עד בית המקבל.
לארה"ב: (פרט לאריזונה וקליפורניה).
לקנדה: (קוויבק ואונטריו בלבד).
תיבת שי אשכוליות כ־14 ק"ג - 85 ש"ח
תיבת שי תפוחים כ־10 ק"ג - 70 ש"ח
תיבת שי תפוחים כ־15 ק"ג - 85 ש"ח
קל להזמין: חייגו 03-216287 מח' הזמנות
או שלחו המחאה בצירוף פרטים מלאים שלכם ושל המקבל באותיות לועזיות ברורות - את השאר, אנחנו נעשה עבורכם.
מטעי בן עזר בע"מ
80 שנה מגדלי ומשווקי הדרים
רח' אבן גבירול 68 תל־אביב, מיקוד 64952, טל. 03-216287.

مكذا من الاهل

صورة عن الاصل

חשד: עבריין שנעלם בנתניה נרצח משום שהסתיר שלל שוד

המשטרה: יתכן שגופתו של שמעון אלנקרי נקברה במקום מיסתור

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

המשטרה חוששת כי אחד העבריינים המוכרים בנתניה, שמעון אלנקרי, שנעלם לפני כמה חודשים, נרצח בידי עבריינים על רקע "חיסולי חשבונות" בעולם התחתון, וגופתו נקברה במקום מיסתור.

סבורים כי אחד מראשי הפשע בנתניה חשד בו כי הסתיר חלק משלל שוד שעשו יחד.

בחודשים שחלפו עשתה המשטרה מאמצים לאתרו, אך בלא תוצאות.

בני משפחתו טוענים כי הוא עדיין חי, וכי נראה בכמה מקומות בארץ לאחר יום היעלמו, אך חקירת המשטרה לא העלתה תימוכין לטענה זו.

חוקרי המשטרה נוטים לחשוב שאלנקרי חוסל, אך אינם מוציאים מכלל אפשרות שהשמועות על הרצחו נועדו לסייע לו להסתתר מהעבריינים הרודפים אחריו ומהמשטרה.

למשטרה גם יש מידע על חשוד שהיו לו סיבות לרצות בחיסולו של אלנקרי. חשוד זה נרצח בידי עבריינים בשנה שחלפה במלחמות הכנופיות בנתניה.

אלנקרי הוא העבריין השני מנתניה, שנעלם בשנתיים שחלפו ושיש חשש שחוסל. בתחילת השנה שעברה נעלם, ולדעת המשטרה נרצח, העבריין חיים (חייקה) סלומון מכפר יונה.

היום יידון ערעורן של יערי וגרנות שנאשמו ברצח מלבסקי

יערי: גרנות פעלה באופן עצמאי כאשר היכתה את מלבסקי במערוך ● גרנות: מות מלבסקי נגרם מחנק – או שנדרסה למוות ע"י רכב אחר

(ע). בית המשפט העליון יחל היום לדון בערעורן של חוה יערי ואביבה גרנות על הרשעתן ברצח מלה מלבסקי.

בית המשפט המחוזי בת"א הרשיע אותן בינואר 1987 ברצח וגזר עליהן מאסר עולם.

הדיונים בערעור יימשכו גם מחר. בהרכב יישבו השופטים מנחם אלון, אברהם הלימה ויעקב מלץ. את יערי ייצגו בערעור עו"ד דוד ויניצקי ואבי אלקיים, ואת גרנות ייצגו עו"ד דוד יפתח ואלי כהן.

השתיים הורשעו ברצח מלבסקי, לאחר ששלושת שופטי בית המשפט המחוזי בת"א קיבלו את טענת התביעה, כי השתיים גנבו בצוותא ממלבסקי 52 אלף דולר, כאשר יערי שימשה מנהלת השקעות שלה.

התביעה טענה כי מלבסקי, שהתגוררה בארה"ב, הגיעה במפתיע ארצה בפברואר 1985 ואז גילתה שבחשבון הבנק שלה חסר הכסף. יערי וגרנות התייעצו ביניהן כיצד לנהוג. יערי התקשרה למלבסקי ב־10 במארס 1985 והזמינה אותה לפגישה בפינת רחוב בתל־אביב. יערי הגיעה למקום במכונית סובארו ולאחר שאספה את מלבסקי, הצטרפה אל השתיים אביבה גרנות. הן נסעו לכיוון חוף תל ברוך ובמהלך הנסיעה הלמו בראשה של מלבסקי במערוך ואחר כך הוציאו אותה מהמכונית, הניחוה על הכביש בזווית המכונית ודרסו אותה.

יערי טוענת בערעורה, כי המעשים בוצעו על ידי אביבה גרנות בלבד.

פרקליטיה של יערי טוענים, שגרנות פעלה באופן עצמאי כאשר היכתה את מלבסקי. יערי, לטענתם, ניסתה למנוע מגרנות להכות את מלבסקי והבטיחה לתיירת להחזירה לביתה.

מאידך גיסא, טוענת גרנות בערעורה, כי לא היתה שותפה לגניבת כספה של מלבסקי על ידי יערי. לדבריה, אין לשלול את האפשרות שמותה של מלבסקי נגרם מחנק ולא על ידי המכות. השתיים טוענות, כי מלבסקי קפצה מהרכב ונשארה מוטלת על הכביש, כשהן נסעו משם. לטענתן, יתכן שנדרסה למוות ע"י רכב אחר.

שוטר הואשם בהשמעת רמזים מגונים באזני תלמידת תיכון

– לאחר שעצר אותה על ביצוע עבירת תנועה ברחוב הירקון בת"א

(ע). אילן חמרה (26), שוטר סיור, הואשם שלשום בבית־משפט השלום בתל־אביב בניצול תפקידו לרעה ובהשמעת רמזים מגונים בפני תלמידת תיכון, אותה עצר בתואנה כי ביצעה עבירת תנועה.

בכתב האישום נטען, כי ב־5.6.88 ברחוב הירקון בתל־אביב, עצר הנאשם שהיה בתפקיד סיור ברכב משטרתי מסוג טרנזיט, רכב בו נהגה תלמידת תיכון (17), כשלידה יושבת חברתה בת גילה. הנאשם הורה לנהגת לעצור בצד הכביש, בתואנה כי ביצעה עבירת מהירות, וזו נשמעה להוראותיו.

הנאשם, נטען בכתב האישום, נטל את רשיונותיה והורה לחברתה לעלות לרכב המשטרתי ואילו לנהגת הורה לנסוע לפניו עד לבית חברתה ברמת־אביב. במהלך הנסיעה אמר הנאשם לתלמידה שהתלוותה אליו, שהוא עורך לחברתה "סקס חתיך", שהוא אוהב בחורות בוכות ושאם חברתה תבכה, אולי לא ירשום לה דו"ח תנועה.

משהגיעו לביתה ברמת־אביב הורה לה הנאשם לרדת מהרכב וללכת לביתה, ולחברתה הורה להחנות את רכבה ולעלות לרכב הטרנזיט המשטרתי. הנאשם נסע עם הנהגת הצעירה לבסיס צבאי ברמת־אביב, עצר את הטרנזיט, טפח על ידיה ושאלה מה היתה מוכנה לעשות על־מנת שיוותר לה על הדו"ח. כן שאל הנאשם את המתלוננת, כיצד היתה נוהגת אילו שוטר היה עוצר אותה ומבקש ממנה לשכב עימו.

המתלוננת ענתה, כי "אינה עושה דברים כאלה" והשוטר השיב לה, לפי כתב האישום, כי "בעת תקבל דו"ח", ונסע חזרה למקום חניית רכבה. משהגיעו למקום הודיע הנאשם למתלוננת, כי עברה את כל המבחנים, ואילו היתה מסכימה לשכב איתו, היתה מקבלת עשרה דו"חות. המתלוננת ירדה מרכב הטרנזיט ונסעה לביתה.

סגן ניצב אהרון יקים, מנאשמי "הפגישה הלילית" בפרשת עמר:

"נכחתי בפגישה הלילית במשרד של עו"ד ארנון סתם מסקרנות"

מאת צבי הראל
סופר "הארץ" בבית המשפט

סגן־ניצב אהרון יקים, מנאשמי "הפגישה הלילית" בפרשת ח"כ עמר, העיד שלשום בבית המשפט, ואמר כי הגיע לפגישה במשרדו של עו"ד יגאל ארנון "סתם מתוך סקרנות".

יקים, פתח משרד חקירות פרטי לאחר פרישתו מהמשטרה, עם קצין המשטרה לשעבר אביטל למבריסקי, אף הוא נאשם במשפט. בתפקידו האחרון במשטרה היה יקים ראש ענף המודיעין במחוז הצפוני. יקים העיד שלשום לפני שופטת בימ"ש המחוזי בתל־אביב, שרה סירוטה, עם חידוש משפטם של 7 נאשמי "הפגישה הלילית". הם נאשמים בהדחת אלברט אוולאי בנסיבות מחמירות.

על ח"כ עמר אמר העד כי הוא חברו הטוב ביותר, וכי האמין מלכתחילה לגירסתו של עמר כי אוולאי לא סייע לו לשרת במתנה ציבור במקום בלבנון. יקים טען, כי סיפורו של אוולאי לא נראה לו הגיוני כיוון שהוא עצמו שירת במילואים בלבנון ואינו מכיר סידורים כאלה לעבור לשרת ממקום אחד לאחר. כאן התערבה השופטת סירוטה והעירה לו כי רק כאתונה שמעה שיש דברים כאלה. דבריה של השופטת כוונו לפרשיות שבהן נחשדו עשרות חיילים כי שוחררו מהצבא או הועברו ליחידות נוחות יותר, תמורת טובות הנאה.

כמו־כן נשאל יקים אם לא שמע בכלי התקשורת כי ביום שלפני "הפגישה הלילית" פורסם בעיתונים הבדיון על היעלמו של אוולאי מתוך חקירות במצ"ח. הנאשם אמר כי עיתונים הוא קורא רק בריפרוף, ורדיו – כמעט אינו שומע.

על העיתונאי מרדכי גילת מ"ידיעות אחרונות" שחשף את הפרשה אמר העד כי בעיניו אינו אמין, וח"כ עמר אמין מבנה כמו־כן אמר הנאשם כי סבר שיהושע פרץ, לשעבר ראש ועדת הפיקוח באגד, עומד מאחורי בריחת אוולאי, וזו היתה עוד סיבה לא להאמין לו. לדבריו, בעבר הוקבל במשטרה חומר מפרץ ולא יצא ממנו כלום.

על סגן־ניצב שמואל יציב, שחקר את הזוהר לעבירת השוחד של ח"כ עמר והמליץ בשעתו להעמידו לדין, אמר יקים כי יציב היה תלמיד שלו אבל לא מהטובים.

יקים העיד כי פגש באקראי ביציב בחיפה וסיפר לו כי יש לו חומר הנוגע לאוולאי. השופטת שאלה את הנאשם אם באותה פגישה מקרית אמר ליציב, הממונה על החקירה, על קיום "הפגישה הלילית". על כך השיב הנאשם כי יציב לא רצה לקבל ממנו את החומר, ולכן לא הספיק לספר לו על "הפגישה הלילית".

פרופ' לס: אם יגמישו שיטת הגמול – תגבר תפוקת הרופא

פרופ' שמואל פנחס, מנכ"ל "הדסה": להבטיח את רמת הכנסת הרופאים כדי שלא יידחפו ליתר־תפוקה – אם ישאפו לתוספת גמול גמישה מדי

(ע). פרופ' יורם לס, מנכ"ל משרד הבריאות, אמר כי אחד האמצעים להקלת הלחצים בתנאי העבודה והגברת תפוקתם של הרופאים, הוא הנהגת שיטה גמישה יותר של תשלומי־גמול בעד עבודות תורנות ושירותים וכן בעד עליית התפוקה של הרופאים. זאת בהקשר לתורים של החולים.

פרופ' לס דיבר שלשום ביום עיון במרכז הרפואי "הדסה" על הר הצופים על אחריותו המקצועית של הרופא.

פרופ' לס מסר כי תוחלת־החיים בישראל עלתה מאז קום המדינה ב־10%, ולפי נתוני השנים האחרונות היא ממשיכה לעלות בכ־3% בכל שנתיים. לדעתו, זה מוכיח כי מערכת הבריאות בכללותה ממלאת את ייעודה.

לס גם דיבר על אילוצים חברתיים, פוליטיים־אידיאולוגיים, וגם דתיים, בהפעלת מערכת הבריאות בארץ, המשפיעים על תנאי העבודה של הרופאים, כחלק מן הגורמים הקשורים לאחריותם המקצועית.

לעומתו, הביע פרופ' שמואל פנחס, מנכ"ל "הדסה", התנגדות משיטה גמישה יותר מדי של תשלומי־גמול. הוא הביא לדוגמה את מעמדו האישי של רופא מנהל מחלקה. לדעתו, יש להבטיח את רמת הכנסתו כדי שלא יידחף ליתר־תפוקה למטרת תוספת גמול. לכן, במקום להחנים רופאים על טפסים הקשורים בקבלת היתרי שירותים ועבודות נוספות, יש להתור ליצירת מצב שבו יתחייבו הרופאים שלא לעסוק בעבודות נוספות.

משרד הבינוי והשיכון
מחלקת עבודות ציבוריות

מ.ע.צ.

מהנדס מחוז ת"א והמרכז

החל מיום ב' 14.11.88 בבוקר יבוצעו עבודות חיוניות למיחזור וריבוד אספלט בכביש אשדוד – ת"א. (דרך מס' 4) ממחלף אשדוד למחלף יבנה במסלול המזרחי.

העבודות נערכות במסגרת ניסוי לבחינת ציוד חדשני למיחזור אספלט.

הניסוי יימשך מספר ימים, במהלכו ייסגרו מדי יום קטעים בנתיב אחד והתנועה תוסט לנתיב השני.

הנהגים מתבקשים לנהוג במשנה זהירות בכביש זה ולהשמע להוראות המשטרה ושילוט ההכוונה במקום.

לשכת דובר – מע"צ

עבודת שירות למען הציבור נגזרה לפקיד שהורשע בשוחד

מאת נורית כתנא

שלמה בן עזרא (62) מקריית אתא, מפקח בכיר במינהל מקרקעי ישראל בחיפה, נשלח בסוף השבוע ע"י בית המשפט המחוזי בחיפה לששה חודשי עבודות שירות למען הציבור בתחנת משטרת מרחב זבולון.

בן עזרא, שהיה דמות מרכזית בפרשת שחיתות במינהל מקרקעי ישראל, הורשע בקבלת שוחד, זיוף מסמך והפצתו, שיבוש מהלכי משפט והפרת אמונים.

עו"ד מואשם בעבירת אתיקה

(ע). עו"ד עידו סימון מתל־אביב הואשם שלשום בבית־משפט השלום בתל־אביב בשיבוש הליכי משפט ומסירת ידיעה כוזבת. בכתב האישום נטען, כי הנאשם שלח מכתבים ללקוחות פוטנציאליים ובהם הציע את שירותיו כעו"ד ופירט את כישוריו המקצועיים, תואריו האקדמאיים, ניסיונו ועובדת היותו בעבר פרקליט במחלקה הפיסקלית של פרקליטות מחוז ת"א.

בעקבות שליחת המכתבים נתקבלו תלונות בלשכת עורכי הדין נגד הנאשם, על כך שעבר על כללי האתיקה. הנאשם הוזמן למסור את גירסתו בפני מנכ"ל ועד מחוז ת"א של לשכת עורכי הדין.

בכתב האישום נטען עוד, כי ב־2.11.86 בכוונה להכשיל ולמנוע את ההליך השיפוטי שהיה צפוי לו בבית הדין למשמעת של לשכת עורכי הדין, מסר הנאשם ידיעה לפקד מרגלית בבען במחלק ההונאה בתל אביב, לפיה מישהו מנסה להעליל עליו, להכפישו ולגרום לו לעבור כביכול עבירה משמעתית. לטענת הנאשם, זייף אותו אדם את המכתבים שנשלחו ללקוחות פוטנציאליים.

ידועה בציבור זכתה בגימלה – האלמנה הפסידה

(ע). בית הדין האזורי לעבודה בתל־אביב פסק שאשה שהיתה ידועה בציבור של אדם שהלך לעולמו וחי בנפרד מאשתו החוקית – היא זו הזכאית לקבלת גימלת השאירים וגימלת אלמנות מבטוח, ולא האשה החוקית עימה לא היו למנוח קשרים במהלך אותה תקופה.

בית הדין נדרש לסוגיה זו בעת שדן בתביעה שהגישה אחות העובדת בבית חולים במרכז הארץ. האחות טענה, כי במשך למעלה מ־10 שנים היא והמנוח התגוררו יחד כבעל ואשה בדירתה. התובעת צירפה לכתב התביעה תצהיר עליו חתם המנוח, בו הוא מבקש להעביר לתובעת את הגימלה, במקרה שאשתו החוקית לא סיפקה את צרכיו כראוי.

אשתו החוקית של המנוח הכחישה את התגוררותו וטענה בבית הדין, כי העובדה שבעלה המשיך בתשלום מזונותיה עד ערב מותו, וכן העובדה שהשאיר את שמו ושמה בספר הטלפונים עם כתובת המגורים שלהם, מצביעות בעליל כי התובעת אינה ידועתו בציבור. האשה טענה עוד, כי התובעת אולי היתה ידועתו בציבור של בעלה כמטפלתו המקצועית.

דרס את אשתו אך לא "יאסר"

(ע). בית המשפט המחוזי בתל־אביב החליט שלשום לא להטיל עונש מאסר בפועל על נאשם בדריסת אשתו על רקע סכסוך משפטי, כדי לא לפגוע בתשלום המזונות לשלוש בנותיו.

הנאשם אפרים ששון (34), נהג מונית מאור יהודה, הורשע על פי הודאתו בפציעתה הקשה של אשתו, לאחר שבית המשפט פסק לזכותה בדיון הקשור בהליכי גירושיהם.

מיד עם תום הדיון נסע הנאשם לאזור מגוריה של אשתו, שם הבחין בה כשהיא צועדת על המדרכה. הנאשם, נטען בכתב האישום, עלה עם רכבו על המדרכה, דרס את אשתו וגרם לה פגיעות קשות בחלקי גופה.

הסניגור, עו"ד צבי לידסקי, ביקש מהשופט להסתפק בעונש המאסר של 3 חודשים, אותם הספיק הנאשם לרצות, ולהתחשב בכך שעליו לשאת בתשלום המזונות לשלושת בנותיו.

השופט עמוס זמיר נעתר לבקשה.

הנאמן על נכסי מנכ"ל בנק א"י־בריטניה לשעבר:

"יהושע בן־ציון פעל במרמה – והוליך שולל את נאמניו"

בן־ציון שהוכרז פושט־רגל ב־76', לא כלל בדו"ח נכסיו מגרש בת"א

מאת צבי הראל
סופר "הארץ"

הנאמן על נכסי יהושע בן־ציון, עו"ד אריאל גורני, מבקש מבית המשפט המחוזי להוציא צו־בינים שיאסור העברת זכויות על קרקע בתל־אביב לטובת שתי אחיותיו של בן־ציון או לטובת כל גורם אחר. שווי הקרקע כ־250 אלף דולר. באמצעות פרקליטו, עו"ד אפרים ברק, טוען הנאמן כי נכס זה מוקנה לו כמו כל הנכסים האחרים של פושט הרגל בן־ציון. הבקשה הוגשה ביום חמישי במעמד צד אחד.

עו"ד גורני טוען כי בן־ציון, לשעבר מנהל בנק א"י־בריטניה, שתי אחיותיו ועורך דינו אליהו מירון, פעלו במרמה והוליכו שולל את נציגי המדינה ואת הנאמן, במטרה למנוע ממנו לממש לטובת הנושים נכס מנכסיו. זאת, כאשר בן־ציון לא כלל בדו"ח שהגיש על נכסיו את הקרקע האמורה, שאותה רכש ב־1958, ואשר היתה רשומה על שמו בפנקס המקרקעין. מחקירה שערך הנאמן התברר לו, כי בניגוד להצהרה שמסר למס שבח מקרקעין, לפיה מכר את זכותו בנכס לשתי אחיותיו בדצמבר 60', כלל בן־ציון את נכס המקרקעין בכל הצהרות ההון שמסר על נכסיו לאחר מועד זה.

החקירה העלתה עוד, כי בחשבון הבנק הפרטיים האישיים של בן־ציון לא נמצאו רישומים המעידים על קבלת סכום של 30 מיליון לירות מאחותיו, כתמורה למכירת הנכס. עוד התגלה כי במשך 16 שנה מיום מכירת הנכס כביכול, לא דיווח בן־ציון לרשויות המדינה על עסקת המכירה.

עו"ד גורני גילה עוד כי עלה בידי בן־ציון, לאחר שטען במרמה כי מכר את הנכס, להסיר את העיקול שהטילה המדינה על נכס זה, בעקבות החלטת בית המשפט העליון להטיל על בן־ציון קנס בסכום של 25 מיליון לירות.

טרם הוגש כתב הגנה.

אמש: טיסה ראשונה של אל על להונגריה – קורפו לא הצטרף

בשל המגעים הקואליציוניים ● בשבוע הבא תטוס החברה ההונגרית "מאלב" ארצה ● חברת התעופה הפורטוגלית שוקלת הפעלת קו לישראל

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

"אל על" ביצעה אמש טיסה ראשונה ישירה בין ישראל להונגריה. שר התחבורה, חיים קורפו, חזר בו מכוונתו המקורית ולא השתתף בטיסה הראשונה לבודפשט, בשל מעורבותו במלאכת נסיון הרכבת ממשלה חדשה. בשיחה עם סופר "הארץ" אמר אמש קורפו, כי אפשר שיצטרף לטיסה הבאה או זו שלאחריה, במסגרת תפקידו כשר התחבורה.

בשבוע הבא אמורה חברת התעופה של הונגריה "מאלב", לבצע את טיסת הבכורה שלה לישראל.

150 נוסעים יצאו במטוס מסוג "בואינג" 757. הטיסה אמורה לשוב היום לפנות בוקר כשעל סיפונה נוסעים בודדים.

הטיסות בין שתי המדינות נקבעו להתחיל לפעול עוד ב־18 לספטמבר השנה. אולם חילוקי דעות של הרגע האחרון לגבי סידורי האבטחה, הביאו לביטולן של שתי הטיסות הראשונות שתוכננו להתבצע כבר אז.

קיומן של טיסות סדירות מפורטגל על ידי חברת התעופה הלאומית שלה, תיבדק על ידי ישראל. אמש נודע, כי המדובר בהפעלת קו טיסות חדש של חברת התעופה הלאומית "טאפ" דרך אתונה ארצה. היום מקיימת רק חברת "אל על" קו טיסות ישיר מנתב"ג לליסבון, אחת לשבוע בעונת התיירות.

אפשרות קיומן של טיסות מפורטגל לישראל על ידי חברת התעופה הלאומית, המקומית, נבחנת במסגרת יוזמה של משרד החוץ להידוק ופיתוח קשרי התיירות והתעופה בין שתי המדינות.

בעקבות חקירת רצח פנג'רי ביפו:

חשד לעסקות מכירה פליליות של קרקעות הוואקף המוסלמי

לפי חשד המשטרה, נאמדות העסקות בהשקעות של כמיליון וחצי דולר

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

אישי ציבור מיפו, אנשי עסקים ועורכי־דין תל־אביביים, המעורבים בעסקות למכירת אדמות של הוואקף המוסלמי ביפו, יוזמנו לחקירה במשטרה כבר בימים הקרובים. יתכן שאחדים מהם ייעצרו בעקבות התפתחות החקירה של משטרת תל־אביב בחשדות לשחיתות בקנה מידה גדול בוואקף המוסלמי בקשר למכירת קרקעות שבבעלותו בתל־אביב והסביבה.

החקירה בפרשה, המנוהלת במשותף על־ידי מיפלג ההונאות של משטרת מחוז תל־אביב וצוות חקירה מיוחד של מרחב "איילון", התפתחה מחקירת רצח יו"ר ועד הנאמנים לשעבר של הוואקף, אחמד פנג'רי, שנרצח על־ידי מתנקש ליד ביתו ביפו לפני חודשים.

במהלך חקירת הרצח הגיע לידי החוקרים מידע, שהיווה בסיס לחשד להתבצעות עיסקות מכירה בהיקף נרחב של קרקעות הוואקף, תוך ביצוע עבירות פליליות, בין השאר, קבלת ומתן שוחד וזיופים. מדובר בעסקות שרק מעטות מהן יצאו אל הפועל, חלקן היו בשלבי ביצוע ואחרות בוטלו בעקבות לחץ ציבורי, לאחר שהתברר כי נעשו "מתחת לשולחן" ולא לפי הנוהלים המקובלים. לפי ההערכה, מדובר בלפחות שש עסקות למכירת קרקעות בבעלות מוסלמית לחברות בניה בהשקעות בסכום כולל של כמיליון וחצי דולר.

שטחי הקרקע הם באזור יפו, שיכון בבלי בצפון תל־אביב, [illegible] חולון.

על פי מידע שהגיע למשטרה שולמו סכומים שהסתכמו בעשרות אלפי דולר לאנשים שונים, כדי לקדם את ביצוע העסקות. אחד האישים המרכזיים שטיפלו בנושא מכירת הקרקעות הוא עו"ד תל אביבי הקשור לוואקף, שהמשטרה מבקשת לחקרו, מתוך הנחה שהוא יודע פרטים רבים על עיסקות גלויות וסמויות.

כיוון החקירה העיקרי עתה בפרשת רציחתו של אחמד פנג'רי הוא שהרצח נעשה על רקע מעורבותו בעסקות המקרקעין של הוואקף על ידי גורמים אינטרסנטים, שרצו להשתיקו.

זקוק דחוף למודעה!?
מודעפון
לשירותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

קדיש
טיפול בכל סידורי הלויה
03-653030
שרותי גבורה
שרותי לילה: 413080

דחפון
03-611001

יקירנו

זולטן קאופמן

נלקח מאתנו

ההלויה תצא היום יום ראשון ד' כסלו תשמ"ט 13.11.88 בשעה 13.00 מבית ההלויות בסנהדריה ירושלים להר המנוחות בגבעת שאול

אבלים: דליה קאופמן
רוני ורותי קאופמן
דורית ומנחם גרוס
הנכדים: מורן, מתן, שרונה ויעל

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו בשיבה טובה של אבינו וסבנו הסופר ואיש הרוח

ליאור ארמן אשר בן גדליה

המשפחות המתאבלות:
ארמן, מגרילוביץ', לינדמן
פינקלשטיין – מחבר אמיר

ההלויה תצא היום יום א' ד' כסלו (13.11.88) מבית הלויות סנהדריה ירושלים בשעה 12.00

יושבים שבעה בבית הנפטר

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה
של יקירתנו

אטקה יחיאלי

תרמה גופתה למדע

בנה וכלתה: אורי ויעלה יחיאלי
נכדיה: איל ודלית
גיסתה: מוסיה זאבי ומשפחתה

לדדי נמרוד ונדיה היקרים

אתכם באבלכם הכבד בהילקח

ויויאן ז"ל

מצוות הגן השיקומי
ביה"ח ביקור חולים
ירושלים

לחיים הירשל

משתתפים בצערך על מות אביך

ישראל ז"ל

ההנהלה
ועובדי ביטום בע"מ
מפרץ חיפה

למשפחת קאופמן

משתתפים באבלכם הכבד במות

זולטן (זולי) קאופמן ז"ל

סמנכ"ל החברה

יו"ר מועצת המנהלים –
ענבל חברה לביטוח בע"מ
ההנהלה ומועצת המנהלים
עובדי החברה

ענבל חברה לביטוח בע"מ

אבלה על מות סמנכ"ל החברה

זולטן (זולי) קאופמן ז"ל

תנחומינו הכנים למשפחה

ההנהלה ועובדי החברה

למשפחת קאופמן

משתתפים באבלכם הכבד במות

זולטן (זולי) קאופמן ז"ל

החשב הכללי
ועובדי החשב הכללי של משרד האוצר

ינינגר, שהתפטר מהבונדסטאג, מגן על נאומו: "חשוב לומר את האמת"

בכוונת היו"ר המתפטר להמשיך את פעילותו בבית הנבחרים; הוא ציין את נסיונו בתחום מדיניות החוץ ● לדבריו, לא הובן על-ידי רבים, והוא מצטער על פגיעה בניצולי השואה

מאת דניאל דגן

בון (מיוחד ל"הארץ"). היושב ראש המתפטר של הפרלמנט המערב גרמני, פיליפ ינינגר, הגן בסוף השבוע על העמדות שהשמיע בנאום שנשא בבונדסטאג ביום חמישי. ינינגר אמר בראיון לטלוויזיה הגרמנית, כי החשוב ביותר הוא להגיד את האמת, והוסיף: "כיום בגרמניה אי אפשר לקרוא לדברים בשמם".

ינינגר התבקש בסוף השבוע פעמיים, באמצעות עוזריו, להסביר את עמדותיו ל"הארץ", אך עד כה לא נתן תשובה.

ינינגר התפטר ביום שישי בצהריים לאחר שהפעילו עליו לחצים כבדים לעשות זאת. יום קודם לכן נשא ינינגר נאום הגיגי בטקס זכרון לליל הבדולח, ובו עשה שימוש נרחב ובלתי זהיר בסיסמאות אנטי יהודיות של הנאצים. כ-50 חברי בונדסטאג מכל הסיעות עזבו את הבית במחאה על הנאום, שבו תאר ינינגר בהרחבה את הצלחות של היטלר ואת ההלהבות והתקוה שהפיח המנהיג הנאצי בעם הגרמני.

את הודעת ההתפטרות של ינינגר קראה בבונדסטאג אנאמארי רנגר, מהסיעה הסוציאל-דמוקרטית. ינינגר אמר בהודעתו שלא הובן על ידי רבים, והביע צער על פגיעה אפשרית בניצולי השואה. ינינגר גם אמר שהוא מזועזע ומדוכדך מן התגובות החריפות על נאומו, ועזב את תפקידו כדי לא לפגוע במעמדו של בית הנבחרים.

הנוצרים הדמוקרטים, הסוציאל דמוקרטים והמפלגה הדמוקרטית החופשית הביעו הערכה לצעדו של ינינגר, ואמרו שאין להם ספק שהיושב ראש המתפטר לא התכוון לתמוך בצורה כלשהי ברעיונות נאציים. מפלגת הירוקים הודיעה, שההתפטרות אינה מסיימת את הפרשה, ודרשה דיון מיוחד בבונדסטאג על היחס לעבר הנאצי.

בקהילה היהודית במערב גרמניה פרץ בינתיים דיון ודברים חריף, לאחר שאחד מראשי הועד המרכזי, מיכאל פירסט, הגן על נאומו של ינינגר. יושב ראש הקהילה, הייני גלינסקי, הודיע שפירסט אינו מדבר בשם הקהילה ואף לא בשם הועד.

בערים אחרות במערב גרמניה צוירו בימים האחרונים סיסמאות אנטישמיות, והמשטרה ייחסה זאת לאירועי הזכרון לליל הבדולח ולפרשת ינינגר.

בממשלת בון עוררה התפטרות ינינגר רגשי הקלה, בעיקר לאחר העובדה, שהקאנצלר הלמוט קוהל יוצא עתה לארה"ב, ויפגש שם עם שמעון פרס ונציגים יהודיים אחרים. עם זאת פירסם קוהל הצהרה שאינה מטילה ספק ביושרו האישי של ינינגר ובנאמנותו לערכים דמוקרטיים.

עיתוני גרמניה תקפו אתמול בחריפות את הנאום והניסוח של דברי ינינגר, ואמרו שהיושב ראש המתפטר עשה משגה חמור בשיפוט. עיתונים אחרים אומרים, שדברי ינינגר ביטאו מגמה שמרנית מסויימת להדחקת העבר ולהפגנת חוסר רגישות. אבל רוב הפרשנים סבורים, שמדובר בטעות בשיקול דעת, שבעטיה כנראה גם מן הרצון של ינינגר להשמיע נאום מיוחד במינו, שייזכר לאורך זמן כציון דרך חשוב בתולדות הבונדסטאג.

ינינגר עצמו אמר בסוף השבוע, שהוא מתכוון להמשיך את פעילותו בבית הנבחרים, וציין את נסיונו בתחומי מדיניות החוץ. בסוף השבוע שהה ינינגר במחוז הבחירה שלו בדרום גרמניה.

הממשלה הנוצרית של לבנון: הרמטכ"ל המוסלמי לדין צבאי

ביירות (ע"ר וע"צ). הממשלה הנוצרית של לבנון הודיעה ביום שישי כי תעמיד למשפט צבאי את הבריגדיר שהתמנה על ידי הממשלה המוסלמית היריבה כמפקד צבא לבנון.

"הממשלה תוליכה לדרוש משר ההגנה לנקוט צעדים משפטיים, כדי להעמיד את הבריגדיר אל-חאטיב בפני בית המשפט המתאים, בהתאם לחוק", נאמר בהודעה.

שר ההגנה המוסלמי עדיל אוסיירן הדיח ביום רביעי את הרמטכ"ל הנוצרי, הגנראל מישל עון. אוסיירן הכריז כי התפקיד פנוי ומינה את סאמי אל-חאטיב, מוסלמי סוני, במקומו של הגנראל עון.

הגנראל עון עומד בראש ממשלה צבאית נוצרית, שבה הוא מכהן גם כשר ההגנה. ממשלה זו קיימת ליד ממשל בראשות ראש הממשלה בפועל, סאלים חוס, מוסלמי סוני.

בהודעה של הממשלה הנוצרית נאמר: "הממשלה רואה במינויו של חאטיב כמפקד הצבא בפועל, בגדרות פוליטיקאים מסויימים, שגיאה לאומית חמורה בעלת השלכות חמורות על אחדות המדינה, והולכה המשרתת את האינטרסים של אלה הרוצים בחלוקה".

עון מפקד על 5 חטיבות, נוצריות ברובן, ובהן כ-15,000 חיילים, המאורגנים ומצוידים טוב יותר מ-5 החטיבות המוסלמיות, שעליהן מפקד חאטיב.

מקורות מוסלמים אמרו כי חאטיב עשוי לפתוח במסע ביום, כדי לחזק את כוחותיו וכי סוריה קרוב לוודאי תתמוך בחאטיב.

לוחמי גרילה פגעו בטילים – בתחנת הכוח הגדולה בבורמה

15 לוחמי גרילה מהמיעוט הקארני תקפו את התחנה ההידרו-חשמלית לאופיטה מצפון-מערב לבירה, בתיאום עם גרילה של מיעוטים אחרים

רנגון (ע"ר וע"צ). לוחמי גרילה של המיעוט הקארני בבורמה תקפו את תחנת הכוח הגדולה ביותר במדינה, וניתקו את הספקת החשמל לרנגון ליותר מ-24 שעות. כך מסר שלשום מקור רשמי.

רדיו רנגון הודיע כי 15 לוחמי הגרילה הקארנים תקפו ביום ה' את התחנה ההידרו-חשמלית לאופיטה מצפון-מערב לבירה, וירו אליה 2 רקטות. התקפה זו תואמה עם יחידות גרילה של בני מיעוטים אחרים.

בשידור נאמר כי 3 שבטים מורדים השתתפו בהתקפה, והזרם החשמלי לרנגון הופסק. לצורך עבודות התיקון היו צריכים לסגור את תחנת הכוח כולה, והיו הפסקות חשמל גם במנדליי, העיר השניה בגודלה בבורמה, ובמקומות אחרים.

בהודעה במחוז הורדים אחרי ההתקפות.

השבט הקארני הוא אחד מהמיעוטים הרבים בבורמה, לכולם מחתרות הלוחמות נגד הממשלה ברנגון כדי שיזכו ליותר אוטונומיה.

סעודיה וסין הסכימו להקים נציגויות מסחריות הדדיות

בנדיין (ע"ר). ערב הסעודית וסין הסכימו לפתוח משרדי סחר זו בבירתה של זו. זו פעם ראשונה ש-2 המדינות מקיימות יחסים קבועים ביניהן. שגרירי שתי המדינות בארה"ב, האן קסו והנסיך בנדר בן סולטאן חתמו על ההסכם שלשום.

מאז ניתקה סעודיה את יחסיה עם ברית"מ, בשנות ה-30, אין לממלכה נציגות רשמית במדינות הגוש הקומוניסטי או בסין. ערב הסעודית, ובחריין השכנה, הן המדינות הערביות היחידות שאין להן יחסים דיפלומטיים עם מוסקווה ובייג'ין.

באחרונה הגדילה סין את מספר המוסלמים הסינים המקבלים רשיונות לצאת למסע הצליינות השנתי למכה. עונה יוצאים 3000 – 4000 אזרחי סין.

במארס אישרה ערב הסעודית כי רכשה טילים לטווח בינוני מסין. הנסיך בנדר ביקר בסין בחודש שעבר.

הפגנות אנטי-ממשלתיות ליוו אירועי יום העצמאות הפולני

לראשונה נערכו טכסים רשמיים לזכר עצמאות פולין ב-1918

וארשה, (ע"ר וע"צ). עשרות אנשים ערכו בשבת שביתת רעב ושביתות שבת בכנסיה בעיר קאטוביץ' בדרום פולין, לאחר שהמשטרה הפעילה כוח, כדי לפזר בלילה הקודם מצעד בלתי רשמי לרגל יום העצמאות הפולני.

מקורות באופוזיציה מסרו כי המשטרה היכתה כאלפיים צועדים בקאטוביץ' ולאחר מכן הסיעה מכוניות לעברם, כאשר הגיעו לבאמים בחזית הקאתדראלה.

כ-85 אנשים, שנמלטו לבניין כנסייתי שליד הקאתדראלה, הודיעו בשבת כי פתחו בשביתת רעב, בדרישה לשחרר 46 אסירים ולהעניש את השוטרים שהיכו באכזריות 11 מפגינים.

מעשי אלימות פגמו ביום שישי בחגיגות לרגל יום העצמאות ה-70 של פולין, כאשר אלפי איש צעדו ברחבי תריסר ערים, אחרי דת והשכם, כשבידיהם כרזות אנטי-קומוניסטיות וסמלים של "סולידארנוש'" והם משמיעים שירים וסיסמאות אנטי-קומוניסטיים.

משקיפים מסרו כי המצעדים בוורשה ובקראקוב היו ההפגנות האנטי-ממשלתיות הגדולות ביותר מזה שנים רבות.

בטקסים רשמיים שנערכו קודם לכן השתתפו מנהיגים קומוניסטיים, שרק לאחרונה, בלחץ הציבור, התחילו לאזכר את הולדתה מחדש של פולין ב-1918 כמדינה, אחרי 123 שנות חלוקה.

הסבל נסגר בתא המטען והוליך 10 דקות מההמראה

ניוארק (ע"צ). סבל בנמל התעופה של ניוארק, במדינת ניו-ג'רזי, נסגר שלשום בטעות בתא המטען של מטוס שעמד להמריא, בידי אחד מחבריו.

לאחר ההמראה, שמעה דיילת את הצעקות שהוציא הסבל דאריין ג'ונס (22) בהתגוללו על רצפת התא, והמטוס חזר תוך 10 דקות לאחר המראתו.

הפיסיקאי הסובייטי אנדריי סאחרוב אמר ביום ה' בערב כי על אף הרפורמות האחרונות, נכשל השלטון הסובייטי בפתרון שתי בעיות דחופות – אי השקט בארמניה והמעורבות הצבאית באפגניסטאן. בהופיעו בפני פורום בינלאומי בקליפורניה, בהעברה טלוויזיונית ישירה מבוסטון, שם הוא מבקר אצל קרובים, אמר סאחרוב כי מסע הרפורמה של גורבצ'וב מתקדם בצעדי זיג-זג. הוא הביע אכזבה על שהנסיגה מאפגניסטאן מתעכבת. בתמונה: סאחרוב (מימין) עם עיתונאים, בצאתו מפגישה בניו יורק אצל רונלד לאודר, לשעבר שגריר ארה"ב באוסטריה. תצלום: אי-פי

דובצ'ק – באיטליה; חשש שלא יורשה לחזור לצ'כוסלובקיה

יקבל תואר ד"ר כבוד ● זו יציאתו הראשונה לחו"ל מאז מאי 1968

מאת הולדה ליברוסמה

פירנצה (מיוחד ל"הארץ"). אלכסנדר דובצ'ק, מנהיג "האביב של פראג", שהודח עקב הפלישה הסובייטית ב-1968, יקבל היום בטקס רשמי באוניברסיטת בולוניה דוקטור כבוד במדעי החברה, במסגרת חגיגות 900 שנה להקמת האוניברסיטה.

דובצ'ק הבא שלשום לבולוניה במכונית איטלקית מברטיסלבה.

זו פעם ראשונה אחרי 18 שנה שדובצ'ק קיבל אישור לצאת את גבולות צ'כוסלובקיה.

בעיתוני איטליה הובע חשש שדובצ'ק לא יורשה לחזור הביתה.

אתמול אחר הצהריים יצא המנהיג הצ'כי בראשונה ממלונו כדי להשתתף בקונצרט של המלחין האיטלקי לוצ'אנו בריו, שנכתבה במיוחד לרגל חגיגות האוניברסיטה. עד אז העדיף דובצ'ק להסתגר בחדרו ולהימנע מלהיפגש עם עיתונאים.

(ע"ר). דובצ'ק מועסק כעת במשרה של פקיד זוטר במשרד הייעור של ארצו. בתחילת השנה החל להשמיע הצהרות גינוי לפלישה ב-1968, לאחר ששתק שנים.

פרשת שחיתות במצרים: נעצרו 36 אנשי כלכלה

מאת יורם המזרחי, שליח "הארץ" במצרים

קהיר (מיוחד ל"הארץ"). שר הפנים המצרי, המיילר גנראל זקי באדר, הודיע על מעצרם של 36 אנשי כספים מצריים ועל צווי מעצר שהוצאו נגד 6 אחרים שנמלטו ככל הנראה מהמדינה.

צווי המעצר הוצאו בפרשת שחיתות גדולה המזעזעת את מצרים והקשורה לחברות השקעות שהונו את המשקיעים, מצרים מהשורה, והעבירו את רוב הכספים לחו"ל.

בראש הפעולות לאיתור הכספים ולחקירת העבירות הכלכליות הללו עומדת היחידה הכלכלית במשרד החקירות של ביטחון המדינה.

עוד הוחרם והוקפא רכושם של חשודים ופקידים. המדינה הודיעה שיוחזקו במעצר מיוחד נשים וילדים של עבריינים כלכלה שנמלטו. בין הנמלטים בפרשה גם מנכ"ל של החברה הגדולה "אל ראייאן", אחמד טוסיף אל ראייאן, הנמצא כבר במעצר.

נשיא מצרים חוסני מובארק התייחס לפרשה המזעזעת את מצרים בנאום המיוחד שנשא בסוף השבוע בפתיחת בתי הפרלמנט והבטיח שממשלתו תעשה הכל כדי להביא את האשמים לדין ולפצות את רבבות המפקידים.

8.62 מיליון דולר – מחיר היהלום היקר ביותר בעולם

סידני (ע"ר). חברת נפט ומחצבים אוסטרלית הודיעה שלשום כי יהלום גולמי, שהתגלה בגיניאה באפריקה המערבית, נמכר בשבוע שעבר ב-8.62 מיליון דולר.

מחירו של יהלום זה, שגודלו 181.77 קרט, הוא, איפוא, 47,400 דולר לקראט – המחיר הגבוה ביותר לקרט ששולם אי פעם עבור יהלום גולמי לא מלוטש, נאמר בהודעת החברה "בריג' אויל".

הודעת החברה מדגישה כי "מחיר זה רק מאשר את איכותה הנדירה של האבן".

עוד נמסר כי היהלום נמכר במכרז לסינדיקט פרטי, המתכוון לחתוך וללטש אותו. השמירה על אנונימיות הסינדיקט היתה אחד מתנאי המכירה.

150 נהרגו בקרב בין שבטים בסודאן

חרטום (ע"צ וע"ר). 150 בני אדם, ואולי יותר, נהרגו בהתנגשות בין שני שבטים יריבים במערב מחוז דרפור בסודאן. כך מסר שלשום עיתון בחרטום.

העיתון "אל-חרטום" מסר כי הקרב ניטש ביום ד' בין שבט של ערבים לבין שבט של שחורים בסכסוך על אדמות מרעה. בסכסוכים קודמים באותו עניין כבר נהרגו מאות.

המאובן העתיק ביותר של חרק – מלפני 390 מיליון שנה

שיקגו (ע"ר וע"צ). שני חוקרים משיקגו גילו מאובן של חרק, המתואר כיצור הפרימיטיבי ביותר הידוע למדענים.

המאובן התגלה במפרץ גאספ שבקוויבק. המאובן הנדיר הוא של חרק שחי לפני כ-390 מיליון שנים – אמר שלושה חוקר מאוניברסיטת שיקגו, קונראד לאבאנדרה.

לאבאנדרה, המשתף פעולה עם מוזיאון השדה לתולדות הטבע, ועם חוקר ממוסד זה, ברט ביל, אמר כי החרק זכה לכינוי "גאספיאה", אורכו כ-5 מילימטר, ויש לו פה מפותח כהלכה. נראה כי הוא ניזון משרידי צמחים שנבלו ומשאריות אחרות.

הגילוי מלמד שחרקים היו קיימים בכדור הארץ כ-50 מיליון שנה לפני המועד שסברו עד כה. מכאן שהחרקים הופיעו בכדור הארץ עם הצמחים היבשתיים הראשונים, או זמן קצר לאחר הופעתם.

800 פקידים בכירים בממשל רייגן התבקשו כבר להתפטר

פלורידה (ע"ר). נשיא ארה"ב הנבחר, ג'ורג' בוש, החל כאן שלושת חופשה קצרה של שייט, דיג וטניס באור השמש של פלורידה, לפני שיחל בתהליך מינוי נאמניו לתפקידים בכירים.

לפני צאתו מוושינגטון ביום ה' ביקש הנשיא רונלד רייגן כ-800 עד 900 פקידים בכירים בממשל, לרבות שרים בקבינט, להגיש התפטרותם, כדי לסייע לבוש להקים ממשל לפי בחירתו בינואר.

ההחלטה על כך נתקבלה בפגישה שקיימו הנשיא רייגן וסגנו בוש בבית הלבן, בה דנו בנהלי העברת השלטון לידי בוש.

"הכוונה היא לתת בידי סגן הנשיא גמישות מתאימה לאיוש תפקידי המפתח בממשל החדש", אמר אחד הפקידים הבכירים בממשל היוצא.

כל חברי הקבינט "קיבלו את ההוראה בתמימות", נאמר בהודעת הבית הלבן.

נוסף על אלה שנתבקשו להתפטר ישירות צפויה החלפתם של כמה אלפי פקידים ברמות נמוכות יותר, לאחר השבעתו של בוש ב-20 בינואר.

קוסמונאוטים סובייטים שברו שיא השהייה בחלל

מוסקווה (ע"ר וע"צ). שני קוסמונאוטים סובייטים בתחנת החלל "מיר" שברו את שיא השהייה בחלל, שהיה עד כה 326 ימים, והם מתכוונים להאריך את שהותם עד ל-21 בדצמבר, כאשר תתמלא שנה לצאתם לחלל החיצון.

סוכנות הידיעות "טאס" מסרה כי המפקד ולאדימיר טיטוב (41) איבד שני ק"ג ממשקלו, ושייט המשנה מוסה מאנארוב (37) הוסיף למשקלו 1.5 ק"ג. הסוכנות מציינת עם זאת כי בדרך כלל "פועלים האברים השונים של גופם במסגרת הנורמות, אף כי אובחנו קיטונים זעירים במבדי השרירים והמשקל".

טיטוב ומאנארוב ישובו אל כדור הארץ יחד עם הקוסמונאוט הצרפתי ז'אן לופ כרטייה, שימריא ל"מיר" ב-26 בנובמבר יחד עם שני קוסמונאוטים סובייטים, אלכסנדר וולקוב וסרגיי קריקאליוב. וולקוב וקריקאליוב יישארו ב"מיר" במשך חמישה חודשים.

ברית"מ הודיעה אתמול כי תעשה ניסיון שני לשגר את מעבורת החלל שלה "בוראן" לטיסה בלתי מאויישת ביום ג'.

"טאס" ציינה כי "בוראן" (סופת שלג) תשוגר מהקוסמודרום שבבאייקונור במרכז אסיה הסובייטית ביום ג' בשעה 6 בבוקר לפי שעון מוסקווה.

טורקיה תגביר מכירות החיטה לברית המועצות

אנקרה (ע"ר וע"צ). טורקיה מקווה לייצא לברית"מ כמויות גדולות של חיטה בעקבות יבולי ברכה בעונה הנוכחית – מסרה מועצת הדגנים הטורקית בלילה שבין יום חמישי לשישי.

טורקיה, שהגיעה לאספקה עצמית בתוצרת החקלאית שלה, מתכוננת לייצא 2.5 מיליון טונות חיטה ושעורה השנה, בהשוואה ל-400,000 טונות לשנה בלבד בשנים 1980 ו-1987.

"טורקיה הופכת בהדרגה ליצואנית מזון. אנשים יודעים שהם יכולים לקבל מאיתנו הספקה קבועה", אמר יו"ר מועצת הדגנים אוזמת אוזגונס.

יבול החיטה הטורקי ל-1988 נאמד ב-20.5 מיליון טונות – לעומת 189 מיליון בשנה החולפת. אוזגונס אמר כי היבול ב-1989 יהיה דומה לזה של 1988. יבול השעורה נאמד ב-7.5 מיליון טונות, לעומת 6.9 מיליון ב-1987.

אוזגונס אמר כי יבוא הדגנים הטורקי יופנה השנה בעיקר לברית"מ ולארצות אגן הים התיכון וכן לאיראן, עיראק וסוריה.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למשפטים | המכון למחקרי חקיקה ולמשפט השוואתי ע"ש הרי סאקר

מודיעים על כנס בנושא

40 שנה למשפט הישראלי

שיתקיים בהר-הצופים בימים שלישי ורביעי, ו'-ז' בכסלו ה'תשמ"ט (15–16 בנובמבר 1988)

● יום שלישי, 15 בנובמבר 1988, בשעות 15.30–20.15, באולם הסנט, (ליד בנין המינהלה).

דברי ברכה: המשנה לנשיא בית המשפט העליון, שר המשפטים, ראש לשכת עוה"ד, דיקן הפקולטה למשפטים.

מושב ראשון: משפט פלילי (מהותי ודיוני). יו"ר המושב: השופט ג. בך
מרצים: ד"ר מ. גור-אריה, פרופ' א. הרנון. מגיבים: ד"ר מ. קרמניצר, השופטת מ. נאור

מושב שני: משפט ציבורי ובינלאומי. יו"ר המושב: פרופ' י. קלינגהופר
מרצים: פרופ' ד. קרצמר, פרופ' ש. שטרית, פרופ' ר. לפידות
מגיבים: פרופ' י. זמיר, פרופ' ר. גביזון, פרופ' נ. בר-יעקב

● יום רביעי, 16 בנובמבר 1988, בשעות 9.30–19.00, באולם עיון הדיון שבפקולטה למשפטים

מושב שלישי: משפט מסחרי ודיני מסים. יו"ר המושב: השופט מ. בייסקי
מרצים: פרופ' א. פרוקצ'יה, פרופ' א. יורן. מגיבים: פרופ' א. יורן, מר י. בלומן

מושב רביעי: סדר דין אזרחי ודיני עבודה. יו"ר המושב: מר י. חריש, היועץ המשפטי לממשלה
מרצים: פרופ' ש. גולדשטיין, ד"ר פ. רדאי. מגיבים: השופט ש. לוין, מר י. אלישוב

הפסקת צהריים

מושב חמישי: הקודיפיקציה, מקורות ומחויבות. יו"ר המושב: הגב' מ. ברקוביץ, מבקר המדינה
מרצים: השופט א. ברק, פרופ' ג. שלו. מגיבים: ד"ר י. גלעד, השופט א. ברק

מושב ששי: משפט עברי ודיני משפחה. יו"ר המושב: השופט מ. אלון
מרצים: ד"ר ב. ליפשיץ, פרופ' מ. שיפמן. מגיבים: פרופ' א. שוחטמן, ד"ר ד. פרימר

– הציבור מוזמן –

הנחות.
למי שלא מתפשר על פחות.

dr. JORDAN — international leather fashion — ד"ר ג'ורדן אופנת עור בינלאומית

אופנת עור ב-15% הנחה
המבצע בכל חנויות רשת ד.ר. ג'ורדן: ● ת"א: דיזנגוף סנטר, הירקון 290 ● רמת-גן: קניון איילון ● ירושלים: סנטר 1 ● חיפה: מגדל הנביאים ● נתניה: שמואל הנציב 5.

benetton — אופנה איטלקית

3 תשלומים חודשיים + 5% הנחה
המבצע בכל חנויות רשת בנטון:
● ת"א: דיזנגוף סנטר (2 חנויות), דיזנגוף 179, גן העיר ● רמת-גן: קניון איילון ● רמת השרון: רח' סוקולוב 38 ● חיפה: מרכז פנורמה ● ירושלים: רח' יפו 56.

קרוסל

15% הנחה על מתנות ומוצרי נייר
ההנחה על קניה מעל 50 ש"ח, לא כולל מוצרים במבצע.
המבצע בכל חנויות הרשת: ● רמת-גן: קניון איילון ● תל-אביב: דיזנגוף סנטר ● רעננה: מרכז גירון ● חיפה: מרכז חורב.

דן כרמל DAN CARMEL

הצעה חגיגית במסעדת רונדו
כל יום בשבוע ארוחת ערב א-ל-קארט, ובמוצ"ש + דינר דאנס וכל הנוף המרהיב של חיפה בלילה, **ב-99 ש"ח לזוג** כולל מע"מ.
להזמנות: טל. 04-386211.

לעדי למחזיקי

דיינרס הארץ
כרטיס לאנשים חושבים

למנויי הארץ! לקבלת טופס הצטרפות לכרטיס "דיינרס הארץ" נא לפנות למח' קידום ופיתוח הארץ. טל. 5121340, 03-5121339.

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

כדורגל / ליגה לאומית, מחזור תשיעי: הטבלה לעולם אינה משקרת

המהפך הלאומי: לפתע גם בית"ר ת"א יכול

מן היציע

יהושע שגיא

כוס מלאה וכוס ריקה

את התיקו של נבחרת הנערים עם נערי הולנד בשבוע שעבר בהרצליה, במוקדמות אליפות אירופה, אפשר לראות מצדה של חצי הכוס המלאה – וגם מצד חצי הכוס הריקה. אבל גם כך וגם כך, אין סיבות להתלהבות או לגאווה.

מה קרה לדעה הרווחת, כאילו יש לנו שוויון כוחות עם הדור הצעיר באירופה, עד למועד בו מתגייסים צעירינו לצבא? מה קרה לסיפור, כאילו מיטב הנוער שלנו מסוגל, בראשית צעדיו בספורט, לכל הצלחות והתיקים שבעינינו עוד זוכרים את ימי הזוהר של שנות השישים והשבעים, כאשר שמות כוכבי הנוער הלכו לפניהם ונישאו בהערצה בפי כל; כאשר ניצחון של כדורגלני הנוער באסיה נגד הנבחרות מיוחדות של עיתוני הערב עם כותרות ענק כאשר בכיכר מלכי ישראל מכרו בתוך שעה קלה אלפי עיתונים ממהדורה מיוחדת של עיתון הספורט. מי מדבר כיום על נבחרת הנוער, ואיזה אוהד ממוצע יכול לנקוב כיום בשמות שניים־שלושה משחקני דור העתיד שלנו?

לא רק התיקו עם ההולנדים מעיד על הפיחות, אלא גם מעטרה של הנבחרת הצעירה: אפילו מחליטה ההתאחדות לכדורגל לאפשר כניסה חופשית למישחק הקדם־אירופי עם יורשי ואן־באסטן, חוליט, קומאן וחבריהם הנוצצים, מגיעים רק אלפים מעטים לבוא לאיצטדיון ולעודד את תקוות הכדורגל הישראלי.

אולי משום שהכדורגל יצא כמעט לגמרי מהווית התרבות הישראלית. מדברים עתה על הצורך בשיווק כדורגל: כאילו זו הנקודה המרכזית. בלי להבין, או בלי רצון לקלוט, כי מי שעסק כל חייו בקונגרסים ובמיקומים מוצא מאחוריו אימה חרוכה והכדורגל שאינו מעורר שום עניין בקרב אנשי תרבות, וזה מכבר אינו מדבר אל שיכבה גדולה מאד בציבור הישראלי.

כי שעורנו סבור שכדורגל הוא ביקור בלבד במישחק הנמשך 90 דקות, כנראה לא טרח לצאת מאולמות דיוני־הטריק אל מושבי הבטון באיצטדיונים. כדורגל הוא קודם כל ספורט, בילוי ובידור, אורח חיים. אבל האוהד האמיתי אין הכדורגל מתחיל עם שריקת הפתיחה למישחק ואינו מגיע לקיצו עם שריקת הסיום. האוהד האמיתי חי את הכדורגל כל השבוע לפני המישחק, וכל השבוע אחריו.

עסקני הספורט המרושנים שלנו, הטורחים באריקות שכזו לא להחמיץ שום קונגרס ושום נסיעה לחוץ ארץ: המולאכים לשלוח, אפילו עם נבחרת לאומית היוצאת לרומניה לשלושה־ארבעה ימים בלבד, שלושה עסקנים – כאילו לא די באחד, כאילו לא די בשניים – חייבים להבין שעליהם להתחיל לנהל את הכדורגל מצידו האחר. לא שלושה שליחים לקונגרס אינטרטוטו עקר בצ'כיה יקדמו את הכדורגל, אלא עסקנים חרוצים בעלי חזון וראיה פקוחה המסוגלים לשנות את מעמדו הנחות של הספורט, שאיבד אצלנו כמעט כליל את הפופולאריות שלו בגלל ניהול שלומיאלי במישור הארצי ובתפיסה הלאומית, וגם בדרג האגודתי הקבוצתי חסר המעוף.

להערכתי, אשם הניהול הזה גם בכך שמיטב הנוער פונה אל הטניס ואל הכדורסל. אל הכדורגל פונה באחרונה רק נוער, המעודד לכסים אם עלינו להסתכל על מחצית הכוס הריקה – או על מחצית הכוס המלאה.

טבלת הליגה הלאומית

	קבוצה	משח'	נצ'	תיקו	הפ'	שערים	נק'
1.	בית"ר תל־אביב (2)	9	5	3	1	4–8	18
2.	מכבי חיפה (5)	9	4	5	–	6–13	15
3.	הפועל באר־שבע (3)	9	3	6	–	3–7	15
4.	מכבי נתניה (1)	9	4	3	2	10–11	15
5.	הפועל פתח־תקוה (4)	9	5	1	3	10–11	14
6.	בית"ר ירושלים (6)	9	3	2	4	5–9	11
7.	שמשון תל־אביב (7)	9	2	5	2	5–5	11
8.	הפועל ירושלים (10)	9	3	2	4	8–6	10
9.	הפועל תל־אביב (9)	9	3	4	2	7–8	9
10.	צפרירים חולון (8)	9	2	4	3	8–10	8
11.	הפועל טבריה (12)	9	2	2	5	10–5	8
12.	מכבי תל־אביב (11)	9	1	6	2	11–8	7
13.	הפועל כפר־סבא (13)	9	–	5	4	10–3	5
14.	בני־יהודה (14)	9	–	4	5	10–3	4

(בסוגריים – מיקום הקבוצה במחזור הקודם)

המחזור שהיה

משה הר געש

מי היה מאמין

גם הגועים בפרשנים וודאי לא שיערו שלאחר תשעה מחזורים יצעד בית"ר תל־אביב בראש הטבלה הלאומית, עם יתרון מכסיה של שלוש נקודות. המושגים בית"ר וצמרת היו שייכים בשנים האחרונות באופן מוחלט לקבוצת המנורה הירושלמית, עם הגר הבוהק אורי מלמיליאן.

בית"ר תל־אביב ראוי לחופן מחמאות מפני שמדובר במועדון צנוע יחסית, מועדון שלא זכה בתואר כלשהו מאז קום המדינה, וגם אוהדיו אינו גדול, אם להתבטא בזהירות, וכך גם משאביו הכלכליים. רק לפני כמה שנים היה בית"ר תל־אביב סמל לניהול כושל שגרם לירידות תכופות לליגה הארצית והחלפת שחקנים בשרשרת. יצחק שום, אחד המאמנים השקטים והמוכשרים, קוטף את פירות עבודתו שהחלה בשנה שעברה ועתה נראה, כי בית"ר ת"א בדרך הנכונה.

אתמול גבר 1–0 על הפועל פתח־תקוה במישחק המוקדם ברמת־גן, בו חודשה הפעילות לאחר הפוגה בגלל שיפוצים. את שער הניצחון הבקיע אלי בר־אמו, שחקן הרכש מהפועל חיפה הצועד בראש טבלת המבקיעים.

הבית"רים חייבים תודה מסויימת לשחקני מכבי חיפה גיבורי המחזור הי9. חניכיו של אמציה לבקוביץ' רשמו אתמול את ניצחונם הגדול ביותר העונה – 3–1 בנתניה על מכבי שהוליך ונסוג למקום הרביעי. החיפאים שפיגרו בפתיחה 0–1 טיפסו למקום השני. חבל שהשופט נאלץ להרחיק שני שחקנים: יגאל מנחם מנתניה ויוסי קרמר מחיפה.

מכבי חיפה לא נוצח עדיין, כמו הפועל באר־שבע שנשאר במקום השלישי למרות שסיים 0–0 מאכזב עם הפועל כפר־סבא. את התוצאה המפתיעה של השבת קבע העולה החדש הפועל טבריה שגבר בבית 1–0 על בית"ר ירושלים. גם העולה השני הפועל ירושלים ניצח 1–0 בביתו את הפועל צפרירים חולון. מכבי תל־אביב נסוג שלב אחד למקום הי12, בעיקבות תיקו ביתי 1–1 עם שמשון תל־אביב. בני־יהודה עדיין במקום האחרון ללא ניצחון (כמו כפר־סבא) למרות שהשיג נקודת חוץ בבלומפילד מול האלוף הפועל תל־אביב (1–1).

11 שערים הובקעו בסך הכל. רק מכבי חיפה ניצח בחוץ, שלוש קבוצות ניצחו בבית, שלושה מישחקים הסתיימו בתיקו, חמש קבוצות לא הבקיעו.

באיירן 0–2 כרגיל, אבל לא כל יום קייזרסלאוטרן (1–6)

בונדסליגה

מאת זיגמונד שמיגלר

דיסבורג (מיוחד ל"ספורט הארץ"). השבוע האחרון היה מעודד מאד מבחינת הכדורגל הגרמני. באמצע השבוע הפעילו כל חמש נציגות הבונדסליגה לסיבוב השלישי בגביעי אירופה, ואתמול הובקעו בתשעת מישחקי הליגה לא פחות מ־34 שערים.

באיירן מינכן שוב הגדילה יתרונה לשלוש נקודות. היא ניצחה במישחק המרכזי את ס.צ. קלן 2–0 לעיני 35 אלף צופים משעריהם של יורגן ואגנמן (דקה 50) והאנס פליגלר (66). אבל את ההפתעה הגדולה סיפק המישחק בין קייזרסלאוטרן לשניה בטבלה, שטוטגארט. גאודינו העניק יתרון מוקדם בדקה הי17 לשטוטגארט, אך אז החל הקונצרט של קייזרסלאוטרן. קור כבש שלושער (דקות 25, 47 ו־76) ושערים נוספים הבקיעו הרטמאן (55), רוס (79) ואמיש (88) כדי לקבוע בסיום: קייזרסלאוטרן – שטוטגארט 6–1!

ביום רביעי יהיה מישחק השלמה, בו תארח באיירן מינכן באיצטדיון האולימפי את שטוטגארט. כל הפרשנים מנבאים ניצחון לבאיירן, ואם כך יהיה ייפתח בין שתי הקבוצות פער בן 6 נקודות ויפוג במקצת העניין במאבק האליפות.

האמבורג הביסה את מאנהיים 5–1. השערים: לזכותה הבקיעו יוספי (10), ביין (41), קאלץ (63), קלאוס (75) ויאקובס (80). למקום הרביעי העפילה בורוסיה מנשנגלדבאך שניצחה בקושי רב את האחרונה בטבלה, איינטראכט פרנקפורט, 2–1. קיינס כבש לבורוסיה כבר בדקה הרביעית, אולם דיגס השווה בדקת הסיום של המחצית הראשונה. רק בדקה הי82 הבקיע המוליך בורדה את שער הניצחון.

בדקה הי82 הבקיע גם הקוריאני הוותיק צ'ה בום קון את שער הנצחון לבאייר לוורקוזן מול קארלסרוהה, 1–0. יתר התוצאות: דורטמונד – נירנברג 4–0, אורדינגן – האנובר 5–0, ורדר ברמן – בוכום 2–0, קיקרס שטוטגארט – סט. פאולי 0–0.

צמרת טבלת הבונדסליגה

	קבוצה	משח'	שערים	נק'
1.	באיירן מינכן	13	7–26	20
2.	שטוטגארט	13	15–24	17
3.	האמבורג	14	17–26	17
4.	מנשנגלדבאך	14	17–20	17
5.	לוורקוזן	13	16–21	16
6.	קארלסרוהה	13	21–25	16

● משקלני הפועל תל־אביב ניצחו בשבת במחזור הראשון של הליגה הלאומית. הם צברו 1345 נקודות לעומת מכבי תל־אביב 1341 ומכבי חיפה 1241. הנער שי אורון ממכבי תל־אביב שיפר שני שיאי נוער במשקל 110 ק"ג ומעלה.

נצחון 1–0 על הפועל פ"ת סלל את הדרך למוביל חדש

מאת צחי בריולי

בית"ר תל־אביב 1 (0)
הפועל פתח־תקוה 0
השער: אלי בר־אמו (76)
המצטיין: ירון פרסלני
● בית"ר תל־אביב: חביב, אפטנהיים, פרסלני, שלומי עטר, אבן צור, ניסים כהן, ניסן כהן, מאיה, יוסי אדרי (איזמירלי), בר־אמו, ירון כהן. המאמן: יצחק שום.
● הפועל פתח־תקוה: רפי כהן, גיא לוי, קהאשילי, ניר אלון, דוד לוי, מחפוד, אליה, סבג (בידאנו), קייסי, בוליץ (בטט), לוין. המאמן: אברהם גרנט.
שפט עמית קליין, 2,800 צופים, ברמת־גן.

מכירים את הקלישאה הנדושה: הטבלה אינה משקרת? היום הטבלה אומרת, שתל־אביב היא לא רק הפועל ומכבי, ובית"ר זה לא רק ירושלים. בית"ר תל־אביב מוליך את הליגה, וכשהטבלה אומרת – מותר להתחיל להאמין שהבית"רים, בלי הרבה קהל וציפיות, רצים השנה לאליפות.

זה היה בסך הכל, כפי שהגדיר זאת אברהם גרנט, מאמן הפתח־תקואים המנוצחים, מישחק תיקו טיפוסי. שתי הקבוצות העדיפו אי־ספיגה על־פני כיבוש, ונקטו בסגנון הגנתי זהיר. שתיהן צופפו שחקנים רבים במרכז השדה, וכך התנהל מאבק שקול ובינוני ברמתו, עם מעט מאד מצבי הבקעה.

במהלך ההתמודדות בלט הדמיון הרב בין בית"ר תל־אביב להפועל פתח־תקוה. לשתי הקבוצות הגנה יציבה עם בלם נבחרת מצויין במרכזה (פרסלני בבית"ר, ניר אלון בפתח־תקוה). לשתיהן קישור מאוזן בין יכולתו להגן ולבנות התקפות. הן מתבססות על מגינים מהירים ליציאה להתקפות מתפרצות, ולשתיהן חלוץ אחד מעולה, מהיר ומסוכן. לבית"ר – ירון כהן, ולהפועל – ניר לוין.

איך בכל זאת הוכרע המאבק השקול הזה? מתברר שלבית"רים יש שני יתרונות חשובים על יריביהם. ראשית – השוער. בשער בית"ר ניצב הוותיק אריה חביב, שהשרה ביטחון רב על ההגנה ובלם את הכדורים המעטים שאיימו על שערו. לדוגמא, דקה 90: דני נידאון נגח משני מטרים, וחביב קלט ברפלקס טוב. המבע שיווין. בשער פתח־תקוה, לעומת זאת, עומד צעיר כשרוני אך חסר ניסיון, רפי כהן, שהגיע העונה מאילת. שגיאה קשה שלו (76) גרמה את שער ההפסד. ניסן כהן הגביה קרן משמאל, רפי כהן הפד־שמט את הכדור הישר לרגלי אלי בר־אמו, שבעט בקור רוח מ־13 מטר חזק ומדוייק לרשת.

יתרון בולט נוסף לבית"רים: ניסים כהן. גם ביום בינוני שלו הבליט ניסים את עובדת היותו מה שחסר לפתח־תקוה ולקבוצות רבות אחרות במרכז השדה – מנהיג. מעבר ליכולתו הטכנית הגבוהה, יש לניסים האופי המיוחד לדרוש את הכדור בכל הזדמנות, כדי לקחת פיקוד ולהחליט אם הזמן מתאים להעברת מסירה ארוכה קדימה, או להרגעת המישחק בהשהיית כדור.

ועם היתרונות באות הנקודות.

הדרך הקשה לפיסגה: הבית"רים (בחולצות כהות) ניסן כהן (משמאל) ויצחק איזמירלי בקימות הריף עם אלי מרשור (מימין) ומגני במכן מהפועל פ"ת, שהוכרע 1–0. (צילום: אריה קמרא)

אין נסיון – אין נצחון

מאת יגאל מלץ

הפועל באר־שבע 0
הפועל כפר־סבא 0
המצטיין: שלמה אילוז.
● הפועל באר־שבע: אסי רוזנס, בן חמו, דיירי, אילוז, גבן, אלימלך, עוזן, צרפתי (ספפרוסם), לוי אוחנה (שמואלי), ביטון, אביטן. המאמן: ניסים בכר.
● הפועל כפר־סבא: שמיר, ברדיין, סייטון, רביזנביץ, מללי, סמבל (בלדה), יפה, פלבר, הלל, מימוני, נחור (שחר). המאמן: אברהם מרצ'ינסקי.
שפט רחמים שאשו, 3,500 צופים, בבאר־שבע.

הפועל באר־שבע יזכה ודאי לפרס ראשון מטעם המועצה לארץ ישראל יפה עבור "ניקיון", מאחר שהוא שומר על "שערים נקיים" שלו ושל יריביו.

לא ברצון רב נוהגת כך הקבוצה. פשוט "מכריחים" אותה. כל קבוצה המגיעה למיגרש בבירת הנגב נוקטת בשיטה דומה: הצבת 7–8 שחקנים באיזור השער, כדי לנעול ולחסום את היריב כבר במרכז השדה, ולא לאפשר בכך לבאר־שבעים לפרוץ את ההגנה ולהגיע לכלל בעיטה מסוכנת.

הפועל כפר־סבא בא לקחת נקודה הצלה. בנוסף להצטופפות בקירבת השער, עשו שחקניו הכל כדי להפריע לבאר־שבעים לפתח מישחק. השחקנים המרוחקים או ששלחו כדורים לחוץ או שהחזירו אותם למרכז המיגרש, כדי שהבאר־שבעים יפתחו שוב התקפה. אולי יותר מכל העידה העובדה שלזכות כפר־סבא נפסקו תשע קרנות במחצית השניה.

מנגד, הפעילה באר־שבע לחץ אדיר על שער כפר־סבא, כבר מתחילת המישחק. אך היה זה לחץ עקר, זאת בגלל העובדה שאף כדור מסוכן אחד, לא עשה הדרך למסגרת שער כפר־סבא. זה אומר הכל. באר־שבע חסרה את הניסיון והתיחכום, כדי לפצח הגנה צפופה. אין פלא בכך. באר־שבע היא קבוצה צעירה והשבת הוצבו עוד ארבעה צעירים בהרכב הקבוצה – בשער, בקישור ובהתקפה. כדי לנצח כל שנותר לבאר־שבעים הוא צבירת ניסיון. הזמן, ודאי, יעשה את שלו.

ליגה א'

● מחוז צפון: מכבי עפולה – הפועל בית־שאן 1–1 (0–1), הפועל טירה – הפועל קרית־אתא 2–0 (0–0), מכבי עכו – הפועל דלית אל כרמל 0–0, בית"ר נהריה – הפועל בני נצרת 0–0, בית"ר חיפה – הפועל קרית שמונה 1–0 (0–0), מכבי אחי נצרת – הפועל עכו 1–1 (1–0), מכבי עוספייה – מכבי חדרה 2–0 (2–0), הפועל טירת הכרמל – הפועל טייבה 0–0.

● מחוז דרום: הכח רמת־גן – לוזוס חולון 1–1 (1–0), הפועל ראשון־לציון – הפועל דימונה 4–0 (2–0), הפועל קרית אונו – הפועל מרמורק 0–0, הפועל קרית־מלאכי – הפועל בית שמש 1–2 (0–1), הפועל אור יהודה – מכבי קרית־גת (בוטל בגלל ברד), מכבי הרצליה – הפועל אשדוד 1–1 (0–0), הפועל אשקלון – מכבי שיכון המזרח 2–2 (1–1), הפועל רמלה – הפועל באר־יעקב 0–0.

במחזור הבא

● הפועל כפר־סבא – בני־יהודה
● צפרירים חולון – הפועל ת"א
● מכבי חיפה – הפועל ירושלים
● הפועל פתח־תקוה – מכבי נתניה
● שמשון תל־אביב – בית"ר ת"א
● בית"ר ירושלים – מכבי ת"א
● באר־שבע – הפועל טבריה

מלך השערים

1. אלי בר־אמו (בית"ר ת"א) 5
2. זאהי ארמלי (מכבי חיפה) 4
–. ניר לוין (הפועל פתח־תקוה) 4
–. יגאל מנחם (מכבי נתניה) 4
5. יעקב שהרייץ (בית"ר י־ם) 3

משבץ השופטים יצחק עורבי פורש

יוספזון מועמד במקומו

מאת פיני איתן
כתב "ספורט הארץ"

יצחק עורבי, משבץ השופטים, פנה בסוף השבוע ליו"ר האיגוד אברהם קליין וביקש לפרוש מתפקידו. עורבי נימק בקשתו בסיבות בריאותיות. אמש סירב עורבי לאשר באופן רשמי את הידיעה אולם אמר: "יכול להיות שבעתיד הנראה לעין אפרוש מתפקידי".

איגוד השופטים, המייחס לתפקיד המשבץ חשיבות רבה, יחליט כנראה השבוע מי יהיה מחליפו של עורבי. מבין המועמדים הרבים לתפקיד, טובים סיכוייו של שופט העבר, יהלום יוספזון.

● נבחרת ישראל בכדורסל תקיים ביום חמישי ביד־אליהו מישחק ידידותי נגד נבחרת שתורכב משחקנים מתאורחים המופיעים בליגה, שתורכב ככל הנראה על־ידי שחקנים זרים. המישחק מאורגן על ידי אלע"מ (ארגון לקידום עוורים בישראל), וההכנסות ישמשו לשיפור תעסוקתם, השכלתם ותדמיתם של העוורים בישראל.

700 אלף למנחש 14

בתום בדיקת 90 אחוז מהטפסים אמש, נמצא זוכה אחד בלבד שניחש את כל 14 התוצאות והוא יקבל כ־700.000 ש"ח.

הניחוש הנכון

	משחק	תוצאה
1.	הפ. באר־שבע – כפר־סבא	x
2.	הפ. טבריה – בית"ר י־ם	1
3.	מכבי ת"א – שמשון ת"א	x
4.	בית"ר ת"א – הפועל פ"ת	1
5.	מכ. נתניה – מ. חיפה	2
6.	הפועל י־ם – צ. חולון	1
7.	הפועל ת"א – בני־יהודה	x
8.	הפועל יהוד – הפ. חדרה	2
9.	הפ. בתים – הפועל לוד	x
10.	רמת־עמידר – מ. שעריים	x
11.	הפו. חיפה – ב. נתניה	x
12.	מכבי פ"ת – הפועל ר"ג	2
13.	מכבי יבנה – מ. סמרה	1
14.	בית"ר רמלה – מכ. יפו	2

מה הם אומרים

מאמן בית"ר ת"א יצחק שום: אני לא מפחד מהמלה אליפות

מאת פיני איתן
הכתב "ספורט הארץ"

מכבי נתניה – מכבי חיפה

● יהושע פייגנבוים, מאמן מכבי נתניה: נפגעו שני שחקני קישור הגנתיים, חלפון ועציוני. שחקני הנבחרת שמעון מנחם והדר אפייה שיחקו גרוע, אבל אנחנו נחזיר את הנקודות שהפסדנו.

● ראובן עטר, מכבי חיפה: נהניתי מהמישחק המהיר, וגם מהשער שהצלחתי לכבוש. אנחנו חוזרים לצמרת, ומקווים לשוב לימים הטובים של האליפות.

בית"ר תל־אביב – הפועל פתח־תקוה

● יצחק שום, מאמן בית"ר: אני לא מפחד מהמלה אליפות. בעצם כבר זכיתי באחת. במחצית השניה שיחקנו נכון והצלחנו לנצל הזדמנות אחת מרבות שהיו לנו.

● אברהם גרנט, מאמן פתח־תקוה: מישחק לא טוב, של תיקו טיפוסי. חבל שהפסדנו.

הפועל ירושלים – הפועל חולון

● אברהם בירזה, הפועל ירושלים (עוזר מאמן): ללא ספק היינו ראויים לניצחון. בהתחשב בהרכב החסר יש לנו כל הסיבות להיות מרוצים גם מהשיפור הגדול ביכולת הקבוצה.

● אלי כהן, הפועל חולון: היה לנו חוסר מזל כאשר דמתי בעט לקורה וגדרבי הציל מרגלי שער של מאה אחוז. אילו היינו מנצלים אחת משתי ההזדמנויות האלה, כל התמונה על המגרש היתה שונה.

הפועל טבריה – בית"ר ירושלים

● עודד מכנס, הפועל טבריה: הניצחון הוא של כל הקבוצה, שיחקנו בהתלהבות ולמזנו להשגת ניצחון ביתי ראשון. הצטבנו לשחק מבית"ר ירושלים ועם קצת מזל יכולנו גם להגדיל את הפער.

● חגן אוחנה, בית"ר ירושלים: מישחק כדורגל ברמה גבוהה. טבריה שיחקה בהתלהבות. אני לא יודע מה קרה לנו שאנו לא מבקיעים שערים.

מכבי תל־אביב – שמשון תל־אביב

● מוטי איוניר, מכבי תל־אביב: השחקנים שלנו חסרי בטחון עצמי. כנראה שנצטרך לוותר על הכדורגל היפה ולהשיג ניצחונות בכל דרך אפשרית.

● גרשון דמתי, שמשון: אני מאוכזב מהמישחק ומהתוצאה. היינו צריכים לנצח.

הפועל תל־אביב – בני יהודה

● שמעון בן־יהודה, עוזר מאמן הפועל: כניסתם של משה מוסטול וגיל לבראו הישנתה את הכף לטובתנו. אני מאוכזב מאד מהתוצאה כי החמצנו הרבה הזדמנויות בטוחות.

● אהרן בן־פורט, מאמן בני יהודה: במחצית הראשונה שיחקנו טוב אולם אחרי ההפסקה נחלשנו. שער השוויון שספגנו היה שטותי. חצי קבוצה שלי פצועה ולא ברור לי מה יקרה.

הפועל באר־שבע – הפועל כפר־סבא

● אברהם מרצ'ינסקי, מאמן כפר־סבא: הרעיון היה לסגור את שחקני באר־שבע ואת מרכז השדה על מנת לצנן את התלהבותם. הצלחנו בכך.

● ניסים בכר, מאמן באר־שבע: אני חוזר ואומר בכל שבת: אי אפשר לפתוח מישחק מול 7–8 מגינים. אם הקבוצות הבאות לבאר־שבע ימשיכו בכך – אנשים יפסיקו לבוא לראות כדורגל.

עודד בא לטבריה, ראה וניצח

מאת הרצל לוי

הפועל טבריה 1 (0)
בית"ר ירושלים 0
השער: עודד מכנס (18).
המצטיין: ניני עשור.
● הפועל טבריה: אלטר, אבו הציזה, אבוטבול (נעים כהן), אייל דן, שינה, יעקב לוי, ברוך ממן, עשור, מכנס, עמר (שפר־דן). המאמן: דוד בר־נוי.
● בית"ר ירושלים: גינצבורג, אוולאי, אשש, אבי כהן, בני כהן, מלמיליאן, שהרץ (סמי מלכה), קרוש, יאני, דוקמן, ברסלוס (נורדמולן). המאמן: דרור קשטן.
שפט חיים ליפקוביץ, 3500 צופים, בטבריה.

"תסמונת התמימות" ממנה סבל הפועל טבריה במישחקיו האחרונים, והדילמה בפניה עמד הקהל הטבריייני, שכוזבו אוהד גם את בית"ר ירושלים, הגיעו לקיצם בעזרת חלוץ הרכש עודד מכנס.

המישחק החל בלחץ טבריה, שהכתיבה את קצב המישחק. טבריה הציגה מישחק טכני קיצבי ומלא התלהבות ועמדה בפני אפשרויות הבקעה כבר בדקות הראשונות. היתרון בא לידי מימוש בדקה הי18. ברוך ממן מסר כדור עומק לחלוץ מאיר עמור, שחלף על פני מגן ירושלמי ומסר מימין כדור רוחב לרחבת הי5. עודד מכנס, במיקום מצויין, דחק את הכדור פנימה, 1–0 לטבריה.

ירושלים, במטרה לאזן את התוצאה, יזמה התקפות מתפרצות. בדקה הי24 מסר אודי מלמיליאן כדור לרחבת טבריה ואלי יאני בעט בשער... לנות הסמיך הזדמנות פז להשוות את התוצאה.

בית"ר המשיך בנסיונותיו להשוות, גם בתחילת המחצית השניה. המצטיין בדקות אלו בבית"ר היה המגן אבי כהן הטכני והנמרץ. בדקה הי48 העביר אבי כהן כדור מסוכן לדוקמן, שמול אריה אלטר בעט חזק למשקוף.

ירושלים נידגעה וטבריה חזרה לתקוף. בדקה הי56 הגביה ממן כדור מסוכן משמאל ואייל דן הגיח מאחור, נגח חזק, אך בני גינצבורג קלט. טבריה המשיכה ללחוץ, כשמגיניה מסייעים לחלוצים ומסכנים פעם אחר פעם את שער בית"ר, כשהמגן ניני עשור עמד שלוש פעמים על סף כיבוש שער נוסף. פעם אחת, בדקה הי85, ניתז כדור שבעט בקורת שער ירושלים.

שריקת הסיום הקפיצה את הקהל הטבריייני המשולהב, שהריע ממושכות לשחקניו. שחקני טבריה זכו בסיום לברכות ונשיקות, מאלוף פיקוד הצפון יוסי פלד והרמטכ"ל הנבחר מיכה גולדמן. מנגד, ירדו הבית"רים שקטים ועצובים.

השכונה: החלום ושיברו

מאת דודו מגר

הפועל תל־אביב 1 (0)
בני־יהודה 1 (1)
השער להפועל: גיל לבראו (67). לבני־יהודה: רמי לוי (37).
המצטיין: אהוד מוסא.
● הפועל תל־אביב: טליאס, הרמה (לבראו), קרואן, טבל (מוסטול), ד. הרשליקוביץ, אקוניץ, אלי כהן, מוסא, סיני, דאנו, רמי שבאטל. המאמן: דסטיסלאב מאסיק.
● בני־יהודה: אסייג, טלמן (מליחי), שרעבי, פרי, מבטה, בך חיים, מאיר, רמי לוי, מרד (ייצגן), מנחם, חזי שירזי. המאמן: אהרן בן־פורט.
שפט צבי שריר, 1,500 צופים, בבלומפילד.

1,500 צופים באיצטדיון בבלומפילד, משרים אווירה של כמעט אימון. מצער לומר, שמי שלא הגיע הפסיד משהו. רק עובדה אחת בולטת נקבעה בתום חודשים ארוכים הבקיעו רמי לוי וגיל לבראו שערים, שחילקו הנקודות באופן מוצדק.

שתי הקבוצות בבעייה זהה משתקי בטבלה. הפועל תל־אביב לא ניצל הרכב חסר של האחרונים בטבלה ואף היה בעמדת פיגור. הפועל ללא חלוץ ראוי לשמו, הגנה מבולבלת, שאת שעריה סיכן החלוץ האורח חזי שירזי (במחצית הראשונה), וחסר ריכוז במרכז השדה, מישחק לא מדוייק, חוסר תמיכה של הגנה בהתקפה. מתכון למישחק עקר ומשעמם.

בני־יהודה גלמה היטב. כדורגל ראוי לשמו, גם מהם לא ראינו. במחצית השניה העדיפו החזמים לסגת, לשמור על היתרון ולבנות התקפות מתפרצות.

האירוע הראשון היה רק בדקה הי16. משה סיני בעט מ־14 מטר לחוץ. בדקה הי37 הבקיע רמי לוי שער לזכות בני־יהודה, במהלך לו היו שותפים חזי שירזי, הטוב בבני־יהודה במחצית הראשונה, ויוסי מרד.

להרכב הפועל נכנס גיל לבראו כחלוץ נוסף, במקום המגן רמי הרמה. הבלם הוותיק יעקב טבל הוחלף במשה מוסטול. חילופים אלה, בנוסף לנסיגת בני־יהודה, העניקו יתרון קטן להפועל, שהתקפותיו היו מבולבלות ומקריות. בדקה הי66 הושוותה התוצאה, שגיל לבראו דחק מקרוב פנימה, וניפץ חלום בני־יהודה לזכות בניצחון ראשון העונה.

בן־שטרית עשה צדק

מאת רוני דיאן

הפועל ירושלים 1 (0)
צפרירים חולון 0
השער: מיקי בן שטרית (60).
המצטיין: שלומי מלכה.
● הפועל ירושלים: ברבי, תארשמע, שפירא, כוזילה, בטה, ציון אוחנה, יהודה עמר, שלומי מלכה, אשר ששון (יחזקאלי), אסייג (אבי מורדו), בן שטרית. המאמן: דוד שוייצר.
● צפרירים חולון: ביטון, טליאס, יעקבי, אלי כהן, מחלוף, פרוזו, דמתי, בן ברוך, דונן הלל, שקרוקה, זבטו (פס). המאמן: זאב זלצר.
שפט יהושע לויה, 2500 צופים, בימקא ירושלים.

שער באה בנגיחת ראש, של חלוץ הרכש מאיר בן־שטרית (דקה 60), העניק להפועל ירושלים ניצחון חשוב ומוצדק, במישחק ער, תוסס ומהיר, עם אירועים מרתקים.

כבר בדקה הראשונה החמיץ יאיר אסייג המסוכן מירושלים, הזדמנות נוחה להבקעת שער. בהמשך שלטה ירושלים במרכז השדה, אך התקשתה לפרוץ את ההגנה הטובה של חולון, בה הצטיין הבלם אלי כהן. החולונים היו מאופקים ושיחקו מבוקר ולא סיכנו את שער ירושלים.

אחרי ההפסקה הפתיעה חולון, כשהחלה ללחוץ על שער ירושלים. אולם מלבד שתי הזדמנויות מצויינות לכיבוש, לא הניב הלחץ דבר. באחת הפעמים, בדקה הי48, תיעתע בני דמתי בהגנת ירושלים ובעט חזק לקורה. דמתי, הנכיר בכמה מבצעים וירטואוזים את אחוז גידי.

המישחק התאזן וירושלים יזמה שוב, הודות ליכולתם הטובה של אסייג, שהטריד ללא הרף את הגנת חולון, ושלומי מלכה שניווט היטב את מישחק קבוצתו, תוך ביצוע משימות הגנתיות והתקפיות על הצד הטוב ביותר. מצטיין נוסף היה עומר יחזקאלי, שהצדיק את האשראי שהעניק לו מאמנו דוד שוייצר, ששיתף אותו במקום אשר ששון.

שליטת הירושלמים תורגמה בדקה הי60 לשער ניצחון. בן־שטרית ניצל את היותו חופשי ברחבה, כדי לנגוח פנימה, כדור שהוגבה על ידי יחזקאלי. היה זה שער בכורה העונה לבן־שטרית.

נתניה נכנעה 3–1 לחיפה והידרדרה למקום הרביעי

מאת חנן מארי

מכבי חיפה 3 (2)
מכבי נתניה 1 (1)
השערים לחיפה: צדוק מלכה (16), ראובן עטר (36), זאהי ארמלי (77). לנתניה: פול דייויס (8)
המצטיין: ראובן עטר
● מכבי חיפה: אבסמן, אהרוני, דוד לוי, קרמר, בלבול, אבוקסיס, קליינר, גבעול (איתי מרדכי), עטר, צדוק מלכה (גולדה), ארמלי. המאמן: אמציה לבקוביץ'.
● מכבי נתניה: יעקב בלדב, שמעון מנחם, בר, דראפיץ', פקר, גבאי (גואטה), עציוני (לם), רוני לוי, דייויס, יגאל מנחם, עזריה. המאמן: יהושע פייגנבוים.
שפט יעקב שיינר, 6,000 צופים, בנתניה.

מכבי חיפה חזר לצמרת הכדורגל הישראלי, בעקבות המיפגן המשכנע אתמול בנתניה: מישחק מעולה, מהיר ומלהיב, שהניב ניצחון 3–1 על המוליכה לשעבר ושלח את חניכיו של יהושע פייגנבוים להתמודד עם תקופת משבר חדשה.

נתניה סבלה בפתיחה מהיעדרו של מרדכי חלפון הפצוע, ואם לא די בכך גם הקשר ההגנתי השני, רוני עציוני, נאלץ לנטוש את המגרש עקב פציעה כבר במחצית הראשונה. בלעדיו התקשתה נתניה לעמוד בפני פרץ התקפותיה של חיפה, שבאו לידי ביטוי בשלושה שערים מהירים, ובשלל הזדמנויות נוספות.

בחיפה בלט הצעיר ראובן עטר, שהירבה לסכן את שער נתניה, הכשיר שני שערים וכבש את השער המרהיב במישחק. לצדו בלט הוותיק אברהם אבוקסיס, שפעל בעיקר בחלק ההגנתי בקישור, וכן שחקן הנבחרת ניר קליינר. בחוד היה זאהי ארמלי מסוכן כתמיד, ונהנה פעמים רבות מחוסר התיאום בין שני בלמי נתניה, הוותיק חיים בר ושחקן הרכש מיוגוסלביה, סלובודן דראפיץ'.

התקפת נתניה סבלה מיום חלש של שחקן הנוער הצעיר נתי עזריה, ומשישחק עצבני ומפוזר של יגאל מנחם, שהירבה בחילופי דברים קשים עם חבריו, ובויכוחים מיותרים עם השופט, עד להוצאתו במחצית השניה על פגיעה ללא כדור בחיפאי יוסי קרמר, שהורחק אף הוא.

נתניה הוליכה 1–0 כבר בדקה השמינית כאשר יגאל מנחם העלה קרן מימין, השוער אבסמן הדף את הכדור באגרופו אל מחוץ לרחבה אך פול דייויס החזיר כדור חזק ושטוח, שפגע באחד המגינים והוסט לשער חיפה. האורחים השוו כעבור 8 דקות, כאשר ראובן עטר ניצל פירצה בהגנה כדי להגיח משמאל ולבעוט לשער. בלדב הצליח להדוף בקושי, וצדוק מלכה המשיך מקרוב פנימה וקבע 1–1. ההגנה ההססנית של נתניה נכנעה בדקה הי36 להתקפה חיפאית מהירה נוספת: ארמלי מסר כדור מצויין לעטר באגף שמאל, והכדורגלן הצעיר בעט בשמאלו כדור קשתי ומתוחכם מעל השוער, הישר לפינה הרחוקה הגבוהה של השער.

בדקה הי55 פרצה מהומה במגרש, לאחר שהשופט יוסי שיינר הרחיק את יגאל מנחם, וכעבור דקות אחדות של אנדרלמוסיה כללית – שבמהלכה לא חודש המישחק – הורחק גם החיפאי יוסי קרמר.

חיפה השלימה את ניצחונה בדקה הי77 כאשר עטר מסר היטב לארמלי בתוך רחבת נתניה, והלה נגח בין שני הבלמים כדור קשתי, אשר נגע בחלקו התחתון של המשקוף, היטעה את השוער בלדב והתגלגל פנימה. 3–1 מרשים ומשכנע ביותר.

זאהי ארמלי (למעלה) צוהל לאחר שערו השלישי בנתניה, אשר חתם את מכבי חיפה לניצחון 3–1 והידרדר את נתניה מהמקום למקום הרביעי. למטה: הבעת הפנים המעורנה של שני המורחקים בנתניה, החיפאי יוסי קרמר (מימין) והנתנייתי יגאל מנחם. (צילומים: שרו קיקון)

אוי, מה שנשאר ממכבי ת"א

מאת מנחם ויטל

מכבי תל־אביב 1 (0)
שמשון תל־אביב 1 (0)
השער למכבי: יצחק זוהר (75, בעיטת 11 מטר). לשמשון: גדעון דמתי (69, בעיטת 11 מ')
המצטיין: שלמה מזרחי
● מכבי תל־אביב: מרמוס, יואל סיסה, אבי כהן, מנשה שמעתוב, בוטל, צופתי (דדיקס), לולו, גולדברג (זוהר), איוניר, מליקה, בראל. המאמן: יוסי מרימוביץ.
● שמשון תל־אביב: זוהר, הורי, בדרה, אודי כהן, הלוי, אפרים שמעונוב, עזבריה, מזרחי, הלל, דמתי (אוריה), שבתאי לוי. המאמן: צבי רוזן.
שפט יצחק בן־יצחק, 5000 צופים, באיצטדיון ברמת־גן.

המישחק לא היה רע כלל. היו בו תנועה, שאפתנות ולחימה, בעיקר מצד השמשונים, והובקעו שני שערים. למרות זאת יצאנו מאוכזבים. מדוע? עיקר המאבק היה הרחק מהשערים, והשערים נכבשו בבעיטות־11 מטרים.

במחצית הראשונה היה שמשון הדומיננטי, הרבה בזכות יכולתו של שלמה מזרחי שידע לנווט היטב את קבוצתו. מישחק המכבים היה בירוס וחסר מעוף.

הפתיחה בישרה על הבאות ושליטת השמשונים היתה מוחלטת. בדקה הי6 השתחרר יפתח הלוי, שחקן הנבחרת, באלגנטיות משמעת, בעט מ־18 מטר ורק זינוק נפלא של מרמוס מנע יתרון מוקדם לשמשון. בדקה הי8 נגע לראשונה זוהר, שוער שמשון, בכדור. בדקה הי22 הזדמנות ראשונה של מכבי, אלא שמליקה הצעיר שנישלח בתוך הרחבה לא היה מספיק מהיר. השמשונים שהצטיינו במישחק צוות ובהגנה גבוהה על המגרש שלהם אך חסרו מחץ להבקיע.

במחצית השניה השתפרו המכבים ויחסי הכוחות התאזנו. בכניסתם של זוהר ובעיקר דדיקס הוסיפה מחץ. דקה 65, מזרחי, הבלם בשורה, שלח את דמתי שפרץ יחידי לעבר שער מכבי, אלא שהמגן הצעיר נתן בוטל בהופעת בכורה בליגה, מנע הבקעה כאשר תפס בבגדיו של דמתי. בוטל ספג כרטיס צהוב אך קבוצתו ניצלה משער.

בדקה הי69 עלו השמשונים ליתרון. מליקה ביצע עבירה על דמתי בתוך הרחבה. בעיטת 11 מטר של זקן שחקני הליגה, גדעון דמתי, שחגג השבוע את יום הולדתו הי37, דין 0–1 לשמשון. כאשר נידאה היה שהשמשונים בדרך לנצחון באה הדקה הי75: איוניר הוכשל ברחבה ע"י יפתח הלוי. שופטגל. איציק זוהר שנכנס לפני כמה דקות כבש שער בכורה בלאומית והוסיף בעט המגן לקבוצתו המידרדרת.

כדורגל / נבחרת לאומית

יגאל מנחם יחמיץ את המישחק ברומניה

מאת משה הר־געש
כתב "ספורט הארץ"

יגאל מנחם החלוץ המצטיין של מכבי נתניה יחמיץ את המישחק הבינארצי ברומניה שיהיה ביום רביעי של השבוע הבא. מנחם שהיה מועמד בטוח להרכב הפותח הורחק אתמול במישחק ההפסד 3–1 למכבי חיפה. יעקב גרונדמן, מאמן נבחרת ישראל בצוותא עם יצחק שנאור, אמר כי אין כוונה לבקש חנינה עבור מנחם. גרונדמן אמר, כי לא יהיו שינויים בסגל ולא יוזמן חלוץ אחר במקומו של יגאל מנחם.

סגל הנבחרת יתכנס למחנה האימון השבועי מחר ויתמודד ברמת־גן עם נבחרת הנוער. זאת עקב מישחק הפרידה לשלום אביטן שיהיה מחרתיים בבאר־שבע. במישחק ישתתפו שישה משחקני הסגל, כולל שלמה אילוז ואפרים דוידי מהפועל באר־שבע. יהיה זה מחנה האימון האחרון לפני היציאה לרומניה במוצאי השבת הקרובה שעתיים לאחר צאת השבת. הסגל היוצא יכלול 18 שחקנים. בראש המשלחת לרומניה יעמוד גזבר ההתאחדות בר אבוזי.

בעיטה חופשית

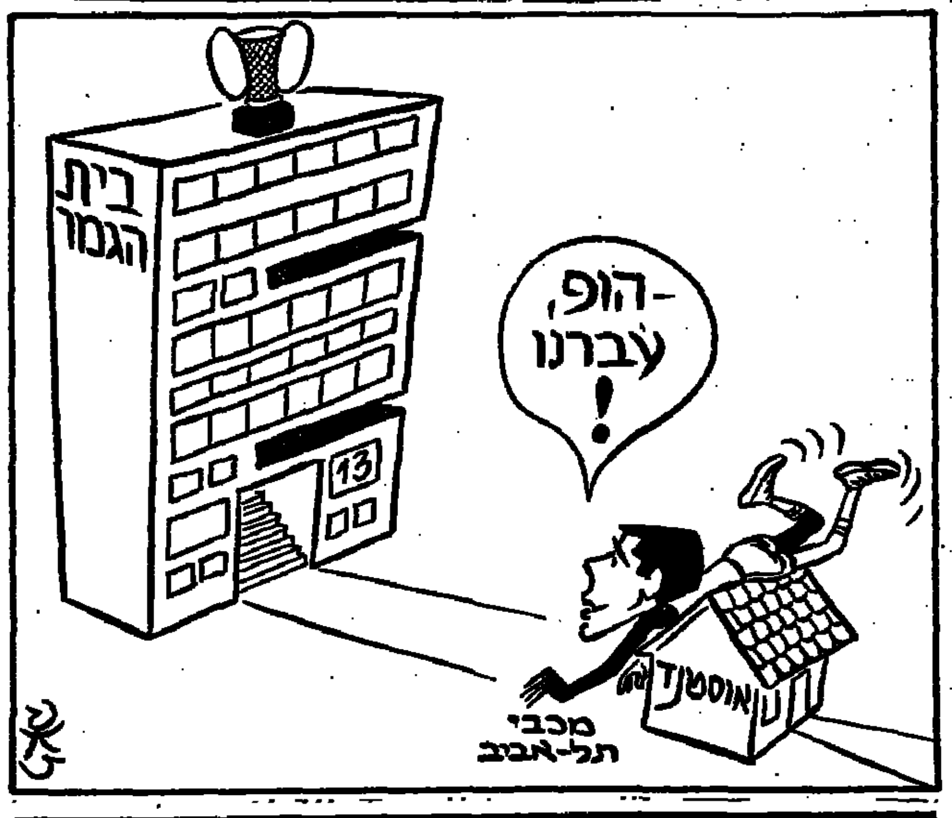

כדורסל / אין כמו הדרבי התל אביבי

כמיטב המסורת: אבל בפעם הראשונה מרסר נגד הפועל

בפרוס העונה לא האמינו כי הדרבי התל־אביבי ירגש כבעבר, בגלל המצוקה הגדולה של הפועל. אבל סוף טוב הכל טוב: הפועל מצטיין ומכבי יכול "לעשות קופה"

מאת אילן פיש
מוסר "ספורט הארץ"

הדרבי התל־אביבי בכדורסל נועד בכל הבראה להיות לשלם הגדול מכולם. מי האמין, ימים ספורים לפני תחילת העונה, שהדרבי בין מכבי המצליח להפועל המתמוטט־בקיק, יעורר סקרנות ומתח כה גדולים. המשבר הגדול שפקד את הפועל בסיום העונה שעברה והחשש הגדול מפני חיסול שליווה את הקבוצה בימי הקיץ הלוהטים, הפכו את הדרבי לענ־יין מישני. בהפועל היו עסוקים על אובדן קבוצה. במכבי קיננו, כך יש להבין, על הכנסה שמנה של 200 אלף דולאר, שהלכה לטמיון.

הערב דרבי בין מכבי הראשון בטבלה להפועל השני בדירוג.

המסורת, כך מתברר, חזקה מכל. מכבי והפועל תל־אביב נערכים לדרבי הערב (20.30), במחזור התשי־עי, כשמיקומם בצמרת מורה על יכולתם העדיפה בשלב זה על יתר קבוצות הליגה. מכבי עדיין ללא הפסד, ואילו להפועל הפסד אחד בלבד במחזור השני (למכבי רמת־גן).

יחסי הכוחות בין מכבי להפועל תל־אביב, מורים על עדיפות מכבית. הרכב המכבים מאוזן יותר, מחושל יותר ובעל עודף של שחקני ספסל מצטיינים. למכבי שלושה שחקנים גבוהים מצויינים: קווין מגי, קן בארלו ולאון מרסר, שיתעמת בפעם הראשונה בחייו עם הקבוצה בה שיחק שנים רבות והיה מעמודי התווך שלה. בואו של מרסר שיחרר את מגי מעומס בהגנה ולבארלו איפשר לשחק עם הפנים לסל, לקלוע מבחוץ ולפרוץ לסל. הגבוהים של הפועל, ג'יימס סרי והאחי לאטון, נופלים ביכולתם מיריביהם, הגם שהם מגלים שיפור בהשוואה ליכולתם בעונה שעברה.

הפועל מציג שלושה שחקני חוץ מצטיינים ברמות ליגמון מאוזנה, דניס וויליאמס ועמוס פרישמן. ליכולתם תהיה השלכה על התפתחות המישחק. חולשה, תקל על המכבים. אם יתמידו ביכולתם הגבוהה, יש לצפות למאבק שקול. נקודה נוספת המטה את הכף לזכות מכבי, היא הספסל הטוב ובעל הנסיון. מוטי דניאל, היילי סימס או חן ליפין – תלוי מי ישחק, איציק כהן, גלעד כץ ואליעזר גורדון, טובים ומנוסים יותר מאלה בהפועל. רק שמעון אמסלם יכול להיחשב כבעל נסיון בספסל של הפועל, וגם נסיונו מוגבל.

מכבי עשוי לפתוח בחמישיה: חן ליפין (היילי סימס), דורון ג'מצ'י, קן בארלו, קווין מגי, לאון מרסר. הפועל: עמוס פרישמן, דניס וי־ליאמס, ליגמון מאוזנה, האחי לאטון וג'יימס סרי.

לבד מדרבי תל־אביבי, יתקיימו הערב שלושה מישחקים נוספים. במישחק צמרת יבקש מכבי חיפה לנצל את אולמו הביתי כדי לחלוף על פני מכבי רמת־גן, שלו נקודה יותר מאשר להישגיו. הפועל ירושלים יארח את הפועל חיפה במישחק מרכז טבלה. חשיבות גדולה יש למישחק שיפגיש בנתניה את אליצור נתניה עם אליצור רמלה. ניצחון נתנייתי יקשה מצביו של יהושע רוזין הנותיק את המוט מפני ירידה. הרמלאים חייבים לנצח, אם ברצונם לשמור על סיכויי כלשהו במאבק נגד הירידה.

שני מישחקים היו אמש. הפועל חולון זכה בניצחון שני ברצף, הפעם בביתו 87–94 את מכבי ראשון־לציון. הפועל גליל־עליון זכה בניצחון צמוד על האחרון בטבלה הפועל איתן־גבת 85–113.

טבלת הליגה הלאומית

1.	מכבי ת"א	8	694–815	16
2.	גליל־עליון	9	711–666	16
3.	הפועל ת"א	8	655–758	15
4.	מכבי ר"ג	8	769–741	13
5.	הפועל חולון	9	775–792	13
6.	מכבי חיפה	8	671–668	12
7.	הפועל חיפה	8	678–744	12
8.	ראשון־לציון	9	834–817	12
9.	הפועל ים	8	728–649	11
10.	אליצור נתניה	8	769–762	10
11.	אליצור רמלה	8	817–765	9
12.	הפועל גבת	9	933–792	9

ויליאמס זימר בחולון

מאת מנחם כהן

כאשר באמתחתו ארבעה הפסדי בית רצופים, גם ניצחון לא מלהיב על העולה החדש, מכבי ראשון־לציון, יי־חשב להישג נכבד. לכן ניתן להבין את שמחת החולונים ואהדיהם עם שריקת הסיום שבישרה ניצחון 87–94.

למעשה, לא היו החולונים רחוקים מהפסד נוסף. אמנם בדקה ה־6 הוביל ביתרון מכביה 10–18, אבל אז נפגע ניב בנגין ולא חזר למישחק. בדקה ה־12 ביצע שחקן החוזק טוני זינו את העבירה הרביעית שלו, וראשון־לציון עלתה ליתרון ראשון 30–29. בהמשך שמרו ריילפורד, ולוסיקמן וברקוביץ' על יתרון זעיר. מנגד, היה זה איל וי־ליאמס, שהחזיר את קבוצתו בתמונת הסיכויים.

במחצית השניה התעוררו מעט החולונים, בעיקר דלול חיים. וי־ליאמס, שבשרו מוליך לא זכה לנוח, גולש מעט. היתרון במחצית עבר מצד לצד, ולוסיקמן, שיחד עם רייל־פורד היה הבולט בדקות אלה בקבוצתו, היה בטוח של דבר אחד: הגורמים להפסד קבוצתו. זה קרה לאחר שבדקות הסיום איבד ארבעה כדורים, שהפכו לסלים קלים בצד השני.

ויליאמס שהתגושש היטיב שוב לשחק ובדקות האחרונות היה המביא להפועל בשורת החולונים. כשאת הסל האחרון קלע טוני זינו.

הפועל חולון – מכבי ראשון לציון 87–94 (50–47)

- המצטיין: איל ויליאמס.
- קלעו לחולון: ויליאמס 20, דלול 20, זינו 17, ברמוד 12, אלימלך 9, מאור 6, בוגין 5, דיסקן 5.
- קלעו לראשון לציון: רייל־פורד 25, ולוסיקמן 24, ברקוביץ 17, גלסון 6, באמורס 6, בוסני 5, אמיר כץ 4.
- שופטים: אברהם גול ועוזי חר־ניק, 1300 צופים, בחולון.

גבת נפרדה מכפר־בלום

מאת יצחק בירתבא

בדרכו העגומה לליגה הארצית, ספג אמש הפועל איתן־גבת גם את השלם בכפר בלום, הובס שם על־ידי הפועל גליל־עליון 113–85.

הגליל פתח בסערה, שיחק מצוין בהגנה (אחודית), וחצב לא עוד יותר בהתקפה. לוח התוצאות הגיב בהתאם: 0–8 (דקה 3), 10–31 (10) ו־17–53 (15).

אבי מורחי, שפתח בחמישיה במקום עומר פליישר הפצוע, הציג את מישחקו הטוב ביותר מאז עבר לגליל: קלע 23 נקודות (90 אחוזי הצלחה מהשדה) והוסיף 14 כדורים חוזרים. ססיב מאלוביק קלע מימין, כדר ליף משמאל ואנדי גורן סיוח מהשלוש. פריטן, נתן את הקטעים הרגילים. באחד מהם (דקה 7) קלט ליף ריבאונד לאחר החטאה של גבת ומסר לאורך כל המגרש לפריטן, שכבר שהה גבוה באויר. הכוכב העליון של הגליל קלט את האסיסט הנפלא והטביע לסל. מהמם.

באותן דקות היתה גבת כשבר כלי. 10 נקודות ב־10 דקות. לא הגנה, לא התקפה, לא מסירה, לא קליעה. בדקה ה־15, ב־36 הפרש לגליל, החל מאמן הגליל מולי קצורין לשתף גם את שחקני הספסל, והמחצית הראשונה הסתיימה בפער 32 נקודות (30–62).

פער 30 הנקודות נשמר גם במחצית השניה – 78–48 (27) ו־93–63 (31). בשלב זה שיתף קצורין חמישיה גלילית, כולה כחול לבן – מורחי, גורן, כהן, כוהלי וגינזבין. כוהלי קלע את סל ה־100, 102–74 (36).

הפועל גליל עליון – הפועל איתן גבת 85–113 (30–62)

- המצטיין: אבי מורחי.
- קלעו לגליל־עליון: פריטן 28, מורחי 23, גורן 16, ליף 14, מאלוביק 14, כוהלי 7, גינזבין 5, כהן 4, מארסין 2.
- קלעו לגבת: יעקבי 19, איי־מוס 18, גרימס 18, יאוי 12, שפ־רוני 11, אורן שמר 3, רוזק 2, גבל דוד 2.
- שופטים: דן בורנשטיין וחיים פנחס, 1200 צופים, בכפר בלום.

כדורעף

מטה אשר עלה

מאת מוסר "ספורט הארץ"

הפועל מטה אשר עלה לשלב הבא בגביע אירופה לאלופות, לאחר שניצח אמש באולם בעכמן את אלוף אנגליה מלורי לונדון 3–0 (15–13, 15–10, 15–12). גם במישחק הראשון שהיה בלונדון ניצחו הישראלים 3–0.

בעין המפרץ הודח אמש הפועל המעפיל מהמשך המישחקים בגביע האלופות, לאחר הפסד לקבוצה ההולנדית ראשם סנק 1–3 (1–15, 1–15, 16–14, 15–13).

קדם עולמי

ניצחון מפתיע 2–1 לאנגולה בחארטום

חארטום (אי־פי). נבחרת הכדורגל של אנגולה הפתיעה כשניצחה בחארטום, בירת סודאן, את הנבחרת המארחת 2–1 בשלב השני במוקדמות הגביע העולמי באיזור האפריקאי. במישחק הראשון, בלואנדה, סיימו השתיים בתיקו 0–0. בשלב הבא תשחק אנגולה עם המנצחת בהתמודדות בין קמרון לניגריה.

מאסר 3 חודשים ל־2 אוהדי ברוז'

מונאקו (אי־פי). שני אוהדי הקבוצה הבלגית פ.צ. ברוז' נשפטו ביום ששי למאסר שלושה חודשים על ידי בית משפט מקומי. השניים, מארק ברוניקס (24) ופיטר וינק (25) נמצאו אשמים בהצתת כרזות פרסומת באיצטדיון לואיס השני, בעת מישחק גביע אירופה לאלופות בו ניצחה מונאקו את ברוז' 6–1. כוחות גדולים של משטרה ומכבי־אש נאלצו להיאבק בקבוצה גדולה של אוהדים בלגים כדי לכבות את האש ולעצור את המציתים. בנוסף לעונשי המאסר נגזר על השניים גם קנס כספי בסך 5,000 פרנק.

- איל בר מהפועל עכו זכה בשבת בגביע עכו לאחר שניצח בגמר את אשר שפיקי מעכו 6–10 בתחרות הסיוף המסורתית. בתחרות הנשים זכתה לידיה תחואל, אלופת ישראל, שגברה על לילך פריסקי 8–1.

דנייפר – אלופת כדורגל מקצוענית ראשונה בבריה"מ

מוסקווה (אי־פי). קבוצת דנייפר מהעיר דנייפרופטרובסק ניצחה ביום ששי את זאלגיריס וילנה 1–3 והבטיחה לעצמה את אליפות בריה"מ לעונת 1988. דנייפר היא הקבוצה המקצוענית הראשונה בתולדות בריה"מ הזוכה באליפות.

לפני שלוש שנים, כאשר הותר לקבוצות הכדורגל להתנתק מקשריהן הקודמים עם האיגודים המקצועיים השונים, ולנהל את עניניהן הפינאנסים בכוחות עצמן, היתה דנייפר לקבוצה הראשונה שעשתה כך. השחקנים החתמו על חוזים לשלוש שנים ולפי דיווחים שונים הרוויחה דנייפר בשנה הראשונה כ־300 אלף רובל (כחצי מיליון דולאר).

ולאדימיר ליוטי, שחקן הנבחרת האולימפית שזכתה במדליית הזהב בסיאול, הבקיע שער אחד והכין לקבוצה ייבגני שאקוב כבש את שני השערים האחרים. כשנותר מחזור אחד לסיום העונה יש לדנייפר 36 נקודות מ־17 ניצחונות, 2 תיקו ו־10 הפסדים.

ניצחון 3–1 לסלטיק על ריינג'רס בגלאזגו

האלופה סלטיק ניצחה במישחק המרכזי בליגה הסקוטית את יריבתה המושבעת ריינג'רס, המובילה בראש הטבלה, 3–1. הריינג'רס הובילו משער של הקיצוני האנגלי מארק וולטרס בבעיטת 11 מטר. שער עצמי של בלם הריינג'רס ונבחרת אנגליה טרי בוצ'ר קבע שיוויון ולאחר מכן הוסיפו מארק מקגי והגיל־סטאריק את שני השערים הנותרים.

שער של סטיב ארצ'יבלד היקנה ניצחון בדרבי של אדינבורו להיברניאן על הארטס 1–2. יתר התוצאות: אברדין – דאנדי יונייטד 1–1, סנ. מירן – דאנדי 0–1, מאדרוול – המילטון 1–1. לריינג'רס 22 נקודות, לפני אברדין 19.

- קלעי הפועל ירושלים ניצחו בתחרות חצי גמר אליפות הפועל בר־זבה איר, כשצברו 1140 נקודות, לפני הישה 1119. בתחרות האישית צבר יצחק יונגר מאשקלון 391 נקודות, לפני גיא סטריק מירושלים 387 ומיכאל רוהר מתל־אביב 386 נקודות מ־400 אפשריות – הישגים טובים מהשיא הלאומי העומד על 385 נקודות. גם הנוער מרדכי וייס מתל־אביב צבר 386 נקודות. בין הנשים ניצחה דליה לביא מרבניה א'. ונילה זאדה מתל־אביב עם 370 נקודות כל אחת.

טניס / טורניר "בנסון אנד הדג'ס"

מנסדורף הגיש ללאסק שי ליום הולדתו ה־24: עליה לחצי הגמר

אחרי שניצח 6–4 והוביל גם במערכה השניה הפסיד עמוס 6–3, 6–2 ברבע הגמר בלונדון

מאת רוני רוזנטל

לונדון (מיוחד ל"ספורט הארץ"). בפעם השניה תוך שבועיים התייצב עמוס מנסדורף מול השוויצי יליד צ'כיה יעקב לאסק. לראשונה היה זה בטורניר ברסי בפאריס. אז ניצח עמוס בדרכו אל הניצחון בטורניר והזכיה ב־262 אלף דולר. ביום ששי בצהריים, לעיני כאלף צופים באולם וומבלי בלונדון, ברבע גמר טורניר "בנסון אנד הדג'ס", היה הסיפור שונה. עמוס אמנם ניצח במערכה הראשונה, אך הפסיד בשתיים הבאות. לאסק, שחגג אתמול את יום הולדתו ה־24 ניצח 4–6, 6–3, 6–2 והעפיל לחצי הגמר.

לאסק, המדורג 15 בעולם, תשעה מקומות מעל מנסדורף, החל את המישחק בצורה כושלת, הפסיד את המישחקון הראשון אחרי הגישו ופיגר 3–1. עמוס היה אז כמיטבו והכתיב את הקצב. אלא שאז איבד מנסדורף את המומנטום, ולאסק השתפר והשווה ל־3–3. עמוס התעשת וניצח 6–4 תוך 33 דקות.

נקודת המפנה במישחק כולו היתה במישחקון השני במערכה השניה. עמוס הוביל 1–0 ו־15–40 בהגשה של לאסק, אולם הפסיד שלושה כדורי־שבירה שבירעבר המתגבר, הרבו את גודל המישחק. לאסק שאב בשורן רב, שבר את הגשתו של עמוס במישחקון הרביעי והשלים את ניצחונו במערכה הזו תוך 33 דקות.

המערכה השלישית והמכרעת היתה קצרה יותר, 27 דקות בלבד, והיה ברור כבר מראשיתה שלאסק קבע לניצחון. "רציתי מאוד לנצח, בעיקר מפני שלא רציתי להפסיד פעמיים ברציפות למנסדורף", אמר בסוף המישחק.

עמוס תלה את הפסדו בשלוש סיבות: "הכושות ההגשה של לאסק היו מצויינות (10 אסים לעומת 3 של עמוס) ושלי לא כל כך; הייתי עייף מאוד – זה היה המישחק השלישי שלי תוך 48 שעות ולאסק, לעומת זאת, נח 24 שעות; ולבסוף העובדה, שלא הצלחתי לנצח במישחקון השני במערכה השניה".

עמוס מנסדורף יצא אתמול ליוהאנסבורג, שם ישתתף מחר באליפות הפתוחה של דרום אפריקה.

אתמול ניצח לאסק בחצי הגמר את הצרפתי אנרי לקונט 4–6, 7–5 ובגמר שיהיה היום יתמודד עם השוודי יונאס סוונסון, שגבר על ג'ון פיצג'ראלד מאוסטרליה.

מצ'יר נגד גומז בגמר בשטוטגארט

בגמר טורניר ההזמנה בשטוטגארט ישחקו היום האלוף האולימפי מילוסלאב מצ'יר מצ'כיה ואנדרס גומז מאקוואדור. בחצי הגמר ניצח מצ'יר את האמריקאי ג'ון מקנרו 7–5, 6–7, 6–3 וגומז גבר על הגרמני הצעיר קארל־אובה שטיב 7–5, 2–6, 6–3. ביום ששי ניצח מצ'יר את איוון לנדל 7–6, 6–7, 6–3 וגומז ניצח את ג'ימי קונורס 6–3, 6–7.

במהלך מישחקו נגד מצ'יר התווכח מקנרו עם השופטים, צעק, הטיח את מחבטו לקרקע ואף נטש את המגרש לשלוש דקות. השופט גרע ממנו נקודה במישחקון, ולאחר מכן גם הטיל עליו קנס כספי.

הפתעה היתה ברבע גמר טורניר הנשים בשיקאגו כאשר הלנה סוקובה מצ'כיה ניצחה את גבריאלה סאבטיני מארגנטינה 3–6, 6–2, 6–2. אך ברוסמן, טניסאית יהודיה מארה"ב, ניצחה את הסובייטית נטליה זברבה 6–3, 6–3.

חגיגה בטניס

חתן פרס ישראל ד"ר פרומן מודה לתקשורת: בלעדיכם זה לא היה הולך

מאת יאיר עמיקם
מוסר "ספורט הארץ"

במרכז הטניס ברמת השרון נחגג ביום שישי, בהרמת כוסית, את ההחלטה להעניק לד"ר איאן פרומן את פרס ישראל על תרומתו לפיתוח הטניס בישראל.

מרדכי מאיר, נשיא איגוד הטניס, סיפר על הקמת המרכז ברמת השרון ונשא דברי שבח לחתן הפרס. איאן פרומן הודה לכל אלה שעזרו לפתח את הטניס והודה במיוחד לאנשי התקשורת, טלוויזיה רדיו ועיתונות: "בלעדיכם אי אפשר היה להביא לתודעת הציבור את ההישגים הנפלאים", אמר פרומן.

בהזדמנות זו נמסר כי השופט הבינלאומי דני גלי הוזמן, כשופט האחראי, לנהל את התחרות בגביע דיוויס בשטוקהולם בין איטליה לשוודיה. אליו יצטרפו השופטים הישראלים גרניזר וסמנלי שטרבר.

הזוכה איליה נסטסה הגיע לישראל עם אוקר, שיגיעו השבוע לישראל לקיים סדרת טניס לילדי המרכזים, ביום א' הבא במרכז השרון, וביום ד' לאילת להופעת ראווה במלון מנכסה.

עוד נמסר שבתחילת חודש דצמבר (5 עד 9) יהיה בפעם הראשונה טורניר "גביע יהודה המכבי" על שם עדת... בסך 16 אלף דולאר [illegible].

כדורסל / גביע האלופות: הכר את היריב

בזירה האירופית יש למכבי יתרון: ותק, נסיון, מעמד

התעלומה הגדולה: האם יבואו הרוסים ונשחק גם במוסקווה

מאת יאיר עמיקם
מוסר "ספורט הארץ"

שוב צריך להמתין את לילות חמישי פנויים, החל בחודש דצמבר יקיים אלוף ישראל בכדורסל את פסטיבל החורף השנתי השיגרתי שלו בבית הגמר, בפעם ה־13 ברציפות. מכבי יתמודד עם 7 אלופות אירופיות, הסובבות ביבשת, על הזכות להופיע במעמד חצי הגמר והגמר האירופי. בשבת הקרובה ייקבעו במינכן מועדי המישחקים.

סקאווליני פזארו, צסק"א מוסקווה, יוגופלסטיקה ספליט, לימוז', אריס סלוניקי, ברצלונה, ורדיבוס – שבע אלופות ומייצגות את איטליה, ברית המועצות, יוגוסלוויה, צרפת, יוון, ספרד והולנד – כולן מדינות מהדרג הבכיר של הכדורסל באירופה.

האם יקיים מכבי ת"א ששה משחקי בית ביד־אליהו או שבעה כמו אשתקד? בקיצור האם סוף סוף תבוא צסק"א מוסקווה לשחק בתל אביב ותארח את מכבי במוסקווה? על סמך רמזים מברית המועצות המתמשכת ביחסים עם ישראל – מצפים הכל לשינוי הגדול. מצפים בכליון עיניים. חכמים יותר נהיה בשנה הבאה כאשר ייקבע סדר מישחקי בית הגמר.

כך או כך, 8 האלופות יאבקו בשיטת ליגה במשחקי בית וחוץ. המטרה – להיכלל בין 4 הראשונות שיופיעו בחצי הגמר. הראשונה נגד הרביעית והשניה מול השלישית.

ארבע קבוצות מהשמונה הופיעו גם בשנה שעברה בבית הגמר: אריס סלוניקי, ברצלונה, ורדיבוס ומכבי ת"א. שתיים, אריס ומכבי, הגיעו לחצי הגמר ומכבי הגיעה לגמר. רק שתיים מהשמונה כבר זכו בעבר בגביע: צסק"א מוסקווה ומכבי ת"א.

מה סיכון של יריבות מכבי ת"א במאבקי בית הגמר? מי שחקניהן הבולטים, שאחרי ביצועיהם נעקוב במרוצת החורף?

סקאווליני פזארו

היריבה המסקרנת ביותר, האלמונית ביותר, היא אלופת איטליה סקאווליני פזארו. נציגת העיר הקטנה על חוף הים האדריאטי, ליד עיר הקיט רימיני, זכתה אשתקד לראשונה בתולדותיה באליפות איטליה. לכן זו הופעת בכורה לפזארו בבית הגמר. מכבי ת"א עדיין לא נפגש עם פזארו במפעל האירופי. אשתקד, בגביע אירופה למחזיקות גביע, שיחקה פזארו בגליל.

פזארו הדיחה אשתקד את אלופת אירופה בשנתיים האחרונות, טרסר מילאנו, כשניצחה אותה בגמר־סל 1–3, בסידרה של הטוב מחמישה. הצעידו אותה להישג הגדול, שני אמריקאים מקצועני עבר באן.בי.איי, דרווין קוק ודארן דיי (שיחק רק בפלייאוף). העונה הוליך את קוק הביצוי, שדרש סכום של 400 אלף דולאר על המשך הופעתו, ובמקומו מבטיח אחר – לאפי ויה, לו עבר של 9 שנים באן.בי.איי, אוניברסיטת דה־פול, ששיחק בקבוצות סיטי ואחר כך עבר לסקרמנטו. האורח דיי ממשיך להופיע שנה נוספת. הוא שחקן גבוה בעל יד טובה, כח פריצה אדיר ויכולת טובה בהגנה, כיכב בשנה שעברה בצמדים הדוקים של בוסטון סלטיקס ובמהלך העונה עזב והגיע את סקאווליני.

משלימים את השניים שחקן הציר של נבחרת איטליה מגניפיקו ובינלאומיים כומבוליני, וקראצו הרגאנציט. את חוסר הנסיון של פזארו בבית הגמר ינסה לאזן המאמן ולריו ביאנקיני, שהצעיד את סקיב קאנטו (נגד מכבי ת"א בקלן 1982) ואת בנקו רומא לזכיה בגביע האלופות. מיותר לציין את הניסיון של ביאנקיני המשופשף והתחבולן, המעניק למגל השחקנים של פזארו סיכויים טובים.

יוגופלסטיקה ספליט

ממול פזארו, בצד השני של הים האדריאטי, במעט על אותו קו משווה, שוכנת העיר ספליט שנציגתה יוגופלסטיקה חוזרת בפעם השניה לבית הגמר לאחר 11 שנים. בעונת 1977/78, בהופעתה היחידה במעמד הרם, ניצחה יוגופלסטיקה את מכבי ת"א 112–111, לאחר שמכבי הוביל במהלך כל המישחק ובשניות האחרונות נידחף בוב גריפין, אל מעבר לקו התחום, הכדור נילקח ממכבי והיוגוסלבים קלעו את סל הניצחון. בגומלין בתל אביב, ניצח מכבי 94–74, אך אותו הפסד אומלל מנע ממכבי להגיע על התואר בו זכה שנה קודם בבלגרד.

מעניין שגם יוגופלסטיקה הופיעה אשתקד בישראל נגד הפועל ת"א בגביע קוראץ', נוצחה באוסישקין וניצחה בספליט. בעבר לא האיר האיצטדיון ביד אליהו פניו ליוגופלסטיקה, כאשר בהופעה היחידה שלה בגמר האירופי ב־1972, נוצחה בתל־אביב על־ידי איגניס וארזה 69–70.

אין בשום פנים ואופן לזלזל בקבוצה זו, שמוליכה את פרטיזן בלגראד, ציבונה זאגרב ובוסנה סאראייבו בצמרת הכדורסל היוגוסלבי. נציין שאשתקד, בלי שחקני חוץ אמריקאים, סיימה ספליט כבלגראד במקום הראשון. המצטיינים בשורות יוגופלסטיקה הם הבינלאומים קוקוץ' וראדג'ה.

צסק"א מוסקווה

קבוצה נוספת, שלא הופיעה בזירה זו שנתיים היא צסק"א מוסקווה. החליפה אותה לפני שנתיים ז'אלגיריס קובנה מליטא, ואשתקד נעדרו הקבוצות הרוסיות מהמפעל האירופי בגלל ההכנות לאולימפיאדה. צסק"א שזכתה באליפות, כנראה בגלל פציעתו של סאבוניס שחקן הציר של קובנה, איבדה שני שחקנים חשובים השנה. מדובר בוולקוב ובמיזינצקו. האם עזיבתו של המאמן הוותיק אלכסנדר גומלסקי, המאמן עתה בספרד, תורגש במוסקווה [illegible] של המאמן יורי סליוזוב? [illegible] שחקנים וותיקים כמו [illegible]. מרבית הצעירים ירענן את השורות [illegible].

לימוז'

לימוז' הצרפתית חוזרת לאחר שנה בה זכתה בגביע המחזיקות וכימבן באליפות, והדיחה את אורתאז. האמריקאי קלרנס קי, בעבר בהפועל חולון, עזב. האמריקאים של לימוז' הם ברוקס וקולינס. ממשיכים לככב בה היושאר דקורי והסמן אופטרובסקי הבינלאומיים. המאמן מישל גומז מצעיד לעת עתה את לימוז' במקום השני אחרי ראסינג פאריס.

אריס סלוניקי

אריס סלוניקי שסיימה אשתקד במקום השלישי, חזרה לעת עתה את מאבותיה יאנקס שנבכס להמגר. מופעל עליו לחץ גדול לחזור, אך הוא תובע חוזה דומה לזה שיש לגאליס. בלעדיו אריס חלשה יותר. היא עדיין נשענת על מלך הסלים ניקי גאליס, שודאי ימשיך להלהיב. לצידו ימשיכו הקבוצי גיג ויאנקזר היוגוסלווי סרבוטיץ' הבינלאומי פיליפו.

ברצלונה

ברצלונה, שאיכזבה בעונה שעברה ואיבדה את מקומה בחצי הגמר למכבי ת"א במשחק האחרון, תנסה לשפר את מקומה. הגרעין הנפלא סבריסותה, של שחקני נבחרת ספרד, עדיין קיים: סן־אפימוניה, סולוזאוולה, חימנז וסיביליו. אליהם מצטרפים האמריקאים אודי נוריס, ששיחק אשתקד וגרבויל וריישרס מקבוצון משיקאגו. המאמן אאיטו רינמנס מוביל לעת עתה את ברצלונה ללא הפסד בליגה.

נשואה ורדיבוס

אלופת הולנד נשואה ורדיבוס כמישיבה בהצלחותיה בזירה האירופית למרות שמעולם לא הגיעה לגבה, עשתה קבוצה סימפטית זו את שלה, בעצם העליה לאצולה האירופית. הפעם עשתה זאת ורדיבוס בצורה מרשימה, כשהדיחה את סאטורן קלן מגרמניה שבשנה שעברה הופיעה בבית הגמר. הניצחון בקלן 86–73, מעיד על יכולת איכות. בוורדיבוס ממשיכים גם השנה שני האמריקאים רדיק ותומפסון, שרמתה מבטיחה שהשניים יהיו ממבריבת משחקי בית הגמר. ההולנדים המצטיינים הם פיפוררס וקיפרס.

מכבי תל אביב

האחרון במיפגש הרי־גנטי הזה הוא האלוף הנצחי של ישראל. מכבי, עם 6 הופעות בגמר, שתי זכיות בגביע ו־13 שנים ברציפות בבית הגמר נהנה מהניסיון הרב ביותר. אמנם עזבו שני שחקנים שאולי מחזיקים בשיא ההופעות בגביע האלופות, מיקי ברקוביץ עם 211 הופעות ומוטי ארואסטי עם 206. הבר נותר רק ליפין הוותיק ביותר של מכבי במפעל האירופי עם 78 משחקים, וקווין מגי 63 הופעות. השינוי הגדול והמשמעותי בהרכב מכבי, נעוץ בהצטרפותו של לאון מרסר. המאמן צבי שרף לא זכה עדיין בגביע. פעם עשה זאת כעוזר מאמן לרלף קליין ופעם נוצח כמאמן ראשי בגמר 1987 בלוזאן נגד טרסר מילאנו.

טבלת בית־הגמר מאשתקד

1.	פרטיזן בלגראד	24
2.	אריס סלוניקי	23
3.	טרייסר מילאנו	23
4.	מכבי ת"א	22
5.	ברצלונה	21
6.	סאטורן קלן	19
7.	אורתז	18
8.	ורדיבוס	18

הליגה הארצית / מחזור תשיעי

9 מי יודע? הפועל ר"ג

ניצח בפתח תקוה 1–0 את מכבי והוא רחוק מהדולקים אחריו כדי 9 נקודות

מאת משה הרגטש
מוסר "ספורט הארץ"

המוליך, הפועל רמת־גן ממשיך לגנוס ללא רחם במירוץ העניין המועט שעדיין נותר בצמרת הליגה הארצית. אתמול הכביע בחוץ את שכנו מכבי פתח־תקוה 1–0 והגדיל את יתרונו כדי 9 נקודות. רוני רבינוביץ, המוליך הוותיק של מכבי, החמיץ בעיטת עונשין מ־11 מ'. הבנים של ליאון קנסטסק־סטונבסקי השלימו מאזן של 8 ניצחונות ב־9 מישחקים ובשלב זה לא נראית באופק קבוצה שתוכל להדביקו.

מכבי יבנה שיטס למקום השני לאחר ניצחון ביתי רחוק 1–0 על העולה מכבי טמרה. בתחתית ירד הפועל יהוד למקום האחרון לאחר הפסד ביתי 1–0 להפועל חדרה.

שמונה שערים הובקעו בסך הכל. שלוש קבוצות, הפועל רמת־גן, הפועל חדרה ומכבי יפו ניצחו בחוץ; רק מכבי יבנה ניצחה בבית; שלושה מישחקים הסתיימו בתיקו. שש קבוצות לא הבקיעו; שני שערים הובקעו בבעיטות עונשין מ־11 מ'.

הפועל רמת־גן – מכבי פתח־תקוה 1–0 (0–0)

השער: רני אשכנזי (63).
המצטיין: רני אשכנזי.

כל שחקן יודע, כי מזל הוא חלק בלתי נפרד מן ההצלחה. דוגמא לכך היתה אתמול בפתח־תקוה. המקומיים היו עדיפים, אך החמצות משותפות מנעו מהם להנחיל הפסד ראשון לאורחים מרמת־גן, שחסרו ארבעה משחקני ההרכב. רוני רבינוביץ והאי יבקש לשכוח מישחק זה. הוא הירבה להחמיץ והשיא היה בדקה ה־69: מוטי ביינגר הכשיל את בניה ברחבה, רבינוביץ בעט כדור 11 מ', אך השוער שולי גילדוי עצר ביניים. 6 דקות קודם לכן הובקע שער הניצחון. ביינגר שלח כדור מדויק לאשכנזי שקבע 1–0.

שפט אריה פרוסט, 1,500 צופים, בפתח־תקוה. אהרון שמולביץ

מכבי יבנה – מכבי טמרה 1–0 (0–0)

השער: דוד עקנין (42).
המצטיין: דוד עקנין.

מכבי יבנה עצר אתמול סידרה בת ארבעה מישחקים ללא ניצחון. יבנה היתה ראויה לניצחון והיתה מגדילה התוצאה לולא ההחמצות הרבות.

שער הניצחון הובקע בדקה ה־42, כשמוצא פרץ הגביה כדור עונשין ודוד עקנין שהתמקם היטב נגח לרשת.

שפט דוד ויהודקה, 700 צופים, ביבנה. משה בוקר

מכבי יפו – בית"ר רמלה 1–0 (0–0)

השער: אלישע צ'יפרוס (69).
המצטיין: אלישע ציפרוס.

התוצאה מקפחת את שחקני רמלה ששלטו בחלק מהמישחק, הם לא הצליחו להבקיע בגלל החמצות ויכולת מצויינת של השוער לביא קוזניצקי. בדקה ה־69 הניקע צ'יפרוס בהגביה רמלה ומה־16 מ' בעט בחוזקה את כדור הניצחון.

שפט רחמים דינצ'י, 500 צופים, ברמלה. פרדי ברייה

מכבי רמת־עמידר – מכבי שעריים 1–1 (1–0)

השער לרמת־עמידר: אהרון גריץ (2). לשעריים: אהוד עידן (70).
המצטיין: רוני גיטר.

המישחק היה משעמם ורווי פגיעות גופניות שגרמו להוצאת שישה כרטיסים צהובים. גריץ הבקיע בנגיחה בדקה השניה. עידן השווה בדקה ה־70 בבעיטת עונשין מ־20 מ'.

שפט יעקב שמש, 250 צופים, ברמת־עמידר. יוסף חבם

הפועל בתי"ם – הפועל לוד 1–1 (1–1)

השער לבתי"ם: מוטי סלינס (59). ללוד: אבי תורג'מן (23).
המצטיין: יוסי מורחי.

הפועל בתי"ם החמיץ הזדמנות לנצח לאחר שליטה מוחלטת במחצית השניה. אחד הגורמים לכך היה השוער הוותיק יוסי מורחי שעבר השנה להפועל לוד. בדקה ה־53 החמיץ בני רובין מבתי"ם כדור עונשין מ־11 מ', לאחר הכשלה של ברקוביץ. תורג'מן הבקיע ראשון לאחר מסירה מבני סמוריה, סלינס השווה דקה לאחר כניסתו בבעיטה מ־16 מ'.

שפט דוד יוסף, 400 צופים, בבת־ים. מנחם כהן

הפועל חיפה – בית"ר נתניה 0–0

המצטיין: גיא בניק.

הפועל חיפה הצליח אמנם להיחלץ מהמקום האחרון, אך גם אחרי תשעה מחזורים לא השיג אפילו ניצחון אחד לרפואה. חלוקת הנקודות לא קיפחה את הקבוצות. לכל אחת היו שתי הזדמנויות להבקיע. המישחק היה שקול.

שפט בני בר, 100 צופים, בקרית־חיים. אברהם צימבין

הפועל יהוד – הפועל חדרה 0–1 (0–1)

השער: יגאל אלוהדי (86).
המצטיין: אילן חביב.

בהגרש ביהוד נערך אתמול שיעור יסודי בנושא חוסר צדק בכדורגל. במשך 86 דקות צרו שחקני יהוד על שער חדרה ולא הצליחו להבקיע. בדקה זו יצאו החדרים להתקפה בודדת במישחק, דוד שפירא הגביה משמאל ויגאל אלוהדי נגח במדויק לרשת.

שפט, עובדיה צבי, 250 צופים, ביהוד. משה קירוד

טבלת הליגה הארצית

1.	הפועל ר"ג	9	7–16	25
2.	מכבי יבנה	9	4–13	16
3.	מכבי פ"ת	9	5–9	15
4.	מכבי שעריים	9	9–12	15
5.	מכבי יפו	9	8–12	14
6.	הפועל לוד	9	7–9	12
7.	בית"ר נתניה	9	6–9	11
8.	הפועל חדרה	9	12–11	11
9.	בית"ר רמלה	9	9–8	9
10.	מכבי טמרה	9	5–4	9
11.	הפועל בתי"ם	9	9–5	9
12.	רמת־עמידר	9	14–7	7
13.	הפועל חיפה	9	16–6	4
14.	הפועל יהוד	9	14–4	3

במחזור הבא

- הפועל חדרה – מכבי יפו
- מכבי טמרה – בית"ר רמלה
- הפועל יהוד – הפועל בתי"ם
- הפועל לוד – רמת־עמידר
- מכבי שעריים – הפועל חיפה
- בית"ר נתניה – מכבי פ"ת
- הפועל רמת־גן – מכבי יבנה

מלך השערים

1.	יגאל אלוהדי (הפועל חדרה)	6
–.	יאיר סבוהוי (מכבי יפו)	5
–.	רונן הרזי (הפועל ר"ג)	5

טניס

המנצחים ביפו: ויידנפלד וסגל

מאת מוסר "ספורט הארץ"

רביב ויידנפלד ויעל סגל הם מנצחי תחרויות הטניס הבינלאומיות (סבב פרנקל ופיליפס), שהסתיימו אתמול במרכז הטניס ביפו. לרביב בן ה־18 זו הזכיה הראשונה בטורניר בין לאומי, לאחר שבעבר הגיע פעמיים לגמר ונוצח. אתמול הביס רביב את הגרמני רנון איטו 6–1, 6–4, 6–3. ויידנפלד זכה ב־812 דולאר וצבר 12 נקודות בדירוג העולמי, הישג אשר יקדם אותו כ־100 מקומות (מ־504 בו דורג עד אתמול למקום ה־400 לערך). ריבו זכה ב־562 דולאר.

בתואר היחידות (בתחרות על פרסים בסך 10,000 דולאר) זכתה הצעירה יעל סגל, שהכניסה לכיסה 1,600 דולאר לאחר שגברה על האמריקאית רבי ספגס 6–2, 6–4. האמריקאית קיבלה 1,000 דולאר. בזוגות גברים זכו ההולנדים בוקסורה ומרהאין שניצחו את דיגם מיזון וגורבנר מלוכסמבורג 7–5, 6–3. המנצחים קיבלו 197 דולאר כל אחד. בתואר לזוגות נשים זכו הישראליות אילנה ברגר והגית אוחון שניצחו את שלי מהולנד ומבורצקי מארה"ב 4–6, 6–1 וקיבלו 325 דולאר כל אחת.

היום תיפתח באילת תחרות המאסטרס של סבב זה.

- במחזור הראשון של הליגה הלאומית בראגבי הושגו התוצאות: הפועל קיבוץ יזרעאל – אס"א תל־אביב 15–0, הפועל נתניה – אס"א ירושלים 3–7.

פליישר אמור לעבור היום ניתוח בקרסול

מאת יצחק בירתבא
מוסר "ספורט הארץ"

עומר פליישר מהפועל גליל־עליון, שנפצע לפני ארבעה ימים, ייבדק היום על ידי האורטופד ד"ר ישראלי לאור שקיים חשש לשבר באחת מעצמות הקרסול. הבדיקה תיעשה בתל־השומר ואם יתברר כי זה שבר, ינותח פליישר עוד היום במרכז הרפואי בהרצליה.

בכל מקרה, שובו לפעילות של הכדורסלן המצטיין צפוי בעוד כשבוע.

אן.בי.איי.

דטרויט ניצחה 107–116 בבוסטון

ניו־יורק (שרות "ספורט הארץ"). הליגה הטובה בעולם בכדורסל מתחממת. אמש ליום שישי נפגשו בבוסטון גארדן הדטרויט פיסטונס והסלטיקס. למיפגש הראשון שלהם העונה – כמישחק שמזכיר את כסף מעוות ימשו רוב של העונה שעברה.

המישחק הוקסה, בעיקר זה של הפיסטונס גדו שוט חולבי. התגוששות בין שני שחקני הצוד הוגדים פארים מבוסטון וביל לאמבייר מדטרויט, שהורחקו מיד על ידי השופטים. עובדה זו עזרה יותר לדטרויט בעלת סגל השחקנים הטוב, שניצחה 107–116 בהשאה היחידה באן.בי.איי. ללא הפסד.

בוסטון, המגלה חולשה מתחילת העונה, עלולה לאבד את כוכבה לארי בירד, האמור לעבור ניתוח בכתפו.

הניו־יורק ניקס, שפתחה את העונה בשני הפסדים, זכתה בניצחון שלישי ברציפות, הפעם באינדיאנאפוליס, 121–120 לאחר הארכה על אינדיאנה. פטריק יואינג, הפורח עם הצטרפותו של צ'ארלס אוקלי, קלע 28 נקודות. גם ביל קארטרייט, שהיה שותף לעיסקת ההעברה של אוקלי לניקס, מצטיין בקבוצתו החדשה שיקאגו. הוא קלע 21 נקודות בניצחון הבולס על ניו ג'רזי נטס 85–97. מייקל ג'ורדן הוסיף 32.

שאר התוצאות: פילדלפיה 76 – אטלנטה 105–107, וושינגטון – שארלוט 87–96, לוס אנג'לס לייקרס – סיאטל 103–114, דאלאס – סן אנטוניו 105–115, יוסטון – מיאמי 100–121, פיניקס – גולדן סטייט 103–141.

גביע אופ"א

הגרלה אכזרית: מתיאוס וברהמה במדי אינטר נגד באיירן מינכן

ציריך (ע"ד). לותאר מתיאוס ואנדראס ברהמה ודאי לא פיללו להגרלה שכזו. שני שחקני הרכש הגרמניים של אינטר, המוליכה הגאה של הליגה האיטלקית, יתייצבו עם יתר חבריהם ב־23 בנובמבר באיצטדיון האולימפי במינכן בשמינית גמר גביע אופ"א – והפעם מול באיירן מינכן, מוליכת הבונדסליגה.

עד לפני כמה חודשים כיכבו השניים בבסיס באיירן ועתה יאלצו לשחק מולה ונגד כמה מחבריהם לנבחרת הגרמנית הלאומית. מישחק הגומלין יהיה באיצטדיון סאן סירו במילאנו ב־7 בדצמבר.

ארבע הנציגות האיטלקיות בגביע אופ"א העפילו לשמינית הגמר וההגרלה שהתקיימה ביום ששי בציריך היתה טובה מבחינתן, לפחות בכך שלא הפגישה ביניהן פנים אל פנים. נאפולי של דייגו מראדונה תשחק מול בורדו הצרפתית, והנאפוליטנים ייזהרו בודאי בקבוצה צרפתית אחרת, טולוז, שהעיפה אותם מהמפעל הזה לפני שנתיים בסיבוב הראשון. יובנטוס תשחק נגד פ.צ. לייז' הבלגית ורומא תיפגש עם דינאמו דרזדן ממזרח גרמניה, כשהמישחק הראשון יהיה בדרזדן.

בנוסף לבאיירן מינכן יש למערב גרמניה עוד שתי קבוצות בשמינית הגמר. פ.צ. קלן הוגרלה מול ריאל סוסיאדד (המשחק הראשון בספרד) ושטוטגרט תפגוש את חרונינגן (תחילה בהולנד). הארטס היא הנציגה האחרונה שנותרה לסקוטלנד בכל שלושת הגביעים והיא הוגרלה מול ולז' מוסטאר מיוגוסלוויה. המישחק הסמיך יהיה בין ויקטוריה בוקארשט מרומניה ודינאמו דרזדן [illegible] מפורטוגל.

ליוורפול לא מה שהיתה: רק 1–1 בבית עם מילוול

נוריץ' עדיין בראש אבל ארסנל במרחק 4 נקודות

ליגה אנגלית

לונדון (אי־פי ורויטר). אם נדמה היה למישהו שליוורפול חוזרת לעצמה, היה עליו להגיע אתמול לאנפילד ולראות את הלוהטת האנגלית ליוורפול לוחצת רק בקושי תיקו 1–1 מהעולה החדשה מילוול. הלונדונים הוליכו 0–1 משער מוקדם מרגלי הלוקיהרכש טוני קסקרינו, שנרכש רק בשבוע שעבר תמורת 300 אלף ליש"ט מביוקסאל. סטיב ניקול הציל את ליוורפול ממבוכה גדולה בשער שוויון דקות אחרות לפני השריקה לסיום.

נוריץ' עדיין ראשונה וארסנל שניה, אולם הפער ביניהן הצטמצם אתמול לארבע נקודות, כאשר לארסנל מישחק חסר. נוריץ', שניצחה העונה בכל מישחקי החוץ שלה, אינה מצליחה לשחזר את הישגיה בבית, לעיני אוהדיה. מרחר סאוטהמפטון העלה אותה ליתרון 1–0 בדקה ה־33 נגד שפילד וונסדיי, אולם 0–1 לאוגר השווה שתי דקות לסיום.

ארסנל ממשיכה במסע הצלחותיה ואתמול ניצחה בניוקאסל 1–0. המגן סטיב בולד, שבשבוע שעבר כבש את שערו הראשון בקבוצה בניצחון הגוף הפרשים 1–4 בנוטינגהאם, כבש שוב בדקה ה־73, לעיני 40 אלף צופים.

סאות'המפטון עלתה למקום השלישי לאחר שניצחה את אסטון וילה 1–3. רודני וואלאס כבש שני שערים לסאבצות. אברטון ניצחה בלונדון את צ'לסי 1–2. גרהאם שארפ ותיאו ריד כבשו לאברטון, ודיליאמס לצ'לסי. דרבי קאונטי ומנצ'סטר יונייטד נפרדו בתיקו 2–2. טרבור הבאוד ודין סונדרס כבשו לדרבי, מארק יוז ובריאן מקלייר ליונייטד.

טוטנהאם נחלצה מן המקום האחרון אך לא מן התחתית, לאחר שניצחה בדרבי לונדוני את ווימבלדון 2–3. זהו ניצחונה השני בלבד מראשית העונה. את השער השני לטוטנהאם הבקיע הצעיר בן ה־19 כאי באזרו שמשחק לראשונה בקבוצה הבוגרת.

במישחק רב שערים סיימו ווסטהאם ונוטינגהאם 3–3. דיוויד קלי כבש צמד לווסטהאם ונייג'ל קלאף שני שערים לאורחים. יתר התוצאות: מידלסברו – קווינס פארק ריינג'רס 1–0, קובנטרי – לוטון 1–0.

צמרת הטבלה האנגלית

1.	נוריץ'	12	12–21	27
2.	ארסנל	11	14–27	23
3.	סאותהמפטון	12	15–20	21
4.	מילוול	11	15–21	20
5.	ליוורפול	12	9–17	19

هكذا من الاصل

חדשות כלכלה

דימונה תושבת מחר בבוקר; המשטרה נערכת להפרות סדר

25,000 תושבי העיר ישבתו במחאה על הפיטורים ב"כיתן דימונה"

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

המשטרה נערכת בכוחות גדולים למנוע כהוד הפרות סדר בדימונה. בעיר ישבתו מחר כל מוסדותיה, מערכת החינוך, העירייה, המפעלים והמוסדות.

25,000 תושבי דימונה נקראו לשבות במחאה על פיטורי עובדים ב"כיתן דימונה".

מפקד המחוז הדרומי, ניצב חנמים קומפורט, וקציניו, שוחחו שלשום עם פרנסי העיר והבהירו להם כי כל הפרת סדר – תדוכא.

נראה שעובדים מתכוננים לעשות פעולות הסותרות את תנאי הרשיון של המשטרה, אך לפי שעה שומרים בסוד מה הם מתכוננים לעשות מחר.

על־פי התיכנון, תוצב בימה מרכזית בעיר ואליה יגיעו מאות עובדים בתהלוכה. מזכיר מועצת פועלי דימונה, יוסי בוטבול, הביע תקווה שלא יהיו הפגנות אלימות, אך אין ספק כי העובדים ממורמרים.

נציגי מפלגות הודיעו כי יבואו להשתתף בהפגנת המחאה, שתהיה אחת מהגדולות בנגב. גם סטודנטים מאוניברסיטת בן גוריון יגיעו.

בנק ישראל ממשיך לייסף השקל למרות שמועות על פיחות קרוב

מאת יהודה שרוני

בנק ישראל המשיך שלשום לייסף את השקל לעומת הדולר, ומחיר היציג של הדולר ירד אתמול לראשונה זה מספר חודשים אל מתחת לרמה של 1.58 שקל. זאת, חרף שמועות עקשניות על פיחות חד־פעמי של השקל בימים הקרובים. בנק ישראל קובע את מדיניות שער החליפין, בהתחשב בתנודות מחירי הדולר בשוקי העולם, ובהיקף משיכות המט"ח על־ידי הציבור הרחב.

בבורסה מקבלים בברכה אפשרות של פיחות. סוחרי הבורסה גורסים כי הראשונות ליהנות מפירותיו של פיחות הן מניות של חברות עתירות יצוא. עוד גורסים שם כי פיחות השקל יביא לקיפאון בשער החליפין למשך תקופה ארוכה, והדבר יביא לגל של המרות מטבע חוץ לשקלים.

עודף השקלים שייווצר מכך עשוי להגיע בחלקו לשוק המניות.

חבר מועצת העירייה: העלאות המיסים בת"א מנוגדות לחוק

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל־אביב

חבר מועצת עיריית תל־אביב, אריה צוקר (מפ"ם), טוען כי העלאות המיסים החדשות הצפויות בת"א כוללות העלאה רטרואקטיבית הנוגדת את החוק.

היום עומדת מועצת העירייה להתכנס ולהחליט על העלאות מיסי הארנונה בעיר ולהשלימן ל־12% לעסקים ול־15% למגורים. צוקר טוען כי על־פי החוק רק בנסיבות מיוחדות ובאישור שר הפנים מותר להטיל במהלך שנת התקציב תוספת לארנונה ורק עד סוף שנת התקציב. לדבריו, תושבי העיר יאלצו לשלם התוספות גם בעבור החודשים שעברו ובעבורם הם כבר שילמו.

לעיקר טוען צוקר כי פרסומי העירייה כאילו התוספת למס שאותו ישלמו איננה רטרואקטיבית נועדו לבלבל את התושבים ובעלי העסקים. בפועל מטילה העירייה תוספת מיסים של 24% למגורים ו־18% לעסקים. "זהו גזל לאור היום ולא יעלה על הדעת שהשכירים המקבלים תוספת יוקר מקצצת של 4.5 אחוזים יממנו את בזבוזיו של להט". הוא הוסיף כי אם תאשר מועצת העירייה את ההעלאות הללו הוא ישקול עתירה לבג"ץ.

דובר העירייה מסר בתגובה כי עדכון המס איננו רטרואקטיבי והוא חל על חודשים דצמבר־מארס בלבד. הראיה לכך שאנשים שילמו בתחילת השנה אינם נדרשים להוסיף דבר.

עוקלו נכסי "גרין קארד" החייבת חצי מיליון ש"ח לאוצר החייל

(ע). בית המשפט המחוזי בתל־אביב הטיל שלשום עיקול על נכסיה של חברת "גרין קארד" מרחוב יצחק שדה בת"א, עד לסכום של 550,000 ש"ח.

העיקול הוטל לבקשת בנק אוצר החייל, לשם הבטחת תביעתו הכספית נגד "גרין קארד". בארכות הבנק טוען בתביעה, כי הבנק העמיד לזכות גרין קארד שתי הלוואות כספיות והחברה חתמה על כתבי התחייבות להחזרת הלוואות.

לטענת הבנק, לא עמדה החברה בהתחייבויותיה החל מנובמבר 87 ועד היום לא פרעה את תשלומי ההלוואה המסתכמים בכ־500,000 ש"ח.

בנק אוצר החייל מציין, כי החברה פנתה אליו ואישרה כי עקב מצבה הכספי אין באפשרותה לפרוע את החזרי ההלוואות כסדרם.

טרם הוגש כתב הגנה.

מונה כונס נכסים לשתי חברות של המלונאי שיף

(ע). בית המשפט המחוזי בתל אביב מינה שלשום את עו"ד זכריה פיים לכונס נכסים לשתיים מקבוצת חברותיו של המלונאי חיים שיף.

מדובר בבית המרגוע "היהם" ומלון אילה ברחוב אחד העם בירושלים. השופט ד"ר אליהו וינוגרד הסמיך את הכונס לתפוס ולשמור את כל נכסיהן של חברות אלו.

מינוי הכונס נעשה לפי בקשת בנק לאומי, ששיף חייב לו עשרות מיליוני שקלים.

מיני־רפורמה במס־הכנסה: כל התשלומים והניכויים יאוחדו

צמצום בירוקרטי; בידי הציבור יישארו רק פנקסי מקדמות וניכויים

מאת יהודה שרוני

נציבות מס הכנסה מתכוונת להוציא אל הפועל בתקופה הקרובה תוכנית ל"מיני־רפורמה", שעל־פיה יאוחדו כל התשלומים והניכויים שהאוצר גובה, כך שכולם ישולמו ב־15 בכל חודש. מדובר בניכויי מס הכנסה, מסים מעבידים, מס ערך מוסף, תשלום מקדמות למס־הכנסה וכו'.

בנציבות מס ההכנסה מעריכים כי צעד זה יקל מאוד על הנישומים, וימנע בירוקרטיה מיותרת. עוד מתכוונים בנציבות לבטל את הפנקסים השונים שהוחזקו עד כה בידי הציבור, ולהותיר שניים בלבד: פנקס מקדמות עבור העצמאים, ופנקס ניכויים עבור המעסיקים האחרים.

בנציבות מתכוונים להכביד את הנטל על המאחרים בהעברת הניכויים מעבר ל־15 בחודש, ולחייבם כבר יום לאחר מכן בקנסות־פיגורים ובריבית.

התוכנית של נציבות מס ההכנסה היא מהפכנית למדי, ובסוד העניין הוכנסו מבעוד מועד גם בנק ישראל והחשב הכללי באוצר, זאת משום שלהאחדת מועד התשלומים עשויות להיות השפעות־לוואי על הנזילות בשוק הכספים ועוד. בחודש הבא מתכוונת הנציבות לצאת במבצע הסברה לתוכניתה.

"נציבות מס הכנסה מתכוונת ליישם את המלצות ששינסקי"

– מסר יאיר רבינוביץ ● "הסיכון במס על הבורסה גדול מהתועלת"

מאת יהודה שרוני

"נציבות מס הכנסה מכינה בימים אלה תוכנית ליישום המלצות "ועדת ששינסקי", ואני מקווה כי עד סיום כהונתי כנציב יישום חלק הארי של המלצות הוועדה". כך אמר בסוף השבוע נציב מס ההכנסה יאיר רבינוביץ, במפגש עם המסחרי התעשייתי בת"א. לדברי רבינוביץ, המלצות מעטות מאוד אינן מקובלות על אנשי המקצוע באוצר.

למשל, בהמלצה להטיל מס רווחי הון על הבורסה – רב הנזק מהתועלת. ההכנסה מהטלת מס כזה נאמדת ב־25 מיליון דולר, אך המס עלול להביא לידי התמוטטות הבורסה, מה גם שחלק מהמוחזקים מחייב ממילא בתשלום מס כבר כיום.

נציב מס הכנסה הסביר כי גם המלצה לחייב את כל הציבור להגיש הצהרות הון אינה ניתנת לביצוע, שכן הדבר יצריך תוספת גדולה מאוד של כוח אדם, והדבר ישפיע לרעה גם על איכות הביקורת המבוצעת כעת. רבינוביץ הוהיר כי צעד כזה לא רק שלא יסייע למלחמה בהון השחור, אלא אף יגדיל את שיעור העלמות מס ההכנסה.

נציב מס הכנסה הוסיף ואמר כי המס השולי בארץ נמוך היום בהשוואה למספר מדינות באירופה, אולם המדרגות שבה מגיעים למס השולי הגבוה ביותר היא רבה, ועל מנת להוריד את שיעורי המס בצורה משמעותית יותר, יש לשנות את מדרגות המס. לדבריו, מה שמנע בזמנו את יישום המלצות ועדת ששינסקי, היתה העובדה שהן הוגשו באיחור, וסמוך־מדי למועד הבחירות, וכן בגלל הפעלת לחצים גדולים מצד מוקדי כוח, כגון מתוויקי קרנות ההשתלמות.

סגירת "רמים" בקריית־שמונה תידון היום בוועדת הכספים

תיכון: סגירת מפעלים באזורי פיתוח משיקולי רווח – מכת מוות

מאת צבי זרחיה

ח"כ. דן תיכון (ליכוד) מבקש להעלות את עניין סגירתו של מפעל "רמים", בקריית־שמונה, השייך לקונצרן "כור", בישיבתה של ועדת הכספים, שתיערך היום.

תיכון אמר כי יש לדאוג במיוחד למפעלים בערי הפיתוח ועל ועדת הכספים לקיים דיון מיוחד בנושא.

לדבריו, "כור" מבקשת לסגור את המפעל בשל קשיים, אולם, אומר לתת לסגור את המפעל, שיכול להיות רווחי. אם נקבל את הקריטריונים לסגירת מפעלי תעשיה באזורי פיתוח, כי הם מרוחקים ויקרים – הדבר הוא בבחינת מכת מוות לכל התעשיה באזורי הפיתוח.

תיכון ציין כי פעל בשנת 71 להקמתו של "רמים" בקריית־שמונה, בעת שכיהן כממונה על אזורי הפיתוח במשרד התעשיה והמסחר. "הבאנו את המפעל לאזור כמגמה לשנות את מיבנה התעסוקה בעיר, שהתבססה בעיקר על טקסטיל בלבד, חרף ההערכות שהיה קל להקים המפעל במרכז הארץ" – הוסיף.

הטכנאים, ההנדסאים ומהנדסי התע"א יפתחו בשיבושי עבודה

עובדים חד צדדית לשבוע עבודה מקוצר ולהפסקה מוקדמת של העבודה במחאה על אי החלת הסכם העבודה במשק הציבורי על התעשיה הצבאית

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

נציגי שלושת הסקטורים הגדולים – טכנאים, הנדסאים, אקדמאים ומהנדסים בתעשיה האווירית – החליטו מהשבוע לעבוד באופן חד־צדדי לשבוע עבודה מקוצר, במחאה על אי החלתו של הסכם העבודה החדש במשק הציבורי על התעשיה האווירית.

בסוף השבוע הצטרפו להחלטה גם סקטור הפקידים ועתה מצפים שנציגי סקטור הייצור יקבלו החלטה דומה. נמסר כי העבודה תופסק בשעה 14:30 בצהרי יום חמישי ובמקום ההסעות המאורגנות תאורגן הסעה פרטית של העובדים.

בסוף השבוע התקיימו אסיפות הסברה של עובדים במהלך שעות העבודה בתמיכה החרשה לכלי טיס. נציגי ההנהלה נמנעו מלהתערב.

בסוף השבוע גם נפגשה קבוצה גדולה של מהנדסים מהמפעל למטוסים צבאיים עם נציגי הוועד של מגורם, ודרשה לנקוט לאלתר צעדי מחאה מעשיים מרחיקי לכת, להחלת הסכם העבודה שהושג במשק הציבורי גם על התעשיה הצבאית, הם איימו, כי אם יסרבו נציגיהם לנקוט צעדים ארגוניים, ייצאו המהנדסים באופן עצמאי להפגנות מחאה מול בניין הנהלה.

לטענת המהנדסים, לא יתכן למנוע מפעל חיוני כמו שלהם על בסיס של רווח והפסד ולקבוע לפי קריטריון זה אם תשולמנה תוספות שכר. המפעל למטוסים צבאיים הוא, לדבריהם, מהמפעלים הבודדים בחטיבה החרשה לכלי טיס המספק עבודה בהיקף רחב.

המהנדסים דרשו עוד שנציגיהם יפתחו לאלתר במו"מ עם ההנהלה על תוספות שכר גם. במסגרת הסכם מפעלי. הם תיקנו את המשת נציגיהם לדרוש מההנהלה לא להעביר להסתדרות המהנדסים כספים בשמם, בשל עמדתה של האחרונה בנושא החלת הסכם העבודה החדש על התעשיה האווירית.

במגישה עם המהנדסים אף הובעה הרעשות על שמנהלי מפעלים במסד יבה החרשה מסרבים לניוד עובדים או פרוייקטים בין המפעלים השונים, בהתאם לצרכים ולאפשרויות של כל מפעל. לדוגמא, ניתן להעביר, לסברתם, קבוצות עובדים או־חק מהמפעל להנדסה, הסובל ממיעוט עבודה, למפעל למטוסים צבאיים המספק עבודות בקנה מידה גדול יותר.

ברשות שדות התעופה הופסקה עבודת בכיר שמונה ללא מכרז

בשלב זה ממשיכים למלא שני עובדים במקביל את תפקיד ממלא מקום המזכיר והעוזר ליושב־ראש מועצת המנהלים של רשות שדות התעופה

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

רשות שדות התעופה הפסיקה בסוף השבוע את עבודתו של פקיד בכיר, לאחר ששופט קבע בבוררות בין ועד העובדים להנהלה כי היה צורך לפרסם מכרז לתפקיד. הפקיד, שמונה לראש אגף תנבלה אווירית לשעת חירום, הונחה בסוף השבוע על־ידי נציג ההנהלה שלא להתייצב לעבודה, אך הוא ממשיך בשלב זה לקבל את משכורתו במלואה.

מינויו של הפקיד ניזום על־ידי המנכ"ל היוצא, צבי גוב־ארי, בטענה כי מדובר באחד מבין 21 התפקידים בהנהלה שהוא רשאי למנותם ללא מכרז וללא הסכמת העובדים. האחרונים שיערו על קביעה זו, וטענו כי מדובר "במינוי פוליטי". הוחלט לפנות לבוררות.

לאחר פרסום מסקנותיו של השופט הבורר, שופט בית הדין לעבודה בדימוס אליעזר הנגבי, ניסו נציגי ההנהלה, באמצע השבוע שעבר, להשפיע על נציגי העובדים שיסכימו להשאיר את הפקיד הבכיר בתפקידו, תמורת הסכמה בנושאים אחרים הקשורים ליחסים שבין ההנהלה לעובדים. לאחר קיומה של ישיבת ועד הדר ליטו נציגי העובדים לדחות את פניית ההנהלה, לא לפני שהציגו לה תנאים שלא יכלה לעמוד בהם. העובדים איימו לבסוף כי אם לא תיושם פסיקת הבורר לאלתר, הם יפתחו בשביתת־מחאה.

בתוך כך ממשיכים בשלב זה למלא שני עובדים במקביל את תפקיד ממלא מקום המזכיר ועוזר ליו"ר מועצת המנהלים של רשות שדות התעופה. התפקיד איש תחילה בידי עובד בשם עוזי שיש. כעת מיועדים לשיש את תפקיד הממונה על מסחר ונכסים, ובינתיים כבר מונה במקומו עובד מחוץ לרשות, קלוד מלכה, מי שהיה עוזרו של שר התחבורה חיים קורפו. אלא שוועד העובדים מתנגד למינויו של הממונה הנוכחי על מסחר ונכסים לתפקיד אחר, של עוזר למבקר הפנימי, ותובע לקיים מכרז פנימי כנדרש.

צו עיכוב יציאה מהארץ לאיש עסקים החשוד במרמה

(ע). איש עסקים ישראלי השוהה בארה"ב נעצר עם שובו ארצה כחשוד במעורבות במכירת חשבונות פיקטיביים לחברת השקעות בשוק האפור.

החשוד, אמיר אקשטיין, הובא שלשום לבית־משפט השלום בתל־אביב. נציג אגף החקירות במס הכנסה טען, כי במהלך חקירה מסועפת בנוגע למכירת חשבוניות פיקטיביות לחברות בשוק האפור נעצר אדם בשם זלמן מקרבייץ. הלה הודה כי מכר לחברה בשם "אופמן מאירוביץ" חשבוניות מס פיקטיביות בהיקף של 950,000 ש"ח ובתמורה קיבל את סכום המע"מ שהיה נקוב בחשבוניות.

השופט אדי וידאב הורה לשחרר את אקשטיין בערבות ועיכב את יציאתו מן הארץ.

חברה תובעת 850 אלף שקל פיצויים מ־4 חברות בכור

(ע). תביעה כספית בכ־850 אלף ש"ח הוגשה שלשום לבית המשפט המחוזי בתל־אביב נגד החברות סולניר, סולזר, סולכור וכור סחר, השייכות לכור.

התובעת, חברת השוף מבניה, שהיתה יחידת עיבוד הנייר של סולניר, טוענת כי ארבע החברות הפרו את הסכם ההתקשרות עמה, נטלו לעצמן את המוניטין שלה, את קשריה המקצועיים העסקיים, ואת לקוחותיה, והביאו בכך לחורבנה הכספי הכלכלי ולשיתוקה המוחלט. טרם הוגשו כתבי הגנה.

לטענת השוף, מנהלי סולניר אמרו למנהליה, כי הם יכולים להרשות לעצמם להתנער מההסכם עם שוף, שכן התובעים לא יוכלו לנהל מערכה משפטית ממושכת נגדם.

השוף מבקשת מבית המשפט המחוזי להצהיר כי סולניר הפרה עמה את ההסכם ולחייבה לפצותה בשל הרס החברה והפסד קת קיומה.

בתוך חודש יפעלו מרפאות בתשלום ליד "איכילוב"

מאת חיים הנדוורקר

מנכ"ל המרכז הרפואי איכילוב בתל־אביב פרופ' דן מיכאלי אומר בתוך חודש ימים יופעל סמוך לחדר המיון שירות מרפאות משעות אחר הצהריים ועד הלילה בהם ישלמו החולים בעבור הביקור.

מיכאלי דיבר בתום ביקור שערכו במרכז הרפואי חברי מועצת העירייה. לדבריו, תופעל בה המרפאות מדי יום על ידי רופאים פנימיים ורופאי ילדים. הרופאים יוכלו לבצע צילומי רנטגן ובדיקות מעבדה תמורת תשלום. אם יתברר שהחולה זקוק לאישפוז הוא לא ישלם בעבור הטיפול.

מטרת השירות החדש היא לענות על הזדקקות של חולים לרופאים בשעות אחר הצהריים בהן מרפאות קופת חולים אינן פועלות. עתה נאלצים החולים לחפש בעצמם רופאים פרטיים. לפי ההסדר החדש ייקל על החולים לקבל את הטיפול הרפואי. אם יצליח הניסיון תספק המרפאה העירונית שירותים גם בתחומים אחרים.

עוד מסר מיכאלי כי הנהלת בית החולים מנסה למצוא מקורות כספיים מתוך תקציב בית החולים אשר יאפשר את הגדלת מספר חדרי הניתוח הפעילים כיום משישה לעשרה ולהגדיל בכך את מספר הניתוחים המתבצעים בבית החולים בשישה גיכר. הדגש יושם על ניתוחי לב, אורתופדיה ואורולוגיה.

שערי המניות בטוקיו לשיא

הדולר שוב נחלש לעומת הין

טוקיו (ע"ר). הבורסה למניות בטוקיו, שהיא הגדולה בעולם, רשמה ביום שישי שיאים חדשים עקב הרחבת ביקושים ואופטימיות של משקיעים.

המגמה מוסברת בשערי הריבית הנמוכים והתחזקות הין לעומת הדולר, אמרו ברוקרים.

מדד הבורסה של טוקיו קפץ ב־323.15 נקודות, שהם 1.15%, ל־28,489.57 בסגירה, לעומת השיא הקודם שנרשם ב־4 באוגוסט: 28,475.68.

הבנק המרכזי של יפאן ניסה לעצור את עליית הין, וקנה מאות מיליוני דולרים, אך לשווא.

בסגירה היה מחיר הדולר 125.70 ין ו־1.749 מארק, לעומת 124.05 ו־1.753 שערי הסגירה ביום ד'. הבנק היפאני החל להתערב במסחר ולקנות דולרים כאשר המחיר ירד ל־123.70 ין.

הציפיה הכללית בטוקיו היא שהדולר ימשיך לרדת.

ALFATEC
BIDONE SPECIAL

שואבי אבק
יעילים ואמינים
לחנויות ולמשרדים
בגדלים שונים
לבתי מלון, ולמשרדים
ולשימוש ביתי.
פעולת מנוע שקטה

ALFATEC
BIDONE SPECIAL
280 ש"ח + מע"מ

מבחר גדול של ציוד עזר
נחוצים לנקיון
מעבדה
לתיקונים
ושרות

החברה המובילה
לניקוי, חומרים, ציוד לתחזוקה ונקיון
מקבוצת "השמירה"
תל אביב, איזור התעשיה רחוב 1274
מס 12 (כניסה מדרך פתח תקוה 382)
טל: 378473 ,370121 ,374113

עיריית חיפה –
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה

זמש עור ובגדים
מנקים רק בניקוי
פורמברג
כי אנחנו מנקים טוב יותר
רח' המעגל 2, פינת ביאליק 55
טל. 03-725401

המכון לפריון העבודה והייצור

הכנס השנתי ה–9 לניהול השיווק והיצוא

יתקיים ביום ד' 23.11.88
במלון דניאל, הרצליה

פרטים והרשמה:
המרכז לניהול עיסקי־שיווקי
רחוב שלד 6, ת"א
טל: 03-430283, 217092
03-430252

מהפיכה בשכירת רכב בישראל:

שוכרים בתשלומים!

שים -.85* ש"ח וסע לשלום.

הרץ ממשיכה לחדש ולנסוע לקראתך בתכניות, שרותים ומסלולים והפעם: **תכנית שכירת רכב בתשלומים!**
אתה שוכר הרץ ללא הגבלת ק"מ ומשלם בתשלומים לפי מספר הימים ששכרת (החל מ־3 ימים ומעלה).
התשלומים יעשו באמצעות ויזה ודיינרס ואינם נושאים ריבית והצמדה.

לדוגמא: שכרת רכב בהרץ ל־7 ימים, שים 85 ש"ח בלבד, צא לדרך וסע כפי יכולתך ללא הגבלת ק"מ. את שאר הסכום תשלם בעוד 6 תשלומים חודשיים שווים.

עם תכנית כזו אי אפשר להתווכח...
נסיעה נעימה.

* המחיר להשכרת רכב סוג A ל־7 ימים, כולל ביטוח, לא כולל מע"מ.

Hertz

בשיתוף ויזה ודיינרס.

שרתון לונדון ב-50% הנחה

Sheraton Park Tower
101 KNIGHTSBRIDGE, LONDON SW1X 7RN TEL. 01-235 8050
The hospitality people of ITT

£43.5 בלבד לאדם בחדר זוגי + V.A.T.
על בסיס לינה.
בחדר יקבל את פניכם בקבוק יין משובח, ובארוחת הערב במסעדת המלון יוגש בקבוק יין נוסף על חשבון הבית, לכל 4 סועדים. המבצע בתוקף בכל יום שתבחרו בתקופה שבין 9.12.88–15.1.89 ובסופי שבוע בלבד (יום שישי עד ראשון) בתקופה שבין 18.1.89–1.5.89.
להזמנות: טל. 03-5463535.

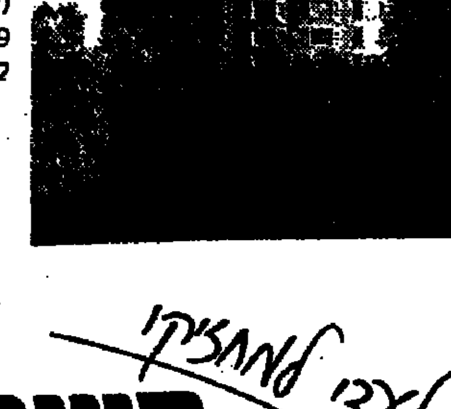

דיינרס הארץ
כרטיס לאנשים חושבים.

למנויי הארץ! לקבלת טופס הצטרפות לכרטיס "דיינרס הארץ" נא לפנות למח' קידום ופיתוח הארץ. טל. 03-5121339 ,5121340.

טלפון פתוח בנושא: דלקת קרום המוח
איבחון מוקדם וטיפול

כדאי לך בקופת חולים מאוחדת!

צוות מומחים
ישיב טלפונית לפניות הציבור
מחר יום שני 14.11.88
בין השעות 16:00–18:00
בטלפון: 03-233251-4
03-234437
03-229880
03-241622

משתתפים:

פרופ' דן כהן
נאורולוג
ביה"ח איכילוב ת"א.

ד"ר נתן ברנד
נאורולוג ילדים
ביה"ח ממשלתי.

ד"ר אלי להט
מומחה למחלות ילדים
ונאורולוג ילדים
ביה"ח אסף הרופא.

ד"ר גרשון קרן
מומחה למחלות וזהומיות בילדים
ביה"ח ממשלתי.

קופת חולים מאוחדת
העיקר הבריאות

הארץ

יום א', ד' בכסלו התשמ"ט
13 בנובמבר 1988

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים: תל אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212
ת"ד 233 תל אביב 61001 מסר' 810012, טלקס 33748
ירושלים: רחוב הסתדרות 2, טל' 6-02-224245, ת"ד 273 91062; פקס' 02-224249
חיפה: רחוב נורדאו 20, טל' 8-04-661166, ת"ד 5259 חיפה 31052; פקס' 04-670715

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשם שוקן   עורך המשנה: חנוך מרמרי
אין המערכת אחראית להחזר המודעות ואינה מחויבת להדפיסן
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel. P.O.B 233, Tel: 5121212

מדוע היה ינינגר צריך להתפטר

פיליפ ינינגר נאלץ להתפטר מתפקידו כיושב־ראש הבונדסטאג, אך הוא עדיין טוען כי דבריו בישיבה שהוקדשה לזכר הפוגרום שלפני חמישים שנה לא הובנו כהלכה. כלום לא הוכיח במשך שנים רבות את רגשי ידידותו כלפי היהודים ומדינת ישראל?

אין מי שלא יודה בזה. ויש להוסיף כי האיש מצא מלים קולעות כדי לציין את חומרת הפשעים שהפוגרום בשנת 1938 היה רק אחד מהם. "השם אושוויץ יזכיר לכל בני האדם עד סוף הדורות את הפרק הזה בהיסטוריה הגרמנית. משום כך אין גם כל הגיון בדרישה למתוח קו מסכם על העבר... התעסקותנו בפשעים הנאציים לא תפחת גם במשך השנים".

דברים אלה הלמו את המעמד. אבל חלק אחר בנאומו חייב היה לעורר ביקורת קשה. "הגרמנים קיבלו את אדולף היטלר כאדם שהחזיר להם את הגאווה, לאחר תבוסתם המשפילה במלחמת העולם הראשונה. הכיבושים הנאציים וההתאוששות הכלכלית הדוהרת לתעשיית הנשק יצרו אווירה של אופטימיות וביטחון עצמי. היטלר הפך את גרמניה מובסת למעצמה עולמית".

אפשר לגלות גם אצל היסטוריונים אנטי־נאציים תיאורים כאלה, אבל אצלם אין ספק כי הם מפעילים טכניקה של סיפורת כדי לחשוף לאחר מכן את התרמית שבמעשי השלטון הרודני. אמנם, גם ינינגר הוסיף למניין ההצלחות כי היו "קצרות ימים", אבל קשה שלא להתרשם כי מתוך סגנון הרצאתו בצבצה מידה של הבנה, ואף של חיוב הגובל בהזדהות, וזה מה שעורר את מחאתם של עשרות מחברי הפרלמנט, ולא של אנשי האופוזיציה בלבד.

כיצד יכול היה נשיא הבונדסטאג להפליג בשבחי הדיקטטורה, שלא רק רדפה את היהודים, אלא גם השליטה משטר של טרור על העם הגרמני, מנעה ממנו חופש בחירה בין מפלגות, ניתצה את האיגודים המקצועיים של הפועלים, כלאה מתנגדים במחנות ריכוז וכפתה את רצונה על כל גילויי החיים התרבותיים? לא רק ההצלחות המדומות סייעו להתבססותו של שלטון הנאצים, אלא גם הטרור. ומי שמעלים את הצדדים האפלים של המשטר חוטא לאמת.

יש מקום להניח כי ינינגר אינו מייחל לראות את הרפובליקה הפדראלית כמעצמה עולמית, אבל נראה כי גם הוא שותף לדיעה, המתייחסת לתבוסת גרמניה הקיסרית במלחמת העולם הראשונה אך ורק כאל מפלה משפילה, בלי לשאול מי היה אחראי לה. הסוציאליסטים, הדמוקרטים ואנשי מפלגת המרכז (הקתולית) לא היו ראויים לכינוי הנבזי של "פושעי נובמבר". את זאת היה ינינגר חייב לומר – אך במקום להוקיע את העיוות הזה של התמונה ההיסטורית, הוא חזר על התקליט השחוק של "תבוסה משפילה".

גרמנים רבים חושבים היום, כי היטלר עשה רק שתי שגיאות: רדיפת היהודים ויזומה של מלחמת־עולם. אלמלא שגיאות אלו, היה ראוי להיזכר לטוב. הטענה העיקרית נגד ינינגר גלומה בכך, כי בחלק הראשון של נאומו חיזק את הגרסה הזאת. ואמנם זה היה יותר מדי לא רק לסוציאל־דמוקרטים ולירוקים, אלא גם לדמוקרטים חופשיים ולחבריו הנוצרים־דמוקרטים. אולם התפטרותו הכפויה של ינינגר אינה צריכה לסיים את הפרשה. שומה על הציבור הגרמני לחקור בעברו כדי להבהיר לעצמו [illegible] שנת 1933.

שיתוף אסטרטגי הזקוק לרענון

מאת זאב שיף

וואשינגטון

בימים אלה מלאו חמש שנים לחתימת ההסכם לשיתוף פעולה אסטרטגי בין ארה"ב וישראל. הדבר צוין בפגישה השגרתית האחרונה של בכירי שתי המדינות (J.P.M.G), שהתכנסו בוואשינגטון לדון בעניינים אסטרטגיים משותפים. איני יודע אם הנציגים הישראלים חשים בכך, אך ברור כי הסיכוי הוא שהממשל האמריקאי הבא ישים דגשים שונים בשיתוף הפעולה האסטרטגי. אם כי מרבים לדבר על "המשכיות" בעמדותיו של ממשל בוש בכל ענייני המזרח התיכון, ספק רב אם, מי שיבוא אחרי ג'ורג' שולץ יהגה כמוהו בכל שאלה הנוגעת לישראל ולסכסוך הישראלי־פלשתיני.

בלי כל קשר לשינויים הצפויים בממשל, חשים בצד האמריקאי כמו בצד הישראלי כאחד, כי שיתוף הפעולה האסטרטגי זקוק לזריקת־עידוד בכמה עניינים עקרוניים. סיבת הדבר היא בעיקר השינויים שהתחוללו ביחסי שתי המעצמות וגם התמורות שהיו במזרח התיכון מאז נחתם ההסכם האסטרטגי.

ההסכם נחתם בראשונה בתקופת ראש הממשלה מנחם בגין ושר הביטחון אריאל שרון. הוא הושעה בגלל סיפוח רמת הגולן וחודש בשלהי 1983, בתקופת שמיר וארנס. במשך כל התקופה הדגישו האמריקאים את הדיבם האנטי־רוסי של ההסכם. כך נהג הנשיא רייגן ועוד יותר ממנו שר ההגנה, קספר ויינברגר, שביקש לציין כי שיתוף־הפעולה האסטרטגי עם ישראל אינו מכוון נגד מדינות ערב. שרון, למשל, דיבר על השיתוף האסטרטגי במושגים של סיוע וליווי של חיל־האוויר הישראלי לרכבת אווירית אמריקאית, שתחוש לאזור במקרה של התנגשות עם הרוסים וגרורותיהם.

מאז חלו שינויים מפליגים. שתי המעצמות הגדולות התנו על הסכמים חשובים לפירוק נשק והן פועלות בצוותא לחיסול סכסוכים אזוריים, בעוד נציגים צבאיים של שתי המעצמות מפקחות זה אצל זה על פירוק טילים. על רקע התפתחות זו, אין ישראל יכולה "למכור" את עצמה כמבצר האנטי־סובייטי העיקרי במזרח התיכון, שיבלום את ההתפשטות הרוסית באזור. על ישראל לאוורר את נימוקיה הישנים באשר להתפקדה כשותף אסטרטגי של ארה"ב.

אם לא נגד בריה"מ המועצות, נגד מי מכוון שיתוף הפעולה האסטרטגי? נגד עיראק או סוריה? אלה שתי מדינות ערביות שארה"ב מקיימת עמן יחסים דיפלומטיים ועם שתיהן היא מנסה למצוא דרכים לשיפור היחסים. וואשינגטון לא תרצה ליצור את הרושם כי היא מתכננת עם ישראל פעולה נגדן. ואולי מכוון השת"פ האסטרטגי נגד אש"ף והפלשתינים? אפילו קיים תיאום בין שתי המדינות באשר לקשרים עם אש"ף, לא צריך לשם כך הסכם המכונה שת"פ אסטרטגי. מסתבר כי עד היום אין האמריקאים אוהבים את המושג "אסטרטגי" כדברם על שת"פ עם ישראל. הם היו מכבדים שם אחר. במלים אחרות, ההסכם לשת"פ אסטרטגי בין ישראל וארה"ב זקוק כיום לסדר יום שונה בדיונים הנערכים בין שני הצדדים. סדר יום המותאם יותר לשינויים הבין־גושיים ולאלה שהתחוללו במזרח התיכון בעיקר לאחר סיום המלחמה במפרץ ונסיגת הרוסים מאפגניסטאן.

על השותף הקטן בהסכם, ישראל, מוטלת החובה לחפש נושאים חדשים לדיונים אלה. אותה יהפכו אלה ל"מים עומדים". בניגוד לתרגילים המשותפים בין שתי המדינות, הנחשבים מוצלחים בעיני שני הצדדים, קיימת אצל הצד האמריקאי נטיה לצמצם את הפגישות השגרתיות, שנועדו ללבן נושאים "אסטרטגיים" שנתיים. פגישות אלו מתקיימות אחת לחצי שנה, פעם בישראל ופעם בארה"ב. התרשמה כאן שהדיונים הללו שקעו לאטם ומוטב אולי לקיים את המפגשים אחת לשנה. מה גם שלא חלף חודש כמעט שבו שר ישראלי בכיר אינו מבקר בוואשינגטון. נוסף על כך, השתרש נוהג שראשי המשלחות מקיימים שיחות בארבע עיניים עם עמיתיהם האמריקאים, כך שנשאר פחות ופחות לדיונים הקבוצתיים.

גם אם יימצא סדר יום חדש ומעניין יותר לדיונים המשותפים, יישארו נושאים פתוחים שבהם חלוקים שני הצדדים להסכם. למרות השת"פ האסטרטגי ניכר כי שני הצדדים קבעו לעצמם, כל אחד בנפרד, גבולות ברורים עד להיכן להיחשף בפני הצד השני. האמריקאים, למשל, מתלבטים בשאלה עד כמה לומר לצד הישראלי מה הם יודעים על המזרח התיכון ועל מדינות ערב. ישראל מתלבטת האם להתיר לשותף הבכיר להסכם להיכנס לחדר המיטות שלה. יש נושאים מבצעיים שונים שישראל מקפידה שלא לחשוף אותם, חרף היחסים הקרובים עם ארה"ב. וקיים הנושא האחר, של מכירת נשק למדינות ערביות – לגביו קיימים חילוקי דיעות עקרוניים.

ינינגר בסיור בכנסת, 1986. התקשה להבין את המהומה שהתחוללה בתגובה לנאומו   הצלום: יצחק הררי

הנואם משוכנע בצדקתו

מאת דניאל דגן

בון

פיליפ ינינגר, נשיאו לשעבר של הבונדסטאג המערב גרמני, עמד בכניסה של בית המחוקקים וכלל לא הבין מה מתרחש סביבו. חברי פרלמנט חלפו על פניו הרכינו את ראשם, כאילו הם חוששים להחליף מבטים. יושב ראש הקהילה היהודית במערב גרמניה לחץ ידיים ונפרד, אך השפיל במתכוון את ראשו, נמנע מלהביט בפרצופו. תחושה כבדה של בדידות צריכה היתה להשתלט על האיש גבה הקומה והבוטח בעצמו, שנשא זה עתה נאום ארוך בישיבה מיוחדת לזכר "ליל הבדולח".

אבל ינינגר, ניתן היה להתרשם, פשוט התקשה להבין. הוא יישר את חליפתו, מתח את העניבה, שלח מבטים ימינה ושמאלה. רגשות של מבוכה ושל תסכול היו כנראה ממנו והלאה. נראה כי הוא מוסיף להאמין בצדקתו. המהומה המתחוללת סביבו נראתה לו כתגובה משונה, בלתי־נתפשת.

יותר מ־24 שעות מאוחר יותר, בעקבות הודעת התפטרות, נתן ינינגר גם ביטוי מילולי לתחושותיו. עם כל הצער והכאב והפגיעה האפשרית בניצולים, הוא מיאן לקחת בחזרה אף לא משפט אחד מדבריו, כולל הציטוטים והתבטאויות מן המסמכים של התעמולה הנאצית. לעומת זאת, אמר וחזר ואמר, שהדבר החשוב ביותר הוא להגיד את האמת. ובנימה ברורה של ביקורת הצד הוא הוסיף: "בגרמניה של היום עדיין אי־אפשר לקרוא לדברים בשמם".

רק רצה נאום היסטורי

ינינגר, ניתן לומר, נפל במלכודת שטמן לעצמו. לנגד עיניו היה הנאום הגדול וההיסטורי שנשא הנשיא ריכארד פון וייצזקר בבונדסטאג לפני שלוש שנים, לרגל מלאות 40 שנים לסיום מלחמת העולם השנייה. באותו נאום הודה פון וייצזקר באשמה כלל־גרמנית, ואמר במלים בוטות וחדות שבני עמו העדיפו להסתכל הצדה כאשר ראו כיצד היהודים מושפלים ומובלים לטבח.

נשיא הבונדסטאג המערב גרמני, הנושא בתפקיד הייצוגי השני בחשיבותו ברפובליקה הפדראלית, ראה בטקס לזכר "ליל הבדולח" הזדמנות יוצאת מן הכלל לשאת נאום היסטורי משלו. הוא רצה, מן הסתם, להשתוות לפון וייצזקר, ואם ניתן, גם לעלות עליו. מבחינה אידאולוגית ורעיונית, הדריכה אותו השאיפה לתת "הסבר" מתקבל על הדעת לטירוף שאחז את העם הגרמני, ולשלב אותו בהשקפת עולמו השמרנית, שבוודאי איננה נקייה לחלוטין ממוטיבים לאומניים. המוטו שעבר כחוט השני בדבריו שהכין לטקס הזיכרון של תחילת הפרעות המאורגנות ביהודים: הגרמנים אינם רעים מעמים אחרים. הם פשוט נלכדו ברשתו של רודן מוכשר ומצליח, שנראה להם כמי שניחן בכושר מאגי, או אולי אף יותר מזה.

נשיא הבונדסטאג המתפטר שייך לקבוצה שמרנית בצמרת השלטון, המסרבת לקבל כפשוטן את התזות הרווחות אודות העבר הנאצי

אי־אפשר להתעלם מן המסקנה, שינינגר שאב חלק ניכר מן החומר לנאומו מספרו המבריק של סבאסטיאן הפנר "הערות להיטלר". בספר זה, שהופיע גם בישראל (בהוצאת שוקן, ותחת השם "היטלר – האימה ופשרה") מתאר המחבר כיצד הצליח היטלר לרתק את הגרמנים ולרכוש את תמיכתם לדיעותיו הפוליטיות המטורפות.

אבל אין דומה ניתוח פוליטי והיסטורי לנאום פומבי בבונדסטאג בטקס זיכרון, מה גם שינינגר אינו מתקרב אף לקרסוליהם של הסופר הפנר (מבחינת המקוריות והכושר האינטלקטואלי), ושל הנשיא פון וייצזקר (מבחינת הרגישות, חוש האיזון והיכולת לבחור את המלים הנבונות להזדמנות המתאימה). התוצאה מן היוזמה המפוקפקת של ינינגר היתה שערורייה ציבורית־פוליטית, שהוגדרה על ידי מה שעיתונים אחדים כאן הגדירו כ"נאום האומלל ביותר שנישא אי פעם ברפובליקה הפדראלית של גרמניה".

יוסה אוסטרלה־שוורין, האורחת הישראלית החברה בבונדסטאג המערב גרמני, טענה שנאום ינינגר מוכיח שחברים רבים בבית המחוקקים בבון הם אנטישמים בתוך־תוכם. אין צורך, ובוודאי גם לא מוצדק, להיגרר למסקנות כה מרחיקות לכת. ינינגר היה ונשאר ידיד נאמן של העם היהודי ושל ישראל, והוא הוכיח זאת במעשים יותר מאשר במלים נבונות. האורח הרי נכשל באופן מוחלט, הנאום מן השבוע שעבר הוא העדות החותכת לכך.

אבל מעבר לכישלון המביך של ינינגר – שיש בו בוודאי מרכיבים חשובים של שיקול מוטעה ושל נטייה להתנשאות – הדברים שנאמרו מעל במת הבונדסטאג בוודאי אינם מקריים. הנשיא המתפטר של הבית שייך לקבוצה שמרנית בצמרת השלטון, המסרבת לקבל כפשוטן את התזות המקובלות אודות העבר הנאצי.

סיום מעל הקברים

בשביל הקבוצה הזאת, שהקנצלר הלמוט קוהל בוודאי איננו רחוק ממנה, אסור להכתים את העם הגרמני כמי שהתנהגותו היתה גרועה מזאת של אחרים. עליית היטלר והפשעים שבוצעו בזמנו נראים בפרספקטיווה רחבה כמעין תאונה היסטורית נוראה, שיש להתגבר על תוצאותיה ב"פיוס מעל לקברי החללים משני הצדדים", כולל חללי האס.אס שנקברו בביטבורג (ב־1985 אילצה ממשלת בון את הנשיא רונלד רייגן להניח זר פרחים במצבה בבית הקברות הזה).

ינינגר טעה טעות נוראה, שבה הוא מסרב עדיין להודות, על אף כניעתו המהירה ללחצי ההתפטרות. על הטעות הזאת אמר הפנר, שמותר ואף צריך לדבר על כושרו המיוחד של היטלר להלהיב את הגרמנים. אבל הוא הוסיף, כי "בהלוויתו של הנרצח אינך מזכיר את אישיותו המושכת של הרוצח". ינינגר הלך מעבר לכך כאשר עוד בנאומו את הדרשה, שהוא מזדהה עם הקריאות של הנאצים "להראות ליהודים את הגבול". ההסבר ההיסטורי המבוקש הפך לחשיפה טוטאלית של חוסר רגישות בסיסית, שיש לה בוודאי גם בסיס אידיאולוגי מוצק.

חילונים כלשון מאזניים

מאת נדב שרגאי

בירושלים השיגו החרדים והדתיים פי שניים קולות מאשר במישור הארצי. בפברואר הליכוד עשוי למצוא עצמו בתווך בין קולק והחרדים

לפני חמש שנים פורסם בירושלים תצלום של טדי קולק, כשהוא יושב על כיסא וידיו כפותות לאחור. דובריו של קולק ביקשו להמחיש לציבור את הסכנה שבהצבעה עבור לראשות העיר, בלי להעניק גם לרשימתו – "ירושלים אחת" – רוב במועצת העיר, והצליחו במשימתם.

בבחירות האחרונות לעיריית ירושלים, ב־1983, רשמה "ירושלים אחת" של קולק את ההישג המרשים ביותר בכל שמונה שנות קיומה – רוב מוחלט של 17 חברים במועצה שבה 31 חברים. מצב זה איפשר לקולק להמשיך ולכהן כראש עירייה, גם כאשר פרשו כל הסיעות הדתיות מהקואליציה שלו.

אם לא יתרחש דבר מה בלתי־צפוי, הרי שבפברואר '89 שב ייבחר קולק לראשות העירייה. אך שאלת הרוב במועצה, שבלעדיה אין ראש עירייה מסוגל לתפקד, מוטלת היום – יותר מאי־פעם – בספק.

בבחירות לכנסת העשירית (1981) הצביעו 20% מהבוחרים בירושלים עבור מפלגות חרדיות או דתיות. בבחירות לכנסת ה־11 (1984) הצביעו 25.2% מהבוחרים הירושלמים עבור מפלגות אלו, ואילו לפני כשבועיים, בבחירות לכנסת ה־12, השיגו המפלגות הדתיות והחרדיות בירושלים 31.15%, פי שניים משיעור ההצבעה הארצי למפלגות הדתיות והחרדיות, שעמד על 14.6%.

גם במספרים מוחלטים משתקף הגידול במספר הבוחרים הדתיים והחרדיים. כנסת '81: כ־30 אלף קולות, כנסת '84: כ־37 אלף קולות, כנסת '88: כ־52 אלף קולות.

לפני שבועיים השיגו, כאמור, החרדים והדתיים, בירושלים כ־31% מכלל הקולות. אבל בבחירות המוניציפליות הגיעו לאחוז זהה, 31%, כבר בבחירות המוניציפליות לפני חמש שנים. וכך גם עוד בבחירות לעירייה ב־1978: 29%. האחוז הגבוה שהשיגו החרדים בירושלים הקדים בכמעט עשור את הישגיהם לכנסת הנוכחית.

הצבעה לגיטימית

לתופעה זו כמה הסברים. ראשית, אחוז ההצבעה הנמוך (50%) בבחירות המקומיות מאפשר לחרדים, שלהם אחוז הצבעה גבוה, להגיע במישור המקומי לתוצאות טובות יותר מאשר בבחירות הארציות.

שנית, יותר חרדים בירושלים מצביעים לעירייה מאשר לכנסת. ההצבעה לרשות המקומית נתפסת אצל העדה החרדית כהצבעה לגיטימית עבור גוף הבא לשרת אינטרסים פיסיים קיומיים. הכנסת, לעומת זאת, מסמלת את השלטון הציוני, ועל כן יש להחרימה. לחרדים רבים בעיר, החיים במעמד של "תושב", אין זכות הצבעה לכנסת, אך הם רשאים להשתתף בבחירות לעירייה. גם הגידול הטבעי במגזר הזה הוא אינדיקציה נוספת לגידול האפשרי בכוחם היחסי של החרדים בבחירות בירושלים. כ־52% מתלמידי בתיה"ס היסודיים בירושלים הם דתיים וחרדיים, ומספר הילדים הממוצע למשפחה חרדית בירושלים הוא שישה.

על רקע זה ניתן להבין את המבוכה, שנתפשו לה אנשי קולק בעקבות הבחירות. אם לכנסת הצביעו כ־52 אלף דתיים וחרדיים, כמה יצביעו לעירייה בעוד כחמישה חודשים? אנשי קולק להעלות את אחוז ההצבעה בקרב החילונים כך? משיגים "יצליחו" כ־50 אלף חרדיים ודתיים להכניס למועצה של 31 איש, אם ימשיך שיעור ההצבעה של כלל הציבור בירושלים לעמוד על כ־50%? התשובה כרגע היא בין 12 ל־14 מושבים, לעומת עשרה כיום.

גם היעדרותם האפשרית של ערביי מזרח העיר מן הקלפי, על רקע האינתיפאדה, עשויה לגרוע מרשימת קולק את שני המושבים שהעניק לו מגזר זה בעבר. אחוז ההצבעה הכללי שירד אגב כך יעלה עוד יותר את חלקם היחסי של החרדיים בקרב ציבור הבוחרים המקומי.

אם לא די באלה, הנה עוד סיבה לדאגה עבור קולק: ההצלחה שרשמה סיעתו במועצת העיר נבעה, בין היתר, מאחוז הצבעה נמוך במיוחד בשכונות המצוקה, שם גדול יותר פוטנציאל המצביעים של הליכוד. ב־1983 העדיף רוב הציבור הזה להישאר בביתו ולהצביע ברגליים, נגד השלושה הפרסונלית ברשימת הליכוד לעירייה.

ואכן, בשנה זו נחל הליכוד את הכישלון הצורב ביותר שלו בבחירות למועצת עיריית ירושלים, והשיג רק ארבעה מושבים. רק כ־40% מתושבי שכונות המצוקה הלכו לקלפי ב־1983, כדי לבחור לעצמם מועצת עיר חדשה. לעומת זאת, עמד שיעור ההצבעה בשכונות המבוססות, שם גדול פוטנציאל הבוחרים של סיעת קולק, על כ־60%.

מקטיקות ואיומים

אם ישחזרו ש"ס ואגו"י במישור המקומי את הישגם בבחירות לכנסת, ויצליחו לנגוס בגוש המסורתי של מצביעי הליכוד, יעלה שיעור ההצבעה ה"כללי" וההצבעה הגבוהה עבור סיעת קולק בשכונות המבוססות תאבד מן האקסקלוסיביות שלה.

ומה באמת הסיכויים להישנותו של תהליך כזה? מדגם מייצג של האוכלוסיה היהודית בירושלים מלמד, כי הפוטנציאל קיים. סקר בנושאים מקומיים, שהזמינה העירייה אצל חנוך סמית, התבסס על מדגם מייצג של 878 איש לפי החלוקה הבאה: 12.8% חרדיים, 16.5% דתיים, 35.9% מסורתיים ורק 34.6% חילונים. בבחירות האחרונות לכנסת הגדילו המפלגות החרדיות את כוחן, לאחר שהעבירו אל שורותיהן בוחרים מהגוש המסורתי.

ירושלים עמדה גם בשנים האחרונות, יותר מכל עיר אחרת, במוקד המאבק בין דתיים וחילונים, ועל הרקע הזה עשויות ש"ס ואגו"י, הנאבקות לדוגמה נגד סרטים בשבת, לסחוף גם מצביעים מסורתיים.

הצד השני של המטבע, היכול לעודד את החילונים, הוא הלם היחסי מתוצאות הבחירות לכנסת, שבו נתונים עתה גם המצביעים המסורתיים. ייתכן כי באווירה הנוכחית יעדיף ציבור מסורתי, שהצביע ש"ס ואגו"י, לחזור למפלגה חילונית.

קולק וסיעתו יכולים גם לאיים על הגוש המסורתי בעניין האינטגרציה שלו מתנגדות המפלגות החרדיות. בנוסף, קיים סיכוי סביר שהמפד"ל תלך עם טדי אחרי הבחירות. יש גם סיכוי שהליכוד יהיה לשון־מאזניים בין הדתיים לקולק, ויחליט ללכת עם קולק כדי לבלום את הדתיים. רובי ריבלין, ראש הסניף בירושלים, תומך בכיוון זה. אבל שמואל מיסנבורג, מועמד הליכוד לראשות העירייה, מעדיף את הדתיים, כדי להפיל את קולק.

אולם יכול להיות שקולק, כדמות על־מפלגתית, ישליך גם על הרשימה שבראשותו וימשוך אליו, כמו בעבר, ציבור מגוון ואפילו דתי. ייתכן שהערבים יבואו בכל זאת להצביע – לא עבור קולק, אלא עבור הרשימה היהודית־ערבית המתארגנת עתה. רשימה כזאת תשתף פעולה עם קולק אחרי הבחירות.

מצב רוח / ב. מיכאל

שאלת מיהו רב

כבר נאמר לא אחת, כי השאלה עליה ניצים הנצים, כלל איננה שאלת מיהו יהודי, אלא מיהו רב. התשובה אותה תובעים התובעים היא לשאלה – מיהו רב הרשאי לומר מיהו יהודי.

בתחומי מדינת־ישראל הבעיה מסודרת לשביעות רצונם המוחלטת של עסקני הדת המקומיים: רב הוא מי שנושא בכיסו תעודה מתאימה עליה חתומים רבנים מטעם, השואבים את סמכותם מפרלמנט חילוני, החייב את המשך שלטונו לסיעות דתיות.

הבעיה מתלהטת רק כאשר מדובר באותם רבנים מסכנים הנמקים בגולה הדווה. על־פי המצב החוקי הקיים, שהוא לבנים בעיני סוחרי המצוות המקומיים, רב בחו"ל הוא זה הנושא בתואר מטעם קהילתו, ותהא זו רפורמית, קונסרווטיבית או אורתודוכסית.

כל אחד כזה רשאי להעניק "תעודת־יהודי" לעולים, ובכך לצרפם לאלה הזכאים לאזרחות ישראלית, זכויות־עולה, זכות מגורים באזורים המוקצים ליהודים בלבד, קצבת ילדים רשנה יותר, זכות־מעבר קלה במחסומי־דרכים, עונשים קלים יותר בעבירות פליליות מסוימות, ורשות להתחתן ו/או להיקבר כדת וכדין בתחום שיפוטה של מדינת־ישראל.

הבוחר הישראלי הנבער הציב עתה להקה שלמה של מפלגות דתיות בעמדת־סחיטה נוחה. במבחני הסוחר של כולן מופיעה הדרישה לתיקון המצב החוקי הקיים בסוגיית הגיור. אך לא כולן דורשות דרישה זהה. שתיים, המפד"ל ואגו"י, דורשות שיתוקן חוק השבות, כך שיאמר בו, כי יהודי הוא רק מי שנולד ליהודיה, או שגויר כהלכה. שתיים אחרות, ש"ס ודגל־התורה, מגלות רוחב־לב ומתינות מופלגים מעט. הן כלל לא מתעקשות על תיקון חוק השבות. כל שהן מבקשות הוא שיתוקן חוק ההמרה. חוק שיקבע רק דבר גמור אחד: כל המרת־דת בעולם חייבת באישור ראש העדה הדתית המתאימה בישראל. זה הכל. ולאחר שיתוקן חוק שכזה, יכול מצבו חוק השבות להישאר כמות שהוא, ושום קו אדום של שום סיעה אנטי־קלריקלית לא יופר.

ושוב מוכיח הרב שך עד כמה הוא פיקח יותר, נבון יותר ופוליטיקאי יותר מכל לובביצ'ר ומכל שאקי.

קשתותי מלהתערב בויכוחים קואליציוניים מורכבים. מי אני שאלמד אריות־שוק שכאלה פרק בהלכות מקח וממכר. אך דבר אחד אני מבקש להבהיר לנושאים־הנוגעים (ואם הם כבר יודעים זאת ורק משימים עצמם כאילו אינם יודעים – חשוב שיידעו שגם אני יודע): הדרישה לחוקק חוק המרה תמים שכזה היא קשה, קיצונית ופלגנית שבעתיים מן הדרישה להוסיף את המלה "כהלכה" לחוק השבות.

בעוד שתיקון חוק השבות כדרישת חב"ד והמפד"ל מוציא מכלל חוק־ישראל רק אי־אילו מיליוני יהודים רפורמיים וקונסרבטיביים על רבניהם, הרי חוק ההמרה הש"סי מצרף אליהם גם את הרבנים האורתודוכסיים בחו"ל על קהילותיהם. ממש כך.

נניח, רק למען ההמחשה המצמררת, שהרב האורתודוכסי של אמסטרדם (קהילה שלקנאותה גם קהילת בני־ברק איננה אלא סניף מרשך של מועדון הים התיכון) מגייר גוי כלשהו. תיקון חוק השבות יכיר בגיור, שהרי הוא גויר כהלכה. על־פי חוק ההמרה המוצע, לא עשה הרב של אמסטרדם ולא כלום. בעיני אלוקים הוא אולי כבר יהודי, אך בעיני החוק הישראלי הגוי נשאר גוי. עד אשר יקבל את אישורו של רב־מטעם ישראלי. ולא יעזרו לו, או לרב המגייר, כל ההוכחות שבעולם כי הגיור נעשה על־פי כל כללי הדקדוקי ההלכה האורתודוכסית ביותר.

כלומר, החוק הצנוע הזה קובע את הרבנות הראשית הישראלית כסמכות־על כלל־עולמית. על כל רב בחו"ל, ויהא הוא רפורמי, קונסרווטיבי או אורתודוכסי. דבר דומה, בזעיר־אנפין, נעשה באמצעות חוק הכשרות. מאז הוקמה, רשאית רק הרבנות הישראלית להעניק תעודות־כשרות, ועשרות שליחיה מתרוצצים עתה בדחבי העולם בתאוה מרובה, מוססים בקרביהם של מוצרי־מזון ומלכדים את הרבנים שם פוק בהלכות "מי מה העליבית".

השלב מבנות הראשית הישראלית יזכה במעמד כזה תארפרי לישבי שאין שיעור לעצמתו. או בעיסות קנטרני ואקטואלי יותר – חקיקת חוק־ההמרה תאפשר לרב שך להגשים משאת־נפש לוהטת: סוף־סוף יוכלו הוא ואנשיו כאן, לבטל כל גיור שערכו הרבי מלובביץ' וחסידיו שם. היש נקמה מתוקה יותר?

אשר על כן, אני מבקש מכל הנושאים והנותנים בענייני קואליציה התמקחו ומיכרו, שאו ותנו, אך למען השם – אל תנסו למכור לי את מכירת הבכורה הרבנית לש"ס כאקט של מתינות מתפשרת, או כאלטרנטיבה לדרישות של אגו"י.

נדנדת מחירי הנפט

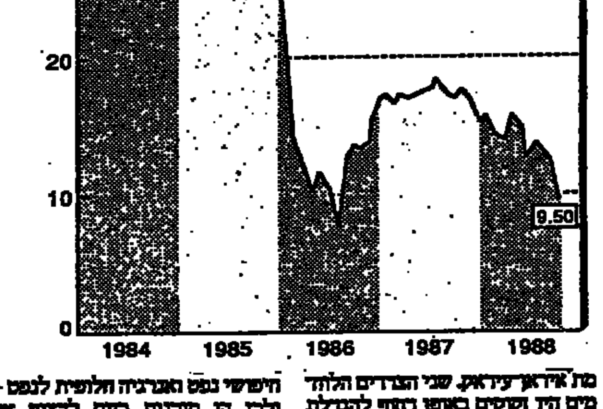

מאת אליהו סלפטר

מחירי הנפט שוב מתקרבים לשפל שלא היה כמותו מאז המשבר (המלאכותי) של מלחמת יום כיפור. המצע עלה על הביקוש במיליוני חביות ליום. בסימפוזיונים של מומחים (שלפני 15 שנה ניבאו מחיר של 50 דולר לחבית) מדברים כעת על יציבות מחירים שתישמר עד סוף המאה בסביבות 13–11 דולר. יש גם עתה חוזי־שחורות הרואים האמרת מחירים תלולה בעתיד, "שבגללה משבר שנות ה־70 ייראה כמשחק ילדים". אך יש הצופים להתעוררות אופ"ק כבר בעתיד הקרוב.

15 השנים האחרונות מלמדות, שהאופטימיות מוגזמת, כמו שהיו ההערכות האפוקליפטיות בעבר. ועדת המחירים והצריכה האסטרטגית של אופ"ק עומדת להתכנס ב־17 בנובמבר וארבעה ימים לאחר מכן תתכנס מליאת אופ"ק בניסיון למנוע את התעודות הסדרת המעצרים בתפוקה ובמחירים בין חברות הקרטל. הסיכויים לזמן הקרוב אינם מעודדים מבחינת המפיקים. התפוקה הממוצעת באוקטובר היתה 21.7 מיליון חביות ליום – לפחות ב־2.5 מיליון יותר משהשוק הבינלאומי מוכן לקלוט ממקורות אלה, ויש סימנים שהכמויות בנובמבר גבוהות יותר. אין פלא, שמחיר הנפט הגולמי יורד בשוק החופשי לכ־9 דולרים החבית, ונפט מהים הצפוני – 8 דולרים החבית.

הפקת יותר באמצעי לחץ

מומחי נפט סבורים, שסעודיה ומדינות המפרץ מפיקות עודפים במכוון כדי להוריד (מגביה) את המחירים ולהכריח את יתר מדינות אופ"ק – וגם מפיקים מחוץ לאופ"ק – לשמור על מכסות תפוקה.

יש סיבות נוספות להצפת השוק ולהתמוטטות המחירים. אופ"ק איבד את השליטה בשוק העולמי: מדינות שמחוץ לקרטל – נורווגיה, מקסיקו, בריה"מ – הגדילו במידה ניכרת את תפוקתן ומספקות כ־60% מהנפט של העולם החופשי. זה יחס הפוך מכפי שהיה לפני שנים מספר; הקרטל, גם לו היה עדיין מאוחד ויעיל, לא יכול עוד להכתיב את המחירים. אך ב־15 השנים האחרונות חלה ירידה, גם אבסולוטית, וגם יחסית, בביקוש העולמי. העלייה התלולה במחירים אחרי אוקטובר 1978 לימדה את הצרכנים לנצל באופן יעיל יותר את מקורות האנרגיה, וההתקדמות הטכנולוגית לא נעלמה כאשר ירדו המחירים. העולם מפתח מקורות אנרגיה חלופיים לנפט, ושב השימוש בפחם.

אך הגורם החשוב ביותר, שהפך שוק מוכרים לשוק קונים, היה מלחמת איראן־עיראק. שני הצדדים הלוחמים היו זקוקים באופן דחוף להגדלת הכנסות הנפט למימון הוצאות המלחמה, ועיראק לא הסתפקה במכסות משחיון מכסת תפוקה עם איראן. תחילה התייחסו חברות הקרטל באהדה לדרישת עיראק לשוויון עם איראן. סעודיה, שהיתה מעוניינת לעזור לעיראק במלחמה, "ספגה" חלק מעודפי התפוקה העיראקית ע"י צמצום תפוקתה שלה. אך כשהתברר שרוב חברות אופ"ק לא מכבדות את המכסות, ומוכרות במחירים מוזלים, פגה סבלנותה של סעודיה. עיראק פיתחה רשת צינורות חדשה והרחיבה את הזכות להפיק ולייצא ככל יכולתה, כדי לפצות אותה על הפסדי יצוא הנפט שנגרמו לה ע"י התפרצות האויבות, שמהן היא אמורה ב־60 מיליארד דולר.

השנה עברה סעודיה לאסטרטגיה אחרת: תחילה הגלישה להוזיל מלצמצם תפוקתה וכעת עברה להתקפה גם היא עברה את המיכסה שלה. באוקטובר הגיעה ל־5.7 מיליון חביות בממוצע, ולפי השמועות עברה, בראשית נובמבר, את ה־6 מיליון חביות. חל עוד שינוי חשוב: תחילה שאפה סעודיה להבהיר ליתר חברות הקרטל, שלא כדאי להן להערים על מכסות אופ"ק, כי ביכולתה לגרום לכך ששכרן ייצא בהפסד, כעת מכוונת הפקת העודפים, בעיקר, לאלף את איראן ועיראק לקבל על עצמן שוב את עול מכסות קרטל המפיקים.

המאבקים בתוך אופ"ק הבליטו שוב את ניגודי האינטרסים בין הקבוצות השונות בקרטל. הניגוד הבסיסי הוא בין המדינות עשירות בנפט ומיעוטות אוכלוסין (סעודיה, כוויית, נסיכויות המפרץ) לבין המפיקות רבות אוכלוסיה. אלה שיש להן מאגרים גדולים אך מעט הוצאות שוטפות, מעוניינות להאריך את תקופת ניצול "הזהב השחור"; חשוב להן שהמדינות המייבאות נפט יאריכו חיפושי נפט ואנרגיה חלופית לנפט – ולכן הן מוכנות כיום להציף את השוק ולהוריד מחירים. המדינות עם צרכים תקציביים גדולים, לעומת זאת, זקוקות למירב ההכנסות כעת, ולכן מעוניינות להשיג את המחירים הגבוהים ביותר גם אם זה יביא, בעתיד, למציאת תחליפים ולירידת הביקוש.

בשנים האחרונות נוצר גם ניגוד שני של ניגודי אינטרסים: בין המדינות שנשארו מפיקות בלבד (או בעיקר) לבין אלה שפיתחו מערכת זיקוק ושיווק. כאשר מחירי הנפט העולמי יורדים, מפסידות בעיקר אלה שהכנסתן מהפקה. בעלות זיקוק ושיווק משלהן, קל להן להערים על מכסות התפוקה.

סעודיה וכוויית שייכות, גם בתוך זה, ל"עשירות". ריאד רוצה להבטיח לעצמה מעמד בכורה בזכות מאגריה העצומים, תפוקתה הגבוהה ומרחב התימרון הגדול בהגברה או בצמצום התפוקה. המאבק על המכסות, והפוקה המחירים הנוק, אפוא, למאבק על בכורה במפרץ.

אם המדינות התעשייתיות לא ינצלו את השנים הבאות לחידוש המאמצים להגברת החסכון באנרגיה, לייעול בניצול הנפט ולמציאת תחליפים, עלול שוב להתרחש מהפך והעולם יהיה תלוי שוב במפיקי הנפט במזרח התיכון. הנתונים הגיאולוגיים הנוכחיים אינם מעודדים: רק כ־5% ממאגרי הנפט בעולם מצויים בארה"ב, כ־70% – במזה"ת. אם ארה"ב לא תשנה בשנים הקרובות את מבנה הפקת האנרגיה וצריכתה, היא תייבא שוב, בסוף המאה, כ־60% מצרכי הנפט שלה, והמקור העיקרי יהיה סעודיה – עם כל המשמעות הפוליטית הנובעת מכך.

לארה"ב ולישראל יש, אפוא, אינטרס משותף שהממשל האמריקאי החדש יקבע שוב את השאיפה לעצמאות באנרגיה כאחת ממשימותיו העיקריות.

קטן? גדול? יקר? זול?

יש הכל.

המסופים של ליגד
תאימות לכל סוגי המחשבים. מסופי V-603, F-ONE, V-241, V-220

V-603 – המסוף למניעת עייפות וריצוד בעיניים – מסך לבן ותצוגה בשחור.
חדש: V-603 כתוב ערבית, עברית ואנגלית ברוסנית.

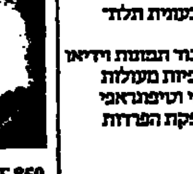

F-ONE – המסוף המיוחד למערכות XENIX ו־UNIX. בעל 16 מקשי פונקציות.
* מחיר לצרכן – 1,030 ש"ח + מע"מ.

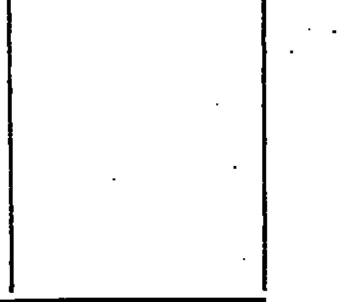

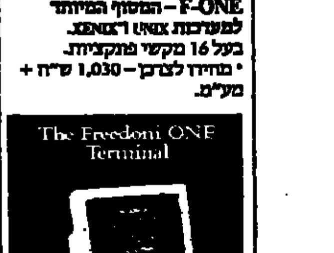

המערכות הגראפיות של ליגד
■ לאנימציה צבעונית תלת־מימדית
■ לקליטה ועיבוד תמונות וידיאו
■ להפקת שקופיות מעולות
■ לעיצוב גראפי וטיפוגראפי
■ לצביעה ולהפקת הפרדות

VISUAL 640
A DISPLAY STATION
FULL X VERSION 11, RELEASE 2 IMPLEMENTATION OF THE X SERVER INTEGRATED HIGH-RESOLUTION GRAPHICS AND NETWORK SUPPORT

המדפסות של ליגד
מדפסות OTC לעבודה מאומצת, תואמות לכל המחשבים בתקשורות טורית, מקבילית, COAX, TWINAX. זוכות מכרז החשב הכללי.

OTC 2160 – 600 שורות בדקה.

OTC 850 – 850 אותיות בשניה.

חדשה! OTC 850 COAX
240 שורות בדקה, תאימות למחשבי IBM MAINFRAME בסביבת 3270.
* מחיר היכרות – $3,700 + מע"מ

OTC 850 COAX יכולה לשמש כמדפסת SYSTEM תומכת בכל סוגי העברית.

מחשבים LIGAD PC
חדש בליגד: מחשבים אישיים זכ ר"ת AT במגוון תצורות.
PC/XT – 10 MHZ
PC/AT – 16 MHZ
ZERO WAIT STATE

G.V.T.
אמולטור V-100/200 עברי/אנגלי, הופך כל PC למסוף חכם היכול להתחבר למחשב VAX או P.D.P. פותח ע"י גביש, גבעת־ברנר.

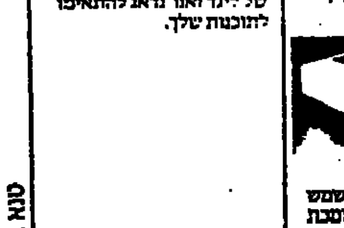

השרות של ליגד – מקצועי, זריז, אמין ואדיב.

בקש מבית התוכנה שלך ציוד של ליגד ואנו נדאג להתאימו לתוכנות שלך.

Ligad ליגד
ליגד מידע טכני בע"מ
אפעל 17 ק. אריה, פ"ת
טל. 03-9243555
פקס. 03-9243132

אפשרות רכישה בתשלומים באמצעות כרטיסי אשראי ויזה וישראכרט.

סנא אלי

והכל – תחת ליגד אחד...

هكذا من الاصل

مكدز من الاهل

הספר הנייד מסביליה

האופרה הישראלית החדשה מכינה בכורה של "הספר מסביליה"

כשאני שואל את הבימאי האמרי־קאי, לו גלטריה, מה המעלות העיק־ריות של הפקת "הספר מסביליה" שבא לבימ כאן באופרה הישראלית החד־שה, הוא אומר שזו הפקה ניידת, שתוכל לנוע בקלות מאולם לאולם. אין ספק, שזה חשוב בתנאים הישר־אליים, ולא כל האופרות הן כאלה ולהיפך, הן נוטות להיות כבדות תנו־עה, אבל זה רק חלק מהתשובה.

אין זו הפעם הראשונה שגלטריה מביים את "הספר מסביליה", אבל ההפקה הזאת, אותה עשה כבר באר־צות־הברית, בסגנונה ובטקסט, מנ־סה להחזיר אל עודקי האופרה של רו־סיני את רוח הקומדיה דל ארטה, שאחרי בקלות הכל משמשת בסיס למחווה של בומרשה. אותו סוג של מריץ תיאטרוני, האותם סטראוטיפים שהזמרים־שחקנים מעודדים לחיים: ברטולו כפנטלונה, פיגארו כאר־לקינו, רוזינה כקולומבינה, ואל־מאוויווה כליבנדרו. ומן המריץ התי־אטרוני הזה בונה גלטריה את הווירטואוזיות של האריות שנדרשים הזמרים לבצע, כפי שכתב אותם רו־סיני כדי להדהים ולענג את הקהל, או דעתו.

האיש כבר־הגוף הזה היה שחקן, ועבר בלי הרף בבדחווי יודעת המוכבלית. אבל בשלב מסויים גילה שהמשחק אינו מספק אותו עוד. ידיד סיפר לו על סרנה לבימאי אופרה, והוא נכבש. מהר מאוד גילה שהוא חזק בהדרכת זמרים במשחק, כיוון שהיה שחקן בעצמו, הבין לבעיות ול־מצוקות שלהם. השמועה על הבימאי העוזר לשחקנים ולא רק משתמש בהם כמריונטות בתוך הטמפרמנט שלו, עברה מפה לאוזן, והזמרים הם שביק־שו לעבוד איתו. מראשית שנות השבעים הוא מביים ללא הרף, אבל בעיקר בבתי אופרה לא מרכזיים בארה"ב.

הבימוי בישראל הוא בעצם העריכה הראשונה שלו מחוץ לגבו־לות ארה"ב, וזה דווקא מוצא חן בעיניו. יואב תלמי, שיבוא על הני־צוח הזה של "הספר מסביליה", גילה את גלטריה בהפקת "האף" של שוסט־קוביץ' על־פי גוגול. מהפקת "הספר מסביליה" שלו באמריקה מגיעה גם הזמרת הישראלית זהבה גל (שבין היתר שיחקה גם אחת משלוש ה"כרמן" בהפקה המקורית המ־פורסמת של פיטר ברוק) שמכירה את ההפקה היטב. היא גם יכולה לסייע לגלטריה להעביר את הקונצפציה שלו לצוות המעורב – אמריקאי־ישראלי.

גלטריה יודע, שהקהל שבא ל־אופרה היום, ראה כבר אופרה בקול־נוע, והוא מחפש מידה של ריאליזם. כבר אי אפשר להאמין לזמרת סופרנו שמנה ולטנור קירח ושמן, כשהם שרים בקולות נפלאים שהם מאוהבים ברומיאו ויוליה, גם אם קוראים בכר־תוניות שהם אכן מאוהבים. הם חייבים להיות צעירים ויפים באמת, וגם שיהיו להם קולות נפלאים. וגם את זה הוא מנסה להשיג ב"הספר מסביליה". בסופו של דבר, תהיה העלילה שטותית כאשר תהיה, הקהל צריך להאמין לפחות לתשתית שלה. לשאר דאג כבר רוסיני.

הבכורה בראשית דצמבר, וההופ־עות עדיין באולם של התיאטרון הקאמרי. אולם "נגוה המשפט", ביפו, עדיין לא מוכן, ועל משכן גולדה עו־ברים בשלב זה ברמה של שכלול הנד־סיות והמאמץ. לפי שעה, זה משכן האופרה המשוכלל ביותר, על הנייר.

בידרמן. שחקן כלוא במכונה הבימה

בדרך אל השגעון

מאת לידיה פרנס

ישראל בידרמן בהצגת יחיד: "יומנו של מטורף", בהבימרתף

בימה ריבועית שחורה מוקפת גדר תיל. ארבעה פנסים בפינות, שאריות בגדים משורים. זוג משקפיים מ־אולתר. אמבט שחור ושחקן אחד. אלה כמעט כל הרכיבים של הצגת "יומנו של מטורף", המועלית על בימת "הבימרתף".

כן, וגם הסיפור של ניקולאי גוגול. "יומנו של מטורף" נכתב בידי פקיד זוטר, מחדד־נוצות במשרד ממשלתי, המעוניין לזכות בבתו של מנהל המ־שרד, בת אצילים. לשם כך הוא מחליט לטפס למעמד הגבוה, ומשימה בלתי־אפשרית זאת מנתקת אותו מהמציאות ומוליכה אותו אל השג־עון.

הסיפור כתוב כיומן, כשהתאריכים מציינים את השלבים לשגעון. בנ־הוה, אותו עיבד יוחן טאוב, שגם מביים, לא מופיעים התאריכים. אין איזכור של תקופה או מקום. לא מו־פיעים בו גם שום רמזים אקטואליים, מה שלא מבטיח שאי־אפשר למצוא אותם שם. טאוב, המביים היום בהונג־ריה (עבודות הבימוי הקודמות שלו בארץ היו "מעגל הגיר הקווקזי" ו"הסערה" בתיאטרון הקאמרי, ו"הד־אותם קרמובל" ב"הבימה") טוען שהספרות הקלאסית נשארת תמיד אקטואלית. "לא אקטואליה במובן הז'ורנליסטי, אלא כמו הבנייה על בסיס תבניתי המתאים לכל תקופה".

השחקן הכלוא במכונה הבימה הוא ישראל בידרמן. שחקן "הבימה" ש"מצא את התפקיד הזה", אחרי שת־קופה ארוכה לא שיחק. שעה וחצי הוא נמצא על הבימה, לבד. זו חוויה ראשונית הבסיסית בשבילו. "אין רגע של מנוחה וצריך לשמור על רמה גבוהה של ריכוז. נפשית זה כמו לשחק את שיילוק ומקבת בערב אחד. פיסית, אני ער לתנועות הבימיות שעוברות עליי. כמויות עצומות של אדרנלין זורמות בגוף".

את טאוב מכנה בידרמן "אנתוסיאסט של תיאטרון". נקודת־המוצא שלו היא, שהתיאטרון אינו מצב טבעי, ומכאן צריך השחקן להתחיל להילחם באינסטינקטים, כדי לאמצם ולהפכם טבעיים. המוזגה, המחווה את תחום פעולתו המותר של בידרמן, נסול אפוי מסויים; זה יכול להיות מהגזה ריכוז, מהנראוטיים בצילה או מהנה אנבאר. "נכון, זה יישמע יותר מעניין אם אגיד שאני חושב על אומר היושב באנבאר", אומר בידרמן, "אבל מה שבאמת חשוב לי, זה להעביר את מצבי־אנוש הקשים, אותם עובר הפקיד של גוגול בדרך אל השגעון".

סינמסקופ בתאוריה

מאת גידי אורשר

שלוש סדרות האמורות ללמד את הקהל לראות קולנוע: תכנים וצורות, טכניקה ופילוסופיה

אמנות מקבלת את הלגיטימציה האמיתית שלה כשמתחילים לדבר בה בסימפוזיונים ובמפעלי חינוך. הקול־נוע הגיע, סוף סוף, גם למעמד זה בקול תרועה גדול. השבוע האחרון ראה תחילתן של שלוש סדרות העוס־קות את האמנות השביעית בטלית של תיאוריה. המכון הישראלי לקו־לנוע והסינמטק של תל־אביב אוד ראים למסגרות.

המפעל הראשון הוא סדרה בת עשרים פרקים המכונה "מסע הקסם הקולנועי". המטרה כאן היא להודד אצל הצופים המעוניינים את הכלים לצפייה בסרטים שיראו בעתיד. הקורס הזה, בתוספת שש שעות מיוח־דות למורים שיוקדשו למתודולוגיה של העברת חומר כזה, מוכר גם בהשתלמות. בהרצאה הראשונה תד־בר תרזה קוגלר על "מרטין גר" כדוג־מה לנרטיב מסורתי ו"מחירואל" כמייצג הנרטיב מודרני. פגישה נוס־פת תערך עם ניסים דיין על יסודות מבע קולנועי, שתתבסס במיוחד על עריכה, כשהדוגמה היא באמצעות הסרט "שכר האימה". יכין הדיש ידבר על הצילום הקולנועי ועל "האמרה קייך". עם סרי אבקרי ישוחח על בי־מוי ועל "מצב הדברים", ורוחן נשר ידגים את נושא התסריט בעזרת "אוזר הזרומים" וד"ר אריק שליו יד־גים את עקרונות הניתוח הסמיוטי של הקולנוע בעזרת "דווידה" וליגה". עוד בסדרה הרצאות על סמיד של הקולנוע, על אקספרסיוניזם, ניאוריאליזם ועוד. עשרים שבועות חמש שעות לכל פגישה.

עדין נוסף ייפתח בבית ציוני אמ־ריקה ע"י המכון לקולנוע והוא מפגש אחד לחודש עם הרצאה וסרט, הקרנת סרט בבכורה, למי שרוצה להקדים ולדעת.

הסדרה השלישית היא "הפילוסו־פיה שבקולנוע", ביוזמת האגודה הי־שראלית לפילוסופיה. זו מיועדת בדרך כלל לאנשי מקצוע אבל השנה תהיה פתוחה לראשונה גם לקהל הרחב. עניין של שליחות מן השמים. עשר פגישות מציע הקורס הזה שתוקדשנה לדיונים פילוסופיים ש־נים וילוו בסרטי קולנוע על פי בחי־רת המרצים. אחת לשלושה שבועות, בסינמטק בת"א: הפילוסופיה של המוסר בעידן האטומי; עם ד"ר אבי כהן והסרט "ד"ר סטריינג'לאב", פילו־סופים כבני אדם עם פרופ' בן עמי שרפשטיין והסרט "האמנה"; "האם יש לציית לחוק" עם ד"ר חיים גנז והסרט "מסיה וורדו"; הפילוסופיה של המזרח הרחוק בקולנוע היפאני עם ד"ר יעקב רז והסרט "ראשומון"; פי־לוסופיה ואמנות עם ד"ר גרשון עשרת ו"שמונה וחצי"; הזמן בפילוסופיה של הפיסיקה עם ד"ר יואב בן צבי ו"אוהב־תיך אוהבתיך"; משמעות החיים עם ד"ר שלמה בידרמן ו"פרסונה", אקזיסטנציאליזם עם ד"ר יעקב גו־לומב ו"לחיות את חייה"; "מלחמות צודקות ולא צודקות" עם ד"ר יהודה מלצר ו"אוזאגאמי מפולה"; "לשון והד־מאל" עם פרופ' אסא כשר ו"שם הוורד"; ו"צנזורה – היבט פילוסופי", דיון מיוחד עם סרט שנפסל ע"י הצנזורה.

אם לאחר כל זה תגידו שהקולנוע אינה אמנות לגיטימית שכבשה את מקומה בכבוד לצד אחותיה הא־מנויות הבוגרות, תקבלו עוד מנה כזאת של הרצאות וסדרות, עד שתודו.

מבזיה. הקהילה היהודית בגרמניה היינץ גאלינסקי (משמאל), הקנצלר לשעבר וילי בראנדט ונציג הקהילה היהודית בפרנקפורט במו"ג ברמניה מסור קדישמר מניחים זר זיכרון בבית הקהילה היהודית בברלין. מעל האי־רועים מרחפת השאלה אם הם דבר אמיתי, או אירוע תקשורתי שמטרתו הרגעת המצפון הצלום: אי־פי

מחווה של אשמה

מאת מיכאל הנדלזלץ

פרנקפורט

הקנצלר הלמוט קוהל היה הנואם האחרון בטקס שקיימה הקהילה היהו־דית בפרנקפורט ביום רביעי בבית הכנסת הגדול שלה, ברובע וסטאנד. בנאומו הוא הזכיר שאירועי ליל הבדולח הוצגו תחילה כתגובה ספונטנית לרצח פון ראט, ורק לאחר מעשה הת־ברר שזה היה פוגרום מאורגן היטב. אין ספק שהאירועים לציון 50 שנה לליל הבדולח בפרנקפורט היו מאור־גנים היטב.

אם נשכח, אמר קוהל, את מה שאירע לפני 50 שנה, זה יהיה ניצחון מאוחר לנאצים. דבריו נקטעו פעמיים בצעקות מן היציע. ולמשגע קרוזה ואשתו צעקו כי קוהל משקר כשהוא אומר שהיהודים בגרמניה חיים היום לבטח. הצעקות הוכלו כשקוהל פנה אל היהודים כתואר "מיטבורגר" (ב־אזרחים חיים אתנו) ולא "בורגר" (אזרחים). הנוחים ראו בזה את לאפליה. אבל הסיבה האמיתית היתה ביטבורג – בית הקברות שבו קבורים אנשי אס־אס, ובו ביקר קוהל עם הנשיא רייגן ב־1985.

בבית הכנסת, הקהל של פרנק־פורט היתה כל צמרת השלטון הגר־מניה: הנשיא פון וייצזקר (שהתקבל במחיאות כפיים, אך לא נאם), יו"ר הבונדסטאג פיליפ יננינגר (לפני הנאום השערורייתי שלו), שר החוץ דיטריך גנשר והדיפלומטים רבים. ראש ועד הקהילות של יהודי גרמניה, היינץ גלינסקי, נזכר בליל הבדולח שאותו עבר בגרמניה, הדגיש את נכונותו של נציג מורה גרמניה בטקס ולא שכח להזהיר לגנשר, כשהדגיש את דברי שר המדינה שלו, כי גרמניה תקצץ בסיוע לישראל אחרי הבחירות.

במוזיאון נפתחה באותו יום תערוכה "מה שהיה". מה שהיה עד 1938 בפרנקפורט הוא המוזיאון היהו־די, שנבזז ונהרס עלידי הנאצים בליל הבדולח. מנהלו, הרמן גוטרס־היימר בן ה־85, בא מניו־יורק לפתי־חה ולסימפוזיון, שבו השתתף גם ד"ר יוסף בורג. הרב של פרנקפורט שאל מה עם המזוזה במוזיאון, ומנהל המו־זיאון, ד"ר היברגר, הרגיע אותו שלמזוזה יתקינו.

החשש מפני "יותר מדי"

במוזיאון נפתחה תערוכה של בתי־כנסת יהודיים בשיתוף המוזיאון לארכיטקטורה. קטלוגים מעולים מלווים את התצוגה המתמדת והתער־וכות המתחלפות. איננו בטוח מרוצה, כמובן, מן הדרך שבה מציינת גרמניה הרשמית את היובל הכואב הזה, אבל גם הוא חושש שמא זה "יותר מדי". אולי לא היה צריך לפתוח את המו־זיאון דווקא ב־9 בנובמבר. אולי קוהל לא היה צריך לעסוק בנאומו בבית הכנסת גם ב־40 שנות גרמניה המד־שה. אולי לא היה צריך לקיים את האירוע המרכזי באולם האופרה, עם המשמעויות התכנותיות של הטקס.

בין נאומים ופתיחת המוזיאון היהודי בפרנקפורט לא ברורה מידת הספונטאניות של טקסי הזיכרון ל"ליל הבדולח". אולי זו טקסיות שגרתית

בערב, לפני "האלטה אופר", נמשכת המחאה. קרוזה ואשתו נמצ־אים שם, כמובן. הוא טוען שגרמניה היא מדינה נאצית. אשה צועקת כנגד שייטע לישראל. אחר כך מתברר שגם היא יהודיה, ולבקשתו היא מכינה זאת בניסוס "שמע ישראל". המחאות להפגנה שמרכזת הפעם כ־200 איש היא "לשבור את השתיקה". המפגנה היא גם על כך שלא מוציאים את הניאו־נאציסטים מחוץ לחוק, ושלא סוגרים את "דוד־משה בנק", שהיה בנק נאצי, ושמגר־שים תורכים ואוקיינוסאנים. צירוף של הפגנות שונות עם סיסמאות שו־נות, לפעמים משונות.

בכניסה אל אולם ה"אלטה אופר" נבדקים אמצעי־ביטחון קפדניים ביו־תר, כמו בכניסה לבית הכנסת ולמו־זיאון. באולם כמעט האין כבר פו־ליטיקאים כלל גרמניים. רק המיניסטר התרבותי העירוני ואורחים יהודיים. על הבמה שעה ורבע של תוכנית מו־סיקה ומלל תובענית. מאהלר, שנ־ברג, ברג, בביצוע הפילהרמונית הגרמנית הצעירה, בביצועו של באר־ברוניני, כשארבעה מטובי שחקני גר־מניה קוראים מדברי פטר וייס (על הביקור שלו באושוויץ, 20 שנה מאוחר מזה), לודוויג בורן (שכביכול על שמו נמצאו שרידי הגטו היהודי, וגם זאת עילה למחאות נגד המיניסטר, שרצה לבנות על השרידים האלה), היינריך היינה ואליאס קנטי. מידה זכאי מטייבת ב"קדיש" של ראול הב־"העיירה בוערת" של גבירטיג. עיבוד תזמורתי הבונה אפקט של שיא, שהבין ברוזיני לשיר, נזכה ברגע האחרון לטובת שירה כמעט איקפלה מצמרת של זכאי, עם מעט סיוע מן התזמורת. זה חזק בהרבה מן הנאומים וגם מהמשורות.

השאלה המרחפת מעל כל האירו־עים היא האם הם דבר אמיתי, או שמא אירוע תקשורתי שנועד כדי להרגיע את המצפון. אין ספק שאצל המארגנים זה דבר אמיתי. בנאומו הזה קהל בקולו המנומס (ושמור אמלו, לדעת הבקיאים, לאירועים כאלה), אם היום יום בזה יכול להתרחש, השאם היום היה יותר אמיץ לציבור יותר אמיץ לכתבות. הוא לא מצא תשובה.

התקשורת השלמית היתה שם, כולה, כדי לראות את מחוות האשמה של הגרמנים הם את המאבות גר־קוהל. הטלוויזיה הגרמנית שידרה את הטקס בבית הכנסת בשידור חי, ואת הערב ב"אלטה אופר" כייר עם סיומה. גם התקשורת היא אמת. גם המחאה היא דבר אמיתי. השאלה, אם אצל הגרמני הפשוט – באזנא של זה־שערך מורגם ספונטני, שהתברר אחר כך כמאורגן היטב – זה היה דבר אמיתי, או יהודיכים מאורגן היטב שולף בארישות, עדיין פתוחה.

רוחניות מזוככת

מאת אורנה לנגר

הפסנתרנית מיכל טל בר־סיטל במסגרת הסדרה "אינטרמצו", באולם ימק"א

מיכל טל, תלמידתם של אריה ורדי ומנחם פרסלר, בנתה לרסיטל שלה את הסונטה קווזי פנטסיה (אופ' 27 מס' 1) של בטהובן, אותה ניגנה בשירתיות זורמת וברצף של נביעה הבחית, למרות המקצבים האיטיים בהם בחרה לנגן את הפרקים המהורהרים יותר. למרות הסכנה שהטמפי האיטיים יפוררו את היצירה, הצליחה דווקא באמצעותם להבליט את הרוחניות שבשגב הבטהובני. בצ־ליל רגיש ומעודן, ולעתים אף מוצק ומלא, באה לידי ביטוי רומנטיקה צר־ופה ומזוככת, נקיה מכל רגשנות יתר.

בדרך דומה נוגנו גם הניסיונות הראשונים של שנברג בהלחנה אר סונלית (שלושה קטעים לפסנתר, אופ' 11) כאשר הפן המלודי העגוג המאפיין את הרומנטיקה שלו, נמצא בעימות עם המתח שבשימוש הרפתקני בהרמוניות חדשות.

מעודן וכמעט מרוחק היה הרושם של יצירתו של יצחק סדי "ללא כותרת". זו יצירה מופשטת הנעדרת מבנה הרמוני מוגדר, בבחינת רצף של התרחשויות הרמוניות, כאשר האקור־דים בכם יוצרים אפקט של מסתורין, ואילו בסופה יש סקיצות קצרות המרמזות ברפרוף על מבנה צורני אפשרי.

אף "מראות" של ראוול נוגן בר־גישות ובהפגנה, בצליל שקוף, גבישי ומעודן, כאשר תחת כף ידה המרחפת של הפסנתרנית המריאה היצירה מאוסף עלילות דרמאטיות תכניות לאקוסטיקה מעולם אחר. הרזאגינות של מיכל טל האצילה לאפיזודות הב־מורליסטיות של המלחין מימד חדש, שהוא הרבה מעבר לחקיינות תיאטר־לית המאפיינת לפעמים את כתיבתו.

יהודה פוליקר ויעקב גלעד אוחזים בתקליט הפלטינה שהוענק ל"אפר ואבק" על מכירת יותר מ־40,000 עותקים, ותקליט הזהב שהוענק לאלבומם הקודם, "חולם בהקיץ", על מכירת יותר מ־20,000 עותקים ממנו. בטקס צנוע שנערך בחברת התקליטים NMC. הצלחתו המסחרית של "אפר ואבק" בולטת על רקע עשייתו ותבניה, הקשורים בחוויית בני הדור השני של ניצולי השואה, שלא נראו מלכתחילה כחומרים שמהם נבנים להיטים. הצלחת המופע "אפר ואבק" תרמה גם היא להצלחת התקליט [illegible]

יוצרות בעולם של גברים

מאת מרים קיני

רשמים מוועידה בינלאומית ראשונה של מחזאיות שהתקיימה בארה"ב

כשהוזמנתי להשתתף בוועידה בי־נלאומית של מחזאיות בארה"ב, הרגשתי גאה. מאז ומעולם, הרגשתי התנהגתי כאילו מחזאי הוא מחזאי – זכר או נקבה. אבל אם שם, ערש הד־מוקרטיה השוויון בין המינים, קטנות בסוף שנות השמונים נשים, שכמוני עוסקות בתיאטרון, מפגנת מומגן ומ־כוון, וכמעט בהתגבררות יזומות את הוועידה הזאת, סימן שכנראה יש צורך בכך.

הנחתי כי לאחר העובדה, שארצנו הקטנטונת מוארת כיום באור הלא מוזהר של האינתיפאדה, לא יהיה מצבי שם נעים ביותר. רבים טרחו גם להזהיר אותי, שאמצא עצמי מוקפת בפמיניסטיות קשוחות ובלסביות תוקפניות, שכל עולמן שנאת גברים.

בקבלת פנים שהתקיימה בניו יורק, התברר לי כבר בדקותיים הר־אשונות, שבין האפרו־אמריקאיות לי־הודיות אכמנו "לוקחות" את הוועידה. ברגע שהוצמד לי התג ועליו השם ישראל, ניגשו אלי מחזאיות מאוסטר־ליה, מארגנטינה, מקנדה וכמובן מארה"ב, מבוגרות וצעירות, בהירות עור ושיער, ג'ינג'יות ושחומות, ושאלו היכן אני מתגוררת. חשבתי שזו מתם התעניינות אישית. ואז, כבדרך אגב, ציינו כי היו בארץ לפני שנה, שנתיים או חמש שנים, או התנצלו שעדיין לא ביקרו. ניגשה גם אינדיאנית אמריקאית, שהתגיירה משום שנישאה ליהודי־שולני. היא יו־דעת לבשל דגים ממולאים ורגל קרושה. אני לא.

מה אני בשבילן? אולי הן מציינות את מוצאן היהודי, כשם שעושות זאת שחומות־העור האפרו־אמריקאיות המציגות עצמן כאפרו־אמריקאיות, או האינ־דיאניות־האמריקאיות, המציינות את מוצאן. מי אמר שאדם חייב להיות רק בעל זהות אחת? אבל אם כך, למה הן עושות את זה בשקט, מאחורות בקר־דים נסתרים, כמעט כחברי מחתרת? בשלב מסוים הן רצו שאערכו אותן ביחד ליד שולחן אחד בשעת ארוחת־צהריים. ובכל זאת, כשהכרזתי שכל היהודיות מבקשות להתרכז בשולחן הצפוני־מזרחי, באו רק מעטות.

הוועידה עצמה התקיימה בין 18 ל־23 באוקטובר. שלושת הימים הר־אשונים נועדו למחזאיות בלבד, והאחרונים לשאר הנשים העוסקות בתיאטרון: בימאיות, מנהלות תיאטר־ונים, מפיקות. הבעיות דומות, אם לא זהות. בעיות הקיום הכלכלי (להוציא אולי את הגוש הקומוניסטי – אם כי גם שם קל יותר להיות יוצר ממין זכר), אך בעיקר הקיום האמנותי.

אין מודל נשי של יוצרת־מחזאית, שאפשר ללכת לאורו או למרוד בו. כולן כמעט מוכנות לאמץ מודל, בלי הבדל דת או גזע, אבל אין. האפרו־אמריקאיות תולות באליס צ'ילדרס המופלאה, המחזאית האפרו־אמריק־איות – בר"ר אוריאשה הולבר, שהותה מבשרה את שחרור הדרום בשנות השישים המוקדמות, תקופת המצעדים של מרטין לותר קינג. הביוגרפיה האישית שלה יכולה להוות בסיס לתריסר מחזות ויותר. שתי אלה הרעיפו שבחים על היהודים, נשים וגברים כאחד, שעזרו להן בתחילת דרכן.

האם את לסבית?

כן, היו גם לסביות. לא רוב, ובלי אגרסיביות, הן פשוט היו שם, ואף אחת לא נתנה עליהן את דעתה, עד שהופיעה לודמילה פטרושבסקיה הרוסית הכריזמטית והנבונה, שדי בהלה מעצם העניין. דבר ראשון ששאלה אותי היה, האם אני לסבית. כשהתידדנו מעט, הודתה שהיתה מתאכזבת אילו היתה מגלה שבנוה לסבית. כשהתידדנו עוד יותר, העזה לשאול אותי, אם אפשר להיות גם לסבית וגם כושית. דעות קדומות אינן שייכות ישירות לאינטליגנציה.

והיה הרבה הומור. הומור שחור, הומור עצמי, שהזכיר לא מעט את ההומור היהודי־גלותי. בסוף היתה עייפות וצער הפרידה, והיתה "שיין הוגר־ג'ואנג מסין העממית, שלא דיברה אף לא מלה אנגלית אחת, אך גם דרך המתורגמנית עבר ההומור המתוחכם שלה. דיבורה הרך המתנגן לא הסתיר את עוצמתה ואת דקות הבחנותיה וחזונה.

והיתה נטשה סאגשקה מצ'כוס־לובקיה, שגם בפיה לא קלחה האנג־לית, ובכל זאת הצליחה לא אחת להצחיק אולם מלא מפה לפה, ולאו דווקא בגלל טעויות לשוניות. והיתה אינקרי קינפנין, שנראתה כמו רוזה, אך שפעה סיפורים וצופים להפליא. והיתה רוזי לוגן, אנגליה עיוורת, שדיברה קוקנית ציורית ומסריפה. יותר מ־150 מחזאיות, מכל העולם, ולכל אחת הייחוד שלה.

סדר היום הדחוס (מתשע בבוקר עד שש־שבע בערב, עם הפסקת־צהר־יים קצרה) לא נתן מתשים להמשיך את המפגש לתוך הלילה. "לגנוב" זמן, כדי להמשיך בשיחה אישית, שהיתה לעיתים מחכימה ומרתקת לא פחות מהעיון הפומבי. היה מפתיע לגלות, כי למרות ההבדלים, הם בהולם גדולים ומהותיים, למרות המשורות הבבירות, ההכרה וההצלחה המקצועית לה זוכות הנשים אלה, כולן ללא יוצא מהכלל, כולל אלה מהגוש המזרחי, היו שותפות להכרה אחת: אמות־המידה של הממסד התיאטרוני הן גבריות. אנחנו יוצרות בעולם של גברים, וזה לא חייב להישאר כך.

אני שובבתי השתתפתי בשלושה פאנלים. המקצועי ביותר היה על אודות תיאטרון לילדים ונוער. הפאנל הפוליטי ביותר, על "זה מחזאות כמבקרת חברתית־פוליטית", שנמשך כשלוש שעות מעל למתוכנן, ומשך מאזינים רבים ביותר, הן בגלל הנושא והן משום הרכבו של המשתתפות.

חזרתי ארצה עם ערימה של כתו־בות, מחזות וידידות בכל היבשות.

"חסד"
קופת חסכון לחינוך בערבון מוגבל

תמצית דו"ח על השינויים בהון, בקרנות ובעודפים
ברבעון שנסתיים ביום 30 בספטמבר 1988

מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד חודש ספטמבר 1988 (בלתי מבוקר)

(בשקלים חדשים)

שלושה חודשים שנסתיימו ב־30 בספטמבר

	1988		1987	
	הון וקרנות הון	עודפים	הון וקרנות הון	עודפים
יתרה לתחילת התקופה	13,054,786	682,990	11,951,749	540,856
רווח בתקופה	—	163,760	—	365,330
יתרה לסוף התקופה	13,054,786	846,750	11,951,749	906,186

תשעה חודשים שנסתיימו ב־30 בספטמבר

	1988		1987	
	הון וקרנות הון	עודפים	הון וקרנות הון	עודפים
יתרה לתחילת התקופה	13,054,786	—	11,951,749	—
רווח בתקופה	—	846,750	—	906,186
יתרה לסוף התקופה	13,054,786	846,750	11,951,749	906,186

אהרון רוזין — מנהל עסקים
חיים ינקלוביץ — יו"ר
רפאל גבעון — מנהל

הדו"חות הכספיים הרבעוניים נערכו לפי אותם כללי חשבונאות לפיהם נערך הדו"ח הכספי השנתי המבוקר האחרון.

המרכז הישראלי לניהול

השתלמות

היבטים חשבונאיים ופיננסיים למשפטנים

ימי ג' אחה"צ, 80 שעות

* **מערכת החשבונאות:** דו"חות כספיים, גילוי דעת 36, המערכת התמח־רית, תקצוב ובקרה ועוד....
* **מימון:** שיטות הלוון, חוקי הפיקוח על מט"ח, גיוס הון, כינוס נכסים ועוד.....
* **שוק ההון:** המערכות המוסדיות, סוגיות בחוקי עידוד השקעות הון, תכנון מס מניית ועוד.....
* **תחיקה פיסקלית:** עקרונות פקודת מס הכנסה וחוקי המיסוי בתנאי אינפלציה, חוק הגבלים עסקיים, בעיות נבחרות בתכנון מס עסקי ועוד.....

פרטים והרשמה: המרכז ללימודי ניהול טל. 052-572383
המרכז הישראלי לניהול טל. 03-257202; 03-250628

חל"ן למודי מינהל עסקים
מרכז ללימודי ניהול

דירקטור מקרב הציבור – לא בהכרח מטעמו

מאת פרופ' יוסף גרוס

פרשת דירקטוריון בל"ל הוכיחה מה רב כוחו של הדמ"צ – הדירקטור מקרב הציבור – וכמה חשובה המשמעות הציבורית של פעולותיו

שנת הניסיון הראשונה להסדר החוקי החדש בדבר מינוי דירקטורים מקרב הציבור (דמ"צ) חלפה, ודומה כי הציבור עדיין תוהה – מה טיבו של עובר זה. שאלה זו מקבלת משמעות מיוחדת לאור האירועים בפרשת בנק לאומי, המתלקחת סביב פעילותו של אחד הדירקטורים והדרישה לפיטוריו, אשר הביאה להתפטרות הדירקטוריון כולו. פרשת בנק לאומי גם הוכיחה מה רב כוחו של הדמ"צ וכמה חשובה המשמעות הציבורית של פעולותיו.

לידתו החוקית של הדמ"צ באה בעקבות משבר המניות הבנקאיות, כאשר ועדת בייסקי סיכמה דעתה כי "לא ניכר כלל שהיו לבנקים דירקטורים". בעקבות כך יזם ח"כ אריאל וינשטיין הצעת חוק לפיה כל חברה ציבורית (ולא רק בנקים) אשר ניירות הערך שלה נסחרים בציבור, תמנה שני דירקטורים חיצוניים שאינם נמנים עם עובדי החברה או בעלי מניותיה. בכך אימץ החוק את עמדת הבורסה לניירות ערך בת"א שהנהיגה ב־1981, לפיה כל חברה שניירות הערך שלה נסחרות בבורסה, חייבת למנות לפחות דירקטור חיצוני אחד.

יש לשרש את הטעות הנפוצה בדבר "נציג הציבור בבנק לאומי", או "נציג הציבור בחברה פלונית". אין הדמ"צ נציג של ציבור. השם שהוצמד לו גורם לטעות. הוא רק ממונה כדירקטור מקרב הציבור, והיינו לא מקרב הבעלים או העובדים של החברה. הרעיון המקורי הפך עד מהרה למעשה חקיקה מורכב המשתרע על עשרות סעיפים, ובעקבותיו שורה של תקנות וועדה ציבורית מפקחת.

מינוי הדירקטורין

הדמ"צ ממונה על־ידי האסיפה הכללית, ולא על־ידי גורם חיצוני, ומינויו נעשה בדרך שבה ממונים שאר הדירקטורים בחברה. אין לגביו הליכי מינוי מיוחדים, אולם חייבים להתקיים לגביו תנאי כשירות מוקדמים והם:

(א) תושב ישראל.

(ב) אין לו זיקה כלכלית לחברה או לתאגיד קשור לה.

(ג) אין לו קשר מהותי להנהלה העסקית של החברה או של תאגיד קשור לה. החוק מגדיר בפירוט רב מהי הזיקה הכלכלית האסורה ומהו הקשר המהותי, והפקיד בידי ועדה ציבורית (יו"ר שופט, וחברים יו"ר הרשות לניירות ערך ויו"ר דירקטוריון הבורסה) לבחון בכל מקרה אם הדמ"צ אכן ממלא אחר תנאי הכשירות הקבועים בחוק. יושם אל לב, כי אין הועדה ממנה את הדירקטורים, אלא הם ממונים על־ידי החברה. הועדה רק בודקת אם אכן מולאו דרישות החוק בדבר תנאי הכשירות.

קביעת השם "דירקטור מקרב הציבור" ולא דירקטור חיצוני, כמקובל עד כה וכמקובל בעולם, הפכה עד מהרה, תוך טעות משפטית, לדירקטור המייצג כאילו את הציבור בכללו, ומכאן גם ההתייחסות למעמדו המיוחד בדירקטוריון והתפקידים הנגזרים מכך.

הדמ"צ ממונה לתקופה של חמש שנים רצופות. זו תקופת מינימום ומקסימום כאחת. תקופת המינימום היא זו שעוררה מחלוקת בפרשת בנק לאומי. ספק אם הכוונה המקורית של מנסחי החוק היתה לשריין את תקופת מינויו של הדמ"צ. מתוך שרצו לקבוע תוספיה בתפקיד זה, נתגלגל הנוסח כך שהמקסימום הפך למינימום.

החוק קבע הסיבות לדמ"צ, מה שאין כן לגבי כל דירקטור אחר בחברה. המגמה המודרנית, כפי שמשתקפת בחוק האנגלי, היא לקבוע במפורש כי האסיפה הכללית רשאית לפטר דירקטור בכל עת בהחלטה רגילה (רוב רגיל), על אף כל הוראה אחרת בתקנון החברה. מגמה זו מבקשת שלא להנציח את שלטון הדירקטורים בחברה, אלא לאפשר לבעלי המניות בחברה לבחור דירקטורים ולפטרם כרצונם בכל עת.

החוק הנדון, שהגדיר את מינויו של הדמ"צ, בנה בדרך החסינות לתקופה ארוכה ושריין את מעמדו בחברה. האפשרות היחידה לפטרו היא רק באישור הועדה הציבורית – כאשר הועדה סבורה כי נבצר ממנו למלא תפקידו, או כאשר החברה ביקשה בכתב מהועדה להעבירו מתפקידו והועדה שוכנעה כי ראוי להיענות לבקשה. קשה להאמין שהועדה תרצה להיכנס למערכת סכסוכים פנימיים בין חברי הדירקטוריון, ולי־שיקול מעשים ביותר, אם בכלל, המקרים בהם תתערב הועדה בשאלות פיטוריו של הדמ"צ. עם כל היתרונות שניתן למנות בחסינות הדמ"צ, דומה שיש ליתן משקל לעמדתם של בעלי המניות בחברה, ואין זה רצוי לחסום את שיקול דעתם העצמי למשך תקופה כה ארוכה. מה עוד שעל החברה לשלם לא אחת סכום יקר עבור תענוג זה.

מן הראוי לאמץ את העקרון המקובל בעולם ולאפשר לאסיפה הכללית של בעלי המניות להחליף כל דירקטור בכל עת, וכשהמדובר בדמ"צ – לקבוע כי ההחלטה בדבר פיטוריו תתקבל בהחלטה מיוחדת, כלומר ברוב של 75% מבעלי המניות המשתתפים בהצבעה. הבחנתנו היא, כי החברות תעשינה שימוש מצומצם ביותר באפשרות זו, שכן פיטורין שרירותיים יובילו להד ציבורי. המדובר בחברה ציבורית ויש להניח כי בעלי המניות יהססו מלפעול בדרך אשר תמשוך אליהם ביקורת ציבורית. אולם, בסופו של דבר, חובה לזכור כי המדובר בדירקטוריון שתפקידו העיקרי לנהל את רכושם של בעלי המניות, ולא יתכן לכפות על אדם כלשהו, כי לא יהא רשאי לפטר את שלוחו, שמונה על־ידו לנהל את רכושו והוא חייב להפקיד בידיו את נכסיו למשך שנים מספר, בניגוד לרצונו.

העדר אפשרות לפטר יש בה גם היבט שלילי, והוא כי החברות תרצנה אחר דירקטורים הנוחים להן במיוחד, כך שלא ייווצרו עמם בעיות בעתיד, ולא בדירקטורים כאלה אנו מעוניינים.

תפקידו של הדמ"צ

החוק לא הגדיר את תפקידו של הדמ"צ בחברה, והוא גם לא התכוון לייחד דירקטור בעל מעמד מיוחד. אולם שורה של הוראות מיוחדות שנכללו בחוק הפכו את הדמ"צ לייחודי ושונה מחברי הדירקטוריון האחרים, ובכך ניתן לתלות את הקולר למבוכה השוררת בקרב דירקטורים רבים. אין הוא מטפל באינטרסים של הציבור, אלא עליו, ככל דירקטור אחר, חלה החובה הבסיסית לפעול "בתום לב לטובת החברה".

החוק קובע, כי הדמ"צ "זכאי בכל זמן סביר לבדוק את ספריה של החברה ומסמכים מכל סוג שהוא הקשורים לניהול עניניה, לבדוק כל נכס השייך לחברה או המוחזק בידה, ולקבל כל מידע אחר הקשור לניהול החברה". הדמ"צ אף זכאי, במקרים מיוחדים, לקבל יעוץ משפטי, חשבונאי או מקצועי אחר, על חשבון החברה. הדירקטוריון ישקול את כיסוי ההוצאה, והועדה הסכמה לכך, ניתן לפנות לבית־המשפט בבקשה כי יחייב את החברה בסכום הדרוש.

"הזכויות" האמורות, כפי שהחוק מכנה אותן משום מה, מאפשרות לדמ"צ למלא תפקידו ביתר יעילות. "זכות" זו שהחוק מעניק לדמ"צ, הופכת למעשה לחובה לפיה תיבחן חובת המיומנות והזהירות של הדמ"צ בעתיד, שכן ישאלו כנגדו: "סמכויות קיבלת; איזה שימוש עשית בהן?"

הסמכויות האמורות הן כלי־עבודה נוסף לכל דירקטור, ופרט לשאלת היעוץ החיצוני, הרי לכל דירקטור בחברה, מעצם תפקידו, הכוח והסמכות לדרוש פרטים ולערוך בדיקות הנראות לו למילוי תפקידו. אין בכך כל ייחוד לדמ"צ. החוק מעניק לו סמכויות אשר ממילא מוקנות לו על־פי הדין הכללי.

הוראה נוספת בחוק, מטילה על הדמ"צ אשר נודע לו על עניין של החברה שנתגלתה בו לכאורה פגיעה בחוק, בנוהל עסקים תקין או בטוהר המידות, לדווח על כך ללא דיחוי ליו"ר. תוך 30 יום, או קיימה ישיבה והחלטותיה לא הביעו את דעתו, ימסור הדירקטור לרשות לניירות ערך הודעה על כך.

מתפקידו של כל דירקטור בחברה אשר נודע לו על עניין כאמור, לבקש דיון על כך בדירקטוריון. גם באות לא שונה מעמדו של הדמ"צ ממעמדו של כל דירקטור אחר. החידוש בנושא, הוא החובה על הדמ"צ לפנות לרשות לניירות ערך, כאשר אין ההחלטה מביעה את דעתו. בכך הפכה הרשות לניירות ערך לערכאת ערעור מוסרית. החוק לא קבע מה תעשה הרשות במידע שנמסר לידה. ברור, שאם יש בעניין הנדון משום עבירות על חוק ניירות ערך, תפעיל הרשות את סמכויות החקירה שבידה. החשש הרציני בעניין זה הוא, כי לאור המגמה הגוברת והולכת של הטלת אחריות מגברת על דירקטורים, יחשוש הדמ"צ לעודו ועשוי הוא לדווח לרשות לניירות ערך על כל החלטה שהתנגד לה, או שיש לו ספק כלפיה, ובכך ירצה לנקות את עצמו, מחד גיסא, ולהטיל את האחריות על אחרים, מאידך גיסא, ולהפוך את הרשות לשומר מצפונו. אין לנו ספק, כי הרשות לניירות ערך אינה חפצה לשמש בתפקיד של ערכאת ערעור על החלטות הדירקטוריון. אולם המבוכה הגדולה השוררת כיום בקרב דירקטורים רבים, עלולה לגרום לתופעה שהצבענו עליה.

הניסיון המר בבל"ל, מצד אחד, והשלטון העסקי של מספר חברות ציבוריות, מצד שני, הביא לזעזוע בקרב דירקטורים רבים. הדירקטורים חוששים מפני אחריות יתר עם זאת רבים מהם אינם מודעים להיקף תפקידם והתוצאה מכך נפגעת העבודה התקינה של הדירקטוריון. תפקידו העיקרי של הדירקטוריון, להפעיל את החברה כגוף עסקי לרווחת בעלי המניות, תוך שמירה קפדנית על חובות אמון ומיומנות. הפיכת הדירקטוריון לזירת התגוששות בין עמדות שונות, תוך יצירת מחלוקות פנימיות המודלפות לפעמים אל מחוץ לכותלי הדירקטוריון, היא הפרת אמון לחברה.

ראוי, אפוא, לאור הניסיון שנצבר בהפעלתו של מכשיר חשוב זה של הדירקטור החיצוני, כי הנושא ייבחן מחדש, יוסרו הספקות שנתגלו בהוראות רבות של החוק ואשר לא כאן המקום לעמוד עליהן, וישוכלל המכשיר כך שיהא כלי־עזר חשוב לחברה, לבעלי מניותיה ולציבור כולו.

דירקטוריון בל"ל לשעבר בפעולה. קיצוני משמאל – פרופ' שמעון שטרית. לא נציג של הציבור

בפינת בית הרים בסייבה, השבוע. האם בנה משרד השיכון בשנה האחרונה מאה יחידות דיור, במשולש למחוסרי־דיור?
תצלום: עזי חן

שימוש לרעה בחוק; עבירה ללא ברירה

רוב הבנים הנעשים במגזר הערבי מוקמים ללא רשיונות בנייה. הסיבה לכך פשוטה לחלוטין: משרד הבינוי והשיכון כמעט אינו בונה שם.

הזוגות הצעירים, וכל שאר הנזקקים לשיכונים או השואפים להטבת תנאי מגוריהם, נאלצים לבנות בעצמם. חלקם בונים מעל לבתים קיימים, מתנותיהם או לידם, על מגרשים הנמצאים בשטחים שניתן להוציא בהם רשיונות בנייה (ואף לקבל משכנתא ממשרד השיכון). אבל רוב המגרשים הפנויים מגרשים כאלה, וידם אינה משגת לרכשם. הללו פונים לעבר האופציה היחידה הפתוחה לפניהם – בנייה בלתי־חוקית על שטחים חקלאיים, הנמצאים בבעלותם או המוצעים להם במחירים שהם מסוגלים לעמוד בהם.

ערבים בישראל / עטאללה מנצור

התוצאה ידועה. אחת לעשר שנים מקימה הממשלה ועדה בין־משרדית לדיון בנושא, והועדה ממליצה להרחיב את שטחי המתאר של הכפרים כדי להעניק לגיטימציה לבנייה כזאת. כך היה ב־1977 וכך היה אשתקד.

מיד אחרי הבחירות לכנסת והלי־כו במשרד הפנים "לאכוף את החוק", ולהתחיל בהרס מבנים המוקמים ללא רשיון. לכאורה, קשה לאזרח שומר חוק לערער על החלטה זו. אבל האם דאגו העומדים מאחוריה לתנאים מינימליים, שיאפשרו לאותו אזרח את הצרוב ההכרחי כדי לעמוד בדרישות החוק? האם בנה משרד השיכון בשנה האחרונה מאה יחידות דיור, לפחות, במשולש, והעמידן לרשות מחוסרי־דיור? האם הציע קרקעות במחירים מתקבלים על הדעת למחוסרי קרקע? האם דאגה הממשלה שבוועדות הבין־משרדיות הדנות בשאלה ייכללו נציגי הציבור הערבי? האם דאגו חברי הועדות לשמוע את ראשי הציבור הערבי בטרם פרסמו את מסקנותיהם?

התשובה לכל השאלות האלה היא – לא. כשפירסם משרד השיכון, לפני שנתיים, מבצע ראשון של בנייה ציבורית באמצעות חברת־בנייה ערבית־יהודית משותפת (בר־לוסינג), וכך העניק למחוסרי הקרקע סיכוי לפתרון חוקי. אפשרות כזאת קיימת גם בנצרת. אבל עד לכתיבת שורות אלו לא הוקמה יחידת דיור בודדת בכסייפה למחוסרי שיכון וקרקע. באום אל־פאחם נמסרה קרקע לבנייה לפני עשרים שנה, אבל מאז הסלה תכנית פתרון מצוקת השיכון על הנזקקים מחוסרי האמצעים, וכך פני הדברים ברוב הישובים הערביים.

הגורמים הממשלתיים מתפקים בהסתה נגד מפירי החוק הערביים. בתנאים האלה אין לדוברי הממשלה, המשטרה ושאר הדוברים בשם החוק הזכות לדרוש כי האזרח הערבי יכבד את החוק, מאחר שאינם מציעים לאזרחים את התנאים ההכרחיים כדי שיוכלו להיות בשלום עם החוק ולכבדו.

עד כמה אחים "האחים המוסלמים"?

השבוע פורסם בעברית הספרון הראשון המתייחס ל"תנועה המוסלמית", הנוסחה המקומית של "האחים המוסלמים" – או "ההתעוררות המוסלמית בישראל", כפי שהם רוצים להיקרא וכפי שקרא הספרון של תומס מאיר (בהוצאת המכון ללימודים ערביים, גבעת־חביבה). רצה המקרה והופעת הספרון באה סמוך לבחירות לכנסת ה־12, מערכת הבחירות הראשונה שבה נמצאו כאלה שייחסו חשיבות להתנהגות "התנועה המוסלמית".

מאיר סוקר את ההיסטוריה של הפעילות המיליטנטית־פוליטית של המוסלמים בארץ, מראשית פעילות המופתי הירושלמי חאג' אמין אל־חוסייני בראשית שנות העשרים, דרך שייך עז אלדין אל־קסאם, ראשון הלוחמים הנודעים במאבק הערבי המזוין נגד הציונות והאנגלים, ועד להתעוררות המוסלמית שלאחר מלחמת ששת הימים, וחידוש הקשרים בין המוסלמים בישראל והשטחים.

מאיר מייחס חשיבות להתעוררות המוסלמים לביקור האפיפיור בארץ בסוף 1964, אך אינו מעריך היטב את התגובה של הערבים המוסלמים למפלתם ב־1967, והשלכתה על ההתעוררות הדתית בכל העולם הערבי. אפשר שהוא מגזים גם בבואו לייחס לשייך עבדאללה נימר דרוויש מכפר־קאסם את מנהיגות ההתעוררות, הדברים התגבשו לאחר הבחירות האחרונות יותר מאי־פעם. דרוויש, שקרא לחסידיו לתמוך ברשימה המתקדמת לשלום, נענה רק בכפר מגוריו, כפר־קאסם. בשאר מעוזי התנועה – אום אל־פאחם, כפר כנא וכאבול – לא נענו. חברי התנועה וחסידיהם נמנעו מהצבעה, או הטילו פתק לבן. מדוע?

לתופעה זאת שני הסברים לפחות. האחד דתי־פונדמנטליסטי, לפיו אסור למוסלמי מאמין להעניק אמונים לאיש, פרט לאללה. במיוחד הדברים אמורים נגד הצבעת אמונים למי שאינם מוסלמים־מאמינים, ובמיוחד ליהודים ולנוצרים. והמתמידים נמנעו מהצבעה. הפשרנים ביניהם היו מוכנים להצביע עבור ח"כ דראושה, בן העדה המוסלמית, שהשתייכה הראשונה של המעוררים שלו מוסלמית.

אך לגורמים העוקבים אחר "התנועה המוסלמית" הסבר נוסף, ארצי־ארגוני. לפי הסבר זה, הביעו השייכים ראיד צלאח מאום אל־פאחם וכמאל חטיב מכפר כנא אי־אמון מוחצן בדעותיו ועמדותיו של השייך דרוויש כמנהיג התנועה. בעלי הערכה זאת מחזקים את הטענה בהתבססם על העובדה, כי גילוי־דעת שפרסם השייך דרוויש בשם התנועה, בזכות ההצבעה בבחירות לכנסת, לא הופץ באום אל־פאחם. לעומת זאת, קרא שבועון התנועה הדתית "צאות אל הק" (קול האמת) להימנע מלהעניק אמונים לאיש עלי־אדמות, והזהיר מפני מתן אמון בבני שאינם מאמינים. כתוצאה מקריאה זאת, כנראה, עבר שיעור המצביעים באום אל־פאחם על 64% בלבד (בכסייפה עלה עבר שיעור ההצבעה הערבית על 76%). האם נמנעו 12% מתושבי אום אל־פאחם בעקבות ההנגבות "התנועה המוסלמית" להשתתפות בבחירות לכנסת? ומי העמיד את אחוז המצביעים לפני ארבע שנים על 54%, ולפני שמונה שנים על 61%?

קשה להשיב לשאלה זאת בוודאות, אך באום אל־פאחם פעילים גם "אבנא אל בלד" (בני הכפר), שגם הם קוראים להימנעות מהצבעה ל"פרלמנט הציוני". לי נדמה כי אחוז המצביעים הנמוך באום אל־פאחם מוסבר מגורם "כללי מפלגתי" לחלוטין – חוסר עניין והכרעות חברתיות, המרחיקים נשים מהקלפיות. בכלל, שמרנות חברתית היא הנושא העיקרי נגד הקהל הערבי. קריאת "התנועה המוסלמית" לחסידיה להרחיק את נשיהם מהקלפיות הזמאות נפלה על אוזן קשבת ביישובים רבים. שילוב בין חולשה זאת והפלגנות החלנית בין ראשי חד"ש, המתקדמת והדמוקרטית־ערבית של דראושה הביאו לכך, שייצוג הערבים בכנסת קפא על מקומו והשפעתם הצטמקה. מתוך 347 אלף קולות ערביים, פחות מ־240 אלף השתתפו בחלוקת המנדטים, העודפים שהיו לשלוש הרשימות – חד"ש, המתקדמת והדראושה – יכלו בנקל להכניס שני חברי־כנסת נוספים.

בימה חופשית

הדרך לפריצת דרך ללא מוצא

מאת ד"ר אפרים אחירם

הכותב הוא חוקר בכיר להיחשי סוציולוגי באוניברסיטת ח"א

אם לשפוט לפי התבטאויות ראשונות אחרי הבחירות, מפי אנשי מפלגת המערך, וגם על סמך ההיסטוריה רצופת השגיאות של המפלגה, יש חשש שתגובתה לתוצאות הבחירות יהיו שוב שגויות ויובילו אותה להמשיך להידרדר. החשש הוא, שהמערך יסיק את הלקח המוטעה כי עליו לתקן כיוון לעמדות נציות יותר ולהיטיב לחזור אחרי הקול הדתי והמפלגות הדתיות.

ניתן לשער שאם כך – בבחירות הבאות תצא המפלגה מצומקת עוד בהרבה, עד כי תאבד את היכולת לשמש גרעין אמין להרכבת ממשלה. רק באיחוד של שנות דור יותר ויותר תפס המערך, שאין ביכולתו להתחרות בנציות עם הליכוד, ומי שמבין הבוחרים נגול על ניצות, יחפש את מקומו בליכוד. לזכותו של שמעון פרס יש לומר שהיה שותף זה שלבסוף אימץ מדיניות הבנויה על שאיפה לשלום בר־השגה, תוך נכונות לויתורים על שטחים ועל הקולוניזציה שלהם. ברם, עד או איבד המערך את ההזדמנות להגר את העם לדרך השלום ולהבדיל מן השימוש במלה "שלום" כססמה בלבד, הרי שליטה בעם אחר פסולה מעיקרה ולכל היותר יכולה להיות אמצעי הכרחי זמני.

בכמעל זה השאיר המערך את העם חשוף לדמגוגיה הנצית נטולת סייגים ורסן של הליכוד. כאשר התעודד פרס – ושוב שהתעודד – נודעו תוכניות השלום סלו על קרקע הרוכה. נוסף לכך, בעוד סרבני פרס הוסמשו יותר ויותר באופן תרכסמעי, פיגרה הקרלות סבקעו מבפלגתו והיו הרבה פחות ברורים.

* * *

עצם ססמת המפלגה "הדרך לפריצת דרך" שיקפה הססנות וחוסר ביטחון, כאילו מגששים אחר פריצת הדרך, אולם מי יודע אם יצליחו להשיגה. גם "תוכנית האלופים" רק יכלה לבלבל את הקהל. רק הדרך מיקרוסקופ צריך היה לחפש את ההבדל בינה לבין גרסת שרון לישובית אלון.

ושוב חזרה מפלגת העבודה על אותה השגיאה בעמדותיה בענייני דת. וכאן הוקא – לצערי – המוביל היה והינו פרס, כאשר רוב המנהיגות הבכירה, כמו עזר ויצמן ויצחק רבין, מצטרפת אליו.

בענייני דת – ובעיקר בחקיקה דתית – אין המערך יכול להציע למפלגות הדתיות את אשר מוכן להציע להן הליכוד. כאשר המערך מתקרב אל מה ש"הליכוד יכול" – המחיר האלקטורלי שהוא משלם גבוה מאשר הרווח שהוא יכול להפיק בדמות של המצביעים הדתיים. ואם הדבר לא היה ברור כראש למערך, תוצאות הבחירות, נדמה לי, מוכיחות זאת. נראה כי המערך והמנהיגות בה "מכוחים" לקונספציה שלהם, עד שאינם מסוגלים לראות זאת.

הרדיפה אחרי הקול הדתי היא טעות, כפי שהיתה והינה הרדיפה אחרי הקול הנצי. תוך כדי הרדיפה אחרי הקול הדתי, המערך מפסיד את הקול החילוני. הוא מפסיד אותו לא רק לרצ ולמפ"ם ולמרכז־שינוי, אלא הוא מפסיד קולות פוטנציאליים של מצביעי ליכוד (חלקם ליברלים), ואפילו של מצביעי תחיה, כפי שנוכחתי לדעת לא פעם בהשתתפותי בחוגי־בית ובשיחות־אגב לקראת הבחירות האחרונות.

* * *

יתרה מזאת, בצדק או שלא בצדק, למערך יש עם חלק מן הציבור בעייה של אמינות. כאשר פרס מוכן לעלות לרגל אל כבא כזה, שלדעת רבים קרוב יותר לעבודת אלילים מאשר לדת היהודית, או כאשר ויצמן מבהיר – אפילו נעשה הדבר בהכינות – כי הוא מוכן ללכת בשביל, נודף מדברים אלה ריח של צביעות, חוסר אמינות והשפלה עצמית. ככל שאני מעריך שני מנהיגים אלה, התנהגות זו פשוט הגעילה רבים.

יתרה מזאת, כאשר מפלגת המערך מתייצבת לצד ההשתכבות ההמונית של תלמידי ישיבות, הרי היא נותנת יד לעוול העצום שנעשה לכל אלה שמוכנים או נאלצים להקדיש את מיטב שנותיהם להגנת המדינה: בצבא סדיר ובמילואים ולהסתכן. בכך נותן המערך יד להבדלה בין דם לדם.

אמריקן עוד נאלצים החילוניים לשמוע באמצעי התקשורת את דברי הבלע של הרבנים שהמצביעים החילוניים יהודים, ואילו הדתיים כאריים. הם עוד יכולים לאלה הבעתים על הגולדלת את אורח חייהם, אם תוכן החינוך שהם וילדיהם יקבלו, כיצד ומתי מותר לבלות. לאבצי הב"ד יש עוד ותצפה לערוך ברמצווה ליהובי מלחמות בהן הם עצמם אף פעם לא השתתפו.

מפליא שכל הרדיפה הזאת אחרי הקול הדתי איננה מוצדקת מבחינה פרגמטית. המערך שוכה באבצן אריך כדי להשפיע על 20%–15% מן האוכלוסיה שחלק בברוע מבנה מבילא מכסה לנמוך זה. לעומת זאת, המערך לא התחשב כלל בבסכר הרב של חילוניים בקרב יותר 80%–85% של האוכלוסיה שבאמר שאורחות חיים שלהם יכתבו על ידי אנשים שכל הזרות זרה להם.

אל למערך לפרש את תוצאות הבחירות כאות שעליו להגביר את הרדיפה אחרי הנציות והדתיות. יש גם לשער שהאמונות שיורוהו עליו בתחום הבין־ביטחוני בגלל עמדתיה הנציות של הממשלה תלולת הברית הבלתי־קדושה בין לאומנים, ליברלים וקלריקאלים, והבתנק סירגישו החילוניים כתוצאה מבעיות הליכוד לתהליך, יעקפו עיני רבים בתוכנו. דברי נציות באופוזיציה ממילא אינם יכולים להיות שקולים כנגד מעשים נציים של בממשלה.

טאריף. שייך אמין ומאלח. מה שהלך לרב עובדיה יוסף לא הצליח למנהיג הרוחני של הדרוזים
תצלומים: יגא"ם, יורם להמן

כנסת ראשונה בלי דרוזים

מאת נורית כהנא

שייך טאריף, כמוהו כרבנים היהודים, אמר בעד מי להצביע, אבל זה לא הצליח להכניס דרוזי לכנסת. "לא צריך אינתיפאדה דרוזית בישראל"

התופעה המיוחדת את התנהגות בני העדה הדרוזית בבחירות לכנסת הי־12 היא היענותם לקריאתו של מנהיגם הרוחני, שייך אמין טאריף, מאז ליפנוס הביישראליות הדתית. השייך, שמעולם לא התערב לפני כן בישירות בפוליטיקה, יצא הפעם בקריאה למאמינים, בני העדה, לתמוך בבן משפחתו, מועמד המערך מס' 40 לכנסת, סלאח טאריף.

עובדה היא, שחלק בלתי מבוטל מבני העדה עשה כמצוות השייך. רוב קולות המצביעים הדרוזים, 10,401 (מתוך סך כל 37,000 בעלי זכות הצבעה), ניתנו למפלגת העבודה, מספר כפול מזה שבבחירות הקודמות, למרות חוסר הפופולריות של המפלגה בקרב העדה בשנים האחרונות. הליכוד קיבל רק 6,201 מקולות הדרוזים (בלי קולות החיילים), עלייה קלה לעומת הבחירות הקודמות.

"כל אחד מאתנו נשען על שד־כלשהו, האמין שיצליח להיות מועמד הליכוד לכנסת הנוכחית", טוען אל"מ (מיל') גדעון עבאס, עוזר שר העבודה והרווחה לענייני המיעוטים, שהיה מועמד לכנסת בשמאל הליכוד. לדבריו, פעל לצמצום מספר המועמדים בבחירות הפנימיות משבעה לשניים – ח"כ לשעבר אדרין ומועמד נוסף, דבר שהיה מבטיח בחירת מועמד ריאלי, אולם לא נענה.

שייך טאריף נהג בהתאם למגמה הכללית בפוליטיקה הישראלית: התערבותם הישירה של כוהני דת בבחירות האחרונות לכנסת. "כמו שאצלכם יצאו הרב עובדיה יוסף והרבי מלובביץ' וקראו למאמינים להצביע בעד המפלגה שבה הם תומכים, כך ציוו הדרוזים לשייך טאריף, באמונה שבכך יקיימו מצווה דתית", אומר עבאס.

על סלאח טאריף עצמו חלוקות הדעות. לעומת הטוענים שהוא מנהיג צעיר ומיומן, המיטיב לפעול למען בני העדה, תלוי ועומד עדיין התיק הפלילי שלו לדיון מחדש בפרקליטות מחוז חיפה. הוא עצמו טוען כי חפותו תצא לאור, וכי יריביו הפוליטיים הם ששלשו את התיק מכבני עבר.

אולם גם התערבותו של שייך טאריף לא סייעה למנוע את העדרו המוחלט, לראשונה מאז הקמת המדינה, של נציג דרוזי בכנסת. התערבות זו נבעה מתחושת חירום, וחרדה להמשך השפעתו הדתית על גורל העדה. בהתייצבותו לצד בן משפחתו ביקש השייך לעצור את הסוף בסמכותו, שהחל לאחר מלחמת יום כיפור. הסוף חל לא בשל מרד צעירי העדה, אלא עקב בריות פונקציות שאותן מילא – בניסיון לשפר את מעמד העדה בשיכון, בצבא וכו' – לידיה הפוליטית החילונית.

תהליך כזה אינו מתרחש ביום אחד. בקיעים בסמכות הרוחנית הדרוזית התגלעו בדיבור עם עלייתם של כוחות צעירים, כמו ג'ידאן עסאף, והשפעתם באמצעות תנוכדים, הכשת שאלות ועבודה ועזרת בכנסת הי־11. פעילותם של ח"כ ג'ידאן עסאף ואמל נאסר א־דין, כל אחד בדרכו, העבירה את זירת הדרישות מבישרי שרים ושעיים ממגלן ביתו של שייך טאריף בג'וליס אל הכנסת ומשרדי הממשלה. בשנים האחרונות גברו בתוך העדה התביעות להמיר את הבקשת במסגרת ביקורתית של מנהיגים בהפגנות ושביתות. השיא היה בשביתה הגדולה בקיץ '87 בכפר בית־ג'אן.

כבני עדת־מיעוט מתבדלת, הדיוויזה בעברה התיכון שקשרה את גורלה עם העם היהודי בשירות בצה"ל, סובלים הדרוזים מהיותם אזרחים בדרגה ב' בכמה תחומים. קיים מחסור בקרקעות לבנייה ביישוביהם, ובשדיהם חיוניים למאות בתים שנבנו באדמה לאדמה. מאות זוגות צעירים גרים עדיין בדלית אל־כרמל ובכפרים אחרים ללא מים, חשמל או טלפון. ויש גם בעיות חינוך ותעסוקה.

פרט לציות לשייך, מסבירים עסקנים בעדה את ההצבעה למפלגת העבודה בכך שזו הציבה את טאריף במקום שנחשב ריאלי. הליכוד לא הציב דרוזי במקום ריאלי. הציבור הדרוזי נוהר מלהצביע למפלגה שאינה מעניקה לו ייצוג ישיר. "שום חבר יהודי אינו יכול להבין ללבנו", טוענים עסקנים דרוזיים. כך ירדה תמיכת העדה בתנועת המרכז־שינוי ביותר מ־50 אחוז לעומת הבחירות הקודמות, והתמצתה ב־3,600 קולות בלבד, עם ירידתו של ח"כ עסקי למקום לא־ריאלי. "הדרוזים לא יצביעו לא בעד אברהם פורז ולא לאמנון רובינשטיין", אומר סלאח טאריף. הירידה בתמיכה ב"שינוי" נבעה, לדבריו, גם מהתפכחות פוליטית מאשר לעצם יכולתה של מפלגה קטנה להתערב למען הדרוזים. "רובינשטיין יכול היה לחבר 200 בתים לטלפונים – וזהו", טען.

קריאתו של סלאח טאריף השבוע – "המדינה לא זקוקה לאינתיפאדה במגזר הדרוזי" – מראה כי הציבור הדרוזי נותר מתון. מתוך סך כל בעלי זכות הבחירה, 37,000, הצביעו רק 67%, לעומת 80% בבחירות הקודמות. עליית חד"ש ב־1,500 קולות נזר שבת לקו אדום של קול המחאה הדרוזי. קרוב ל־60% מתושבי בית־ג'אן, שם בעיית המחסור בקרקעות חמורה ביותר, הצביעו עבור החזית. למפלגה זו, שהציבה את המועמד הדרוזי מחמד נפע במקום השישי, נתנו 12 אחוז ממצביעי העדה את קולם.

סלאח טאריף טוען כי רובו של תקציב תוכנית ארנס להשוואת מעמדם של היישובים הדרוזיים לזה של היהודים לא הגיע אליהם, בינתיים. עד היום, מלבד פתרונות חלקיים שניתנו, לא נפתרה שום בעיה באורח משביע רצון. האיום במחאה דרוזית נוקבת בעיצומם של האירועים בשטחים, באשר חלק בלתי־מבוטל של בני העדה עוסק בעבודה השוטפת של התמודדות צה"ל עם אירועים אלה, שריר וקיים.

חוזרים לשקוע בבוץ האפגאני

מאת ברנאר גטה
Le Monde
מיוחד ל"הארץ"

קשה להיחלץ מעסק הביש. אם למורת הפינוי ייאלץ הקרמלין לחזור למעורבות באפגניסטאן – יהיה זה כשלונו האישי של גורבצ'וב

מוסקווה.

ברית־המועצות, אשר חשה מושפלת יותר ויותר מתנאי נסיגתה מאפגניסטאן, מקשיחה את עמדתה כדי לנסות לכפות פשרה פוליטית שתציל את יוקרתה. השעיית הנסיגה של הכוחות הסובייטיים מאפגניסטאן, שעליה נמסר ב־4 בנובמבר, אספקת "כלי־נשק בעלי עוצמה רבה יותר" למשטר בקאבול ושיגור יחידות רשאות להחלפת אלו המשתרעות שם זמן רב – מהווים סיכון ניכר לגורבצ'וב. אין שום הכמה לכך, שדי יהיה במהלך פקר זה כדי להחליש את לחץ הגרילה האפגאנית או לשכנע את ארצות־הברית ואת פקיסטאן לצדד בשיחות ואפילו עקיפות עם המשטר בקאבול.

אם לא יישאו הצעדים האחרונים פרי, יעמוד המנהיג הכללי מול בחירה קשה: לעזוב בכל זאת, או להישאר באפגניסטאן, יהיה המחיר אשר יהיה. במקרה הראשון, הרי ברית־המועצות תרגיש ביתר שאת את סטירת הלחי שספגה העוצמה הסובייטית, ולא רק סמכותו וכוחו של גורבצ'וב בארצו ובמישור הבינלאומי ייצאו פגועים. אמינות מטרה של ברה"מ כמעצמת־על תספוג מהלומה נוספת. במקרה השני – ואין ספק, שהוא יהיה המר יותר – תועמד בסימן שאלה כל מדיניות הפרסטרויקה. שכן פתרון באפגניסטאן – יעד הראשון במעלה של גורבצ'וב מאז עלותו לשלטון – אינו יכול, לדידה של מוסקווה, להיות אך ורק קץ להרפתקה שבמהלכה רק איבדה ברית־המועצות אנשים, כסף, תמיכה בעולם השלישי ואפשרויות לשיתוף־פעולה עם המערב. הסדר זה חייב להיות, מבחינת מוסקווה, אבן יסוד לפיתוח יחסי ה"אמון" וה"פולריזציה" החדשים עם ארה"ב, הדוגמה שעליה ניתן יהיה לבסס את ניסיונות הפשרה בסכסוכים אזוריים גדולים אחרים. אם ימצא עצמו הקרמלין למורת המצב בו עליו לחזור למעורבות ממשית באפגניסטאן – יהיה זה כשלונו האישי של גורבצ'וב.

משום כך, ההכרזה אותה קרא ב־4 בנובמבר סגן שר־החוץ בסמרטניך בפני העיתונות הזרה, והיתה כל־כך עד כי כמעט אינה מאיימת. "היחידות הרשות המצוידות בנשק משוכלל", נשלחו לאפגניסטאן רק כדי להחליף "באורח חלקי" יחידות שזמן שירותן תם. חילופי משמרות אלו אין פירושם הגברת הנוכחות הסובייטית בציוד ובכוח־אדם – "אני רוצה להדגיש זאת", אמר סגן שר־החוץ. באשר לטילי קרקע־קרקע, בהם החל המשטר בקאבול להשתמש נגד בסיסי ההתנגדות האפגאנית (טילי סקאד בי), הם בשום פנים אינם מיועדים להישגר כנגד פקיסטאן. "השימוש הבלעדי שלהם", הבהיר בסמרטניך, "הוא נגד מאגרי ציוד ונשק המכוונים נגד היחידות הצבאיות הסובייטיות והערים האפגאניות".

משלוחי נשק אלה, הוסיף, אף אינם מפרים שום הסכם בינלאומי, גם לא את ההסכם לחיסול טילים בינוניים, שכן המדובר בכלי־נשק בעלי טווח של 30 ק"מ. ולבסוף, מן הראוי לציין שבקיאי "השעיית הנסיגה" כלל אינו מופיע בהכרזה הרשמית שקרא בסמרטניך. הוא העלה רק כתשובה לשאלות עיתונאים שהעניקו לסגן השר גם את ההזדמנות לומר: "הדבר החשוב אינו המועד בו תתחיל הנסיגה, אלא המועד בו תושלם".

עקרונית, אמורה היתה ברה"מ לפתוח ב־15 בנובמבר את השלב השני להחזרתם הביתה של 50 אלף איש שעדיין נותרו באפגניסטאן, מאז יצא באוגוסט המחזור הראשון. על־פי הסכמי ז'נבה, חייבים החיילים הסובייטים האחרונים לעזוב את המדינה ב־15 בפברואר, והמבצעים האחרונים עליהם נמסר אינם מהווים אפוא הפרה פורמלית של ההסכמים שנחתמו באפריל. בסמרטניך אף הדגיש את הנכונות של מוסקווה לכבד את התחייבויותיה במסגרת הסכמי ז'נבה, ונימק את "אמצעי ההגנה הלגיטימיים", "עליהם" נמסר מתורת ההסכמים בה אשמים "ראשי האופוזיציה האפגאנית הנמצאים בפשאוור". הזרות לנשק המיוצר בארה"ב ובמדינות אחרות, המועבר דרך גבול פקיסטאן־אפגניסטאן, הגבירו "הבנדיטים" את פעולותיהם הצבאיות. הוא הזכיר ב"טרוריסטים" שמעשיהם מכוונים "בראש ובראשונה" נגד האוכלוסיה האזרחית, והנסיגה הסובייטית מקלה עליהם את המלאכה.

באוקטובר בלבד, אמר סגן שר־החוץ, נהרגו 238 איש ו־580 איש נפצעו בערים ובכפרים. רק בבירה, הוסיף ואמר, נהרגו 750 אזרחים אפגאנים מאז ה־15 במאי, ו"באחרונה" מרוכזות התקפות נגד יחידות סובייטיות. בסמרטניך לא מסר נתונים על מספר הקרבנות בקרב החיילים, תחת זאת, דיבר על 555 "תקריות" ו"פגיעות".

למעשה, גורבצ'וב אינו יכול לעשות הרבה יותר מאשר להרגיש עבור דעת הקהל והממשלות במערב את המצב הלא נוח בו הוא נמצא כיום. "בריה"מ", מסכמת ההכרזה, "יוצאת מנקודת המוצא שבדרכי שלום – ורק בדרכי שלום – ניתן לפתור את הבעיות האפגאניות. ארה"ב ופקיסטאן חייבות להשתמש בהשפעתן על יחידות הבנדיטים כדי לשים קץ לשפיכות־הדמים במדינה כה ידועת סבל".

חידת "גילגל הרפאים" בארץ גשור

ארכיאולוגיה / יהודה אריאל

מפתיע איך טייסי חיל האוויר שהיו בטיסות תצפית־צילום ברמת הגולן עד לפני 1967, ואלה שטסו אחרי הכיבוש מעל לרמה, לא גילו את אחד ממבני האבן הגדולים ביותר ברמת הגולן – שלושה מעגלי אבן עקיפים שמסביב לגל אבנים מרכזי. רק בעת עריכת סקר חירום של הגולן בשנת 1968, בראשותו של שמריה גוטמן, איש נען, כשחוליות הסקר עברו לרוחב ולאורך של כל שטחי הגולן, גילו את מעגלי האבן. האתר שנודע כ"רוג'ום הירי", כונה על ידי החוקרים בשם "גילגל רפאים". איש לא הבין מה הם מעגלי האבן. החיצוני שקוטרו 156 מטר, וזה שבמרכזו מעגל גל אבנים בקוטר 20 מטר. החוקרים הבחינו בטעות והדולמנים שמסביב לאתר המעגל. כיון שהדולמנים משמשים כציון או אתר קבורה קדום, המורכב משתי אבנים עומדות ואבן מונחת על גביהן, הועלתה ההשערה שגם המעגלים הגדולים של רוג'ום הירי, אינם אלא ציון קבר מיוחד במינו.

אלא שלא הסתפקו בהשערה זו. והעלתה משוכה שמדובר כאן באתר עתיק לקביעת לוח השנה, לחיזוי מהלך הכוכבים וגובה השמש בעונות השנה. זוהי מתגות הדמיון בין המבנה בגולן ובין אתרי המעגלים בבריטניה (כגון בסטונהנג'), ששם סבורים ששימשו לחיזוי אסטרונומי. השערה אחרת היתה, שאולי מדובר באתר פולחן קדום או מבצר. למרות התופעה המיוחדת במינה, שאין לה אח ורע לא בגולן ולא בארץ, לא ניגש איש לחקור את המקום, לחפור ולנסות לפענח את חידת האבנים העתיקה. המכון הארכיאולוגי של אוניברסיטת תל־אביב, החל אשתקד לבצע תוכנית אחרונה לסקר ארכיאולוגי בארץ גשור, היא מרכז הדרום הגולן. בראש הצוות עומדים פרופ' משה כוכבי, פרופ' פרוזיה בק.

משתתפים בו באוניברסיטאות מחו"ל, ותומכים במשלחת החברה לחקירת א"י ועתיקותיה. התוכנית היא לחקור מספר אתרים בחלקים השונים של האזור בגזרה יסודית ולקבל תמונה מקיפה של החיים בתקופות השונות. זאת מאחר שהמחקר לתוקפים, שפעידות היו אתר של ישוב קדום. אמנם מזהה את המקום, אבל אינה מביבה תמונה שלמה של חיי חברה ויציבה. יהודי־עולם, בכל המחקרים עד כה לא שמו לב די הצורך לתקופות הכנעניות והישראלית.

ארץ גשור היתה מסופחת לממלכתו של דוד המלך. נראה שהיא "ארץ גורי" המוזכרת במכתבי אל־עמארנה. על כך עמדנו בהרחבה במדור זה ביום 17.1.88. קבוצות נבחרות של המשלחת החלו לעבור במתחם לביאה, בתל־סורג, בתל־הדר ("הארץ" 31.7.88) ברוג'ום הירי. המשלחת המשיכה גם השנה בעבודתה בכל האתרים הנ"ל. מחמת העניין המיוחד במעגלי האבנים נייחד הפעם דברים. לאתר זה הגמבא מדרום למושב יונתן, במרכזו מישור נרחב בגובל ולילות הגליק. מצויים שם גם כפרים כלקוליתיים, שאותם כתם נחפרו על ידי ד"ר קליר אפשטיין מנגאוד.

רוג'ום הירי שונה מכל האתרים בהתא היידונה, המשתי שלו הרצון להגיע לפתרון. נערכו מדידות רבות כדי למצוא קו משותף בין "הפתחים" בשני מעגלים. האם היו אלה שערים במעוך מבצר או ביבעה מבוארת לקבר המרכזי. לצורך זה נאלצו לפנות כמות גדולה מאוד של אבנים כדי להתחיל בחפירה עצמה. בשטח זה אחראים לחפירה יונתן מהרזי מאוניברסיטת הרווארד, יגאל ספר מיגור ומחבר משה באוניברסיטה העברית.

התגלה שמדובר בשער מרשים, שגודלו 30x20 מטר. בנויים, לעבר הקירות, אבנים גדולות ביותר. בתוך המבנה, קרוב לשער המגביל בחומה השלישית היה מבנה ריבועי שחסם את מפתח השער המגבה פנימה לתוך מרכז העיגולים. החוקרים סבורים שהיה זה מבנה גבוה – על פי מפלות האבנים – שאולי הגיעו גם את מרכז המעגל של האתר מעין ראמים. השער עצמו, בחומה השלישית של מרכז מבוא השער, הוא ברוחב 4 מטרים. רוחבת השער 15x13 מטרים. בן משערים, שבחומה השנייה מצוי שער נוסף מול השער שנתגלה עתה.

ההפתעה היתה שבתוך השער אין עומק של שרידים, או השתכבות של ממש. רצפתו והאבן הגס נמצא בעומק של עשרות ס"מ בלבד. מכאן, שקירות האבן הנראים, הם האתר עצמו והמשך החפירה מבוססת על פי העזרית הקירות, שקודם לכן לא נודע עליהם כלל. אחרי הסרת המפולות האדומה, נמצאו עשרות שברי חרס. חלק מנמצא הפרסים ניתן להגדירה מתקופה כנענית קדומה ותקופה ישראלית ב', כלומר, תקופת המלוכה.

החרסים המצוים לכבעיר קדום, מאשרים את הבנייה באותה התקופה. אך מה לחרסים מתקופה הישראלית במקום זה? אם היה זה אתר קבורה או מקום פולחן, מה היה לשבטי ישראל לעשות כאן? הישראלים לא היו צריכים באותו הזמן אתר לחיזוי כוכבים וקביעת רוחות השמים, כי כבר היה להם לוח וידע מהלך הכוכבים וכו'. האם היה כאן מבצר עם חומת מסביב שנבנה גם על ידי הישראלים? לא נראה לכוכבי ולבק שמדובר במבצר. יתכן שהישראלים, שישבו בארץ גשור, ניצלו את האתר לצרכיהם. החוקרים יחברו בעשר חפירה באתר מיוחד זה, כשם שמקוים למצוא את המכורות המבוצרים הישראליים בגולן, שמבחינת המחקר הישראלי הקדום, היה כמעט תחום לגבינו עד כה.

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

מטאורין בשולי מערכת השמש: פלוטו וירחו חרון — סיוה נאס"א

מסתרי הבריאה של פלוטו

אחת ההנחות המקובלות על אסטרונומים מאז שנות העשרים של המאה היא שהפלנטה (כוכב הלכת) פלוטו היה בעבר ירח, שליווה את אחת הפלנטות החיצוניות הגדולות. עתה נראה כי תיאוריה זו – שבאה להסביר גם את מסלולו המיוחד של פלוטו, שהוא אליפטי ומרוחק מאוד מן השמש – נסתרה.

בעקבות מדידות צפיפות חדשות נוטים החוקרים להניח, כי פלוטו הוא בעצם האסטרואיד הגדול שבחגורת אסטרואידים, החגים סביב השמש במסלולים מרוחקים מאוד מעבר לפלנטות.

תוצאות המחקר, המתפרסמות בשבועון "ניו סאיינטיסט" (מס' 1632, עמ' 43), מבוססות על מדידת האור המוחזר מפלוטו ומן הירח הגדול שלו, חרון. בשל ריחוקו של פלוטו הוא נראה גם בטלסקופים הגדולים ביותר רק כנקודת אור, אך גודלו ומסתו חושבו בשנים האחרונות בדיוק רב. כיוון שבמסלול של חרון סביב פלוטו מוסתר לעתים האור המוחזר מהפלנטה, ולעתים מוסתר אף האור המוחזר מן הירח הסובב אותו, איפשרו מדידת האור המשותף והשינויים בו לקבוע את קוטרו של פלוטו. החישוב, שנעשה על סמך מדידות אלה במצפה הכוכבים של הוואי, מראה כי קוטרו של פלוטו הוא 1123 ק"מ.

דיוויד טולן ומארק ביואי חישבו גם את מסתם הכוללת של פלוטו וחרון על־פי משכי הקפתם שלהם. בהנחה כי צפיפותם של שני העצמים שווה, מתקבלת צפיפות של 1990 ק"ג למטר קוב (משקל סגולי 1.99). כיוון שפלוטו גדול בהרבה מחרון, נראה כי הצפיפות שלו קרובה מאוד לנתון זה.

ויליאם מאקינון מאוניברסיטת ואשינגטון וסטיב מילר מאוניברסיטת דאלאס מציגים ארבע אפשרויות למוצאו של פלוטו. האפשרות הראשונה היא שפלוטו נוצר במרכז מערכת השמש בקירבת כדור הארץ ומאדים, הצפופים יותר, ונזרק אל מסלולו החיצוני המרוחק. לדעתם

מדידות עקיפות של קוטרו (1123 ק"מ) וצפיפותו (1.99) של פלוטו תומכות בסברה שכוכב הלכת הקטן והמרוחק הוא בעצם אסטרואיד ענק, הגדול ביותר בחגורת האסטרואידים החיצונית

זוהי אפשרות לא־סבירה, שכן קשה לתאר כיצד נזרק הכוכב החוצה ומה לכד אותו במסלול כה חיצוני. האפשרות השניה היא שפלוטו היה בעבר ירח של אחת הפלנטות החיצוניות הגדולות, יופיטר וסאטורן, אלא שירחים אלה גדולים יותר וקשים פי שניים לפחות מקוטרו של פלוטו.

אפשרות שלישית, שהיתה מקובלת מאוד בקהיליית האסטרונומים בעשורים האחרונים, היא שפלוטו היה בעבר ירח של נפטון עד שהתנגש בגוף ענק – וייתכן שחלק בהחומר שהועף מפני פלוטו מהווה את ירחו, חרון.

האפשרות הרביעית היא שפלוטו הוא הגדול באסטרואידים החיצוניים – גופים סלעיים קטנים המצויים במסלול מרוחק מעבר לתחום הנצפה של מערכת השמש.

קיימות כמה סיבות תיאורטיות לתמיכה בהנחה זו, וגם חישוב הצפיפות של פלוטו מחזק אותה, שכן עצם שנוצר כה רחוק מן השמש יהיה צפוף יותר מירח שנוצר במסלוליהם של יופיטר, סאטורן או אוראנוס.

תמיכה נוספת להנחה זו מתקבלת מתצפיות וניתוח של הרכב החומר בפלוטו. תצפיות רדיו אסטרונומיות העלו, כי ענני גז המרחפים בחלל מורכבים בעיקר ממולקולות של מימן ופחמן חד־חמצני. בתחום שבו מצוי, למשל, מסלולו של סאטורן, יוצמם גז זה בקירבת השמש ויהפוך לקרח לא צפוף של מתאן ומים. בריחוק רב מן השמש ימנע הקור את הריאקציות ההופכות מימן ופחמן חד־חמצני למתאן ומים, והתוצאה היא שהחמצן ממולקולות הפחמן החד־חמצני יתחבר לאטומים של סיליקה, ברזל, אלומיניום ויסודות אחרים, כדי ליצור חומר סלעי קשה וצפוף.

מבחן שיכנה לאמת הלכה את הרכבו של פלוטו יהיה באוגוסט 89', כאשר תחלוף החללית האמריקאית וויאג'ר 2 ליד נפטון וליד הירח הגדול שלו, טריטון, שמימדיו דומים לאלה של נפטון.

מצב הצבירה תלוי במתח

איזו המצאה חדשה יכולה לגרום לחברות ענק כג'נרל מוטורס, טויוטה, פורד, מיצובישי ואקסון לעמוד בתור כדי לבחון זכויות שימוש? לא, אין מדובר במוליכי־על, שלמרות ההתרגשות שחוללו נראים היישומים המעשיים שלהם רחוקים. מדובר בהמצאה חדשה, המבוססת על תופעה פיסיקלית המוכרת מאז 1940: נוזלים אלקטרורולוגיקאליים.

מעבר של נוזלים ממצב נוזלי למצב מוצק או למצב גז מוכר היטב ואנו נפגשים בו יום־יום: מים רותחים; מים הופכים לקוביות קרח בתא ההקפאה; ג'לי נקרש במקרר ומרגרינה ניתכת במחבת. בכל המקרים האלה, שינויי החום הם שגרמו למעבר ממצב צבירה אחד לשני. אך לא רק חום יכול לגרום לשינוי מצב הצבירה. מאז שנות הארבעים מוכרת תופעה של נוזלים ההופכים למוצק, או לג'לי, בהשפעה של שדה חשמלי. אלה הם הנוזלים האלקטרורולוגיקאליים, או בקיצור אי.אר.אף. שדה חשמלי יכול לגרום לנוזלים אלה להפוך מנוזלים כמים לצמיגים כרבש, או אף כמעט מוצקים כג'לי.

מחקרים חדשים בחומרים אלה, שהביאו לפיתוח אי.אר.אף בעל תכונות שימושיות, עומדים להפוך את מה שהוכר כקוריוז במעבדה לתוצר מסחרי, שרבים מעוניינים לרכשו. תוצאות המחקרים הוצגו בירחון סאיינטיפיק אמריקן (כרך 259, מס' 3, עמ' 22) ונראה כי לפיתוח החדש צפוי שימוש רב כבר בעתיד הקרוב.

אי.אר.אף טיפוסי מהסוג הישן היה מורכב מאבק דקיק של זכוכית, אבן גיר ואף עמילנים, הנתון בתרחיף בנוזל שאינו מוליך חשמל, כגון שמן מבודד. כשהיה הנוזל נתון בשדה שנוצר ממתח של כמה עשרות אלפי וולט, הפך הנוזל הדליל למעין ג'לי בתוך שבריר שניה.

למרות שאיש אינו יודע כיצד פועלים הנוזלים האלקטרורולוגיקאליים, ברור שלתכונה זו יכולים להיות יישומים רבים, בעיקר בתחום תעשיית הרכב – כגון בהפעלת מצמדים, מתלים, תמסורות ושסתומים. הבעיה עם חומרי האי.אר.אף הישנים היתה תכולת המים שלהם. כל הנוזלים הללו הכילו מים כמרכיב חיוני, שבלעדיו לא הושגה ההתמצקות. אלא שמים נוטים לגרום לקורוזיה

דור חדש של נוזלים ההופכים למוצק בהשפעת שדה חשמלי מבטיח פיתוחים טכנולוגיים מהפכניים בתעשיית המכונות והרכב

של חלקי מתכת שעמם באו במגע, והחמור לא פחות – להגביל מאוד את טווח הטמפרטורות שבו ניתן היה לנצל את האפקט. מתחת ל־0 מעלות המים קפאו ומעל 70 מעלות החלו להתאדות. ההתאדות גרמה במתחים גבוהים יותר, ואלה גרמו להתחממות נוספת עד לרתיחה.

עתה, מבשרים חוקרים בארה"ב ובבריטניה על פתרון לבעיית המים. הרמן בלוק וג'פרי קלי מבריטניה רשמו באחרונה פאטנט על חומר אי.אר.אף "חסר מים במהותו". החומר, המבוסס על פולימר אורגני מוליך למחצה, הנתון כתרחיף בשמן, יכול לפעול בתחום הטמפרטורות שבין מינוס 30 ל־200 מעלות צלסיוס. בארה"ב פיתחו פרנק פיליסקו וויליאם ארמסטרונג חומר אי.אר.אף שאף הוא חופשי ממים. החומר מבוסס על קרמיקה אלומוסיליקאטית שחלקיקיה מרחפים בשמן. החומר נבדק בטמפרטורות שעד 300 מעלות צלסיוס.

שני הפאטנטים שנרשמו אינם מציינים נתון כמותי לגבי "היעדר מים" בחומר. הקבוצה הבריטית מסרה כי באי.אר.אף שלה "יש פחות מ־5% מים", בעוד שבעלי הפאטנט האמריקאים אומרים כי בחומר שפיתחו "אין כמות מים הניתנת לגילוי" – מונח המציין בדרך כלל שיעור של פחות מחלק אחד למיליון.

שני הפאטנטים אינם יוצרים בחברות ויכוח על הזכויות, שכן החומרים הם שונים, אך כפי שציין זאת פיליסקו: "בכל פעם שמעורב בעניין יותר מהולך אחד, יש בעיות משפטיות". ברור כי ההמצאות החדשות הן בעלות פוטנציאל שימוש בשווי רב. לדברי הממציאים מארה"ב, עשרות חברות ויותר כבר ביקשו פרטים אודות ההמצאה – והוצעו יותר מ־100 יישומים לחומר. מעניין לציין כי, כמו במקרה של פיתוח מוליכי העל החדשים, הפיסיקה הבסיסית מקדימה את התיאוריה – כיוון שגם לאפקט האי.אר.אף אין עדיין הסבר פיסיקלי תקף. "ההסברים שניתנים היום הם מטעים", אומר פיליסקו, המקווה לפתח מודל נכון בשנה הקרובה. עד אז הוא מסרב לעסוק בספקולאציות אודות המנגנון של שינוי מצב הצבירה בנוזלים אלה.

מפגש המצח כוחשית: הדלתא של הנילוס — צילום: סקיילאב

האם אלכסנדריה מוצפת?

הגל הארץ הנתון בסכנה הגדולה, המיידית ביותר בעקבות תהליך התחממות כדור־הארץ, הנמשכת מאז תחילת המאה ה־20, הוא אזור הדלתא של הנילוס. העיר הנתונה בסכנה הגדולה ביותר לעצם קיומה היא אלכסנדריה. זאת מתברר מדו"ח שהציגה בחודש שעבר ועדת האו"ם לתיכנון סביבתי, בכנס שהתקיים בעיר ספליט ביוגוסלביה.

לדברי מחברי הדו"ח, צפויה כבר בטווח הבינוני עליה ניכרת במפלס הים התיכון. תחזיות שנערכו על סמך משתנים אחדים הראו כי עד שנת 2025 יעלו פני הים התיכון בין 13 ל־55 ס"מ. עליה כזו לא תגרום אמנם נזקים מיידיים למרבית הערים שלחוף הים התיכון, אך מחברי הדו"ח צופים אפשרות לעליית מפלס עד שני מטרים(!) בתוך מאה שנה. עליה כזו תביא לטביעה ניכרת בכמה אזורים מיושבים לחופי הים התיכון, והפגיעה העיקרית תהיה באזורי ביצות ודלתאות.

האזורים המועדים לפגיעה הרסנית כתוצאה מעליית מפלס קטנה יחסית הם אזור הדלתא של הנהר פו באיטליה, ובעיקר חופי ונציה; אזור הדלתא של הנהר אברו בספרד; אזור מישורי ההצפה של הרון בדרום צרפת (שטח הביצות הנמוך של ה"קאמארג"), אך בעיקר אזור הדלתא של הנילוס.

העיר הנמצאת בסכנה הממשית ביותר היא, כאמור, אלכסנדריה, על 3.5 מיליון תושביה, מכיוון שמרבית שטח העיר מצוי בגובה הנמוך יותר ממטר אחד מעל לפני הים. הדלתא של הנילוס מצויה כבר בתהליך נסיגה, שכן מכרסם הים בשטח היבשה מאז 1964, עת הושלם הסכר הגבוה באסואן. שילוב של נסיגה כזו עם עליית מפלס פני הים בכמה עשרות ס"מ, עלול לדברי מחברי הדו"ח להיות הרסני, הן לגבי אלכסנדריה והן לגבי פורט־סעיד.

נראה, עם זאת, כי למרות הנזקים הצפויים מעליית מפלס הים התיכון, לא יהיו לדבר תוצאות הרסניות לגבי יישובי החוף בישראל, שכן לאורך חוף זה אין מישורי ביצות או דלתאות רדודות. הנזק העיקרי הצפוי הוא כתוצאה מהרס בקו החוף של מצוקי כורכר גבוהים. ניסיון העבר מלמד, כי אפשר להתגונן מפני הרס כזה באמצעות בניית שוברי־גלים וגלים יוסית – דוגמת אלה שהוקמו בתל־אביב ובנתניה.

החמצן של התמזה

מבצע הטיהור המתמשך של מימי התמזה הפך זה שנים מספר למקור גאווה לשותפים להצלתו. הידיעות על אודות הדגים ששבו לנהר לאחר שנעלמו ממנו עשרות שנים, העניקו רוח נוספת לאחראים על איכות הסביבה, שביקשו להבטיח את המשך קיום הדגה בנהר הלונדוני.

במסגרת מאמצים אלה הופעלה באחרונה סירת בועות מיוחדת, שנועדה להבטיח שהמים המטוהרים של התמזה יהיו עשירים בחמצן חיוני. השיטה מוכרת לכל מי שטיפח אי־פעם אקווריום ודאג לזרימת בועות האוויר הקטנות אל המים, או אף בבריכות דגים בישראל – "הקצפה" המים כדי להבטיח המסת חמצן מהאוויר. אך יישומה בתמזה נעשה בקנה־מידה ענק. ספינה מיוחדת תחדיר חמצן מן האוויר אל המים בקצב של 30 טונות ביממה.

הספינה, שבבנייתה הושקעו 3.5 מיליון לירה שטרלינג קרויה "תאמס באבלר". שיטת הפעולה שלה שונה מהמסנת האוויר המוכרת בכך שהיא מפרידה חמצן מן האוויר ורק אותו־כך מבי־סה אותו במים. המים מסונים לפני התהליך מוחזרים אל הנהר מבעד ל־160 פיות הזריקה המותקנות לאורך גוף הספינה. בעת החזרה מעורבים המים עם בועות חמצן ועדויות הנסמכים בהם לפני שהמים עולים לפני הנהר.

הספינה מונעת באמצעות מנועים חשמליים ומגיעה למהירות של 15 קמ"ש – את החשמל מספקים שלושה גנרטורים, מונעים במנועי דיזל, המספקים חשמל גם להפעלת מערכת החימצון.

הספינה תופעל להעשרת מי התמזה בחמצן רק במקרים בהם תרד כמות החמצן במים – בעקבות כניסת גל ביוב או בעקבות התחממות בקיץ. מחסור בחמצן קורה לעיתים גם בחורף, לאחר גשמים כבדים המורמים לתמזה מים מזוהמים ואף גורמים למי שפכים להגיע לנהר – הבקטריות בהם עלולות מתערבות במהירות תוך צריכת חמצן עצמונה וסיכון הדגים – ומכאן גם הצורך במיתקני הסינון שבכללו בספינה.

מאבק על הטלוויזיה העתידית

מקלטי הטלוויזיה הצבעוניים ומכשירי הווידאו, המצויים בשימוש היום, עומדים להפוך מיושנים בתוך פחות מעשור. זו התחזית שמציגים בשנה האחרונה יצרני הציוד האלקטרוני שהשלימו את פיתוחם של מקלטי טלוויזיה חדישים המבטיחים תמונה גדולה יותר וחדה יותר מכל המוכר היום. כמו במקרים רבים של פיתוח מכשירים דומים – וכמו שהיה כבר בעת פיתוח מקלטי הטלוויזיה בצבע בעבר – חל עתה מאבק בין מפתחי שיטות שונות במגמה להבטיח כי שיטתם היא זו שתשלוט בשוק בעשורים הקרובים.

המאבק על דור הטלוויזיות הבא של אירופה עלה בחודש שעבר אל פני השטח בישיבה של ועדת השידור הבינלאומית שהתקיימה בברייטון, אנגליה. שני המתחרים העיקריים שביקשו להפוך את שיטתם לתקנית הם מפתחי שיטת ה"אוריקה" (תאגיד של מפעלי האלקטרוניקה הגדולים באירופה) ומפתחי שיטת ה"היי־ויז'ן" מיפאן. על־פי דיווחי העיתונות המקצועית מישיבת ועדת השידורים, נראה כי המאבק בין מפתחי השיטות השונות, ההרגשות וההסברים הטכניים, הביא רק להגדלת הבלבול בנושא טבי מורכב והמסובך כשל־עצמו. כבר כיום נהוגות באירופה שתי שיטות שידור: "פאל" הנהוגה בבריטניה ובמרבית ארצות אירופה (כולל ישראל) וה"סאקאם" המצויה בשימוש בצרפת ובארצות הגוש המזרחי. ההתאמה בין שתי שיטות אלה פשוטה יחסית ואינה מצריכה ציוד מסובך ויקר מדי – שכן בשתי השיטות מחולק מסך הטלוויזיה ל־625 קווים אופקיים כאשר על המסך מוצגות 50 "תמונות" בשניה. שיטת שידור נוספת צפויה באירופה כבר מן השנה הבאה: שיטת "מאק" המיועדת לשידורי לוויין ישירים (מן הסוג שאינו מצריך אנטנת צלחת ענקית).

בארה"ב וביפאן השידורים הם בשיטת אן.טי.אס.סי ויש בהם רק 525 קווים (ו־60 תמונות בשניה). השידורים הקלטות מן השיטה האמריקאית לשיטות האירופית, מורכבת וגורמת ל"עירפול" ומריחת כתמי צבע הפוגמת מאוד באיכות התמונה (כמו שאפשר לצפות לראות בחלק משידורי "טלוויזיית המזרח התיכון" מלבנון שעבר הגדה).

כאמור, פיתחו חברות האלקטרוניקה היפאניות שיטת שידור חדישה הקרויה "היי ויזן" – אלא שיטה זו, למרות איכות התמונה בה והאפשרות לשדרה לקליטה במסכים רחבים יותר, אינה תואמת אף לא אחת משלוש השיטות האירופיות, וגם את שיטת האן.טי.אס.סי הנהוגה בארה"ב וביפאן. שיטת השידור החדישה שפותחה באירופה מבוססת, לעומת זאת, על ה"מאק" ותציג תמונה על 1,250 קווים אופקיים.

פרוייקט "אוריקה" האירופאי מבקש להבטיח שיטת שידור שתתאים לכל מקלטי הטלוויזיה הקיימים היום. הפרוייקט המשותף לתומסון, בוש ופיליפס הוצג ב־1986, ולדברי מפתחי ה"אוריקה" הוא הטוב ביותר. טענה דומה משמיעים, כמובן, נציגי 29 החברות היפאניות השותפים בפרוייקט ה"היי ויזן".

מפתחי השיטה היפאנית ספגו בחודש האחרון מהלומה כבדה, כאשר הוועדה הפדראלית האמריקאית לתקשורת קבעה כי לא יותרו שידורי "הדור הבא" בארה"ב אלא אם יהיו תואמים לשיטות הנוכחיות, וקליטתם תתאפשר במקלטי הטלוויזיה המצויים היום בשימוש. למעשה, סגרה החלטה זו לגמרי את השוק האמריקאי בפני ה"היי־ויז'ן", אך היא פוגעת קשות גם ב"אוריקה", שכן השיטה תוכננה להתאמת קליטה עם שיטת השידור באירופה ולא עם שיטת האן.טי.אס.סי. עם זאת, אומרים מהנדסי פיליפס כי בשל התבססות על שידור דיגיטאלי, יש באפשרותם להסב את השיטה כך שתתאים לשיטה האמריקאית.

ליבה של שיטת "אוריקה" הוא מערכת שידור מסתייעת בשידור דיגיטאלי לצורך אפשרות קליטתה על־ידי מקלטים רגילים (צרים יותר ובעלי 625 קווים) וקליטה במקלטי הדור הבא (בעלי מספר כפול בדיוק של קווים). המגרעת העיקרית לגבי שיטה זו – כמו גם לגבי כל שיטות השידור העתידיות הכוללות מספר קווים רב יותר במסך – היא הצורך בפס שידור רחב יותר להעברת התמונה. פסים רחבים יותר יצמצמו את מספר הערוצים שאפשר יהיה להשתמש בהם, אם לא יוקצו לטלוויזיה המסחרית תחומי תדרים נוספים, דבר שקשה לצפות לו לנוכח הצפיפות הקיימת כבר בגלי האתר.

הסינית מס' 1 חוגגת 10 שנים.

אנו ממשיכים בחגיגות העשור

והחודש:

הברווזון המפואר
PEKING DUCK

חגיגה גסטרונומית שבמרכזה ברווז בנוסח פקין.

במשך החודש מחכה לך ולאורחיך
ארוחה שלמה על טהרת מטעמי הברווז:
★ הביתיות במילוי עור ברווז • מוכנות לעיניך על יד שולחנך
★ מרק ברווז ★ ברווז באננס ★ ברווז סצ'ואני ★ אורז עם ברווז
(וקינוח על חשבון הבית).

והחידוש
סעודת הברווז המיוחדת תוגש לשולחנכם
בהזמנה מוקדמת של 3 שעות בלבד ולא 24. כמקובל עד כה.

כפר שמריהו
טירסט אוף סצ'ואן
10 שנים של טעם טוב!

מרכז מסחרי כפר שמריהו 052-580448,547722

עלייתו ודעיכתו של היער בגליל

גרגרי אבקה ונבגים שהתאבנו ונשתמרו בקרקעית הכנרת מסייעים לחוקרים לשחזר את תולדות הצומח באזור ב־5000 השנים האחרונות. במחקר שנערך על־ידי אורי ברוך מהמחלקה לארכיאומטריה, שבמכון לארכיאולוגיה של האוניברסיטה העברית בירושלים, נבדקו גרגרי אבקה ונבגים של האלון המצוי, אלון התבור, החרוב, הזית ועצים אחרים, שנמצאו בתוך גליל של בוץ (גלעין) באורך 5 מטר, שהוצא מהקרקעית באזור הדרומי של הכנרת.

ב־21 דגימות שנעשו לאורך ה"גלעין" נמצאו 135 טיפוסים שונים של גרגרי אבקה. בדיקות בעזרת פחמן רדיואקטיבי הראו כי גילם של הגרגרים שבתחתית הגלעין הוא כ־5,500 שנה בקירוב. על־פי הבדיקות המדגמיות, מחלק אורי ברוך את הגלעין לתת־אזורים, החל בשנת 3400 לפנה"ס ועד לשנת 1979 לספירה. כל תקופה ניתנת לאפיון על־ידי שינויים בשכיחויות של גרגרי האבקה מן הסוגים השונים.

מניתוח השכיחויות סבור אורי ברוך, כי במחצית השניה של האלף הרביעי לפנה"ס כיסו יערות חורש אלון באזור הכנרת שטח נרחב יותר מזה שהם מכסים כיום. כמו כן הוא סבור כי רמת הגולן שמסביב לאגם, שהיום הן חשופות ברובן, היו מכוסות ביערות אלון התבור. מניתוח הממצאים לגבי עצים נוספים והצומח העשבוני מגיע ברוך למסקנה, כי האקלים באזור הכנרת היום דומה לזה ששרר בו לפני יותר מ־5000 שנה.

העלייה בשכיחות גרגרי הזית באמצע האלף השלישי (2450 לפנה"ס, תקופת הברונזה הקדומה) מקורה, לדעת ברוך, בגידול זיתים מכוון על־ידי תושבי האזור. זוהי תקופה של שגשוג תרבותי בארץ ישראל והקמה של יישובים גדולים ומבוצרים, שחלקם עסק גם בגידול זיתים. בית ירח, השוכנת כשלושה ק"מ מדרום לאזור שממנו נלקח הגלעין, נמנתה עם יישובים אלה. הנסיגה התרבותית שבאה לאחר מכן (עד 1900 לפנה"ס בקירוב) באה לידי ביטוי בירידה של כמות גרגרי הזית מתקופה זו. הממצאים נתמכים על־ידי עדויות ארכיאולוגיות והיסטוריות.

עלייה מחודשת בשכיחות גרגרי האבקה של הזית בין השנים 350 לפנה"ס ועד המאה השניה לספירה (התקופה ההלניסטית והביזנטית) משקפת התרחבות רבת־היקף בשטחם של מטעי הזיתים, שהיוו בתקופה זו אחד הגידולים הראשיים ויועדו בעיקר להפקת שמן לייצוא. תקופה זו מאופיינת גם בעלייה בנוכחות הגפן, אגוז המלך והחרוב. גידולים אלה נזכרים בכתבי יוסף בן־מתתיהו ובכתבי חז"ל. המאורעות הפוליטיים שפקדו את הארץ לאחר מרד בר־כוכבא באים לידי ביטוי בירידה בשכיחות הזית ועלייה בגידולי הסירה הקוצנית, שככל הנראה השתלטה על שטחי החקלאות שנעזבו. בתקופות שלאחר מכן מצביע ברוך על השינויים שחלו ביער הטבעי במשך הדורות – כריתת היערות באזור במאות ה־18 וה־19, התאוששות הצומח והתפשטות היער בעשרות השנים האחרונות, הודות לנטיעות החדשות ולמאמצים להגנת הצומח.

חקר גרגרי אבקה ונבגים מאובנים מכונה "פליונולוגיה" – שחזור תולדות הצומח על סמך תפוצת גרגרי אבקה ונבגים, ששקעו באגם, נלכדו בשכבות גיאולוגיות ונשתמרו בהן. במחקרים שנערכו בצפון־מערב אירופה הצליחו החוקרים לשחזר במפורט את השלבים השונים בהתפתחות הצומח באזור זה ב־14,000 השנים האחרונות. החומר האורגני הבונה את המעטפת החיצונית של גרגרי האבקה והנבגים עשוי, בתנאים מסוימים, להשתמר מאות אלפי ולעתים אף מיליוני שנים. מעטפת חיצונית זו היא מעין תעודת־זיהוי של גרגר האבקה, שכן המבנה שלה שונה מגרגר לגרגר. זיהוי גרגר האבקה נעשה בעזרת מיקרוסקופ אור, תוך שימוש בהגדלות פי 400 ועד 1000, ועל־ידי השוואה לאוסף גרגרים קיים ולמגדירים. הממצאים משכבות כבול ושכבות ורשית באגמים נחשבים למהימנים ביותר, מהיותם תנאי השימור הטובים ביותר.

על־פי ממצאי מחקרו סבור אורי ברוך, כי השינויים שחלו בהרכב הצומח באזור הכנרת ב־5500 השנים האחרונות נבעו ככל הנראה מהתערבות האדם בצומח.

קורי המלכודת — חזקים פי חמישה מפלדה — (צילום: שוקי פס)

חזק כקורי עכביש

מדענים מאוניברסיטת קיימברידג' מקווים עתה להשתמש בטכניקות של הנדסה גנטית כדי לייצר את קורי המשי, המשמשים את העכבישים לטווית קורים אלה. היישומים יהיו בעיקר לצורכי רפואה ולצרכים צבאיים. בפרסומים שונים בעיתונות המדעית בבריטניה נמסר על תוצאות מחקריהם של מייק אשלי ואחרים, הבוחנים את האפשרות ליצור קורים כאלה לא על ידי חיקוי הטבע, אלא על ידי טכנולוגיות של הנדסה גנטית.

קורי העכביש המוכרים משלבים חוזק וגמישות, העולים פי חמישה על אלה של פלדה. אם מתייחסים אל הלכידה של חרק בקורי העכביש במונחים של מהירות ומשקל, ניתן לומר כי בכל פעם שנלכד זבוב ברשתו של עכביש היתה עוצמת הרשת שווה לזו הדרושה לבלימת מטוס־סילון במעופו. אין פלא, לכן, שחוקרים רבים הקדישו את מאמציהם לחקר המבנה הכימי של קורי העכביש ולניסיונות לחקותו.

אשלי, שעסק גם במחקרים אודות קורי המשי של תולעי המשי, בחר מבין מיני העכבישים השכיחים – Araneus diadematus. עכביש זה מייצר חמישה סוגי קורים: קורי משי המשמשים ליצירת פקעת, קורי הרשת, קורי עיגון בקצות הרשת, קורים דביקים ללכידה וקורי הינשאות, שבאמצעותם נישא העכביש בעת שהוא יורד או מנצל את הרוח.

קורי ההינשאות הם הקלים ביותר להפקה מן העכביש – אפשר פשוט למשוך אותם מבטנו – והם גם חזקים במיוחד.

המבנה המולקולרי המיוחד של קורי המשי הללו הוא סוד חוזקם וגמישותם. החומר הוא פרוטאין טהור בעל מולקולות ענק (עד חצי מיליון דלתון). בתוך המולקולה יש חזרות סדירות של אזורים גבישיים בני שש

קורי העכביש חזקים פי חמישה מפלדה, בשל שילוב חומר גבישי וחומר אמורפי בתוך המבנה של מולקולות־ענק יחידה. עתה הצליחו חוקרים ליצור את הקורים האלה בטכנולוגיה של הנדסה גנטית

חומצות אמיניות, המעורבות בחזרות לא סדירות של אזורים אמורפיים. כנראה, מעניקים האזורים הגבישיים את החוזק והאזורים האמורפיים את הגמישות.

בלוטות הטווייה של העכביש מפרישות את חומר הקורים בתוך תמיסה מרוכזת. בעת היציאה מן הבלוטה נטווה הקור באמצעות איבר, הממלא תפקיד של פלך טווייה טבעי, כאשר הקור נטווה המולקולות של החומר מסודרות ויוצרות סיב מוצק וגמיש. מחקרו של אשלי הביא לפיענוח הרצף המכתיב את הקטעים הסדורים ("הגבישיים") והקטעים האמורפיים בחלבון הקור – ואת מקטעי הדי.אן.איי האחראים לייצור החומר.

לאחר פיענוח הגן הוא אשלי ליצור גרסה סינתטית שלו, וגרסה זו הוחדרה לבקטריות אי קולי. הבקטריות מייצרות את המשי הביולוגי כגרעינים בתוך דפנות גופן. החומר מטוהר מן הבקטריות ומומס במלחי ברום, כדי ליצור תמיסה הדומה לזו המצויה בבלוטות קורי העכביש. את החומר המומס אפשר לטוות לסיבים.

המשי הביולוגי הוא קל וחזק מכל חומר דומה אחר. בין השימושים האפשריים בו – הכללתו כאריג הנושא בתוך חומרים מרוכבים לתעשיית החלל, התעופה ואף לייצור אפודי־מגן נגד כדורים.

לדברי אשלי, יש לגן הסינתטי המוחדר לבקטריה יתרון אפילו על פני סיב המשי הטבעי של העכביש – שכן ההנדסה הגנטית מסוגלת לשנות את הגן על־פי דרישות ספציפיות, תוך שינוי הפרופורציות בין החלקים הגבישיים של המולקולה לחלקים האמורפיים. למעשה, יצר הפיתוח הביו־טכנולוגי החדש לא רק סוג אחר של חומר, אלא משפחה שלמה של סיבים בעלי תכונות ייחודיות.

כלכלה ועסקים

משקיעים חוץ, אפריקה ישראל ומגדל מתכננים רשת בתי חולים פרטיים

ההשקעה בבית החולים הראשון תגיע ל־20־25 מיליון דולר

מאת אריה לביא

תוכנית להקמת רשת בתי חולים ומרפאות פרטיים מתגבשת כעת על ידי הנהלת חברת אפריקה ישראל יחד עם חברת הביטוח מגדל וקבוצה של משקיעים זרים המתמחה בהשקעות בתחום הרפואה. המשקיעים הזרים נמנים עם קבוצת אנשי עסקים אותה מרכז ברני הורוביץ, בעל הון יהודי מדרום אפריקה, שאינו קשור כעת לחברת אפריקה ישראל, אך הוא בעל מספר השקעות גדולות בתחום הרפואה בדרום אפריקה ובארצות אחרות.

מגדל אמורה להשתתף בהשקעה זו במסגרת ניצול אפשרויות המיועדים להשקעות חופשיות. לאחרונה התיר משרד האוצר לחברות הביטוח להגדיל את היקף ההשקעות החופשיות והדעת מגדל לנצל היתר זה כדי להיכנס להשקעות בתחום הבריאות יחד עם חברת האם שלה, אפריקה ישראל.

בהדיונים שנערכו עד כה מגבשת התוכנית לפיה אפריקה ישראל תהיה בעלת 51% מהמניות בחברה החדשה וקבוצת המשקיעים הזרים וחברת מגדל יחזיקו כל־20%־30% מהמניות כל אחת.

שלמה גרוסמן
בריאות פרטית

על פי התוכנית יוקם את בית החולים הראשון במסגרת זו על קרקע בבעלות אפריקה ישראל במרכז הארץ, סמוך לבית חולים גדול קיים. בית החולים יפעל גם כמרפאת חוץ, בתוכנית המרכז הרפואי בהרצליה, שהוקם גם הוא על ידי משקיעים מדרום אפריקה והושב בשנים האחרונות להצלחה.

מנכ"ל אפריקה ישראל שלמה גרוסמן כבר פנה להנהלת משרד הבריאות בבקשה לקבל היתר עקרוני להקמת בית החולים הפרטי, נוכח התנגדות הקיימת כיום במשרד הבריאות להגדלת מספר בתי החולים הפרטיים בארץ. כידוע הגישו בעלי המרכז הרפואי בהרצליה בג"ץ נגד שרת הבריאות בדרישה שתנמק מדוע תימנע מלאשר להם רשיון להקים בית חולים פרטי בחיפה, שבו כבר השקיעו כספים רבים.

"מיגדל" תבטח את רשת מלונות "ישרוטל"

מאת אריה לביא

חברת הביטוח מיגדל זכתה במכרז לביטוח פרויקט חדש של רשת בתי המלון ישרוטל שבבעלות המלונאי דיוויד לואיס. היקף הפרמיה מוערך ברבע מיליון דולר.

במכרז השתתפו, לבד ממיגדל, גם הפניקס, כלל ביטוח, וסוכנות המשמר מקבוצת הביטוח הראל והמשמר. הביטוח נעשה באמצעות סוכנות הביטוח פלתורס ויועץ הביטוח דוד גוברין.

מערכת הביטוח החדשה תכסה את סיכוני פרויקט ההרחבה של הרשת, שבביצועה הוחל באחרונה בהשקעה של 70 מיליון דולר. הפרויקט כולל בתי מלון באילת והרחבת מלונות קיימים בהיקף כולל של 1,120 חדר.

מבצע שיווקי ל"בונדס" בבריטניה

מאת אבי בנאהר

חברת הבונדס אינה מוכרת ליהודי בריטניה – למסקנה זו הגיעו ראשי המפעל בלונדון, שפתחו בימים אלה במבצע שמטרתו להודיע את יהודי בריטניה עם אגרות החוב הממשלתיות של ישראל.

גדעון ולינגר, שהתמנה זה לא מכבר כמנכ"ל ארגון הבונדס בבריטניה הגיע לביקור בישראל, אמר כי רוב של הציבור סבור שמדובר בבזיקה, ואינו מודע לריבית שנושאות אגרות החוב.

המבצע השיווקי שיומו מנוהל הבונדס מתנהל בכותרת "הראה עניין חבה בריבית" (משחק מלים באנגליות). בשלב הראשון יופנו אלפי עלונים עם שאלות ותשובות על [illegible] דלים בין מפעל הבונדס לבין גופים ומגייסים כסף על בסיס של צדקה.

זו הפעם הראשונה שארגון הבונדס "מחזר" אחר הציבור הרחב בבריטניה, בנסיון לשנות את תדמיתו כמועדון מיליונרים בו חברים רק שמות מפורסמים – מקסוול, רונסון וכו'.

תוצאות כספיות ינואר־ספטמבר 88

טבע: המכירות גדלו ב־33% אך הרווח נשאר כשהיה

מאת מיכל ורה

היקף המכירות של חברת טבע ב־9 החודשים הראשונים של 1988 הסתכם בכ־144.7 מיליון דולר – גידול של כ־33% לעומת התקופה המקבילה בשנה שעברה. אולם הרווח הנקי של החברה בתקופה זו, כ־9.3 מיליון דולר, עלה רק במעט על הרווח הנקי בתקופה המקבילה ב־1987 (בניכוי רווח חד פעמי בסך 2.8 מיליון שקל שהושג ממימוש מניות של חברת בת).

מן הדו"חות הכספיים של החברה מתברר, כי כמחצית הגידול במכירות נובעת מהכללת המכירות של סרבינול ומיגדה, שאוחדו לראשונה בדוחות של 1988.

ברבעון השלישי של 1988 גדלו המכירות בכ־24%, לעומת הרבעון המקביל אשתקד, אך קטנו לעומת הרבעון השני. הרווח הנקי ברבעון זה קטן אף הוא והסתכם ב־2.1 מיליון דולר, לעומת 2.8 מיליון דולר ברבעון המקביל ב־1987.

טבע מייחסת את הירידה ברווחיות השנה בעיקר לגידול בהוצאות ההנהלה, הוצאות המכירה והוצאות כלליות. הסיבה לכך, להערכה: עליית חלקו של מרכיב השכר.

הגידול מוסבר עוד בהוצאות בגין המעבר לשיווק עצמי של מוצרים וטרינריים והכנת תשתית שיווקית למוצרים חדשים בארץ ובחו"ל.

הוצאות המימון ברבעון השלישי גדלו ב־35%, לעומת הרבעון המקביל אשתקד. כן גדלו הוצאות המימון.

מפעלי נייר: המכירות גדלו ב־22%, הרווח הצטמק ב־33%

מאת מיכל ורה

הרווח הנקי של מפעלי נייר אמריקאים ב־9 החודשים הראשונים של 1988 ירד ב־33% למרות שהיקף המכירות של הקבוצה גדל ב־22%.

התוצאות הכספיות של הקבוצה מצביעות על מכירות בסך 167.4 מיליון דולר בתקופה המדווחת, בהשוואה למכירות בסך 137.3 מיליון [illegible] הרווח הנקי הסתכם ב־3.8 מיליון דולר, לעומת 5.7 מיליון דולר ב־9 החודשים המקבילים של 1987.

הירידה בתוצאות העסקיות של החברה חלה גם ברבעון השלישי של השנה. המכירות קטנו ב־7%, לעומת המחצית הראשונה של השנה והרווח הנקי הסתכם ב־0.8 מיליון דולר, לעומת רווח של 1.3 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד.

הנהלת מפעלי נייר אומרת כי הירידה ברווחיות נובעת מהתייקרות תשומות הייצור ובעיקר האנרגיה, שהיא חומר הגלם העיקרי, וכן התייקרות העבודה. כמו כן גדלו הוצאות המימון עקב הגדלת ההתחייבויות של החברה למימון השקעות ברכוש קבוע.

הנהלת מפעלי נייר צופה כי הגלה בתהליך התייעלות וההתארגנות מקיף של מערכות הייצור השווק וההנהלה כדי להיערך לביטול המכסים הצפוי ב־1.1.89.

חמישה יוד: לא כל הנוצץ זהב

דו"ח על דו"ח

מאת דורון רבי

המחבר נמנה עם ההוראה בחוג לחשבונאות באוניברסיטת תל־אביב

החברה ופעילותה

"חמישה יוד תכשיטים" נוסדה בשנת 1972 על־ידי חמישה שותפים ששמותיהם מתחילים באות "י". החברה מייצרת במפעלה שבמבשר הגלילית מגוון רחב של שרשראות זהב, ומעסיקה כ־75 עובדים.

תהליך הייצור מורכב ביותר ודורש ידע ומומחיות. חומר הגלם הוא זהב טהור (24 קראט) העובר תהליך של התכה ויציקה עם מתכות נוספות. תוצרת ההתכה עוברת למכונות עיגול ומשיכה היוצרות חוטי זהב בקוטר שונה. החוטים עוברים קליעה, הלחמה, ניקוי כימי ועוד. בהמלצת הרציקה הדרש לזהב יתולים את השרשרת לאחר שהוקשאה ויוצבה בקרת, למניעת תוצרת.

בכל עת קיימים במפעל החברה מטילי זהב במשקל כולל של 200־150 ק"ג, והרושים אמצעי מיגון ואבטחה קפדניים. הצבעים מוגנים בחומה, גדרות תיל, מלווייה במעגל סגור וכדומה. מדי יום מבקים את המפעל, המתוך האבק מסננים עשרות גרם זהב, שבחישוב שנתי מגיע לשווים לרבבות דולרים.

ההון העצמי של החברה, ל־30 ביוני 1988, הסתכם ב־5.43 מיליוני ש"ח. החל מ־1987 נגלמה מגמת הרווחיות של החברה, שרווחה על הפסד נקי של 117,000 ש"ח ל־1987 והפסד נוסף של 104,000 ש"ח למחצית השנה שהסתיימה ב־30 ביוני 1988.

לדברי החברה, נובעים ההפסדים, בעיקר, מהמשך המגמה של הקפאת שער החליפין של הדולר בנגד גידול בעלויות הייצור. אולם, מבדיקת הדוחות עולה, כי ההפסדים נגרמו לחברה בעיקר בעקבות מהלכים עסקיים כושלים (מערך השיווק החדש) ושינוי המבנה הפיננסי (הנפקת אגרות החוב).

שיווק ויצוא

עיקר מכירותיה של החברה (96%) מיועד ליצוא, רובו לארה"ב. פלח השוק המקומי של החברה, שקלט בעבר 20%־30% ממכירותיה, הצטמק לכדי 4% בלבד, בעוד היצוא, במונחים דולריים, נסק מ־3.1 מיליוני דולר בראשית שנות ה־80 לכ־20 מיליון דולר ב־1987. לכאורה, הישג של מערך השיווק של החברה. לא גדל פלח השוק בארה"ב. הסיבה נעוצה, בעיקר, בגורמים אקסוגניים לפירמה. חשוב לזכור כי הערך המוסף של תכשיטי זהב נמוך מאוד, כ־15% בסך הכל, הכולל בעיקר שכר עבודה. הערך המוסף הנמוך מהווה בעיה בתחרות על שוק לקוחות פוטנציאלי, במיוחד על רקע העובדה כי למרבית השווקים העולמיים מגיעה גם סחורה איטלקית דומה במחירים נמוכים עקב כוח העבודה הזול יותר באיטליה. אולם, נתונים כלכליים אלו קוזזו בנקל על־ידי הסדרים מנוליים:

● המתחרים האיטלקים לא יכלו ליצא בחופשיות לארה"ב, משום שנקבעה מכסות יצוא לכל מדינה. בעוד שמכסת היצוא של האיטלקים מוצתה עד תום, המכסה הישראלית אינה מנוצלת במלואה, ומתירה ל"חמישה יוד" מרווח להרחבת עסקיה.

● ישראל נחשבת מדינה מועדפת בארה"ב. שרשראות זהב ישראליות לא חייבות שם במכס, שהוא בשיעור כ־9% על סחורה מכל מקום אחר.

בשוק המקומי. לעומת זאת, כתוצאה ממדיניות היבוא החופשי (יבוא של יותר מ־100 ק"ג תכשיטי זהב לחודש מאיטליה, מדריך מצבק יצרנים, המאופיינים בתנודות רבות למחירי הזהב כלפי מעלה וכלפי מטה בפרקי־זמן קצרים. כמו כן, יש להביא בחשבון מספר עובדות הרומזות על סיכון גבוה ואינן מקבלות ביטוי בדוחות הכספיים:

● בעקבות ירידת שערי המניות הדולשות שער החליפין של הדולר בבורסות הכספים בעולם, קיימת אי־ודאות לגבי מגמת השינויים במחירי הזהב.

● החברה מייצרת מוצר אחד בלבד – שרשראות זהב.

● החברה מתבססת על שוק עיקרי אחד – השוק האמריקאי, וגם בו מבוצעת המכירה ללקוחות גדולים, בעיקר. כאשר לקוח גדול נקלע לקשיים, קיימת השלכה חמורה על התוצאות העסקיות של כל החברה. בשנת 1978, לדוגמה, ריווחה החברה על חוב אבוד בסך 300,000 דולר, סכום ששינה את התמונה העסקית מקצה לקצה. במציאות זו, על החברה להקפיד לכסות עצמה בביטוחנות מתאימים ולהעריך באופן בלתי־תלוי את סיכוני יכולת החזר של כל לקוח, כחלק בלתי־נפרד מתהליך ההתקשרות.

שינוי המבנה הפיננסי

בראשית 1987 יצאה החברה בהנפקה לציבור כ־5 מיליוני ש"ח בהנפקת סדרת אגרות חוב המצמודות (קרן וריבית) למחיר הזהב ונושאות ריבית בשיעור 2.5% לשנה. אגרות החוב ייפדו החל מ־1991.

החברה ייעדה את כספי ההנפקה לרכישת ציוד, להשקעות בהקמת חברות־בנות, לקידום השיווק ולהגדלת ההון החוזר.

כתום שנה וחצי מתאריך ההנפקה השקעו כ־410,000 ש"ח בציוד, ויתרת הסכום התווספה להון החוזר, כאשר במסגרת ההון החוזר הוחזקו המשאבים להגדלת מלאי הזהב ולפרעון התחייבויות לזמן קצר לבנקים ולספקים.

בדיקה מדוקדקת מראה, כי ביצוע הפעולה האחרונה היה מקח טעות. החובות לזמן קצר שנפרעו היו ברובם המוביע חובות דולריים. עקב הקפאת שער החליפין של הדולר, נשחקו חובות אלו והחברה נהנתה, בעיקר, למעשה מקו אשראי לא־צמוד. בהנפקת אגרות החוב החליפה החברה אשראי זול זה באשראי יקר, שהרי מחיר הזהב עלה ב־1987 במונחים שקליים בכ־30%.

השקעה בנ"ע בתחליף לזהב

על־פי החוק, לא ניתן בארץ להשקיע בזהב בצורה ישירה. במשך אלפי שנים היה הזהב מקור ההשקעה המועדף על אנשים, גופים וממשלות, בהיותו מחשי, נדיר ולא ניתן לייצור מלאכותי. הזהב נחשב בעולם כאמצעי הגנה נגד אינפלציה, עקב המיתאם בין רמת האינפלציה הבינלאומית לבין מחירי הזהב. ב־1980 – שנת שיא באינפלציה הבינלאומית – הגיע מחיר הזהב הממוצע השנתי ל־615 דולר לאונקיה (לעומת פחות מ־500 דולר בסוף 1987). האם השקעה בניירות הערך של החברה (מניות, או אגרות חוב) יכולות להוות תחליף להשקעה בזהב לצורך פיזור תיק ההשקעות?

לצורך תשובה יש להפריד בין השקעה במניות "חמישה יוד" לבין השקעה באגרות החוב שלה.

● השקעה במניה בלוח 1 מוצגת השוואה בין השינויים במחיר המניה בבורסה בשנים האחרונות (בהתחשב במניות המטה והטבות) לבין שני מדדים נוספים – מדד המניות הענפי ומדד השינויים במחיר הזהב (על בסיס שקלי).

התוצאות מראות, כי קיים קשר הפוך בין השינויים במחיר המניה לשינויים במדד במניות הענפי. בעוד השינויים בשער המניה אינם תואמים את השינויים במחיר הזהב, שער המניה ומדד המניות עלו באופן חד ב־1985 ו־1986 והתמתנו בשנת 1987, ואילו מחירי הזהב לא הדביקו את האינפלציה ב־1985, ומאידך גיסא עלו בכ־30% ב־1987. השקעה במניות "חמישה יוד" לא הייתה, על־פי נתונים אלה, תחליף להשקעה בזהב לצורך פיזור תיק ההשקעות.

● השקעה באג"ח. למרות שאגרות החוב צמודות במלואן למחיר הזהב, קיים הבדל בין רכישת אגרות החוב להשקעה בזהב במספר היבטים, ובין השאר: משקיע באג"ח נושא בסיכון אשראי – שהלווה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו. מאידך גיסא, אגרות החוב נושאות ריבית שנתית.

בעריכת אברהם טל

חצי מיליון יוד יוד – ב"אופק"

מאת יהודה שרוני

מניית "חמישה יוד תכשיטים" היא אחת המניות הפחות פופולריות בקרב סוחרי הבורסה. הסיבה העיקרית לכך היא הסחירות הנמוכה, שאינה מאפשרת לבצע בה עסקות באופן משמעותי. היכן מתרכזות מרבית "הסחורה" הנמצ"ח באופן מפתיע ביותר בחברת הברוקרים "אופק".

חברה זו, באמצעות קרנות הנאמנות שלה "גילי" ו"להב", החזיקה נכון ל־30 ליוני 1988 מניות חמישה יוד בתמורה בכפית של כחצי מיליון שקל. מניות אלו היוו לא פחות מ־3.56% מתיק ההשקעות של החברה. נראה כי השיקול העיקרי להחזקה בה גבוהה הוא השיקול הכלכלי, אך לא ניתן להבין מדוע החליטו מנהלי אופק להשקיע סכומים בה גבוהים במניות, שבגלל רמת הסחירות, קשה יהיה להיפטר מהם ביום סגריר.

חמישה יוד גייסה לראשונה הון בבורסה, בהנפקת מניות, במארס 1983. בפברואר 1987 גייסה החברה 2.5 מיליון דולר באגרות חוב הצמודות לזהב. בעלי השליטה בחברה הם יהודה ויוסף ברנר המחזיקים יחד כ־82% מהמניות.

בחודשים האחרונים לא היו תנודות חריגות בשערי המניות בבורסה. הגרף של "מיטב" מראה כי מתחילת 1988 ועד היום, ירדה מניית החברה ממחיר של 2.5 דולר למנייה, למחיר של 1.1 דולר למנייה כיום.

– לוח 1 –

השינוי השנתי בשער המניה לעומת מדדים נבחרים

	1985	1986	1987
עליה בשער מ־1 ש"ח "חמישה יוד"	348%	36%	(1%)
עליה במדד המניות (הענפי)	324%	29%	7%
עליה במחיר הזהב (מעוגל)	150%	20%	30%

הערה: השינויים מבוססים על ערכים שקליים נומינליים.

– לוח 2 –

תמצית מאזן ליום 30 ביוני 1988
מותאם לשקלים של חודש יוני 1988
– ש"ח –

רכוש קבוע, נטו	1,520,000	הון עצמי	
		הון מניות וקרנות הון	3,037,000
השקעות	2,000	עודפים	2,396,000
רכוש שוטף			5,433,000
מזומנים והשקעות לזמן קצר	987,000	עתודות	230,000
לקוחות	3,735,000		
מלאי	5,148,000	התחייבויות לזמן ארוך	5,198,000
חייבים ויתרות חובה	1,443,000		
	11,313,000	התחייבויות שוטפות	1,974,000
סה"כ רכוש	12,835,000	סך התחייבויות הון	12,835,000

לוח 3

תמצית דו"ח רווח והפסד
מותאם לשקלים של חודש יוני 1988
– ש"ח –

רווח (הפסד) לפני מסים	(178,000)
חסכון מס	74,000
רווח (הפסד) נקי	(104,000)

גאון אסר על נציגי כור בארה"ב לדבר עם עיתונאים

מאת עדה הורסלס

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). מנכ"ל כור, בני גאון, אסר על אנשי כור ארה"ב לשוחח עם עיתונאים, לאחר שכעס על דברי נשיא כור גאון, יוסי רובינשטיין, שהציע כי שבה אופיר יחזור לחברה. גם לא מצאו הן בעיניו דברי רובינשטיין: "כל מה שאני מבקש – גאון עושה".

בתשובה לפניית "הארץ", השיבה מזכירתו של רובינשטיין: "מר רובינשטיין ואני קיבלנו הוראה חד־משמעית מהארץ, לא לדבר עם שום עיתונאי. ישנה הנה גבע, שהיא האשת היחידה המוסמכת לדבר עם עיתונאים בישראל ובחו"ל. נא לפנות אליה".

דובר הבנקרס טראסט, תום פריצ'י, מסר ל"הארץ" כי הפירסום כאילו הבנק העניק הלוואה בסך 10 מיליוני דולר לחברת שבן של כור, היא "כה אבסורדית עד שקשה לנחש מי הכציא אותה, ולמה".

"תגלית" בהסנה: 50 מיליון שקל בחברה ש"שוויה" 5 מיליון בלבד

מאת אריה לביא

השאלה מה יכול להיות הפער בין ערך ריאלי של חברה לבין השווי הרשום שלה, התעוררה בימים בדרך מרתקת בעת "ברק ביח" שקנה בקבוצת הסנה המנכ"ל החדש של החברה, ריצ'ארד שרמן.

שרמן, שקבוצתו מוכלת מגרעין של עשרות מיליוני שקל כהן, ביקש לבדוק אם ניתן "לגלות" נכסים בלתי־ידועים שבבעלות חברות הקבוצה, ולהסתייע בהם לצורך הגדלת ההון.

במהלך בדיקתה של אחת החברות – שאת שמה אין שרמן מוכן לגלות בשלב זה, (אולי זו אחת מחברות הבת של הסנה שבגינן תיכון נסחרות בבורסה, כמו צור־שמיר החברה לביטוח מסנה), גילו חברי הצוות הבודק ושרמן עצמו כשגילו כי לחברה נכסים בשווי של 50 מיליון שקל. כזויה על פי הספרים הגיע לחמישה מיליוני שקלים בלבד.

שרמן, שסמכר בידע זה ל"הארץ", אמר שהוא יוצא בנקודת הנחה, כי לאחר הפרשות בתארמת ניתן יהיה להסיב עבור נכסיה של חברה זו לפחות 32 מיליון שקל.

טפחות והמזרחי מתלבטים לגבי ההפרשה לחובות מסופקים

מאת יהודה שרוני

התלבטות בבנק המשכנתאות טפחות לגבי היקף ההפרשות לחובות מסופקים ברבעון השלישי, מעכבת את פרסום דוחות הבנק, ובעקבות כך את פרסום דוחות חברת האם בנק המזרחי. להתלבטות ניתן ביטוי בהודעת המאזן של הבנק שכנסה בשבוע שעבר.

החובות הבעייתיים של טפחות הם בראש ובראשונה אלה של סולל בונה, וכן חובות בקשר לפרוייקטים של חברות שנקלעו לקשיים, כמו פרוייקט נופים של קלרין, מלון מגדין ואחרים. קושי נוסף קשור בחברת הנכסים של החברה "סט הזהב".

אפשר שעוד השבוע יוכרע גובה ההפרשה באופן סופי, אז המאזן יפורסם. גם אם יפורסם הבאוך, הד לבנק המזרחי עצמו יעבוד מכפול נוסף, והוא היקף ההפרשה לחובות של קונצרן כור. נראה כי במזרחי לא יוכלו להתעלם מהעובדה שבעלי החוב האחרים של החברה (בנק לאומי, בנק דיסקונט והבנק הבינלאומי) הפרישו בגין חוב זה בין 20%־40% מהיקפו (לפי כל בנק).

אם שיעורי ההפרשה של המזרחי יהיו דומים, אזי לא כן הבנק כי הבנק יציג הפסד ברבעון השלישי של 1988, ואפשר שהדבר יביא למחיקת הרווח של הבנק בתחילת השנה. בנק הפועלים יפרסם השבוע את הדוחות הכספיים לרבעון השלישי של השנה, ובמערכת הבנקאות ממתינים בסקרנות רבה לראות כה יהיה היקף הפרשותיו לחובות כור.

מתפנה
איש מדיה
12 שנות נסיון
ידע ונסיון רב במו"מ ומגע עם כל צינורות הפרסום
אפשרות לחשתלב הן כמנהל מדיה במשרדי פרסום
והן כ"דילר" בתוך חברות שונות
הצעות יש להפנות לת.ד. 14105 תל־אביב עבור "איש מדיה"

משרד התקשורת
המועצה לשידורי כבלים
מועד אחרון להגשת הצעות למכרזים
בתוקף סמכותה עפ"י סעיף 11 (ב) לתוספת הבזק (מכרזים) התשמ"ח – 1987, החליטה המועצה לשידורי כבלים ביום 7.11.1988 להאריך עד ליום 15.01.1989 את המועד האחרון להגשת הצעות למכרז למתן הזכיון לשידורי כבלים לאזורים מס' 86 + 20 – "ירקעל ותל־אביב יפו. המועד האחרון לרכישת מסמכי המכרז יהיה 15.12.1988.
כן החליטה המועצה בתוקף סמכותה האמורה, להאריך עד ליום 15.02.1989 את המועד האחרון להגשת הצעות למכרזים למתן זכיון לשידורי כבלים לאזורים מס' 81 + 82 – ירושלים צפון וירושלים דרום. המועד האחרון לרכישת מסמכי המכרז יהיה 15.01.1989.
דוד הרניק, יו"ר
יו"ר המועצה לשידורי כבלים

הועדה מקומית לתכנון ולבניה גליל מרכזי
[illegible]
משה מלק – יו"ר הועדה

המוסד לביטוח לאומי
אל ציבור המבוטחים,
מתוך כוונה לשפר את השירות לציבור מתקין המוסד לביטוח לאומי בימים אלה מערכת מחשב חדשה במשרדיו
הציבור מתבקש שלא לבקר בסניפי המוסד בימים א, ב, ג השבוע (13, 14 ו־15 בנובמבר) אלא במקרים דחופים בלבד
אנו מתנצלים על אי הנוחות הזמנית הנגרמת לציבור המבוטחים
המח' להסברה וליחסי ציבור

שחור על גבי לבן:
מדפסת 8022 של DATAPRODUCTS
במבצע – 1040 ש"ח בלבד!*
מהירות הדפסה 180 סל"ש, כוללת טרקטור, עברית וכבל תקשורת.

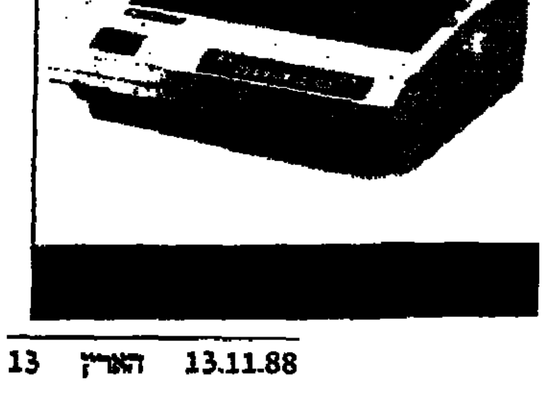

מקבוצת תים מחשבים
OMNITECH
אומניטק
אומניטק בע"מ
מערכות חומרה ותוכנה
בן־גוריון 20 גבעת שמואל,
טל. 03-5323353
סניף חיפה: 04-3382058
* המחיר אינו כולל מע"מ
כל מה שחשוב במיחשוב

האם אתה מכיר את נוסחת ההצלחה?
בתורת המדעים מנסים מזה דורות למצוא את נוסחת ההצלחה האופטימלית. מאות ספרים העשירו את מחבריהם בנושא זה בלבד, ועוד היד נטויה.
הנה לפניך נוסחה לדוגמא:
הצלחה = (מזל)^1 × (חוכמה + ריגוש)^3 × (תעוזה / [illegible]) × (השקעה / [illegible])^2
כמנכ"ל וכמנהל שיווק אתה מודע ללא ספק לחשיבות מרכיבי הנוסחה. אולם האם אתה יכול להציג את המספרים הנכונים במקומות המתאימים? נוסחאות מעניינות לפתרונות בתחומי השיווק והפרסום שהצליחו להזיז את המשק תוכל לראות במו עיניך אם תזמין את עצמך להקרנה פרטית אצלנו על ידי תיאום מראש עם ירון או דורית.
צוות מי־טל
שירותי פרסום מאוחדים בע"מ
טל. 03-281188/9

هكذا من الاصل

מכתבים למערכת הארץ

לא להכשיר את השרץ

מזה כארבע שנים מתריעה ללא הרף "העמותה למניעת ההשתלטות החרדית" (מיסודה של עמותת נפגעי החזרה בתשובה), מעל כל בימה אפשרית, על התאבדות השלטון בישראל, המעניק לגיטימציה ומשאבים אדירים באתנן קואליציוני לנציגי הציבור החרדי. ציבור זה מתנכר למדינת ישראל הציונית ולחוקיה הדמוקרטיים וכלל אינו רואה עצמו, במוצהר, כחלק אורגני של המדינה. כפועל יוצא משתמטים חבריו במסגרת נחושה מחובת הגיוס לצה"ל.

אלא מהי באמת? פרגמטי מנצלים שולטנים אלה ניצול מתפיר את מערכת השלטון הנוקט באופן אבסורדי להסדירם, הם מתקיימים כעלוקות על גב הציבור החילוני הנאלץ, תוך חריקת שיניים, לפרנסם מן העריסה ועד לקבר. דרישותינו להלגיטימציה של השתתפות עם הציבור החרדי במישור הציבורי והלאומי – ציבור הנמצא מחוץ למחנה ולקונסנזוס הציוני, שחלק ממנו אף תומך בגלוי באש"ף (המדובר בעדה החרדית בראשות הרב הירש וחבר מרעיו) – נפלו על אוזניים אטומות. נוח היה לפוליטיקאים הציוניים לזכות בהישגי שעה ולהיצמד לכיסא.

אין זה מתקבל על הדעת שהללו, שאינם מכירים בחוקי המדינה, יהיו אלה שיחוקקו לנו חוקים תואמי-טיים לפי השקפת עולמם החשוכה, או שחיילי צה"ל ייאלצו להגן, אף במחיר חייהם, על ציבור גדול, הולך ומתעצם של משתמטים מגיוס. שיתוף גופים חרדיים במערכת השלטון החילוני שאין לו שום בסיס משותף עמם, הוא מעשה שעטנז, מין בשאינו מינו, וכשם שהחרדים בוחלים בשעטנז, כך אין מקום שהשלטון החילוני יכשיר את השרץ.

שושנה כהן
תל-אביב

הניחו למתים

לפני ימים מספר צפיתי בטלוויזיה בתכנית "מדור לדור" בה הופיעו האב והבן ברזון. האב המפורסם והאהוד כאיש תעמולות הבוקר בקול ישראל במשך שנים רבות, והבן, קצין-שריון ראשי ומי שזוכה באות הצטיינות על אומץ לבו בקרב.

האב, ציוני ויהודי טוב, עושה מה שעשו בארץ מאות ואולי אלפים תחת השלטון הבריטי, מדבר על עצמו בסופרלטיבים. זה עניין של טעם, אך זו זכותו.

הבן שופע ביטחון עצמי וחן רב, וראוי לכל הכבוד על כישוריו הצבאיים ועל אומץ לבו בשדה הקרב. אך כשהוא מגיע לפילוסופיית החיים שלו בהשראת הרבי מלובביץ', העושה גלות בברוקלין, הוא מסביר לנו שהנופלים בקרב אינם מתים לגמרי, אלא רק גופנית. בקשה לי אל תת-אלוף ברזון, אנא הנח לנפשי עם בני המת, הנח לגמרי.

ד"ר ע. אב שכול
(השם המלא שמור במערכת)

לא להסתיר את האימה

לפני עשרה ימים נשרפו למוות אם יהודיה ושלושת בניה באוטובוס שהתקיפוהו מחבלים. המוצא הנתעבת הזאת הוסתרה מעיניה ואוזניה של התקשורת העולמית במעטה של שתיקה והסתרה שכפה הממשל הצבאי הישראלי. בעיתונות הישראלית הופיע רק תצלום של האוטובוס השרוף, ואף לא תמונה אחת של האם וילדיה.

אילו הקרבנות של האכזריות הנוראה הזאת היו ערבים ולא יהודים, אין לי צל של ספק שהתקפה על האוטובוס היתה מופיעה ומובלטת על כל פרטיה העקובים מדם בעמודים הראשונים של העיתונות העולמית, כמו "ניו-יורק טיימס" או "וואשינגטון פוסט". העולם היה מטיל קלון על ישראל, והתקרית היתה מובאת לדיון במועצת הביטחון כדי להאשים ולגנות את מדינת ישראל על כך.

האם הסבל היהודי שווה פחות בעיני התקשורת מסבל ערבי?

יתכן שמישהו חשב, כי פרסום תמונות האם וילדיה השרופים, בערב שלפני יום הבחירות, יוכל להשפיע על הבוחרים. אבל הבחירות כבר התקיימו, מה, אם כן, הסיבה לכך שהפשע הנתעב לא יפורסם ויתגלם היום ועכשיו על כל קלונו וזוועתיו?

רעיה יגלום
נשיאת ויצו העולמית

משיח לא בא

איש מאתנו אינו פתי דיו להאמין כי רעיון "הוועידה הבינלאומית" מסמל מכירה פומבית של ארצנו הקטנטנה. גם השמאלני ביותר מודע למשמעותם של "קווים אדומים" שאינם בני-ויתור.

מאידך גיסא, גם רעיון ה"משא ומתן הישיר" אינו מרשם בדוק לקיפאון, או להתרוקנות מדינית. כפי שכבר הוכח, לעתים זו הדרך הבדוקה ביותר להשגת תוצאות, כאשר שני הצדדים מכירים את עמדות היריב היטב.

גם חזון הדגל של מר שרון לא יעצור פתרון כפוי בצד שתי מעצמות העל, אם וכאשר יחליטו הן כי המצב באזורנו הופך לבלתי-נסבל, ויש לעשות בדחיפות משהו בעניין – גם אם זה יהיה למורת רוחו של אחד הצדדים (וידוע באיזה צד מדובר).

אך תוצאות הבחירות לכנסת ה-12 מצביעות בבירור על מאפיין אחר: הסכיזופרניה משכה את הרגל; נביאי-זעם גורמים לפילוג עדתי ודתי כאמצעי להשגת מטרתם המקודשת. אנו חוזרים לימי התנ"ך ולמלחמות-אחים. ומאידך קיצוניים פנאטיים נפוחי חשיבות עצמית. ובסיטואציה זו שר שלום חנוך, "משיח לא בא, משיח גם לא מטלפן".

אמנון בן-דוד
רעננה

במה פולנית

בית הספר הממלכתי הגבוה לתיאטרון בוורשה ע"ש א. זלברוביץ' מבקש לקבל מבוגרי ביה"ס תעודות, עדויות וכל פעילות ביה"ס מלפני המלחמה, בשנים 1932–1939, בתקופת הכיבוש ובשנים הראשונות שלאחר המלחמה בלודז' ובוורשה. מדובר במסמכים הנוגעים לפעילות ביה"ס, מורים, מנהלים ובמיוחד על אלכסנדר זלברוביץ' ולאון שילר. מסמכים מקוריים יועתקו ויוחזרו לבעליהם.
הכתובת למשלוח החומר הארכיוני:

BARBARA LASOCKA
PANSTWOWA WYZSZA SZOKOLA TEATRALNA
IM. A. ZELWEROWICZA
OO-240 WARSZAWA UL MIODOWA 22124
POLAND

הבימה התיאטרון הלאומי
הארץ עיתון לאנשים חושבים

עידית תל-אביב יפו
מקיימים בשבת 19.11.88 ב-11.00
מוספשבת
עם
מיכאל הנדלזלץ

- ח"כ גאולה כהן
- ולאדימיר סלפאק – העליה מבריה"מ
- פרופ' יהודה באואר – יהדות הומניסטית חילונית
- שמואל כהן "כמו אבנים שותקות" על יהודי הולנד בשואה
- הבטלנים – נתן דטנר ואבי קושניר
- "עלובי החיים" – 300 הצגות ב"קאמרי" בהשתתפות: אהוד מנור (נוסח עברי) והשחקנים: יונתן זילברמן וטל אמיר
- אורה זיטנר – בתוכניתה החדשה "אושר אחר". במאי – דוד ברגמן

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'-ו'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: – 12 ש"ח.
הנחה 50%
למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.

הארגון באדיבות
כתר בית היוצר לספר הטוב
חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ-11 בבוקר עד 11 בלילה

א.קי. שיווק רעיונות

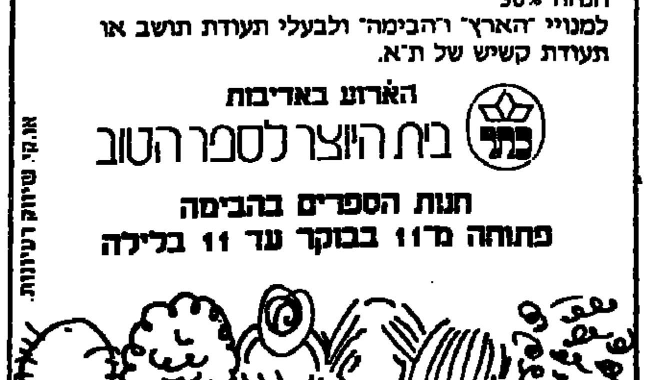

קולנוע / רחל גורדין

תום הולסה וריי ליאוטה. ניקי וג'ינו. עצם הצירוף של בחור מפגר וילד מוכה — סוחט דמעות

דמעות בחשיכה

"ניקי וג'ינו", בן-יהודה, ת"א

כל מאמצי שלא להזדהות עם הסיפור לא הועילו ב"ניקי וג'ינו". ממחצית הסרט והלאה כבר הזלתי דמעות ללא כל שליטה. בניסיון לקחת מרחק, לאחר מכן, אפשר לומר שבסך הכל זה סרט די יפה, עשוי ביושר, ומרגש מאוד – לא מעט בזכות משחקו של תום הולסה (מוצרט מ"אמדאוס") בתפקיד בחור תמים, הסובל מפיגור שכלי קל בעקבות תאונה שאירעה בילדותו.

סיפור העלילה מכיל פה ושם תפניות סוחטות-דמעות. הייתי מוותרת, למשל, על מותו של הכלב ברגע קשה גם כך. גם הנטייה האמריקאית להבין את ההתנהגות האנושית במושגים של פסיכולוגיה-בגרוש אינה חביבה עלי. אך כל אלה אינן אלא מחשבות שלאחר מעשה. בשעת הקרנת הסרט, כאמור, הייתי שקועה בהתייפחויות מכדי שאוכל לבקר.

ניקי (תום הולסה) הוא דומיניק לוציאנו, שנולד 12 דקות לפני אחיו התאום ג'ינו, הוא ג'ין (ריי ליאוטה). בילדותו נפגע בתאונה ומאז הוא "אטי" – ביטוי עדין למצב של פיגור שכלי. בגיל 26, ניקי הוא בחור חביב ותמים, הנותן אמון גמור בסובבים אותו. הוא עובד באיסוף אשפה מטעם העירייה ומפרנס את ג'ינו, המסיים את לימודי הרפואה שלו. ג'ינו, מצדו, מסור לאחיו התאום, מכיר לו תודה, ומגן עליו מטיפוסים המבקשים לנצל את תמימותו.

הסרט פוגש את התאומים בנקודת משבר. ג'ינו זכה בהתמחות בבית-חולים יוקרתי בעיר אחרת. הוא אינו יכול לקחת את ניקי עמו, אך חושש גם להשאירו לבד. הדמות של ג'ניפר (ג'יימי לי קרטיס) חברתו של ג'ינו, הקשר הרומנטי ביניהם מאיים גם הם על יחסים של התאומים, ומביאים את שניהם למצב של מצוקה.

אילו עסק הסרט רק בסיטואציה הזאת – היה מצליח, אולי, להימנע מנפילה לתבנית מלודרמטית. אלא שהתסריט משלב כאן עלילת-משנה על ילד מוכה, והתרחשותו של אסון המחזירה את ניקי לטראומה של ילדותו ומבהירה לו פרטים שהיו לוטים בערפל עד כה. להגיע לעומק, בכוביים של סרט אמריקאי, פירושו להבין את הרקע הפסיכולוגי המבוסס על אירוע כלשהו בעבר. החזרה לטראומה בילדות והתוצאות הדרמטיות של חזרה זו מספקות לסרט שיא, קתרזיס. המוסיקה המלווה את הסיפור מכוונת להדגיש קצב אופייני זה.

עצם הצירוף של בחור מפגר וילד מוכה בסרט אחד סוחט רגשות מן הצופים. נשארת רק השאלה, אם "מלודרמטי" הוא כינוי גנאי. נראה כי התשובה תלויה במידת ההזדהות עם המתרחש בסרט, ובמידת הנכונות להיות מוצף רגשית. מי שמסוגל לבכות בסרט יתענג ודאי בביטוי "מלודרמטי", גם אם בלע בחשאי כמה דמעות בחשיכה. מי שאינו נוטה להזדהות מסוג זה יחמיץ את ההנאה העיקרית מ"ניקי וג'ינו". מי שהולך לסרט כדי לחוות התרגשות והקלה, המלווים בתפישה אופטימית של החיים ושל בני-האדם, על אף כל הקשיים – יבוא על סיפוקו.

הארץ ממליץ

החגיגה של באבט (ת"א, ירושלים) – ארוחה צרפתית מפוארת מוגשת בכפר דייגים קטן לחוף יוטלנד שבדנמארק, על ידי באבט (סטפן אודראן) המשרתת המסתורית של בנות הכומר; לפי סיפור של איזאק דינסן ("זכרונות מאפריקה").

קיץ אצל סבא (ת"א) – סרט עדין מטאיוואן, על שני ילדים, אח ואחות, המבלים חופשה בכפר כשאימם עוברת ניתוח בבית החולים.

החיים הם נהר ארוך ורוגע (ת"א, חיפה) – סאטירה משעשעת על הבורגנות הצרפתית. חילופי תינוקות על-ידי אחות בי"ח נוקבת מעגלים חיי משפחה בורגנית.

פרנטיק (ת"א, חיפה) – סרט מתח בבימויו של רומן פולנסקי, עוסק בהעלמה של אשת רופא המגיע לוועידה מקצועית בפאריס.

מרדף חצות (ת"א, ירושלים, חיפה) – שוטר לשעבר (רוברט דה נירו) נשכר ללכוד מעל בכספים (צ'רלס גרודין) הנרדף גם על ידי המאפיה. משחק טוב ואיזון מוצלח בין פעולה להומור.

יום שני הפרוע (ת"א) – "סרט אפל" על גנגסטרים ואהבה נואשת, מתרחש בניו-קאסל שבצפון אנגליה. אווירה מסוגננת. משחק טוב של סטינג הזמר ג'ז.

בגלל המלחמה ההיא (ת"א) סרטה של אורנה בן דור-ניב המפגיש שני דורות על הרקע הטראומטי של השואה. דור הניצולים ובניהם – משפחות פוליקר וגלעד – הממשיכות לחיות את הימים הנוראים ההם בגבורות ובמוסיקה.

טאקר האיש וחלומו (ת"א, ירושלים, חיפה) – סיפורו של מעצב מכוניות בעל חזון בארה"ב שלאחר מלחמת העולם השניה, מבוים בתנופה ובהומור ע"י פרנסיס פורד קופולה ("הסנדק").

אנה (ת"א) – סרט על גולים צ'כיים בניו-יורק, עוסק בתרבות האמריקאית כפי שהיא נראית בעיניים מזרח אירופאיות. משחק טוב של סאלי קירקלנד.

קפה בגדד (ת"א, ירושלים, חיפה) – משל-קומדיה על אישה בווארית שופעת המגיעה מן המדבר לפונדק אמריקאי נידח בשם "קפה בגדד" ומשנה את חייהם של יושביו. בכיכובה של מאריאן סגברכט ובבימויו של פרסי אדלון.

מת לחיות (ת"א, ירושלים, חיפה) – סרט פעולה אלים על קרב בין כנופיית פושעים בינלאומית ושוטר ניו-יורקי בעל תושיה, בגורד שחקים אולטרה מודרני. עם ברוס ויליס.

תיאטרוני ישראל

הערב יום א' 13.11
תיאטרון הבימה:
הנפש הטובה מסצ'ואן: 20.30
המלביש: 20.30
זמנו של מטורף – הבימרתף: 20.30
כאלה שבעתי – באודיטוריום זהבה: 20.30 16.30
התיאטרון הקאמרי:
עלובי החיים: 20.30
גשם – בנוה-צדק: 20.30
בית ברנרדה אלבה – בתיאטרון ירושלים: 16.00 20.30

התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור

קונצרט מס' 4 למנויים
מנצח ג'ורג' מסטר
סולנית קימבול וילר (מצו סופראן)
שוברט: סימפוניה מס' 4
מאהלר: שירים על מות ילדים
ראבל: "דפניס וכלואה", סוויטה 1 ו-2
30.11 /29.11/26.11 באולם הנרי קראון
27.11 – עפולה
1.12 – כרמיאל

* * * *

אולפן פתוח – כניסה חופשית
מנצח נועם שריף
סולנית מירה זכאי (אלט)
צ'ייקובסקי: "רומאו ויוליה"
נ. שלונסקי: "זירות לחזותי"
פליה – בריה: 7 שירים ספרדיים
ברליוז: קטעים מ"רומאו ויוליה"
יום שני, 21.11.88, 5 אחה"צ באולם הנרי קראון

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

תל-אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 2
סדרה ז': הערב, 13.11.88
סדרה ה': מוצ"ש 19.11.88
קורט זנדרלינג
מנצח
פיטר פרנקל
פסנתרן
התכנית:
בטהובן – הפתיחה "קוריולאן"
ברטוק – קונצ'רטו לפסנתר מס' 3
בטהובן – סמפוניה מס' 6 "הפסטוראלית"

חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 1
סדרה ד': יום ב' 14.11.88
קורט זנדרלינג
מנצח
פיטר פרנקל
פסנתרן
התכנית כמו בת"א סדרות ז' ח'

חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 2
סדרה א': יום ג' 15.11.88
סדרה ב': יום ד' 16.11.88
סדרה ג': יום ה' 17.11.88
קורט זנדרלינג
מנצח
פיטר פרנקל
פסנתרן
התכנית כמו בת"א סדרות ז' ח'

תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט פילוקלסיקה מס' 2
יום א' 20.11.88
קורט זנדרלינג
מנצח
פיטר פרנקל
פסנתרן
התכנית:
הנדל – קונצ'רטו גרוסו אופ' 6 מס' 7
בטהובן – קונצ'רטו לפסנתר מס' 2
היידן – הפתיחה לאופרה "נאמנות ושכרה בצידה"
היידן – סמפוניה מס' 82 "הדוב"

תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 3
סדרה א': יום ה' 24.11.88
סדרה ב': מוצ"ש 26.11.88
ויטולד לוטוסלבסקי
מנצח
קז'ישטוף יקוביץ
כנר
תכנית מיצירות לוטוסלבסקי:
"מוסיקה אבלה"
שרשרת 2 לכנור ולתזמורת
סמפוניה מס' 3

להזכירכם,
הפגישות עם הנהלת התזמורת יתקיימו לפני הקונצרט בשדרה שלכם באולם היכל התרבות משעה 18.45 ועד 19.45.

תזמורת סימפונית חיפה
מנהל מוסיקלי: סטנלי ספרבר
קונצרט מס' 1
לנוער ולמשפחה
"חגיגת מוסיקה אמריקאית"
מנצח: סטנלי ספרבר
סולן: יגאל כהן - קלרינט
יצירות מאת:
ג'ון פיליפ סוזה, אהרון קופלנד
לאונרד ברנשטיין, לרוי אנדרסון
ג'ורג' גרשווין
קריית-חיים, בית נגלר-יום ב' 14.11.88 שעה 17.30
חיפה אודיטוריום, יום ד' 16.11.88 שעה 15.30 ו-17.30
קיבוץ עברון-יום ה' 17.11.88 שעה 10.00
עונת קונצרטים 1988-1989
כרטיסים:
במשרדי התזמורת, רח' פבזנר 50, טל. 660741, 641973
ימים א'-ה' 08.30-18.00, יום ו' 08.30-12.30
בית נגלר, קריית חיים ובקופת האולם

הפילהרמונית של מינכן
מנצח: סרג'יו צ'ליבידקה

תכנית א': רוול • שוברט • מוסורגסקי
תכנית ב': ברוקנר

תל-אביב – היכל התרבות	ירושלים – בנייני האומה	חיפה – אודיטוריום
תכנית א'	תכנית א'	תכנית א'
יום שני 14 בנובמבר שעה 20.30	מוצ"ש 19 בנובמבר בשעה 21.09	יום ראשון 20 בנובמבר בשעה 20.30
יום רביעי 16 בנובמבר בשעה 20.30		
תכנית ב'		
יום שלישי 15 בנובמבר בשעה 20.30		
יום חמישי 17 בנובמבר בשעה 20.30		

כרטיסים: ת"א: הדרן/קסטל ובשאר משרדי הכרטיסים. (למתחזקי כרטיסי אשראי טל. 221792, 239258 משעה 9.00 עד 23.00) בירושלים ובחיפה במשרדי הכרטיסים.

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

המגן רופאים במקרים דחופים מ-6 בערב עד לשעה 7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל-אביב 5793333, 5798334
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-541333
נתניה 823333
רחובות 08-451333
בת ים 5511111
חולון 803133
לוד-רמלה 08-221022
באר שבע 057-74767
מוקד מידע רפואי בקופת חולים הכללית:
בימים א'-ה' – 20.00-8.00
ביום ו' – 15.00-8.00
טלפונים: 03-433300
שירותי רפואה ביתית כולל רפואת שיניים:
ירושלים, מוקד יום – 660585, 669581
מוקד לילה, שבת וחג – 236191 מנוי 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל-אביב, מוקד יום – 218820, 218898
מוקד לילה – 681011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
שקד – שירות רפואי לקטן בת"א
שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ומבוגרים בשעות 24–19: טל' 03-7549111 "שקד" קוד מנוי 222
שח"ר – שירות רפואי לקטן (חיפה), ביום חול בשעות 24-19, ביום שישי 24-14, בשבת 24-08 טל' 04-380541 קוד מנוי 1665
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה תל-אביב:
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המעבדה) טלפון: 294869, 08-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה. בר כוכבא 49
טל. 03-284649 פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 28.00 יום ו' ושבת וחג מ-18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
ירושלים: ביה"ח הדסה ע"כ 22-16
קשב לבית –
שרות סיעודי לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
7549111 איתורית 1500
שח"ן – עזרה ראשונה טלפונית (24 שעות):
ירושלים 227171
תל-אביב 5461111
ילדים תל-אביב 03-261113
חיפה 672222/3
נתניה 053-335316
באר-שבע 057-418111
כרמיאל גליל מערבי 04-988410
כפר-סבא 052-913999
מרכז רפואי באר-שבע 08-222888
מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות):
תל-אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-660111
יד ביד – אגף קשבת לילד ולנוער
תל אביב – לילד 226827 24 ש' ביממה להורים, בימים ב', ה' מ-17.00-20.00, 222732
ירושלים – 243358
חיפה והגליל – 229488
הגליל המערבי – 04-922222
מרכז מידע למשברי לחץ במוצא "מקלט"
א'-ה' 11.00-13.00
ב' וד' 16.00-18.00
טל. 228051
רח' מאור 13 תל-אביב
קו אליי – האגודה למען הילד עזרה במצבי אלימות כלפי ילדים 261670 א'-ה' 16.00-20.00
ארגון לשירות אדם – הפרה סוציאלית לשירות הציבור בכתב 24 שעות 03-5461727/8
שח"ל – שירותי היות מיוחד בטיפול נפשי (טורים) 330848
ויצ"ו – 24 שעות קו ארוס לנשים מוכות.

טל: 03-5461133, 08-550306
הוסטל לנהגים? – הסברה ומידע חולים, מידע מוקלט 24 שעות בטלפון: 03-203121, 03-290101
יום ג' 19.30-23.00, ת.ד. 33602 תל-אביב.
תורנות מיוחדת בהלמה – רופא ת"א 611081, 239952, 246363
רופאן ירושלים – 226335
רופאן חיפה – 645534
האגודה לזכויות האזרח בישראל ע"י רוטשילד 108 ת"א 5619463

תורנות בתי-חולים

תל אביב – רוקח – (ילדים)
איכילוב – (פנימית, כירורגית)
ירושלים – בקור חולים (כירורגיה)
שערי צדק (פנימית, אורתופדיה, נשים)
הדסה ע"כ – (ילדים, עיניים, אא"ג)
תורנות בתי מרקחת
תל אביב – שלמה המלך שלמה המלך 246461 78
קופ"ח כללית אבסנדרים 7 672288
ירושלים – מרפאת הנהמה הכ"ג 28 523191
חיפה – יבנה אבן סינא 7 672288
רמת גן – תן הסיריבסקי 99 7514434
בני ברק – רפאה ר' עקיבא 62 782278
חולון – אהרון הנשיא 52 889153
עין יהב עין יהב 2 884854
בת ים – נגר בת ים הנביאים 3 5515671
פתח תקוה – קופ"ח כללית חיים עוזר
הקריות – והרקן ספגת מרדיין 905271
ק. מוצקין 715136
הדרה – קופ"ח כללית רוטשילד 335884

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי – ייעוץ ומידע בנושא הגרות, משפחה, מיניות – אבנבע מבצית.
ימים ב' ג' ד' – 16.00-19.00.
רמב"ם 9, 5101511/2
חיפה: ימים א' ד' 16.00-19.00 רח' הפספורט 14 טל' 381520

מרכזי מידע – אגד

02-304304 03-432777 04-549121

הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ
מוגש כשירות לציבור על ידי

טלוויזיה

חינוכית

08.00 עד כאן
08.05 שעת כושר
08.15 תלמוד שיעים אותיין
08.40 מסך לסתרות יסוד
09.00 אנגלית י'
09.20 השעה שלבר
10.30 אנגלית ד'
11.00 חשבון ה'
11.15 צרפתית
11.35 גאוגרפיה ה'-י'
12.00 אנגלית י'
12.25 ספרות ז'-ט'
13.00 אנגלית ט'
13.30 היסטוריה כללית
14.00 עד כאן
14.05 אוניברסיטה פתוחה
15.00 הי ביגבה
15.10 רחוב סומסום
15.40 שעת כושר
15.50 עב"ם בא
16.00 הקוסם מארץ עוץ
16.25 כך היו חיים
17.00 ערב חדש

כללית

17.30 קח סיכון
18.00 כח המוח
18.20 סרט הנפשה
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) רוצה פתרון
18.45 (ע) חידושים והמבצאות
19.00 (ע) יומן השבוע
20.00 כותרות מבט
20.02 אלף, סדרה משעשעת
20.30 להיות בראש
21.00 מהדורת החדשות
21.30 תשדירי שירות
21.35 לקראת שידור
21.50 שושלת, סדרה
22.40 סוף ביטוס
23.30 מים שקטים
24.00 פסוק של יום, חדשות

ערוץ 2

18.35 עמי ותמי
18.46 שירים מתוך סרטי וולט דיסני
19.00 התיבה מלינה
19.27 "רגע לפני-"
19.30 חסיפה
19.55 פינת המתכנים, קיור
20.10 בקצב מרהיר
20.30 קולדראש
20.45 נקודת זינוק
21.38 "רגע לפני-"
21.40 קליפ מי יודע
21.45 שירים בראש

ירדן ערוץ 6

18.00 שירים בצרפתית • 18.30 כישרונות צעירים
19.00 חדשות בצרפתית

19.15 עולם החי
19.30 חדשות בעברית
20.00 חדשות בערבית •
20.30 תרבו
21.10 דרך המשי
22.00 חדשות באנגלית
22.20 מאגנום
23.10 השלומיאל

לבנון ערוץ 12

13.30 חיים אחרים
14.00 מוערון 700
14.30 מעשיות משפחות
15.00 מלך השווקים
15.30 הבית המשותף
16.00 סרט
18.00 משפחות הלוטן
19.00 60 דקות
20.00 שנה בחיים
(סדרה דרמתית)
21.00 החוף הברברי
22.30 מעשיות משפחות

רדיו

קול המוסיקה

07.09 באותה ביטה
09.00 שעה עם אמן
10.00 קונצרט בוקר
12.57 פינת השיר
13.00 קלאסיקל
14.06 אמנים באולפן
15.00 אנתולוגיה בצליל
16.00 מוסיקה ליום ראשון
18.00 קונצרט קאמרי
20.05 פריזמה עכשווית
20.27 פינת השיר
20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו

רשת א'

16.05 רדיו-עצה
17.05 צבעי הקשת
18.06 מנחת ערב
19.00 שירורים לעולים
22.05 תמוז ועוץ

רשת ב'

18.06 ראשון ראשון
19.00 היום הזה
19.35 עם ישראל
20.05 שלום לבן דוד
21.00 מהדורת החדשות
21.50 שלום לבן דודי
22.05 להיאחז בחלום
23.05 בינינו לבין עצמנו

רשת ג'

18.06 מבצע המנגנונים הלועזיים
21.05 מאוטיליה באהבה
23.05 הלילה הוא שירים

גלגלצ

18.05 אמלקה מלאלה המוסק
18.45 חמש עשרה קטנות
00.05 צרופים לילה והשמעות
02.00 לא רוצים לישון

05.00 צלילי בוקר

צה"ל 1

19.05 רדיו ספורט
20.05 שירי הלהקות הצבאיות
21.00 בהדרגה לחדשות
21.30 אוניברסיטה משודרת
22.05 על הרצף ועל הכיפאק
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה

צה"ל 2

19.05 יומנים מוסיקה
20.05 צבר והבר
22.05 המסקנת עשר
23.05 קול הגאה וזהו

שידור קבוע

רשת א'

06.16 הפר עינינו. שירים במנוני תפילה
06.35 □ סיכום המשנה היומית
06.30 □ דף גמרא יומי □ 06.50 עיקר היום בתנ"ך □ 07.30 יומן בעניין. שירים ישנים □ 08.05 הנה □ 09.05 מלודי. שירות מידע □ 10.05 פניני בוקר □ 11.05 ירוקירוק, שירים עבריים □ 12.05 מסורת יהודית □ 14.06 בראש צעיר. האוקטנון לילדים. 15.30 האגורה ברסיבה הפתוחה

רשת ב'

06.06 השכם בבוקרפון בחזרות יום
07.00 □ הבוקר הזה 08.05 סוף לשלום □ 10.05 כל צבעי הרשת
12.05 אלף-אלף ב"ציוד" □ 13.05 מחוץ לתחום, חדשות המשפחה □ 14.06 כשר כתוב, הדי המשנר □ 15.05 שירים חשוף דרים □ 16.05 מנות הארץ □ 17.05 הנעיף קפה □ 17.55 קריאה שנייה. קולות במלבים

רשת ג'

06.05 בחזרה לאושר. תיקים ומוכים
07.05 שיר בבוקר בבוקר. שירים עבריים □ 09.05 "מה כבר רואה?" □ 10.05 דוברים טובים עם שמירה אימבר □ 11.05 מלאכי הקיה "על הכר" □ 12.05 "אהבה יומיומית" עם יוסי סיאס □ 13.05 רק ביני ובין עם מנהם פרי

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת □ 06.30 פרקים עק. חדשות □ 07.07 שבע אפס שבע □ 08.00 בוקר-טוב ישראל. אקטואליה □ 09.05 שירים קולות עד 10.00 □ אילהבוקר. עם אלי ישראל □ 10.05 "עשר", שירים עבריים □ 10.55 "מי מספר מוזיקוטאי" עם דוד זאב מגל □ 11.05 נכון לעכשיו. עם רפי רשף □ 13.05 "זה הם פה" □ 14.05 "שגיאה יד ביחד" "ברנדו-זמני שהברות" □ 15.05 "שירים לתוך" עם אהרון קול □ "אל חשה לוב" שיחה יומית שעיניינה מחלות לב □ 16.05 ארבע אחר הצהריים, שירים עבריים □ 16.54 באמצע מילולי פינטו של אבשלום קור
14.06 "לי ולך" שיר הכתה עם חיטל עמית □ 15.05 הורים רצים ופחדים □ 16.05 עם 89 עם יצאל רביר

קולנוע

תל-אביב

אגדיל – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 5.45, 9.15
אלנבי – סוסים וכוכבים 7.30, 9.40
אסתר – השוטר בג'ינס 5.00, 7.30, 9.50
בית לסין – צללית בצמה 11.15
בן יהודה – ניקי וג'ינו 5.00, 7.15, 9.30
גורדון – סוסקה 2.30 החגיגה של באבט 5.00, 7.15, 9.30
גת – בוקר טוב וייטנאם 5.00, 7.20, 9.45
דקל – ביג 10, 9.35
דיזנגוף 1 – קפה בגדד 11.00, 13.00, 3 – 5
9.30 – 7.30 –
דיזנגוף 2 – הצוררים 11 – 2 – 5 – 7.30, 9.50
דיזנגוף 3 – כפר קטן שלי 11.00 – 5.00 – 7.30
– מקין כלו 13.00 – 5.00 – 9.50
הקלנוע (ב.ה.ב.) – מסע לקתדרה 4.15 – 7.00 – 9.30
הדיינוזאור – סרט בהזמנות 7.30 – 9.30 סקס 12.00
הדר – שליח לגות 5.00 – 7.15 – 9.30
חוקים – מגלה את אמריקה 7.15, 9.30
רב חן
חן 1 – בת לזהות 4.45, 7.20, 9.35
חן 2 – פרנטיק 5.00, 7.20, 9.50
חן 3 – כוסות לארוחר 5.00, 7.30, 9.50
חן 4 – לסטיר בסמוך 11 – 2 – 5 – 7.30 – 9.50
חן 5 – בעל בהשאלה 11 – 2 – 5 – 7.30 – 9.50
ליכור – צבעים 5.00 – 7.15 – 9.30
לב 1 – יום שני הפרוע 2 – 5 – 8.00 – 10
לב 2 – החיים הם נהר ארוך ורוגע 2 – 5 – 8 – 10
לב 3 – בגלל המלחמה ההיא 2.00 – 5.00 – 7.45 אתכם כל כך 9.45
לב 4 – המסיבה הקטנה 2 – 5 – 8.00 – 10.00
מוזיאון ת"א – קיץ אצל סבא 4.30, 7.15, 9.30
מקסים – מגלומה בלי בושה 5.00, 7.30, 9.30
סינמטק ישראלי – העשר התמולה חלק א' – 7.00 הגעשר התמולה חלק ב' 9.30
פאילת 1 – הופיזה בלוס אנג'לס 5.00, 7.20, 9.45
פאילת 2 – שם המשחק 4.30, 7.00, 9.20
פאילת 3 – פרסידיו 5.00
פאר – צל הגוש 5.00, 7.30, 9.30
פריז – אנה 12 – 2 – 4 – 7.15 – 9.30 מוסכר פורנו הגביע הקדוש 11.30 בלילה
צפון – מסקר הארש התולם 4.30 – 7 – 9.30
שאול – מרדף חצות 4.30 – 7.00 – 9.30
תכלת ת"א – עיניים שחורות 7.15, 9.40
תכלת – הקומיסרית 5.00 – 7.30 – 9.45
תל אביב – 2 – 5.00 – 7.15 – 9.30

נתניה

גמלדיר – בוקר טוב וייטנאם 5.00, 7.15, 9.30
שרון – שוטר בג'ינס 5.00, החגיגה של באבט 7.00, 9.15
אסתר – שליח לגות 5.00, 7.15, 9.30
הדר – הפנר של הנבחרת שלי 7.15, 9.30

ירושלים

אוריון – בת לזהות 4.30, 6.45 – 9
אורנה – בוקר טוב וייטנאם 4.30 – 7.00 – 9.15
אוסקריה 1 – החגיגה של באבט 5.00 – 7.51 – 9.05
אוסקריה 2 – מקין כלו 5.00 לירידי אב. 5.00, 7.15, 9.30
אוריון – כוסות לארוחר 4.30 – 7 – 9
בית אגרון – דמעות של שתיקה 5.00, בשים אוהבות 7.30 בלייר ראבר 9.45
כסיר – מרדף חצות 4.30, 6.45 – 9
סינמה – הופיזה בלוס אנג'לס 7 – 9
סינמטק 1 – קו הקופיה 7.00 סיפורי קנטרבורי 9.30
סינמטק 2 – מעין הטולין 9.30
עדן – שליח לגות 4.30 – 7 – 9
סמדר – צבעים 7.00 – 9.15
רון – ביג 4.30 – 7 – 9
תיאטרון ירושלים – קפה בגדד 7.00, 9.30
הורד? – האיש והחלום 7.00, 9.30

רמת-גן גבעתיים

ארמון – בת לזהות 5.00, 7.15, 9.45
ארמון – מרדף חצות 7.00, 9.30
הדר – חוזק מבוקש 5.00, 7.15, 9.30
לילי – החגיגה של באבט 7.30, 9.30
שבועות – פרנטיק 7.00, 9.30
רב גן 1 – בוקר טוב וייטנאם 5.00, 7.20, 9.50
רב גן 2 – עיניים שחורות 4.45, 7.20, 9.50
רב גן 3 – הקפה התחלה 5.00, 7.30, 9.50
רב גן 4 – כוסות לארוחר 5.00, 7.30, 9.50

רמת השרון

כוכב – משודרים חדשות 7.15, 9.35

טבריה

יד שמואל – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 8.00

כפר-סבא

חן – מקיצה בצורה 7.00, 9.15
עמל – תורף מבוקש 7.00, 9.15

נהריה

היכל – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 6 – 9
היכל התרבות – ללא מעצורים 7.00, 9.15

עפולה

היכל התרבות – שם המשחק 7.00, 9.25
מתנהג/מתנ"ס – החיים הם נהר ארוך ורוגע 9.00

באר-שבע

היכל התרבות – החיים הם נהר ארוך ורוגע 7.15, 9.30
קרן – סרור ברוחובות 7.15, 9.30

בת-ים

אורנים – משודרים חדשות 7.00, 9.30
עוצמה – שליח לגות 5.00, 7.15, 9.30

חדרה

חדרה – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 6.00, 9.15
רון – ללא מעצורים 7.00, 9.15

חיפה והסביבה

אורה – ניקי וג'ינו 4.30 – 7 – 9.15
אורלי – קפה בגדד 7.00, 9.15
רב אור 1 – שם המשחק 4.15 – 6.45 – 9.15
רב אור 2 – פרנטיק 4.15, 6.45, 9.15
רב אור 3 – טאקר האיש וחלומו 4.30, 6.45, 9.15
רב גת 1 – בוקר טוב וייטנאם 4.15, 6.45, 9.15
רב גת 2 – ביג 4.30 – 7 – 9.15
חן – הופיזה בלוס אנג'לס 4.30 – 7 – 9.15
סינמטק – אלכסנדר נייבסקי 8.00 הזהב מאמריקה 10.00
עצמון 1 – צבעים 4.30 – 7 – 9.15
עצמון 2 – סרור ברוחובות 4.30 – 7 – 9.15
עצמון 3 – השוטר בג'ינס 4.30 – 7 – 9.15
פאר – בת לזהות 4.15 – 6.45 – 9.15
רון – מרדף חצות 4.30 – 7 – 9.15
שביט – בגלל המלחמה ההיא 7 – 9
קרן אור התיאטרון – הכוכבים החזרים 7 – 9.15
סינמטק – קפה בגדד – מגלה את אמריקה 5.15 לירידי אב 7.15 – 9.30

קריות (חיפה)

אורות – תורף מבוקש 7.00, 9.15
בית העם – סרור ברוחובות 9.15
היכל – פרנטיק 9.15
כוכב – מרדף חצות 6.45, 9.15
סביון – בוקר טוב וייטנאם 6.45, 9.15
ספיר – אתכם כל כך 7.00, 9.15
ג'ומנה – ניקו 7.15

חולון

בולס קריית שרת – המגלים הקטנים 4.00
מגדל – בת לזהות 7.15, 9.40
רינה – סרור ברוחובות 7.15, 9.30
ספיר – מרדף חצות 4.30 – 7, 9.30
ארמון – חופשה בכפר 7.30, 9.30

פתח-תקוה

היכל 1 – מרדף חצות 4.30, 7.00, 9.30
היכל 2 – שליח לגות 5.00, 7.15, 9.30
היכל 3 – פרסידיו 5.00, 7.15, 9.30

ראשל"צ

רון 1 – מרדף חצות 4.30, 7.00, 9.30
רון 2 – ביג 5.00, 7.15, 9.30
רון 3 – שם המשחק 5.00, 7.15, 9.30

רחובות

בית העם – השוטר בג'ינס 8.30
הדר – בת לזהות 7.00, 9.15
חן – ביג 7.15, 9.15

הרצליה

דוד – פרחים בעליית הגג 7.15, 9.30
דן אביבה – פרנטיק 7.00, 9.30
היכל – שליח לגות 7.15, 9.30
מלון הכרמל – כפר קטן שלי 7.15, 9.30
תפארת – כוסות לארוחר 7.15, 9.15

אשקלון

אסתר – מגלה את אמריקה 4.30, 7.30, 9.30